Gemenci
vadgazdálkodási tájegység
(409)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

VGTE kódszáma:	**409**
VGTE neve:	**Gemenci**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Gemenci vadgazdálkodási tájegység túlnyomó része Tolna megyében helyezkedik el. Területének közel 95%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területének mintegy kétharmadát (69.4%) borítják szántó és gyepterületek, az erdő aránya 19.2%. Nagyvadas tájegység, melynek leghíresebb része a Duna ártéri erdeiben helyezkedik el.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Bács-Kiskun: **11,415 ha** (7.3%)
- Baranya: **80 ha** (0.1%)
- Tolna: **144,322 ha** (92.6%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
29,946	103,835	4,328	4,336	494	4,940	7,938	155,817
19.2%	66.6%	2.8%	2.8%	0.3%	3.2%	5.1%	100.0%

A Gemenci vadgazdálkodási tájegység, országosan a felső csoportba tartozik a gímszarvas és a vaddisznó létszámát és terítékét tekintve is. Az őzállomány szintén nagy. A gímszarvas minősége országosan kiemelkedő, történelmi hagyományokkal rendelkező érték. A vadgazdálkodási tájegység különlegessége, hogy az állomány jelentős része vadaskerti populáció, ezért a szabad területi adatok nem tükrözik a valódi viszonyokat. A csülkösvad állományok létszáma a lelövési adatok és az állománytrendek alapján valószínűleg nagyobb, mint azt a statisztikák mutatják.

A tájegységben szintentartó gazdálkodás lehet a megalapozott cél, ami a természeti és vadgazdálkodási értékek megőrzésére irányul. A jelenlegi vadkár helyzet kezelhető színtű, de a csülkösvad állományok csökkentése és a mező- és erdőgazdálkodás érdekeivel és tűrőképességével összhangban álló gazdálkodás kialakítása indokolt lehet.

A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagyságát, és fafajok és korosztályok szerinti megoszlását, a mellékelt táblázat és térkép mutatja.

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői	
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában átlag alatti jelentőségű. 1998 és 2014 között a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással növekedtek, 4-5 millió Ft-ról 10-15 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága szintén átlag alatti, értéke elhanyagolható, de növekvő trendet mutat (0-0.2 millió Ft → 1.2-1.5 millió Ft).
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Duna-Dráva NPI: **154,663 ha** (99.3%) • Duna-Ipoly NPI: **8 ha** (0.0%) • Kiskunsági NPI: **1,127 ha** (0.7%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • Gemenc Ramsari Terület: **17,508 ha** (88.6%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

409 - Gemenci tájegység

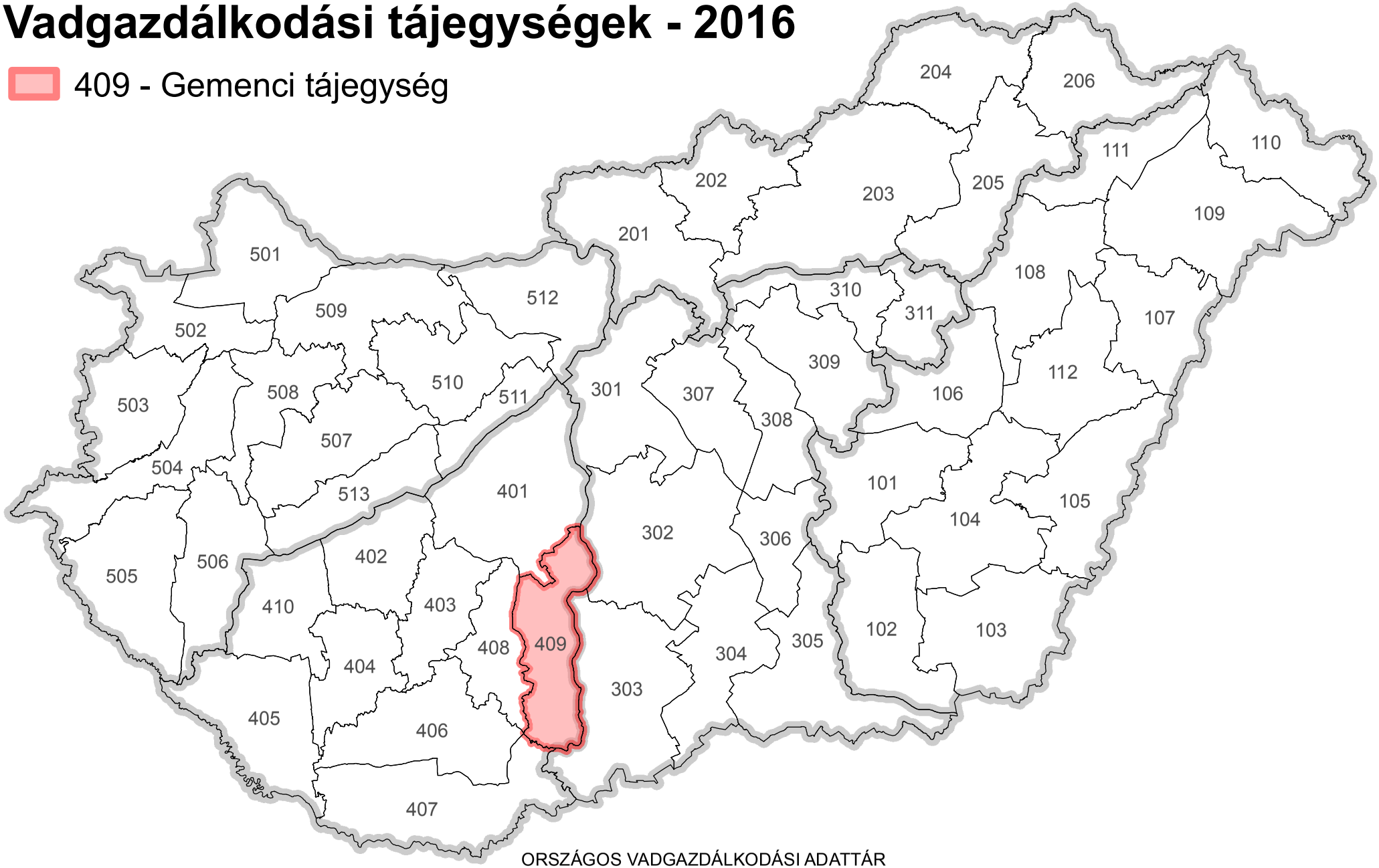

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Készült: 2016.05.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

A 409. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

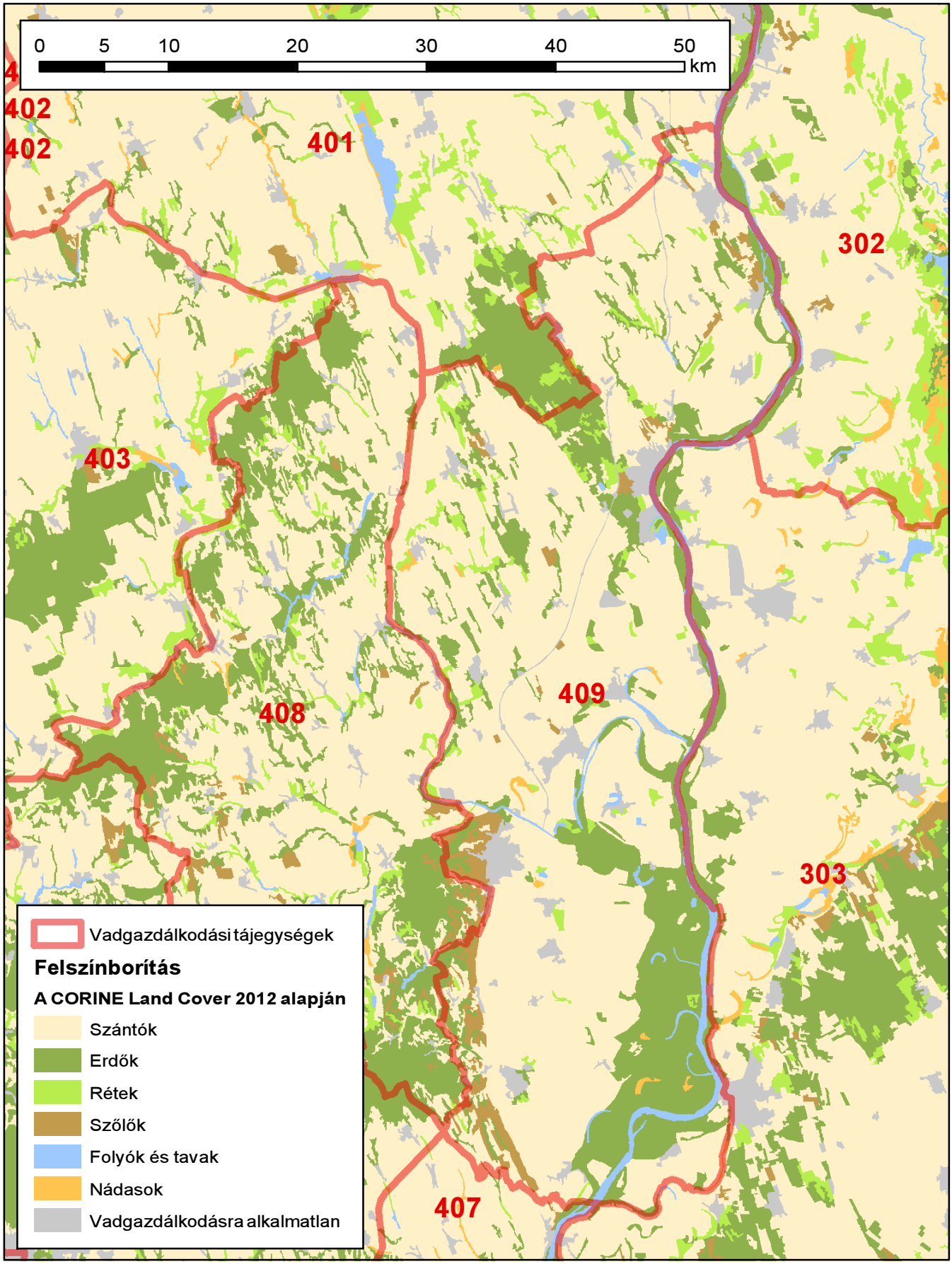

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

409 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj neve	Korsztályok															Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-	
Kocsányos tölgy	75.4	175.5	192.4	149.5	25.2	87.0	74.8	138.3	123.7	175.7	191.5	56.0	10.8	11.1	2.7	**1,489.4**
Szlavon tölgy			0.4					4.5	21.9	14.6	11.9		2.8			**56.2**
Kocsánytalan tölgy					5.4	7.0	0.2	0.1								**12.8**
Molyhos tölgy						0.9	4.2	1.4								**6.5**
Vörös tölgy		0.1						1.0								**1.1**
Csertölgy	0.6	4.6	3.1	15.7	36.1	16.2	5.8	20.3	0.3	0.3						**102.9**
Bükk						1.6										**1.6**
Gyertyán		0.7	0.1	0.8	12.8	3.4	2.6	2.3	0.3							**23.0**
Akác	1377.7	1369.7	1680.6	956.7	392.9	411.5	38.2	9.7	3.0							**6,239.8**
Üllői akác			0.8													**0.8**
Hegyi juhar	0.9	1.1	5.4	10.8	7.3	1.7	6.7		0.7	0.1						**34.6**
Korai juhar	0.1	1.0	2.9	1.4	3.5	2.7	7.6	1.5	0.1	1.5	1.8	0.4				**24.5**
Mezei juhar	3.8	11.9	11.6	19.3	11.2	9.9	4.1	15.3	6.3	6.0	0.1					**99.3**
Zöld juhar	13.5	93.0	156.6	179.3	73.1	24.3	19.9	7.8	5.6	0.6	0.1					**573.9**
Ezüst juhar			1.8	0.3	0.3	0.4										**2.8**
Tatár (feketegyűrű) juhar	0.1															**0.1**
Mezei szil	6.8	3.0	3.4	5.0	7.6	8.3	1.9	1.6		0.3	0.1					**37.8**
Vénic szil	67.6	10.8	12.8	18.0	13.7	11.5	25.2	18.0	16.1	5.1	4.1	0.2	0.4			**203.4**
Turkesztáni szil	8.3	8.6	0.7													**17.6**
Magas kőris	3.9	31.2	35.1	11.0	7.4	3.2	6.7	8.2	0.7	1.9	3.1	3.3				**115.8**
Magyar kőris	222.2	265.1	220.6	221.0	85.7	99.7	140.2	319.9	160.6	83.9	36.0	26.5	1.0	0.0	0.9	**1,883.2**
Amerikai (vörös) kőris	6.7	54.3	86.6	80.5	41.4	33.2	42.2	22.1	30.8	33.4	18.1	0.3				**449.5**
Virágos kőris	1.8	0.0	0.5	2.3	0.5	3.5	0.1									**8.8**
Fekete dió	15.7	111.2	138.1	170.4	49.9	51.8	27.8	75.1	35.6	0.1						**675.7**
Közönséges dió	4.7	17.0	19.2	9.3	6.8	7.2	3.5									**67.6**
Madárcseresznye	0.3															**0.3**
Zselnicemeggy	0.9	0.2														**1.0**
Kései meggy	0.8	0.6	0.0													**1.4**
Vadalma			0.2	0.2												**0.3**
Vadkörte	0.8	3.3	0.7													**4.7**
Fehér eperfa	0.3	3.0	2.5	3.0	5.4	1.5	1.4	0.3	0.7	0.2						**18.2**
Madárberkenye			0.2													**0.2**
Juharlevelű platán	0.2	0.3	4.5	106.0	40.3	1.1	0.2	0.3	0.1	0.1			0.1			**153.3**
Nyugati ostorfa	40.4	51.9	44.6	23.1	7.9	10.9	21.0	3.0		4.8	0.7	5.4		0.9		**214.6**
Lepényfa	0.3	1.3	1.5	3.2	1.5		1.2			0.7						**9.6**
Japán akác		0.3	0.6	1.0		0.8	0.7									**3.3**
Ezüstfa		0.7		3.4												**4.1**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj	1.5	1.0	6.0	1.5	1.1	0.4	0.3	0.2	0.1	0.3						**12.2**
Korai nyár			1.0	24.6	18.5	62.8	12.7	10.3	8.1	0.1	0.3					**138.5**
Kései nyár					1.6	0.9	1.4		1.6							**5.5**
Óriás nyár	1.6	6.3	31.9	53.1	159.7	30.4	0.3									**283.1**
Olasz nyár	249.7	236.5	34.3	64.3	45.7	3.1	0.0									**633.7**
Koltay (H-528-8) nyár	23.0	1.4		3.1												**27.6**
Blanc du Poitou nyár	0.1	3.3	11.6	6.9												**21.9**
BL nyár	1.2	62.1	3.0	1.4												**67.7**
Pannónia (H-490/3) nyár	517.9	910.6	483.1	20.6												**1,932.2**
OP-229 nyár (Agathe-F)	11.1	57.2	321.9	148.4	7.6		1.2									**547.3**
I-45/51 nyár	1.8	19.0	41.4	19.7												**81.8**
I-154 nyár		0.8	0.6													**1.4**
H-328 nyár			9.8													**9.8**
S-611-c nyár	17.6	22.2	5.9													**45.7**
Tripló nyár		8.8														**8.8**
Kopecky (H-490/4) nyár	22.0	40.8	15.4													**78.2**
I 58/57 nyár		7.0	57.3	30.2	0.9											**95.4**
Fehér nyár	460.2	498.4	344.7	410.2	183.5	183.3	101.8	81.1	16.2	1.6	0.2	1.3				**2,282.3**
Szürke nyár	195.2	185.4	159.3	190.1	82.1	73.1	24.1	19.8	3.3	0.2						**932.6**
Rezgő nyár	0.3	0.2	0.3	0.4	0.6											**1.8**
Fekete nyár	37.7	76.9	19.3	26.0	19.5	33.0	30.8	19.6	22.4	4.9	0.6					**290.7**
Jegenyenyár					0.6											**0.6**
Rongyosi feketenyár	0.1	1.8		14.9	5.2	0.3	0.2		0.2							**22.6**
Egyéb nemes nyár	61.3	263.6	377.0	96.1	14.9	1.2	0.3									**814.4**
Bédai egyenes fűz	1.7	19.7	239.8	570.9	78.9	3.6	0.5									**915.1**
Pörbölyi fűz			7.6													**7.6**
Drávamenti fűz			4.5													**4.5**
Fehér fűz	23.2	48.4	133.8	284.2	182.3	129.2	138.9	62.9	11.0	4.6	1.4					**1,019.9**
Szomorú fűz			0.6													**0.6**
Törékeny fűz	0.1		0.9	2.5	0.6											**4.0**
Kecskefűz				0.7												**0.7**
Gemenci klón keverék	24.2	40.8	5.8													**70.8**
Egyéb fűzek	6.5	1.4	1.0	2.8	1.8											**13.6**
Mézgás éger	2.8	2.1	8.2	16.7	41.0	17.6	2.1	1.5	2.6	0.4		2.1				**97.0**
Kislevelű hárs	0.4						0.1									**0.6**
Nagylevelű hárs		0.4		0.7	8.9	5.4	1.6		0.1							**17.0**
Ezüsthárs	0.3			0.2	19.5		2.7	0.4		0.1	0.2					**23.4**
Közönséges nyír	1.7	0.9	1.8	9.3	3.3			0.1								**17.2**
Vadgesztenye			0.1	0.9		0.0	0.1	0.1		1.1	0.1	0.3				**2.7**
Bálványfa	11.0	4.1	10.6	2.2	2.2	7.0	0.2									**37.3**
Erdeifenyő		11.2	20.8	380.2	445.0	41.6	6.5									**905.3**
Feketefenyő		8.6	20.9	60.9	160.5	76.4	25.8	1.2	0.2	0.1	1.9		2.6	2.2		**361.4**
Lucfenyő				0.8	0.2		0.3									**1.3**
Virginiai boróka												0.2				**0.2**
Egyéb fenyő				0.1	0.1											**0.2**
Összesen	**3,527.6**	**4,761.2**	**5,007.4**	**4,435.5**	**2,321.6**	**1,468.1**	**788.0**	**847.8**	**471.9**	**342.4**	**272.2**	**95.8**	**17.6**	**14.3**	**3.6**	**24,374.9**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 468	95,5%	3 980	0
1999	1 466	95,5%	5 112	88
2000	1 466	95,5%	7 992	150
2001	1 466	95,5%	7 133	244
2002	1 466	95,5%	8 962	99
2003	1 466	95,5%	1 326	1 279
2004	1 466	95,5%	5 580	118
2005	1 468	95,5%	4 101	179
2006	1 468	95,5%	7 587	1 633
2007	1 471	95,4%	10 509	0
2008	1 471	95,4%	10 642	0
2009	1 471	95,4%	14 507	184
2010	1 471	95,4%	11 549	632
2011	1 471	95,4%	11 048	0
2012	1 463	94,9%	9 305	1 680
2013	1 625	94,7%	15 065	1 182
2014	1 463	94,9%	10 072	1 516
Változás	-0,3%	-0,6%	153,1%	-
Minimum	1 463	94,7%	1 326	0
Maximum	1 625	95,5%	15 065	1 680

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

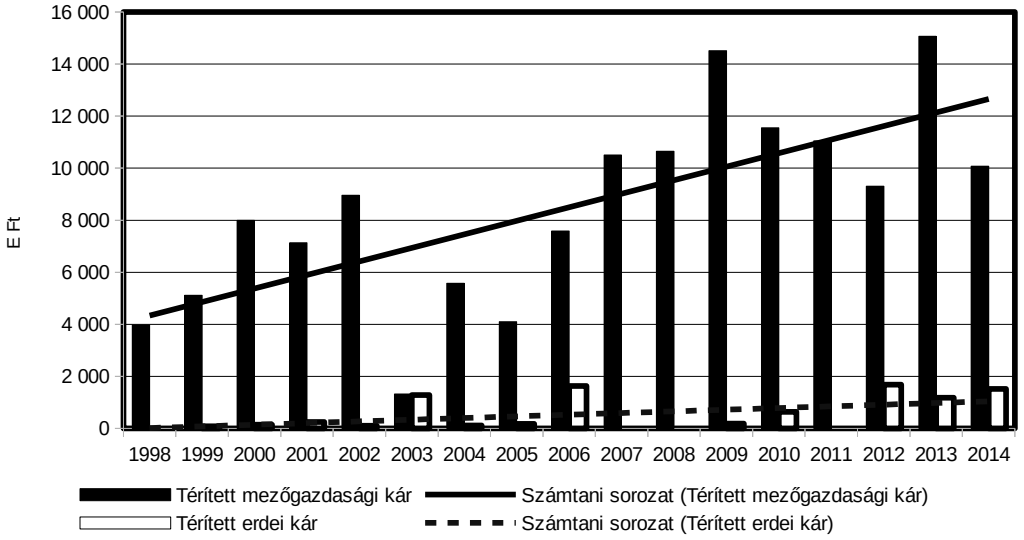

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterület belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. A 402 sz. Külső-somogyi, a 410. sz. Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben a vadászati és vadgazdálkodási berendezések számát, helyét és funkcióját 2018. december 31-ig felül kell vizsgálni. A meglévő és tervezett berendezéseket a természetvédelmi kezelővel egyeztetni szükséges.

10. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó, vadmentő domb létesíthető. Erdőrezervátum magterületén – a Duna hullámterében elhelyezkedő erdőrezervátum területek kivételével – semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

11. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

12. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

13. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

14. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

15. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

16. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

17. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

18. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

19. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

20. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

21. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

22. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

23. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtóvadászatra.

Vízivad vadászat

24. Tómederben, holtágban, vízállásban, kubikgödörben lőállás nem létesíthető.

25. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

6. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populációsűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltása más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. A 406. számú Mecseki, a 407. számú Dél-Baranyai ártéri, a 409. számú Gemenci tájegységben kívánatos a nagyragadozók (farkas, hiúz, barna medve) állandó jelenléte, ezért a vadgazdálkodási tevékenység során figyelmet kell fordítani a megőrzésükre. Azon területeken, ahol e fajok tartós jelenlétére lehet számítani, a vadászatokat úgy kell tervezni, hogy az ne zavarja indokolatlan mértékben e fokozottan védett ragadozókat. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedeit sem szándékosan, sem véletlenül ne ejtsék el.

12. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

13. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

14. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

15. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    15.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.

    15.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.

15.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.

15.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).

15.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

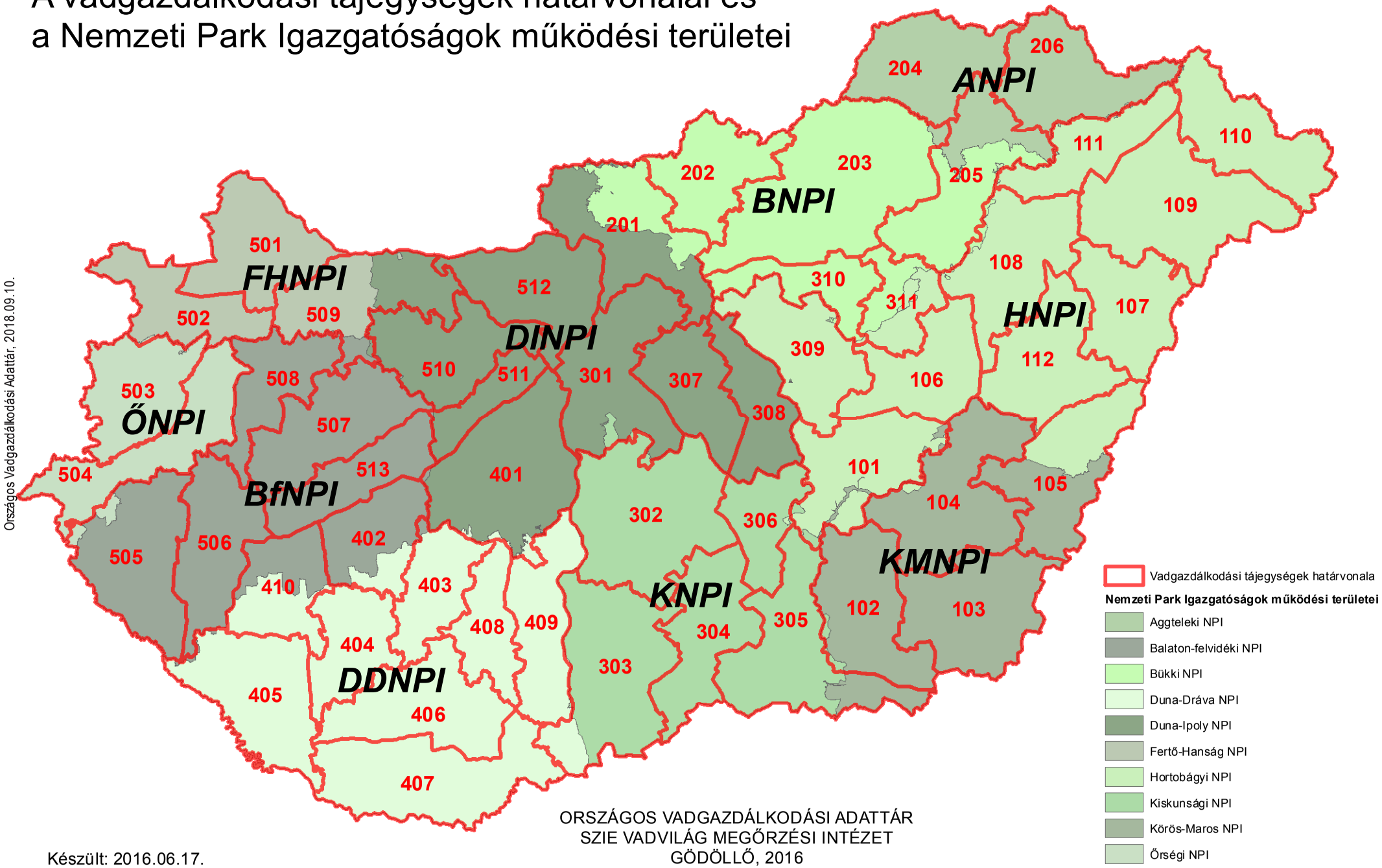

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

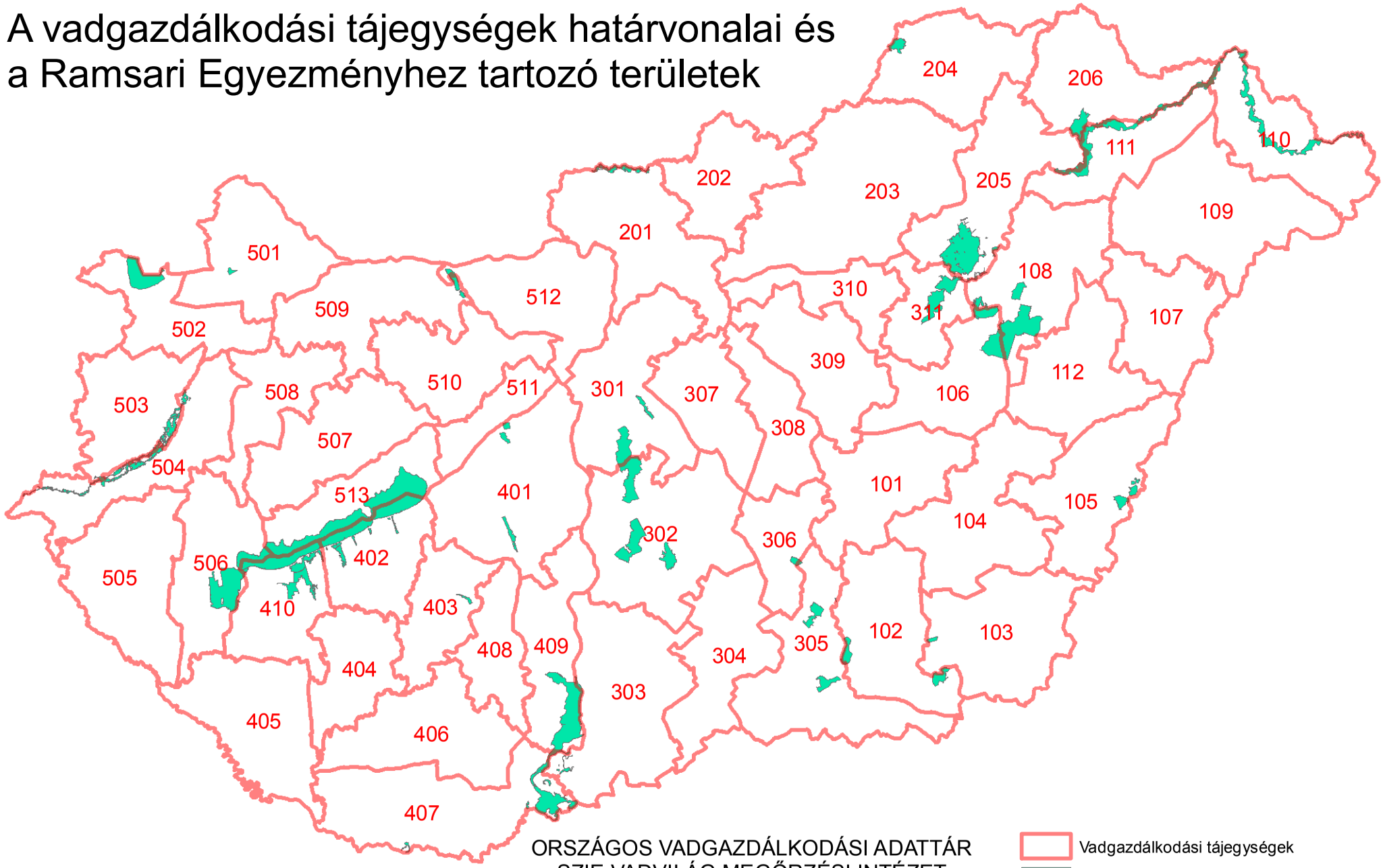

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 409. számú tájegységben

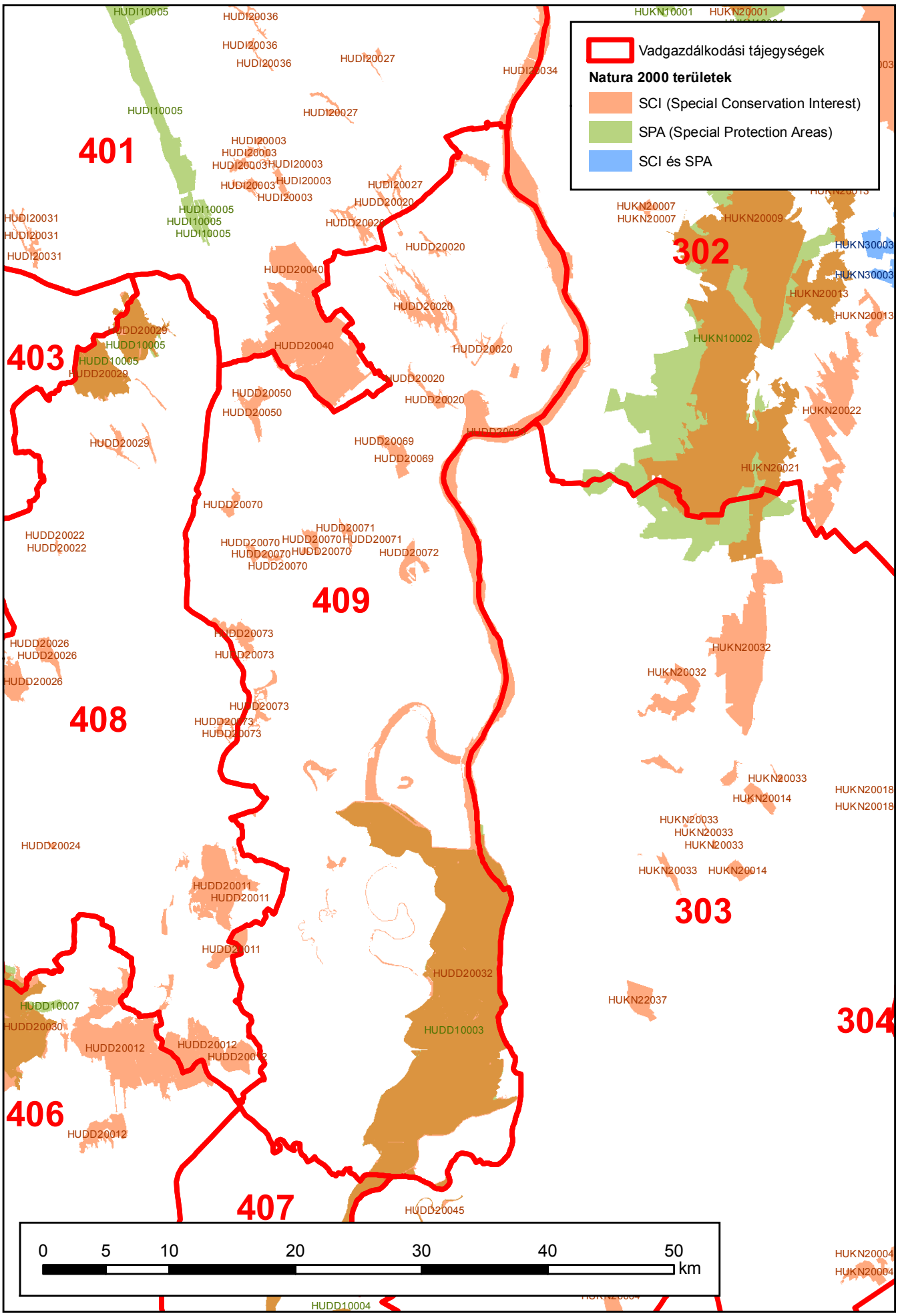

Készült: 2016.07.27.

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
409	SCI	HUDD20011	Szekszárdi-dombvidék	148.8	6.1%
409	SCI	HUDD20020	Közép-mezőföldi löszvölgyek	1,264.8	79.2%
409	SCI	HUDD20023	Tolnai Duna	4,245.5	59.3%
409	SCI	HUDD20032	Gemenc	19,986.8	96.5%
409	SCI	HUDD20040	Tengelici homokvidék	129.0	2.2%
409	SCI	HUDD20045	Béda-Karapancsa	2.9	0.0%
409	SCI	HUDD20050	Szenes-legelő	380.1	100.0%
409	SCI	HUDD20069	Paksi ürgemező	352.1	100.0%
409	SCI	HUDD20070	Tengelici rétek	466.3	100.0%
409	SCI	HUDD20071	Paksi tarka sáfrányos	91.2	100.0%
409	SCI	HUDD20072	Dunaszentgyörgyi-láperdő	328.0	100.0%
409	SCI	HUDD20073	Szedresi Ős-Sárvíz	633.7	84.2%
409	SCI	HUDI20027	Kelet-mezőföldi löszvölgyek	0.0	0.0%
409	SCI	HUDI20034	Duna és ártere	4.2	0.0%
409	SPA	HUDD10003	Gemenc	17,476.2	89.0%

Védett területek a 409 számú vadgazdálkodási tájegységben

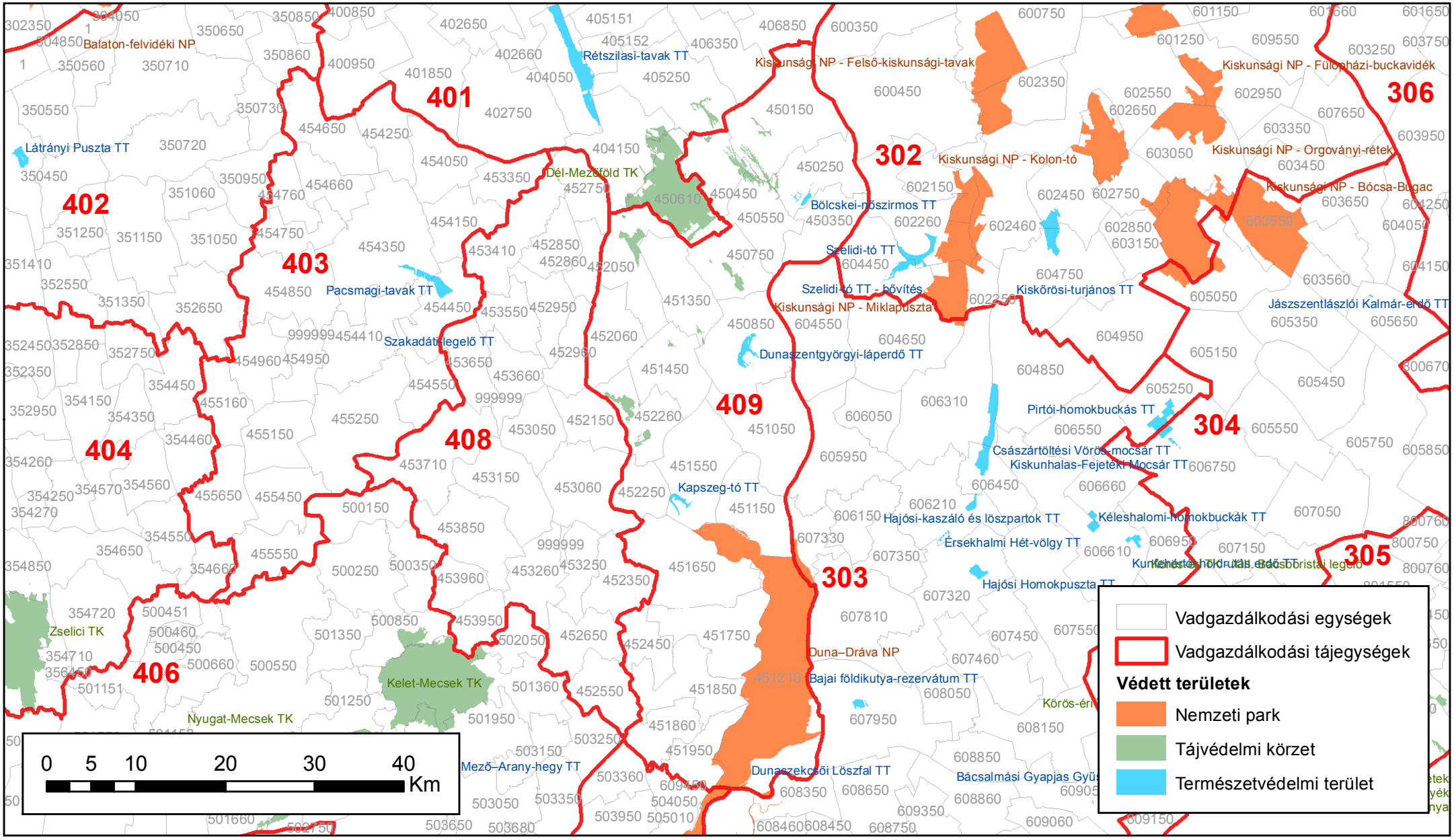

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 409 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
409	450150	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	276,6	7 752,0	3,57%
409	450250	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	107,8	7 752,0	1,39%
409	450250	TT	Bölcskei-nőszirmos természetvédelmi terület	110,8	110,8	100,00%
409	450450	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	327,3	7 752,0	4,22%
409	450550	TE	Paksi löszfal földtani alapszelvény természeti emlék	2,0	2,0	100,00%
409	450550	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	126,4	7 752,0	1,63%
409	450750	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	243,9	7 752,0	3,15%
409	450850	TT	Dunaszentgyörgyi-láperdő Természetvédelmi Terület	332,1	332,1	100,00%
409	451150	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	41,8	49 633,7	0,08%
409	451210	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	17 268,5	49 633,7	34,79%
409	451350	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	40,5	7 752,0	0,52%
409	451450	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	32,9	7 752,0	0,42%
409	451550	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	28,9	49 633,7	0,06%
409	451550	TT	Kapszeg-tó Természetvédelmi Terület	156,4	156,4	100,00%
409	451650	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	24,0	49 633,7	0,05%
409	451750	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	11,9	49 633,7	0,02%
409	451850	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	11,8	49 633,7	0,02%
409	451950	NP	Duna–Dráva Nemzeti Park	86,8	49 633,7	0,17%
409	452050	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	485,4	7 752,0	6,26%
409	452260	TK	Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	519,5	7 752,0	6,70%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	321	1 178	27,2%	14	16	87,5%	6 206	6 287	98,7%	0	7	0,0%	429	1 332	32,2%
1999	510	1 457	35,0%	15	18	83,3%	6 331	6 523	97,1%	0	8	0,0%	621	2 027	30,6%
2000	466	1 459	31,9%	24	28	85,7%	6 522	6 667	97,8%	0	0	-	593	2 078	28,5%
2001	630	1 606	39,2%	20	23	87,0%	6 658	6 826	97,5%	0	3	0,0%	839	2 121	39,6%
2002	428	1 552	27,6%	22	27	81,5%	7 252	7 512	96,5%	0	3	0,0%	712	2 173	32,8%
2003	377	1 561	24,2%	5	10	50,0%	6 881	7 055	97,5%	0	3	0,0%	477	1 455	32,8%
2004	216	1 470	14,7%	5	9	55,6%	6 830	7 017	97,3%	0	4	0,0%	391	1 472	26,6%
2005	266	1 560	17,1%	13	16	81,3%	6 989	7 240	96,5%	0	3	0,0%	436	1 480	29,5%
2006	224	1 473	15,2%	16	19	84,2%	6 844	7 095	96,5%	0	3	0,0%	453	1 589	28,5%
2007	455	1 440	31,6%	18	20	90,0%	7 278	7 425	98,0%	0	2	0,0%	854	1 457	58,6%
2008	440	1 510	29,1%	28	30	93,3%	7 591	7 743	98,0%	0	2	0,0%	843	1 701	49,6%
2009	449	1 689	26,6%	31	33	93,9%	7 445	7 597	98,0%	0	2	0,0%	846	1 699	49,8%
2010	508	1 988	25,6%	45	47	95,7%	7 290	7 477	97,5%	0	2	0,0%	915	1 853	49,4%
2011	433	1 975	21,9%	19	20	95,0%	6 479	6 566	98,7%	0	2	0,0%	852	1 633	52,2%
2012	478	1 943	24,6%	19	19	100,0%	5 862	5 987	97,9%	0	0	-	826	1 466	56,3%
2013	541	1 961	27,6%	31	31	100,0%	6 958	7 031	99,0%	0	0	-	989	2 189	45,2%
2014	597	2 557	23,3%	39	40	97,5%	7 172	7 230	99,2%	0	2	0,0%	800	1 752	45,7%
Változás	86,0%	117,1%	-14,3%	178,6%	150,0%	11,4%	15,6%	15,0%	0,5%	-	-71,4%	-	86,5%	31,5%	41,8%
Minimum	216	1 178	14,7%	5	9	50,0%	5 862	5 987	96,5%	0	0	0,0%	391	1 332	26,6%
Maximum	630	2 557	39,2%	45	47	100,0%	7 591	7 743	99,2%	0	8	0,0%	989	2 189	58,6%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	321	364	113,4%	14	0	0,0%	6 206	826	13,3%	0	0	-	429	599	139,6%
1999	510	167	32,7%	15	0	0,0%	6 331	739	11,7%	0	0	-	621	552	88,9%
2000	466	192	41,2%	24	1	4,2%	6 522	931	14,3%	0	0	-	593	687	115,9%
2001	630	241	38,3%	20	4	20,0%	6 658	1 049	15,8%	0	0	-	839	1 188	141,6%
2002	428	359	83,9%	22	8	36,4%	7 252	1 366	18,8%	0	0	-	712	946	132,9%
2003	377	317	84,1%	5	1	20,0%	6 881	1 295	18,8%	0	0	-	477	687	144,0%
2004	216	258	119,4%	5	7	140,0%	6 830	1 335	19,5%	0	0	-	391	918	234,8%
2005	266	250	94,0%	13	1	7,7%	6 989	1 439	20,6%	0	0	-	436	850	195,0%
2006	224	275	122,8%	16	4	25,0%	6 844	1 306	19,1%	0	0	-	453	754	166,4%
2007	455	238	52,3%	18	4	22,2%	7 278	1 352	18,6%	0	0	-	854	1 446	169,3%
2008	440	251	57,0%	28	3	10,7%	7 591	1 403	18,5%	0	0	-	843	1 341	159,1%
2009	449	324	72,2%	31	12	38,7%	7 445	1 470	19,7%	0	0	-	846	1 461	172,7%
2010	508	298	58,7%	45	2	4,4%	7 290	1 122	15,4%	0	0	-	915	1 280	139,9%
2011	433	410	94,7%	19	10	52,6%	6 479	1 149	17,7%	0	0	-	852	1 471	172,7%
2012	478	391	81,8%	19	15	78,9%	5 862	1 259	21,5%	0	0	-	826	2 222	269,0%
2013	541	438	81,0%	31	21	67,7%	6 958	1 377	19,8%	0	1	-	989	1 655	167,3%
2014	597	473	79,2%	39	28	71,8%	7 172	1 271	17,7%	0	0	-	800	1 432	179,0%
Változás	86,0%	29,9%	-30,1%	178,6%	2700,0%	1623,1%	15,6%	53,9%	33,1%	-	-100,0%	-	86,5%	139,1%	28,2%
Minimum	216	167	32,7%	5	0	0,0%	5 862	739	11,7%	0	0	0,0%	391	552	88,9%
Maximum	630	473	122,8%	45	28	140,0%	7 591	1 470	21,5%	0	1	0,0%	989	2 222	269,0%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	321	364	113,4%	14	0	0,0%	6 206	826	13,3%	0	0	-	429	599	139,6%
1999	510	167	32,7%	15	0	0,0%	6 331	739	11,7%	0	0	-	621	552	88,9%
2000	466	192	41,2%	24	1	4,2%	6 522	931	14,3%	0	0	-	593	687	115,9%
2001	630	241	38,3%	20	4	20,0%	6 658	1 049	15,8%	0	0	-	839	1 188	141,6%
2002	428	359	83,9%	22	8	36,4%	7 252	1 366	18,8%	0	0	-	712	946	132,9%
2003	377	317	84,1%	5	1	20,0%	6 881	1 295	18,8%	0	0	-	477	687	144,0%
2004	216	258	119,4%	5	7	140,0%	6 830	1 335	19,5%	0	0	-	391	918	234,8%
2005	266	250	94,0%	13	1	7,7%	6 989	1 439	20,6%	0	0	-	436	850	195,0%
2006	224	275	122,8%	16	4	25,0%	6 844	1 306	19,1%	0	0	-	453	754	166,4%
2007	455	238	52,3%	18	4	22,2%	7 278	1 352	18,6%	0	0	-	854	1 446	169,3%
2008	440	251	57,0%	28	3	10,7%	7 591	1 403	18,5%	0	0	-	843	1 341	159,1%
2009	449	324	72,2%	31	12	38,7%	7 445	1 470	19,7%	0	0	-	846	1 461	172,7%
2010	508	298	58,7%	45	2	4,4%	7 290	1 122	15,4%	0	0	-	915	1 280	139,9%
2011	433	410	94,7%	19	10	52,6%	6 479	1 149	17,7%	0	0	-	852	1 471	172,7%
2012	478	391	81,8%	19	15	78,9%	5 862	1 259	21,5%	0	0	-	826	2 222	269,0%
2013	541	438	81,0%	31	21	67,7%	6 958	1 377	19,8%	0	1	-	989	1 655	167,3%
2014	597	473	79,2%	39	28	71,8%	7 172	1 271	17,7%	0	0	-	800	1 432	179,0%
Változás	86,0%	29,9%	-30,1%	178,6%	2700,0%	1623,1%	15,6%	53,9%	33,1%	-	-100,0%	-	86,5%	139,1%	28,2%
Minimum	216	167	32,7%	5	0	0,0%	5 862	739	11,7%	0	0	0,0%	391	552	88,9%
Maximum	630	473	122,8%	45	28	140,0%	7 591	1 470	21,5%	0	1	0,0%	989	2 222	269,0%

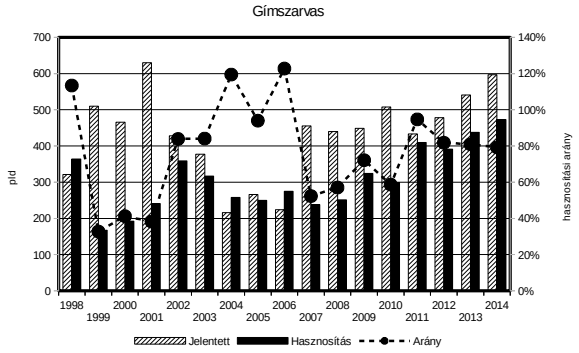

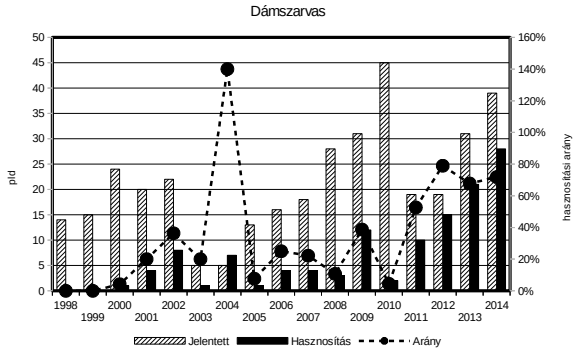

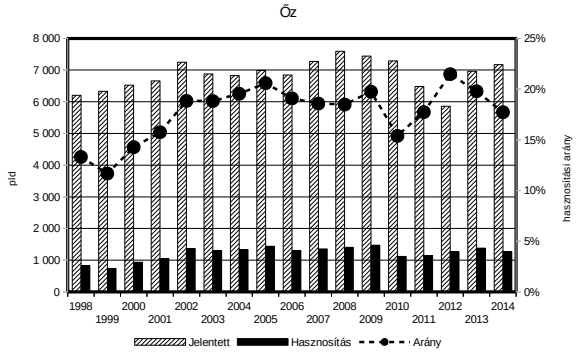

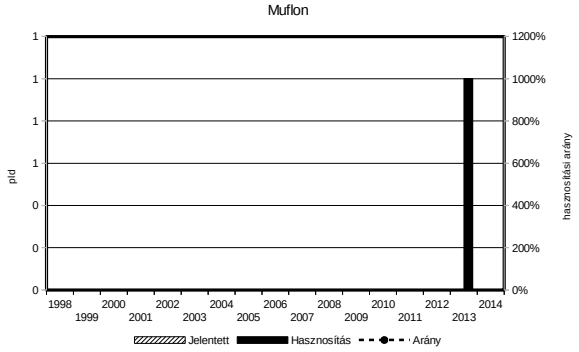

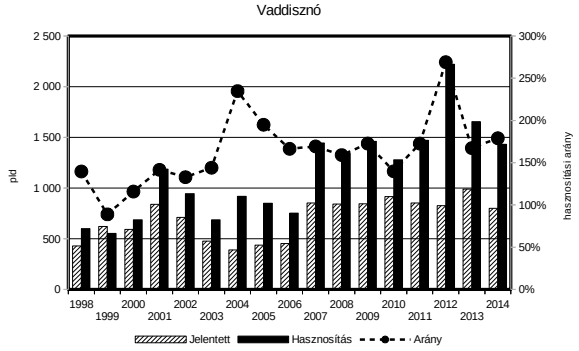

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	25,103	100,0%	1,982	100,0%	7,9%	4,602	100,0%	12,634	100,0%	2,016	100,0%	0,000	-
1999	38,104	151,8%	2,860	144,3%	7,5%	2,471	53,7%	18,865	149,3%	2,093	103,8%	0,048	-
2000	31,375	125,0%	11,401	575,2%	36,3%	1,835	39,9%	22,875	181,1%	3,643	180,7%	0,154	-
2001	42,301	168,5%	12,100	610,5%	28,6%	3,575	77,7%	31,629	250,4%	3,284	162,9%	0,134	-
2002	33,179	132,2%	10,363	522,9%	31,2%	3,217	69,9%	26,543	210,1%	3,632	180,2%	0,058	-
2003	29,324	116,8%	11,367	573,6%	38,8%	4,495	97,7%	18,274	144,6%	1,304	64,7%	0,892	-
2004	36,140	144,0%	17,031	859,3%	47,1%	4,009	87,1%	24,948	197,5%	3,166	157,0%	0,095	-
2005	32,155	128,1%	11,977	604,3%	37,2%	4,564	99,2%	24,790	196,2%	2,345	116,3%	0,137	-
2006	30,571	121,8%	7,305	368,6%	23,9%	3,127	67,9%	20,931	165,7%	3,469	172,1%	1,378	-
2007	28,485	113,5%	6,998	353,1%	24,6%	5,025	109,2%	33,461	264,9%	6,290	312,0%	0,000	-
2008	27,519	109,6%	23,682	1194,9%	86,1%	6,276	136,4%	29,469	233,3%	5,940	294,7%	0,000	-
2009	33,276	132,6%	12,673	639,4%	38,1%	4,554	98,9%	32,303	255,7%	7,892	391,5%	0,092	-
2010	28,979	115,4%	8,116	409,5%	28,0%	7,618	165,5%	28,980	229,4%	6,379	316,5%	0,392	-
2011	36,699	146,2%	15,429	778,5%	42,0%	10,733	233,2%	44,795	354,6%	7,509	372,5%	0,000	-
2012	39,541	157,5%	19,651	991,5%	49,7%	3,042	66,1%	64,597	511,3%	4,610	228,7%	1,137	-
2013	42,651	169,9%	15,802	797,3%	37,0%	0,280	6,1%	49,071	388,4%	7,135	354,0%	0,854	-
2014	37,347	148,8%	18,218	919,2%	48,8%	3,040	66,0%	46,559	368,5%	5,011	248,6%	1,013	-

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

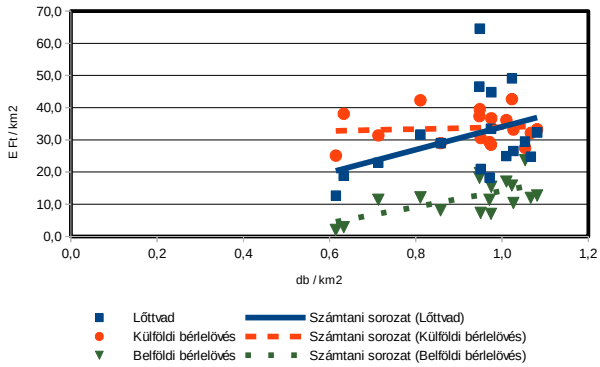

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

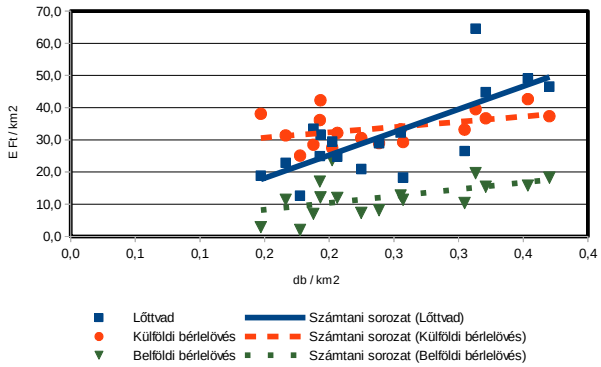

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

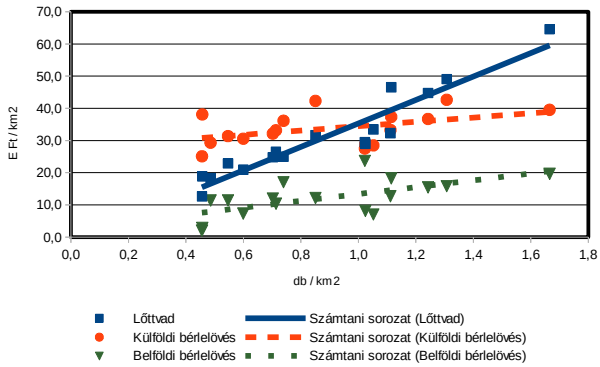

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

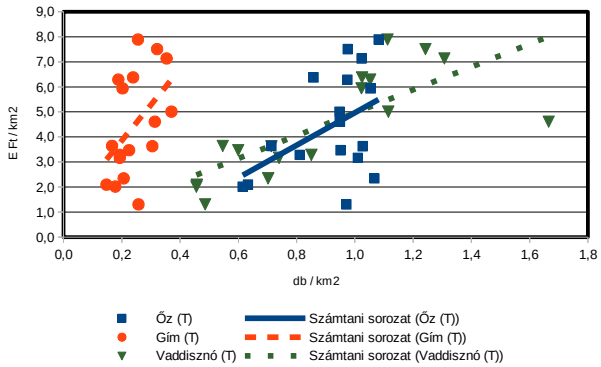

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

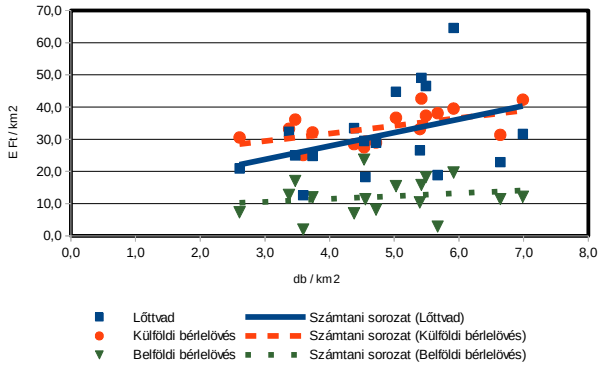

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

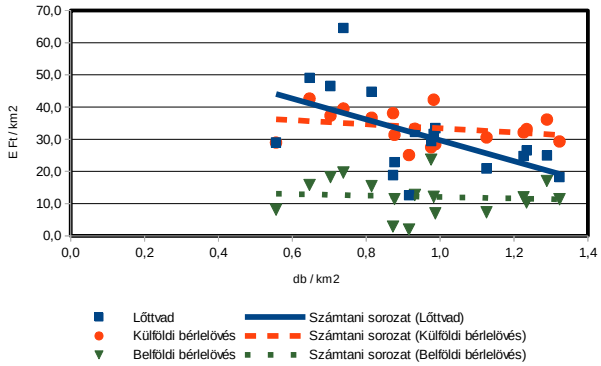

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (321 → 597 pld.; +86%), ezzel párhuzamosan, de ettől elmaradó mértékben a hasznosítás is növekedett (364 → 473 pld.; +29,9%). A tájegységben található gemenci ártéri vadászterület jelentett/hasznosított adatai a vadaskerti minősítése miatt nem szerepelnek az értékelésben. Azzal együtt a teljes állomány létszám 1998 és 2014-re vonatkozóan: 1178 → 2557 pld.; +117,1%.
- A térítéktérképek alapján látható, hogy a tájegység szinte teljes területén történt gímszarvas elejtés, de előfordult olyan év, amikor 2-3 VGE esetében nem volt. 2007-től 2014-ig a terítéksűrűség növekedése is megfigyelhető, jellemzően a tájegység teljes hosszában a nyugati határvonala mentén elhelyezkedő területek esetében.
- A tájegység erdősültségének (29946ha; 19,2%) mértéke már elegendő a gímszarvas stabil jelenlétéhez, azonban az erdőterületek térbeli eloszlása nem kedvező. A legnagyobb erdőtömb a Duna menti ártéri terület, ami kerítéssel elzárt. A délnyugati határvonal külső oldalán húzódó nagy kiterjedésű erdőségből csak a peremterületek tartoznak a tájegységhez. Az északi régióban található erdőterületek döntő része szintén tájegységi határvonalon kívül van. A tájegység jelentős részén (ezek főként mezőgazdasági művelésű területek) a gímszarvas csak időlegesen van jelen, ez azonban a mezőgazdasági vadkár kialakulásához és ezzel összefüggésben jelentős konfliktusokhoz vezethet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány 76,9% volt, és az utolsó öt év átlagában már 79,1%.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 72%, ami az utolsó öt év átlagában 74,2% volt.
- A tehenek esetében a teljes időszakban átlagosan 70,8%, míg az utolsó öt év során átlagosan 73,5% volt.
- A borjak hasznosítása 1998 és 2014 között átlagosan 92,7%, az utolsó öt év átlagában pedig már 93,8% volt.
- A teljes időszak extrém magas hasznosítási arányokkal jellemezhető. Ennek hátterében a tájegység sajátos adottságai állhatnak, vagyis a nagy állománysűrűségű (a szomszédos 408-as tájegységben található) területekkel határos vadgazdálkodási egységek az alacsony törzsállományú területeiken folyamatosan képesek a magas hasznosítási arányra, a forráspopulációból történő beáramlás miatt. Hasonló a helyzet a gemenci zárt területtel kapcsolatban is, ahol az azzal határos vadgazdálkodási egységek hasznosítási stratégiája, törzsállomány hiányában főként a kiáramló egyedek elejtésére alapul.

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas terítéksűrűsége és a lőtt vadból, valamint a belföldi- és külföldi bérlelövésből származó bevételek között pozitív irányú kapcsolat látható, egyértelműen mutatva a gímszarvas gazdasági jelentőségét a tájegységben.
- A térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 között folyó értéken számítva hul-

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
lámzóan, de növekedett (4 millió Ft → 10 millió Ft). A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas terítéksűrűsége között pozitív irányú kapcsolat látható a tájegység egészét tekintve. • A tájegységben a gímállomány sűrűségének csökkentése elkerülhetetlen, ellenkező esetben az általa okozott konfliktusok további fokozódása várható.
A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A bírált trófeák esetében a gemenci zárt területi elejtések is az értékelés részét képezik. A trófeaszám a teljes időszak alatt emelkedett, ezzel párhuzamosan az érmes trófeák száma is. Az 1998 és 2014 között elbírált 3376 trófea közül összesen 1093 lett érmes (32,5%). Arany 108, ezüst 394, és bronz 591. Az érmesek átlagos megoszlása: arany (8,9%), ezüst (36,7%), bronz (54,3%). • A Gemenci vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában a felső harmadban (11/52) helyezkedik el, azaz országosan a kiemelkedő minőségű állományokhoz sorolható. • A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (2216 pld.), jelentős része (1100 pld.) középkorú volt, míg 60 trófeát az idős korosztályba soroltak. A bikahasznosítás korosztályi megoszlására alapvetően a fiatalok dominanciája a jellemző (51-76%). A középkorosztály változó mértékben, jellemzően 22-45% közötti részarányt foglal el. Az idős bikák aránya 2008 kivételével mindig 5% alatti, ingadozóan alakul, de kifejezett csökkenés nem látható. • A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit tekintve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 106,39 cm (10 év), az átlagos szemághossz legnagyobb értéke 41,45 cm (13<), az átlagos középághossz legnagyobb értéke 39,28 cm (10 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 9 kg (10 év), az átlagos ágszám legnagyobb értéke 15,33 db (13 év), az átlagos koszorúkörméret legnagyobb értéke 27,87 cm (12 év), az átlagos alsó szárkörméret legnagyobb értéke 16,38 cm (12 év), az átlagos felső szárkörméret legnagyobb értéke 14,52 cm (10 év). • A tájegységben élő gímbikák a legfontosabb trófeaparaméterek tekintetében a (9) 10-12 éves korukban teljesítenek (átlagosan) a legjobban. Az egyes trófeajellemzők évenkénti átlagértékeit mutató diagramokból az látszik, hogy a kimagasló egyedi értékek, többségükben a 10 évesre becsült trófeák esetében jelennek meg. A 10 év felett igen nagy a szórás, ami a kis agancsszámok és a teljesítmény maximumán való túljutás következménye is lehet.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	86	152	83	**321**	104	146	114	**364**	120,9%	96,1%	137,3%	**113,4%**
1999	132	228	150	**510**	49	73	45	**167**	37,1%	32,0%	30,0%	**32,7%**
2000	127	210	129	**466**	54	72	66	**192**	42,5%	34,3%	51,2%	**41,2%**
2001	197	266	167	**630**	69	105	67	**241**	35,0%	39,5%	40,1%	**38,3%**
2002	125	181	122	**428**	83	153	123	**359**	66,4%	84,5%	100,8%	**83,9%**
2003	119	150	108	**377**	75	120	122	**317**	63,0%	80,0%	113,0%	**84,1%**
2004	77	80	59	**216**	75	92	91	**258**	97,4%	115,0%	154,2%	**119,4%**
2005	92	109	65	**266**	77	86	87	**250**	83,7%	78,9%	133,8%	**94,0%**
2006	87	76	61	**224**	87	99	89	**275**	100,0%	130,3%	145,9%	**122,8%**
2007	141	180	134	**455**	95	73	70	**238**	67,4%	40,6%	52,2%	**52,3%**
2008	137	169	134	**440**	79	86	86	**251**	57,7%	50,9%	64,2%	**57,0%**
2009	143	173	133	**449**	117	95	112	**324**	81,8%	54,9%	84,2%	**72,2%**
2010	172	196	140	**508**	102	104	92	**298**	59,3%	53,1%	65,7%	**58,7%**
2011	137	171	125	**433**	118	152	140	**410**	86,1%	88,9%	112,0%	**94,7%**
2012	190	166	122	**478**	131	134	126	**391**	68,9%	80,7%	103,3%	**81,8%**
2013	192	210	139	**541**	149	150	139	**438**	77,6%	71,4%	100,0%	**81,0%**
2014	230	217	150	**597**	182	159	132	**473**	79,1%	73,3%	88,0%	**79,2%**
Változás	167,4%	42,8%	80,7%	86,0%	75,0%	8,9%	15,8%	29,9%	-34,6%	-23,7%	-35,9%	-30,1%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,77	0,97	***0,55***	1	1,40	1,10	***0,78***
1999	1	1,73	1,14	***0,66***	1	1,49	0,92	***0,62***
2000	1	1,65	1,02	***0,61***	1	1,33	1,22	***0,92***
2001	1	1,35	0,85	***0,63***	1	1,52	0,97	***0,64***
2002	1	1,45	0,98	***0,67***	1	1,84	1,48	***0,80***
2003	1	1,26	0,91	***0,72***	1	1,60	1,63	***1,02***
2004	1	1,04	0,77	***0,74***	1	1,23	1,21	***0,99***
2005	1	1,18	0,71	***0,60***	1	1,12	1,13	***1,01***
2006	1	0,87	0,70	***0,80***	1	1,14	1,02	***0,90***
2007	1	1,28	0,95	***0,74***	1	0,77	0,74	***0,96***
2008	1	1,23	0,98	***0,79***	1	1,09	1,09	***1,00***
2009	1	1,21	0,93	***0,77***	1	0,81	0,96	***1,18***
2010	1	1,14	0,81	***0,71***	1	1,02	0,90	***0,88***
2011	1	1,25	0,91	***0,73***	1	1,29	1,19	***0,92***
2012	1	0,87	0,64	***0,73***	1	1,02	0,96	***0,94***
2013	1	1,09	0,72	***0,66***	1	1,01	0,93	***0,93***
2014	1	0,94	0,65	***0,69***	1	0,87	0,73	***0,83***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	26,8%	47,4%	25,9%	100%	28,6%	40,1%	31,3%	100%
1999	25,9%	44,7%	29,4%	100%	29,3%	43,7%	26,9%	100%
2000	27,3%	45,1%	27,7%	100%	28,1%	37,5%	34,4%	100%
2001	31,3%	42,2%	26,5%	100%	28,6%	43,6%	27,8%	100%
2002	29,2%	42,3%	28,5%	100%	23,1%	42,6%	34,3%	100%
2003	31,6%	39,8%	28,6%	100%	23,7%	37,9%	38,5%	100%
2004	35,6%	37,0%	27,3%	100%	29,1%	35,7%	35,3%	100%
2005	34,6%	41,0%	24,4%	100%	30,8%	34,4%	34,8%	100%
2006	38,8%	33,9%	27,2%	100%	31,6%	36,0%	32,4%	100%
2007	31,0%	39,6%	29,5%	100%	39,9%	30,7%	29,4%	100%
2008	31,1%	38,4%	30,5%	100%	31,5%	34,3%	34,3%	100%
2009	31,8%	38,5%	29,6%	100%	36,1%	29,3%	34,6%	100%
2010	33,9%	38,6%	27,6%	100%	34,2%	34,9%	30,9%	100%
2011	31,6%	39,5%	28,9%	100%	28,8%	37,1%	34,1%	100%
2012	39,7%	34,7%	25,5%	100%	33,5%	34,3%	32,2%	100%
2013	35,5%	38,8%	25,7%	100%	34,0%	34,2%	31,7%	100%
2014	38,5%	36,3%	25,1%	100%	38,5%	33,6%	27,9%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **409**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

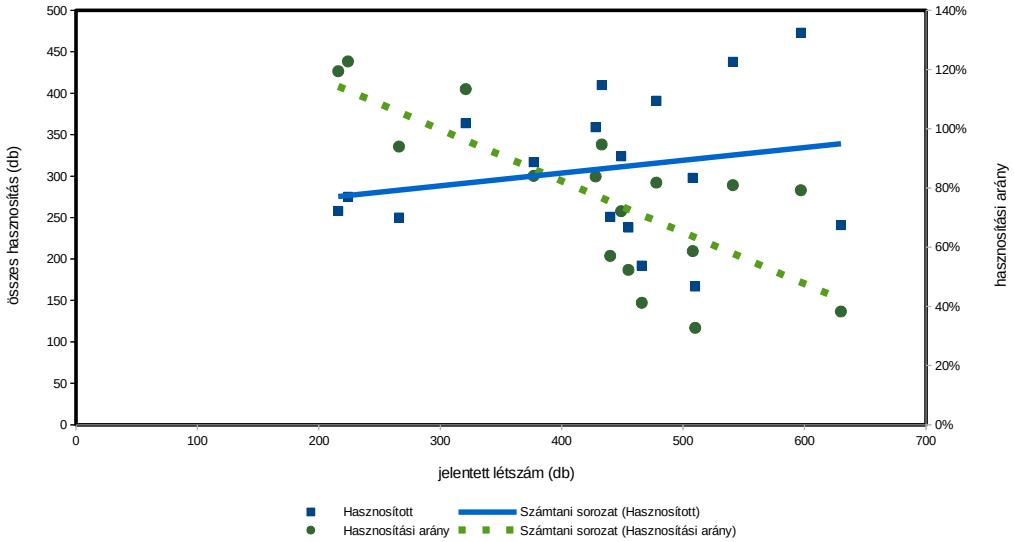

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

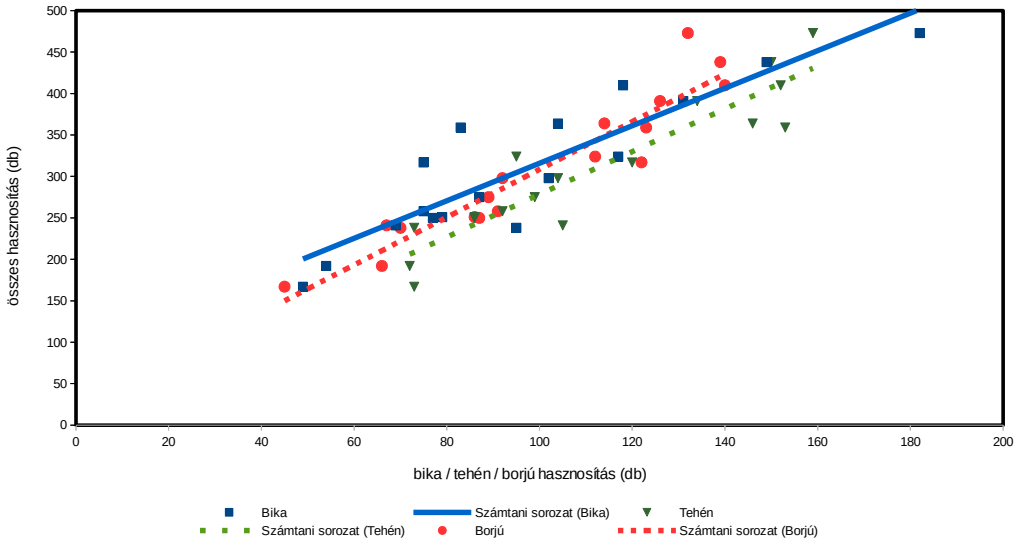

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

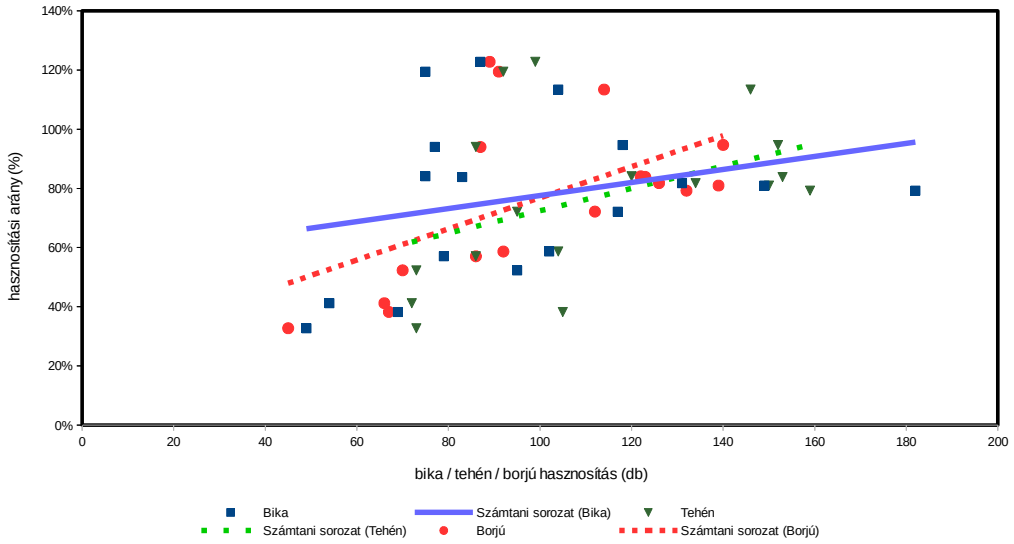

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

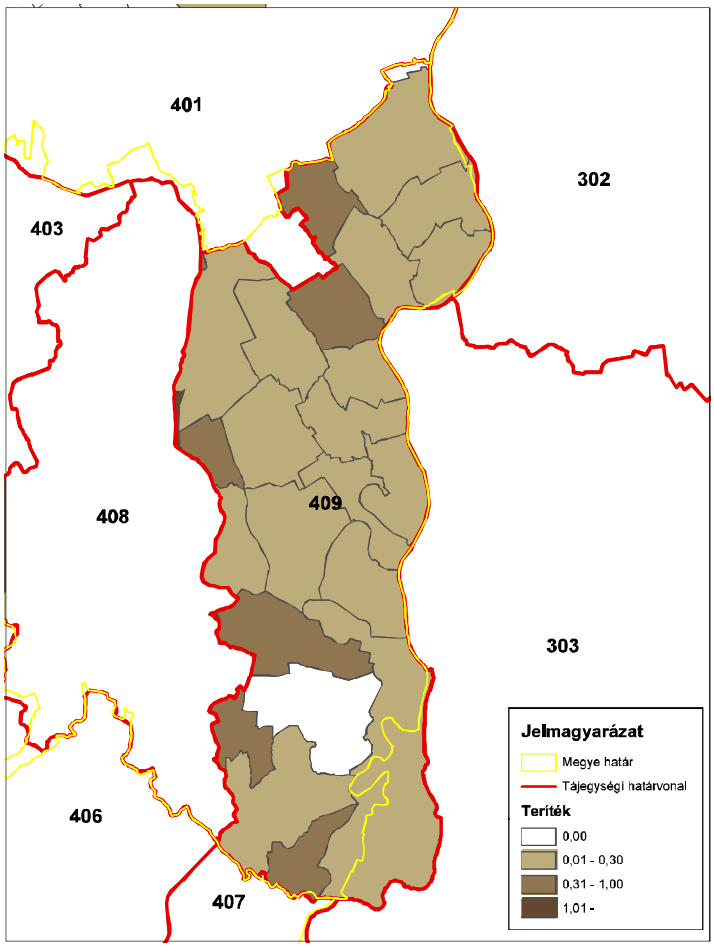

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

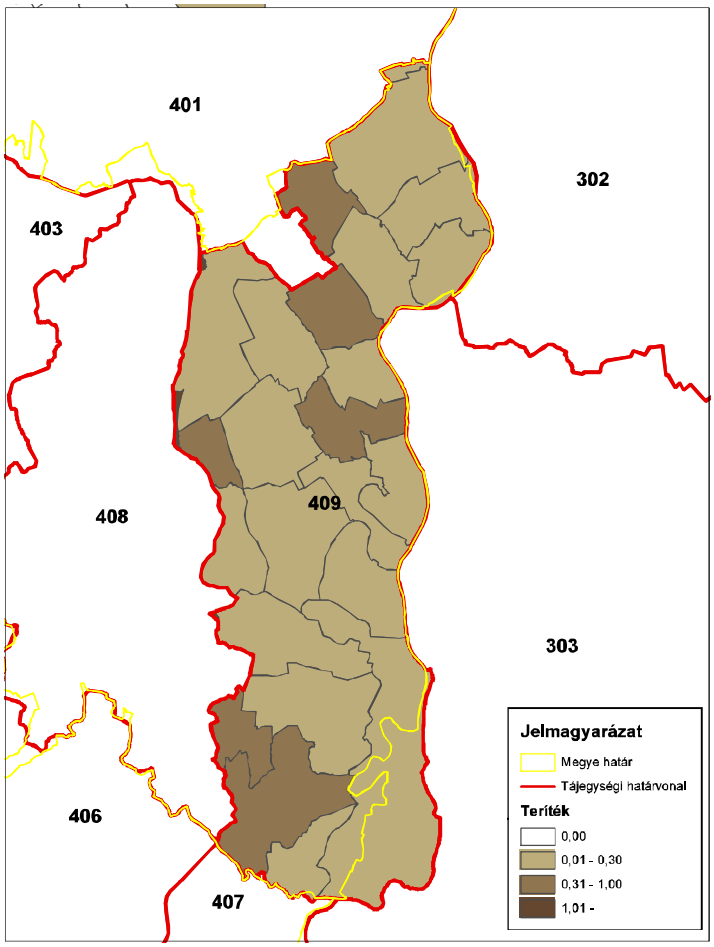

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

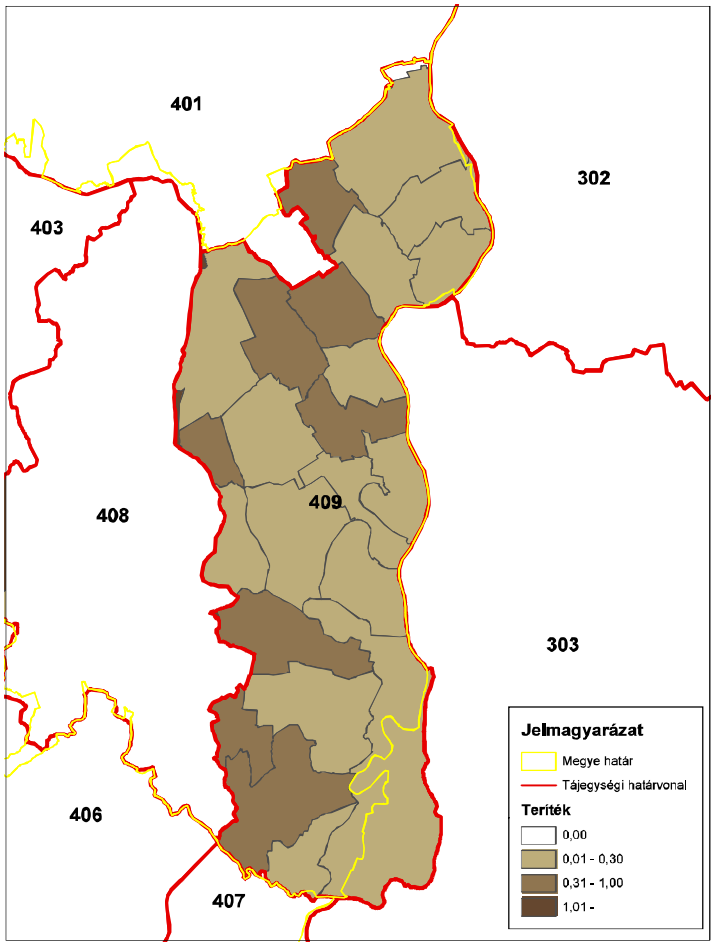

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

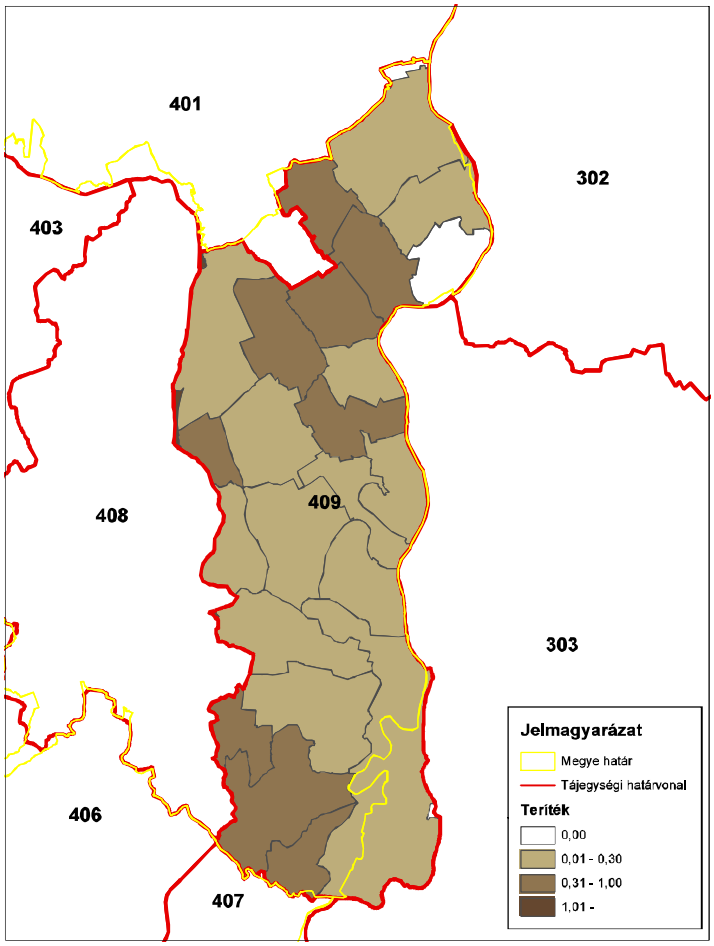

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

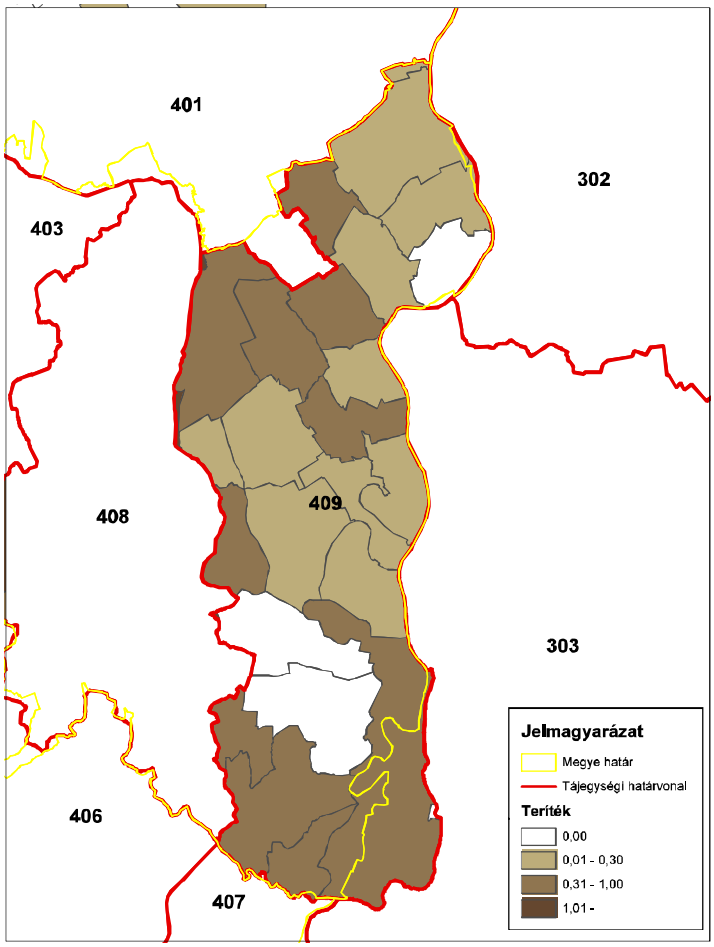

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

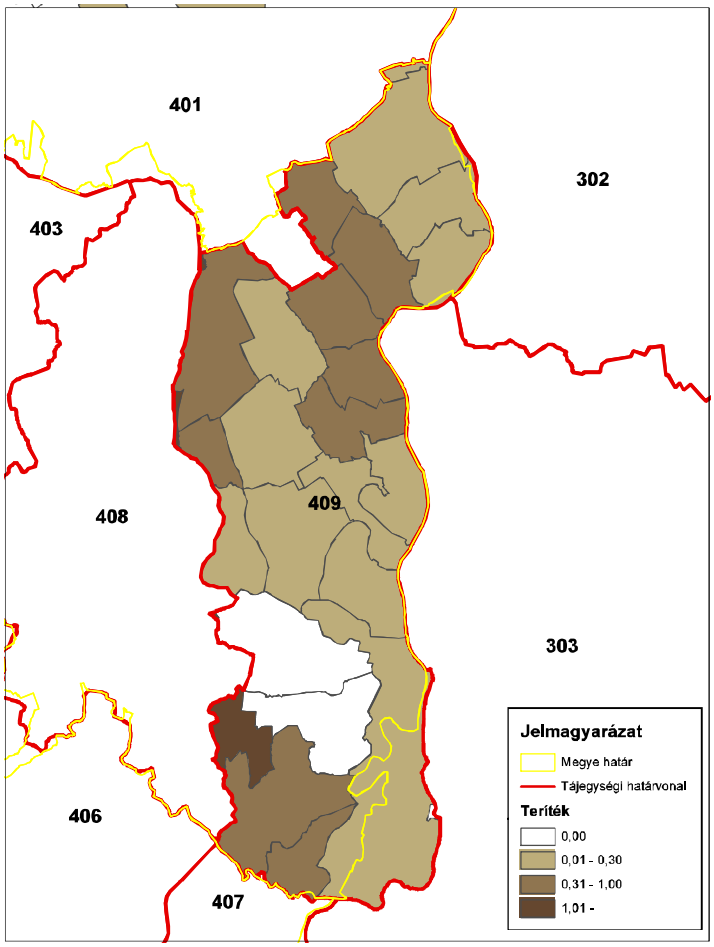

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

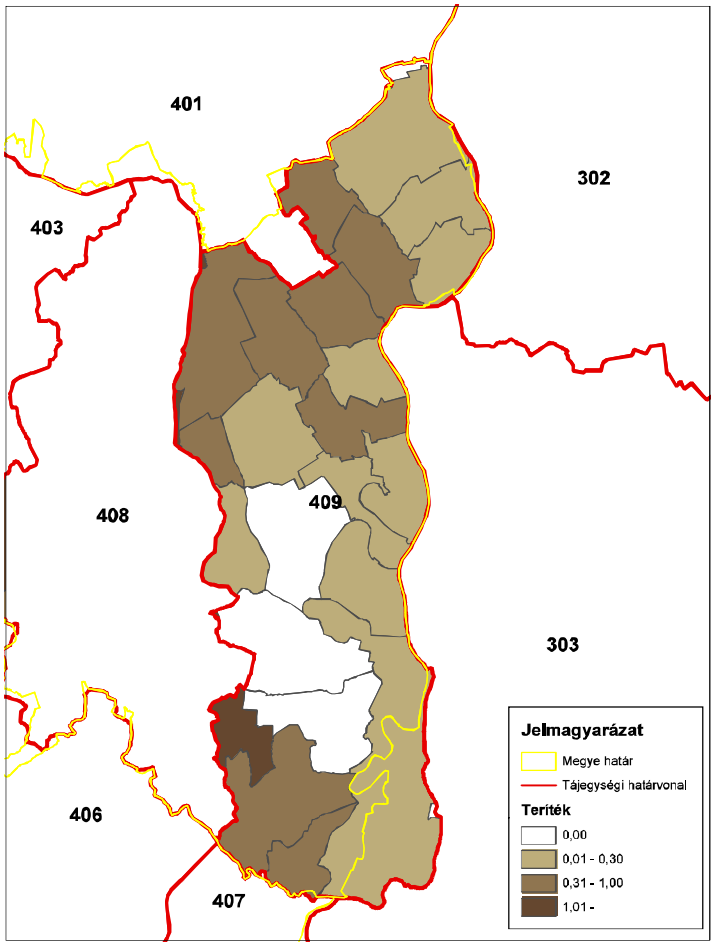

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

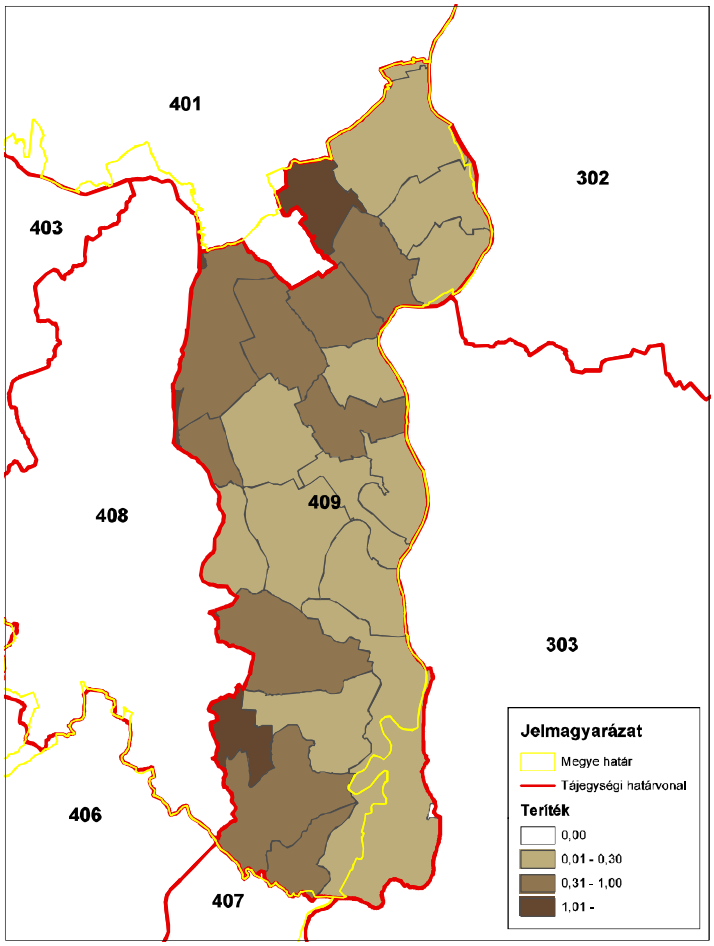

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	91	27	29,7%	1	6	20	3,7%	22,2%	74,1%
1999	115	26	22,6%		11	15	0,0%	42,3%	57,7%
2000	160	36	22,5%	2	21	13	5,6%	58,3%	36,1%
2001	159	54	34,0%	5	20	29	9,3%	37,0%	53,7%
2002	165	53	32,1%	2	17	34	3,8%	32,1%	64,2%
2003	180	83	46,1%	7	24	52	8,4%	28,9%	62,7%
2004	171	75	43,9%	8	28	39	10,7%	37,3%	52,0%
2005	188	77	41,0%	10	29	38	13,0%	37,7%	49,4%
2006	180	40	22,2%	2	14	24	5,0%	35,0%	60,0%
2007	207	67	32,4%	6	20	41	9,0%	29,9%	61,2%
2008	203	99	48,8%	11	30	58	11,1%	30,3%	58,6%
2009	220	55	25,0%	4	18	33	7,3%	32,7%	60,0%
2010	200	64	32,0%	9	26	29	14,1%	40,6%	45,3%
2011	205	61	29,8%	10	30	21	16,4%	49,2%	34,4%
2012	265	85	32,1%	8	38	39	9,4%	44,7%	45,9%
2013	312	110	35,3%	9	32	69	8,2%	29,1%	62,7%
2014	355	81	22,8%	14	30	37	17,3%	37,0%	45,7%

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

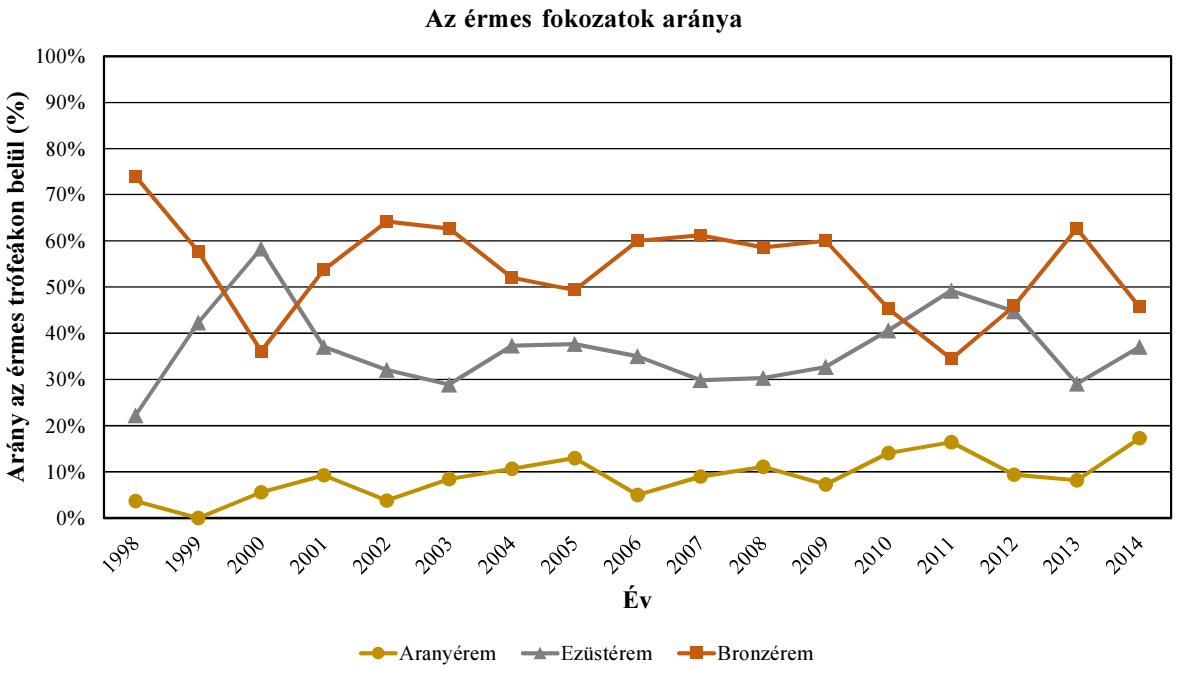

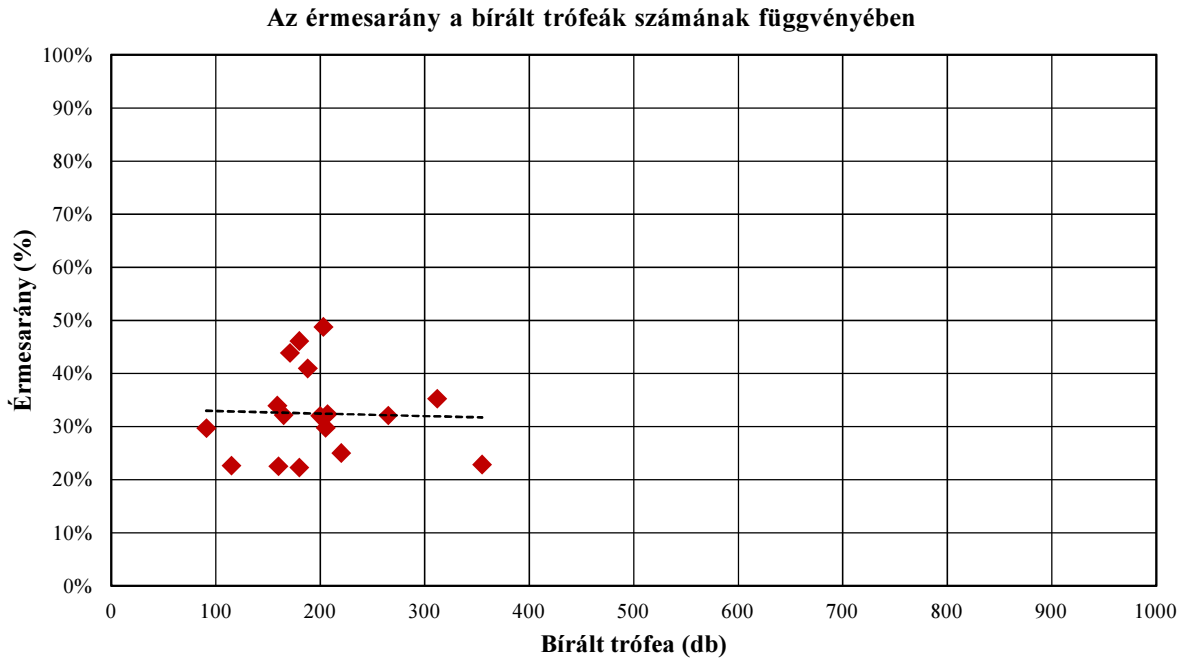

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	1	2	7	7	7	4	5	3	15	4	5	14	12	13	11	25	57
2	7	11	21	12	26	20	16	24	33	41	28	37	26	34	41	56	84
3	17	29	26	40	25	29	23	32	32	38	19	31	30	24	41	33	49
4	17	19	34	32	33	23	26	27	21	27	33	40	43	49	60	55	59
5	8	18	22	13	22	22	19	19	29	34	28	32	25	22	26	31	21
6	12	11	20	10	22	25	24	15	23	25	29	20	18	9	19	32	17
7	13	9	10	19	12	20	24	17	10	12	23	23	17	18	26	36	29
8	7	8	6	14	10	18	14	28	6	14	14	6	12	16	19	23	13
9	7	4	6	5	4	14	11	13	4	4	11	3	8	9	9	9	7
10	1	4		6	4	2	4	6	4	6	3	10	8	6	11	6	14
11	1		6	1		2	5	2	2		6	3		3	1	4	5
12			2					1	1	1	2		1	1	1	1	
13						1				1	1	1				1	
13<								1			1			1			
Összesen	**91**	**115**	**160**	**159**	**165**	**180**	**171**	**188**	**180**	**207**	**203**	**220**	**200**	**205**	**265**	**312**	**355**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	1,1%	1,7%	4,4%	4,4%	4,2%	2,2%	2,9%	1,6%	8,3%	1,9%	2,5%	6,4%	6,0%	6,3%	4,2%	8,0%	16,1%
2	7,7%	9,6%	13,1%	7,5%	15,8%	11,1%	9,4%	12,8%	18,3%	19,8%	13,8%	16,8%	13,0%	16,6%	15,5%	17,9%	23,7%
3	18,7%	25,2%	16,3%	25,2%	15,2%	16,1%	13,5%	17,0%	17,8%	18,4%	9,4%	14,1%	15,0%	11,7%	15,5%	10,6%	13,8%
4	18,7%	16,5%	21,3%	20,1%	20,0%	12,8%	15,2%	14,4%	11,7%	13,0%	16,3%	18,2%	21,5%	23,9%	22,6%	17,6%	16,6%
5	8,8%	15,7%	13,8%	8,2%	13,3%	12,2%	11,1%	10,1%	16,1%	16,4%	13,8%	14,5%	12,5%	10,7%	9,8%	9,9%	5,9%
6	13,2%	9,6%	12,5%	6,3%	13,3%	13,9%	14,0%	8,0%	12,8%	12,1%	14,3%	9,1%	9,0%	4,4%	7,2%	10,3%	4,8%
7	14,3%	7,8%	6,3%	11,9%	7,3%	11,1%	14,0%	9,0%	5,6%	5,8%	11,3%	10,5%	8,5%	8,8%	9,8%	11,5%	8,2%
8	7,7%	7,0%	3,8%	8,8%	6,1%	10,0%	8,2%	14,9%	3,3%	6,8%	6,9%	2,7%	6,0%	7,8%	7,2%	7,4%	3,7%
9	7,7%	3,5%	3,8%	3,1%	2,4%	7,8%	6,4%	6,9%	2,2%	1,9%	5,4%	1,4%	4,0%	4,4%	3,4%	2,9%	2,0%
10	1,1%	3,5%		3,8%	2,4%	1,1%	2,3%	3,2%	2,2%	2,9%	1,5%	4,5%	4,0%	2,9%	4,2%	1,9%	3,9%
11	1,1%		3,8%	0,6%		1,1%	2,9%	1,1%	1,1%		3,0%	1,4%		1,5%	0,4%	1,3%	1,4%
12			1,3%					0,5%	0,6%	0,5%	1,0%		0,5%	0,5%	0,4%	0,3%	
13						0,6%				0,5%	0,5%	0,5%				0,3%	
13<								0,5%			0,5%			0,5%			
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

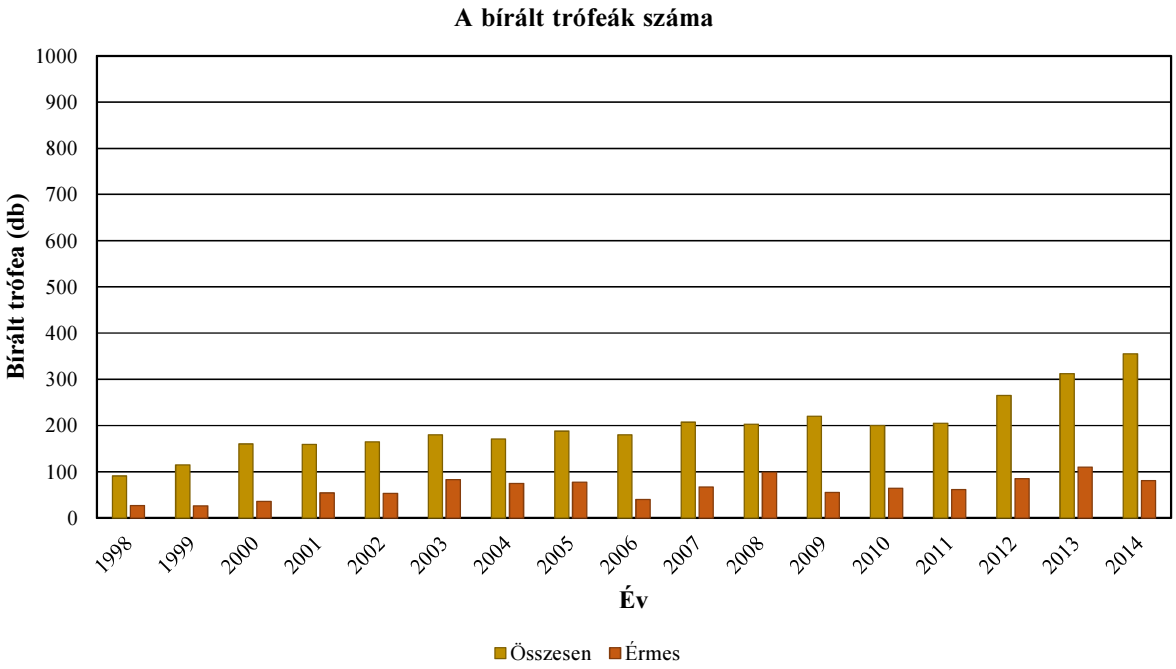

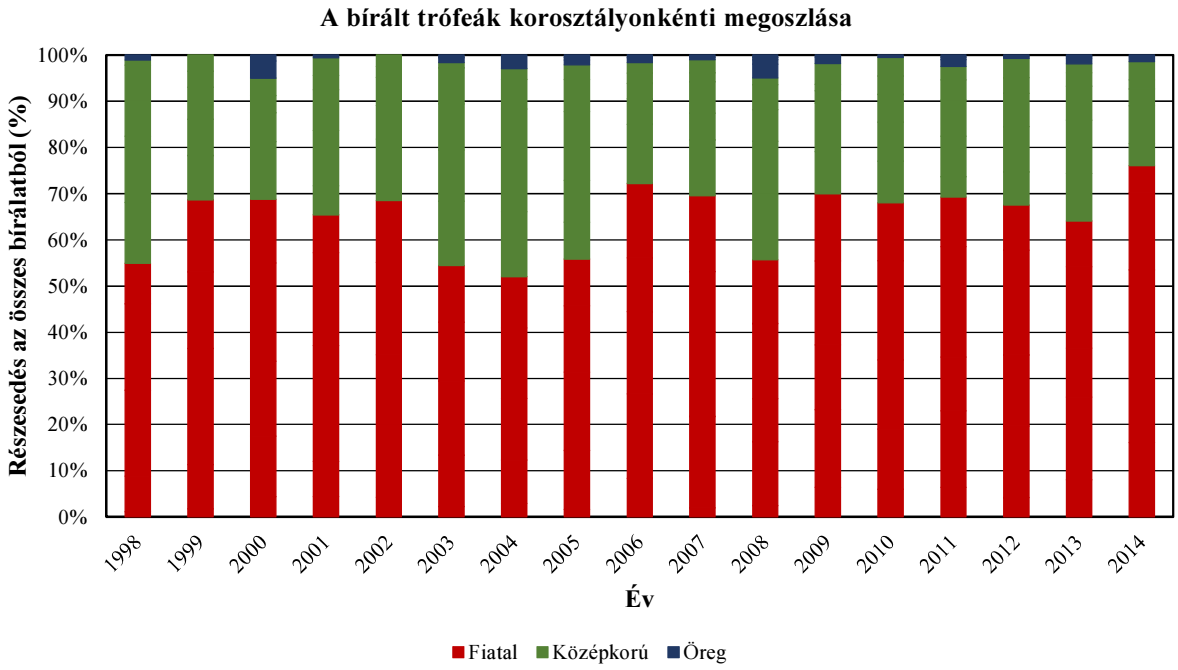

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	33,51			1,36	3,31			
2	517	64,45	23,27	20,10	2,72	7,88	12,37	9,99	8,58
3	518	73,22	24,90	22,71	3,72	9,40	19,99	11,11	9,73
4	598	83,08	32,46	30,28	4,78	10,46	20,97	13,41	12,37
5	391	89,86	34,69	30,90	5,59	11,06	23,48	13,84	12,61
6	331	94,86	35,39	32,89	6,42	11,95	24,09	14,14	12,84
7	318	99,20	36,42	33,68	7,14	12,96	24,98	14,72	13,41
8	228	102,45	37,54	37,25	8,00	13,95	25,67	15,21	14,04
9	128	105,04	39,03	37,60	8,59	14,01	26,52	15,63	14,33
10	95	106,39	40,41	39,28	9,00	15,28	26,90	15,82	14,52
11	41	106,27	39,78	38,36	8,41	15,12	26,32	15,60	14,31
12	11	98,89	36,33	39,19	7,41	12,17	27,87	16,38	14,49
13	5	94,82	38,68	26,59	6,47	15,33	26,33	13,83	13,49
13<	3	65,88	41,45	34,95	4,96	10,67	24,83	13,70	13,03

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	9,00			0,95	2,00			
2	517	60,80	19,11	17,97	2,27	6,67	4,00	9,86	8,21
3	518	66,94	23,58	21,63	3,11	7,65	19,56	10,75	9,35
4	598	79,00	28,93	24,22	4,30	9,62	2,50	12,34	11,00
5	391	83,06	30,35	25,67	4,71	9,50	21,90	13,12	11,85
6	331	90,45	32,83	25,99	5,81	10,83	23,48	13,48	12,29
7	318	93,92	33,32	29,63	6,03	10,90	24,13	13,73	12,71
8	228	98,21	34,58	34,79	7,05	12,78	24,64	14,53	13,60
9	128	99,71	34,83	31,26	7,27	11,00	25,01	14,33	13,17
10	95	98,33	36,09	34,50	7,21	13,10	25,51	14,95	13,72
11	41	89,00	35,33	26,58	5,20	11,50	23,80	14,08	11,93
12	11	55,50	32,75	31,40	3,80	8,00	24,95	15,00	13,20
13	5	87,60	33,10	12,30	4,19	14,00	24,70	12,30	12,50
13<	3	15,00	38,00	31,50	2,17	4,00	23,20	13,55	12,65

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	51,37			2,09	7,37			
2	517	66,44	31,75	21,25	3,07	8,71	18,40	10,08	8,97
3	518	77,45	26,48	24,13	4,00	10,16	20,31	11,45	10,18
4	598	87,62	39,50	38,85	5,12	11,44	26,15	14,50	14,03
5	391	94,08	39,00	35,94	5,97	11,90	25,03	14,59	13,60
6	331	100,72	37,60	37,18	7,17	13,00	24,92	14,77	13,36
7	318	102,65	40,45	38,82	8,03	14,50	27,16	15,73	14,39
8	228	105,36	40,64	40,34	8,56	15,83	26,28	15,99	14,38
9	128	108,15	42,85	44,48	10,21	16,44	27,85	16,45	15,73
10	95	121,00	48,80	48,55	11,70	17,88	28,50	17,45	15,75
11	41	113,17	47,20	46,25	10,05	17,67	29,17	17,30	15,75
12	11	113,00	40,60	47,20	10,20	16,00	30,68	18,40	15,70
13	5	103,90	42,60	31,90	7,74	17,00	28,45	14,90	14,55
13<	3	99,15	44,90	38,40	7,53	15,00	26,45	13,85	13,40

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	42,37			1,14	5,37			
2	517	5,64	12,64	3,28	0,80	2,05	14,40	0,22	0,77
3	518	10,51	2,90	2,50	0,90	2,51	0,74	0,70	0,83
4	598	8,62	10,57	14,63	0,83	1,83	23,65	2,16	3,03
5	391	11,01	8,65	10,28	1,26	2,40	3,13	1,47	1,75
6	331	10,27	4,78	11,19	1,36	2,17	1,44	1,30	1,07
7	318	8,73	7,13	9,19	2,00	3,60	3,03	2,00	1,68
8	228	7,15	6,06	5,55	1,50	3,05	1,63	1,46	0,78
9	128	8,44	8,02	13,22	2,95	5,44	2,84	2,13	2,56
10	95	22,68	12,71	14,05	4,49	4,78	2,99	2,50	2,03
11	41	24,17	11,87	19,67	4,85	6,17	5,37	3,22	3,82
12	11	57,50	7,85	15,80	6,40	8,00	5,73	3,40	2,50
13	5	16,30	9,50	19,60	3,55	3,00	3,75	2,60	2,05
13<	3	84,15	6,90	6,90	5,36	11,00	3,25	0,30	0,75

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	126,5%			83,5%	162,0%			
2	517	8,8%	54,3%	16,3%	29,4%	26,0%	116,4%	2,2%	8,9%
3	518	14,4%	11,6%	11,0%	24,1%	26,7%	3,7%	6,3%	8,5%
4	598	10,4%	32,6%	48,3%	17,3%	17,4%	112,8%	16,1%	24,4%
5	391	12,3%	24,9%	33,3%	22,6%	21,7%	13,3%	10,6%	13,9%
6	331	10,8%	13,5%	34,0%	21,2%	18,2%	6,0%	9,2%	8,3%
7	318	8,8%	19,6%	27,3%	28,0%	27,8%	12,1%	13,6%	12,5%
8	228	7,0%	16,1%	14,9%	18,8%	21,9%	6,4%	9,6%	5,6%
9	128	8,0%	20,5%	35,2%	34,3%	38,9%	10,7%	13,6%	17,9%
10	95	21,3%	31,5%	35,8%	49,9%	31,2%	11,1%	15,8%	14,0%
11	41	22,7%	29,8%	51,3%	57,7%	40,8%	20,4%	20,6%	26,7%
12	11	58,1%	21,6%	40,3%	86,3%	65,8%	20,5%	20,8%	17,3%
13	5	17,2%	24,6%	73,7%	54,9%	19,6%	14,2%	18,8%	15,2%
13<	3	127,7%	16,6%	19,7%	108,1%	103,1%	13,1%	2,2%	5,8%

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	9,00			0,95	2,00			
2	517	60,80	19,11	17,97	2,27	6,67	4,00	9,86	8,21
3	518	66,94	23,58	21,63	3,11	7,65	19,56	10,75	9,35
4	598	79,00	28,93	24,22	4,30	9,62	2,50	12,34	11,00
5	391	83,06	30,35	25,67	4,71	9,50	21,90	13,12	11,85
6	331	90,45	32,83	25,99	5,81	10,83	23,48	13,48	12,29
7	318	93,92	33,32	29,63	6,03	10,90	24,13	13,73	12,71
8	228	98,21	34,58	34,79	7,05	12,78	24,64	14,53	13,60
9	128	99,71	34,83	31,26	7,27	11,00	25,01	14,33	13,17
10	95	98,33	36,09	34,50	7,21	13,10	25,51	14,95	13,72
11	41	89,00	35,33	26,58	5,20	11,50	23,80	14,08	11,93
12	11	55,50	32,75	31,40	3,80	8,00	24,95	15,00	13,20
13	5	87,60	33,10	12,30	4,19	14,00	24,70	12,30	12,50
13<	3	15,00	38,00	31,50	2,17	4,00	23,20	13,55	12,65

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	1998			1999	1998			
2	517	1998	2002	2002	1998	2001	2000	2003	2002
3	518	1998	2001	2002	1998	1998	2002	2002	2002
4	598	1999	2001	2000	1998	2006	1998	2004	2004
5	391	1998	2001	2011	1998	1998	1999	2006	2002
6	331	2009	2006	2006	1999	2006	1998	2001	2011
7	318	2000	2006	2006	2000	2000	2004	2000	2002
8	228	2009	2003	1998	1999	2013	1998	1998	2014
9	128	1998	1998	2002	2006	2006	1998	2007	2006
10	95	1999	2004	2003	1999	2009	1999	2008	2008
11	41	1998	2014	2013	1998	2013	2001	2013	2009
12	11	2007	2000	2011	2007	2007	2005	2010	2000
13	5	2013	2003	2008	2013	2009	2003	2007	2008
13<	3	2011	2005	2005	2011	2011	2005	2005	2005

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	51,37			2,09	7,37			
2	517	66,44	31,75	21,25	3,07	8,71	18,40	10,08	8,97
3	518	77,45	26,48	24,13	4,00	10,16	20,31	11,45	10,18
4	598	87,62	39,50	38,85	5,12	11,44	26,15	14,50	14,03
5	391	94,08	39,00	35,94	5,97	11,90	25,03	14,59	13,60
6	331	100,72	37,60	37,18	7,17	13,00	24,92	14,77	13,36
7	318	102,65	40,45	38,82	8,03	14,50	27,16	15,73	14,39
8	228	105,36	40,64	40,34	8,56	15,83	26,28	15,99	14,38
9	128	108,15	42,85	44,48	10,21	16,44	27,85	16,45	15,73
10	95	121,00	48,80	48,55	11,70	17,88	28,50	17,45	15,75
11	41	113,17	47,20	46,25	10,05	17,67	29,17	17,30	15,75
12	11	113,00	40,60	47,20	10,20	16,00	30,68	18,40	15,70
13	5	103,90	42,60	31,90	7,74	17,00	28,45	14,90	14,55
13<	3	99,15	44,90	38,40	7,53	15,00	26,45	13,85	13,40

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	192	2013			2013	2013			
2	517	2002	2001	2001	2010	2013	2002	2004	2004
3	518	2007	2004	2001	2007	2005	2003	2004	2004
4	598	2001	2007	2013	2005	2007	2007	2010	2008
5	391	2008	1999	2013	2008	2014	2000	2014	2000
6	331	2008	1998	2014	2008	2001	2011	2012	2010
7	318	2007	1999	2000	2010	2007	2000	2010	2010
8	228	2013	1999	2006	2010	2000	2010	2003	2000
9	128	2004	2007	2009	2014	2011	2009	1999	2014
10	95	1998	1998	1998	1998	2010	1998	1998	1998
11	41	2008	2012	2000	2011	2011	2011	2003	2001
12	11	2010	2010	2012	2008	2012	2008	2011	2010
13	5	2008	2007	2009	2007	2007	2009	2009	2007
13<	3	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

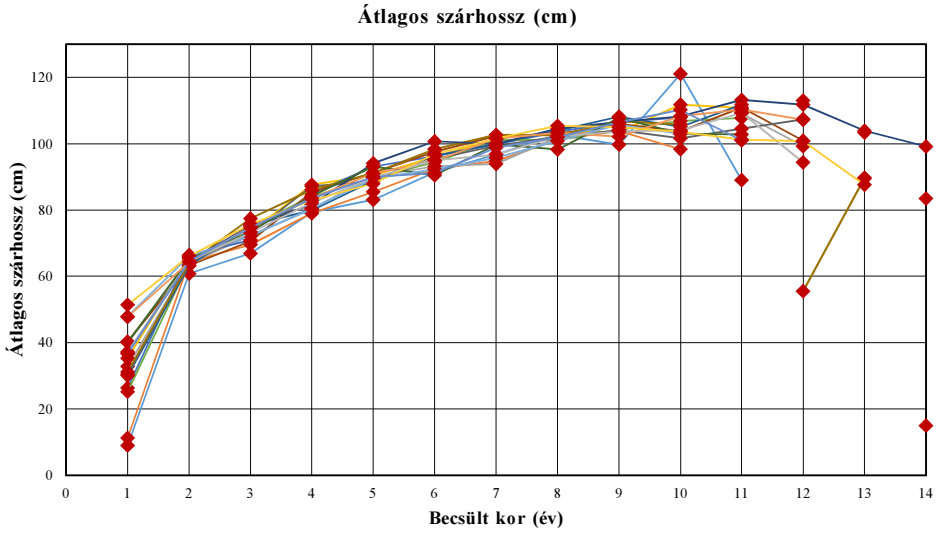

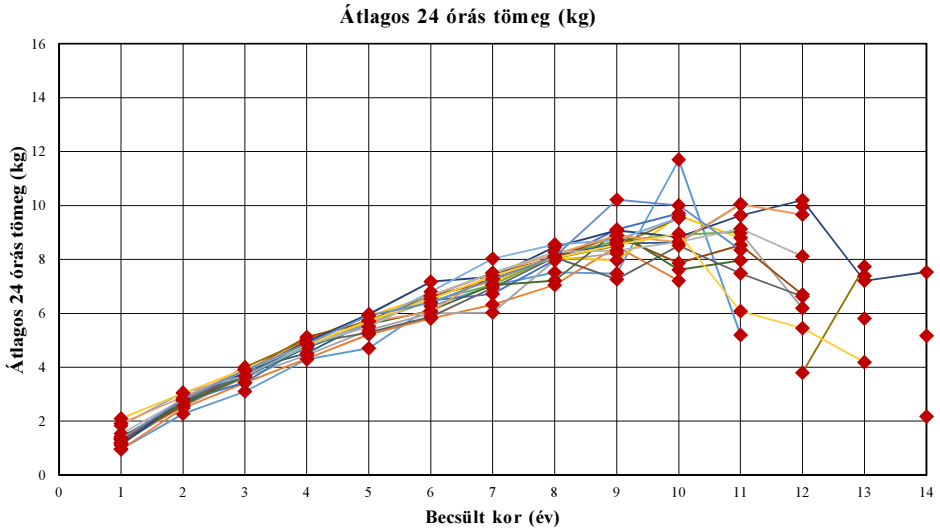

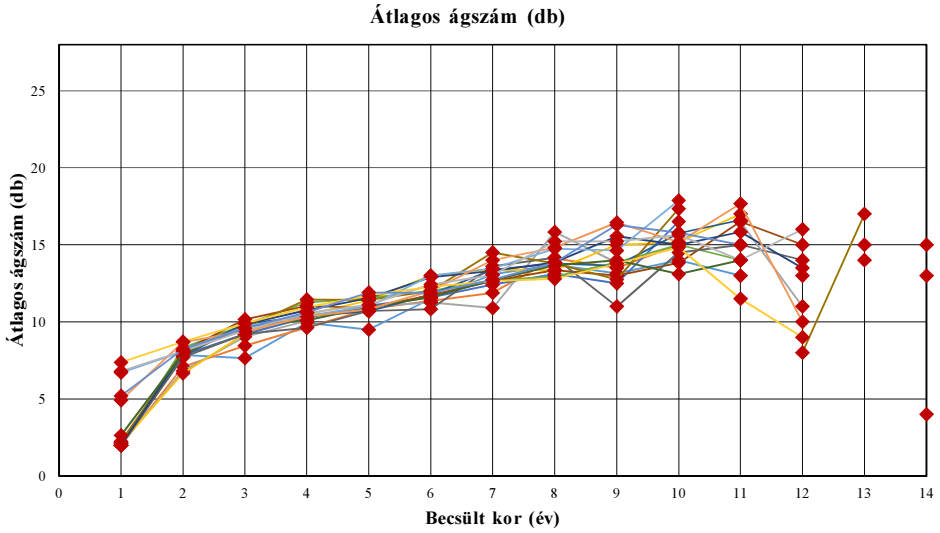

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

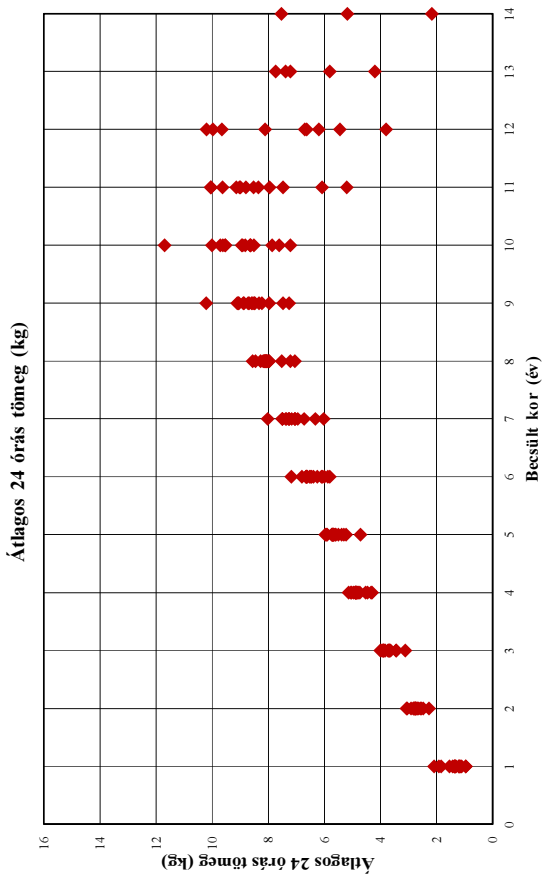

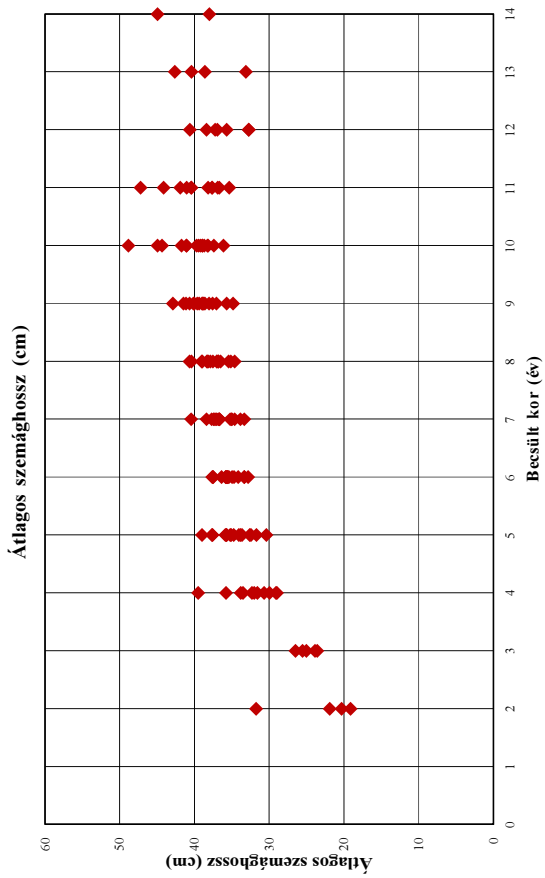

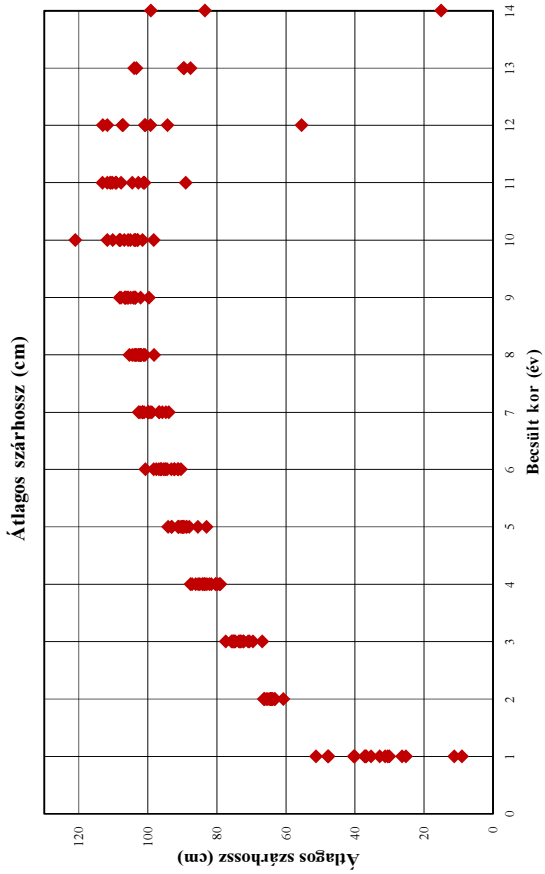

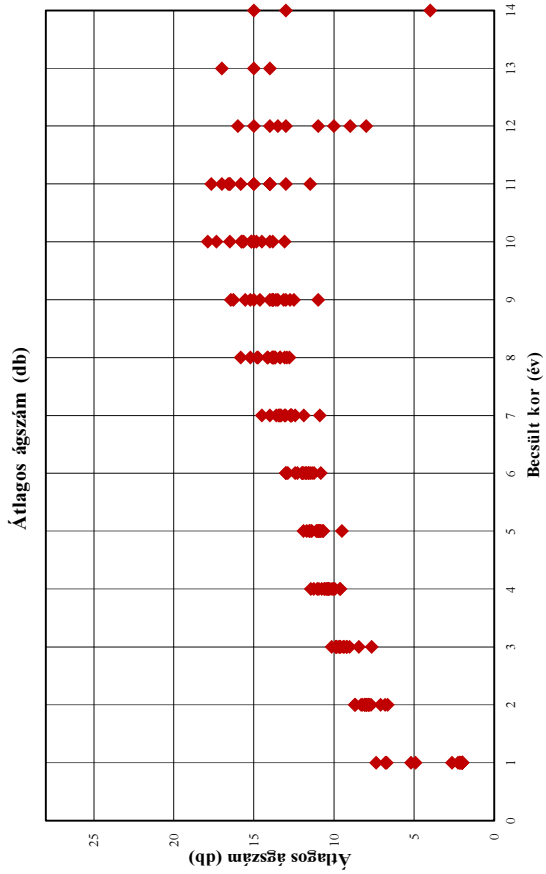

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

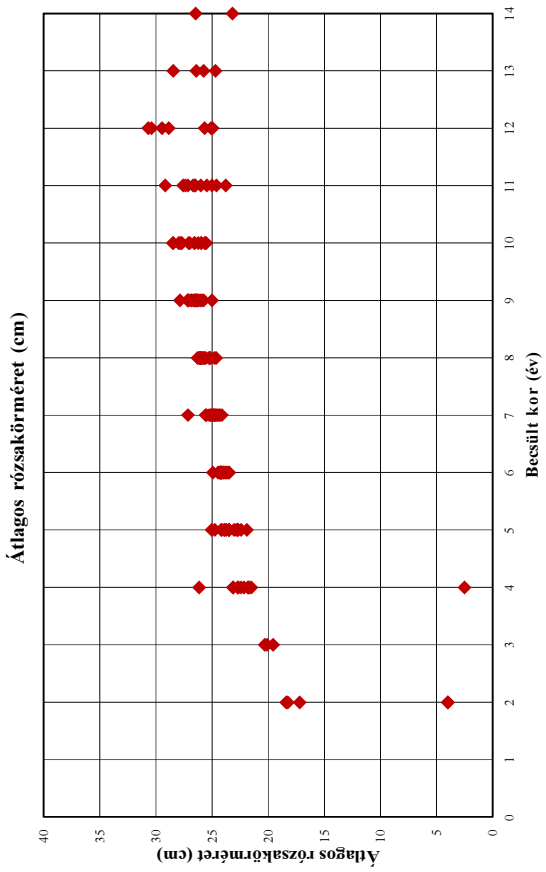

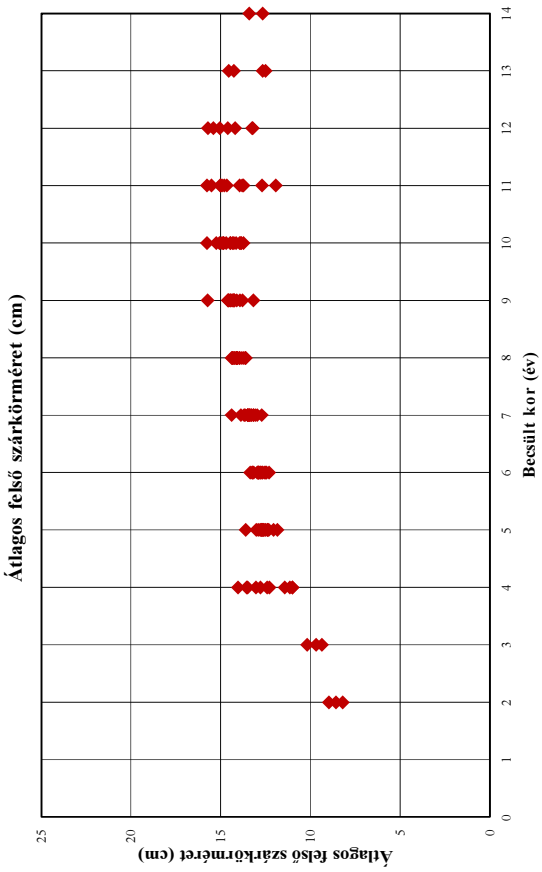

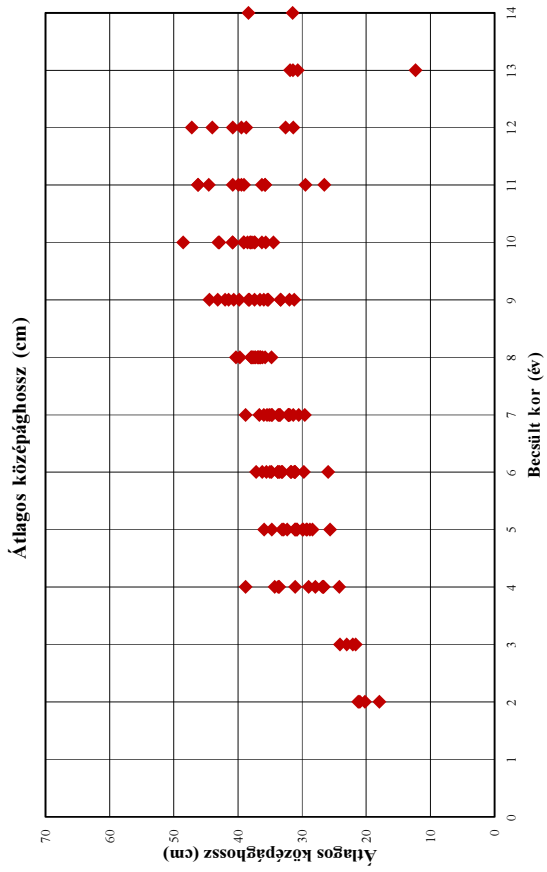

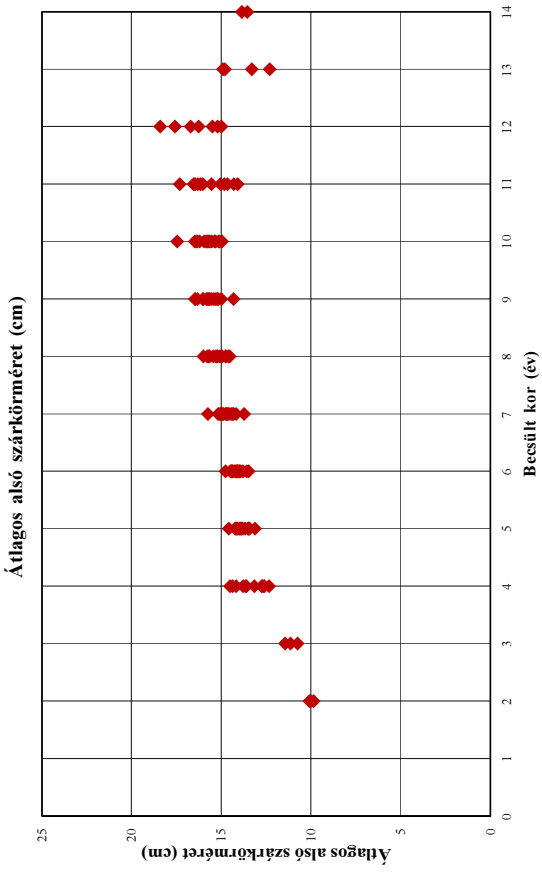

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	1	9,00			0,96	2,00			
1998	2	7	60,80			2,27	7,86			
1998	3	17	66,94			3,11	7,65			
1998	4	17	79,32			4,30	9,94	2,50		
1998	5	8	83,06			4,71	9,50			
1998	6	12	91,33	37,60	35,05	6,26	11,50	23,48	14,02	12,48
1998	7	13	96,76	33,83	32,13	7,04	13,08	24,31	15,08	13,49
1998	8	7	102,71	35,13	34,79	7,52	13,71	24,64	14,53	13,62
1998	9	7	99,71	34,83	33,36	7,48	13,14	25,01	15,18	13,78
1998	10	1	121,00	48,80	48,55	11,70	14,00	28,50	17,45	15,75
1998	11	1	89,00			5,20	13,00			
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1	2	11,25			0,95	2,00			
1999	2	11	64,39			2,47	7,09			
1999	3	29	69,61			3,43	8,45			
1999	4	19	79,00			4,33	9,63			
1999	5	18	85,48	39,00	29,25	5,22	10,83	21,90	13,80	12,90
1999	6	11	92,40	35,62	31,72	5,81	11,36	23,85	13,59	12,45
1999	7	9	94,78	40,45	32,19	6,33	11,89	25,49	15,03	13,50
1999	8	8	101,21	40,64	37,93	7,05	14,13	25,25	15,09	14,09
1999	9	4	103,81	37,05	41,50	8,48	13,50	26,05	16,45	14,43
1999	10	4	98,33	38,65	37,85	7,21	15,00	25,51	15,15	14,14
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1	7	32,82			1,18	2,14			
2000	2	21	63,86			2,54	6,81	4,00		
2000	3	26	72,35			3,64	9,04			
2000	4	34	80,32	31,57	24,22	4,45	10,06	22,72	12,73	11,42
2000	5	22	90,10	35,73	33,15	5,39	11,00	25,03	14,23	13,60
2000	6	20	93,19	34,96	33,80	6,00	11,25	24,03	14,14	12,86
2000	7	10	93,92	36,77	38,82	6,03	10,90	27,16	13,73	12,95
2000	8	6	102,00	38,33	37,63	7,97	15,83	26,13	15,78	14,38
2000	9	6	105,71	38,98	40,69	8,23	13,83	26,23	16,03	14,47
2000	10									
2000	11	6	109,13	41,88	46,25	8,99	16,50	26,51	16,54	14,93
2000	12	2	99,25	32,75	39,50	6,20	11,00	25,65	15,50	13,20
2000	13									
2000	13<									
2001	1	7	35,29			1,31	2,14			
2001	2	12	65,65	31,75	21,25	2,70	6,67			
2001	3	40	73,44	23,58	24,13	3,67	9,23			
2001	4	32	87,62	28,93	31,11	5,05	10,47	23,12	14,37	12,78
2001	5	13	90,43	30,35	32,35	5,91	11,38	23,05	14,14	12,69
2001	6	10	96,05	33,34	36,26	6,66	13,00	23,66	13,48	12,56
2001	7	19	101,53	37,03	36,69	7,17	13,37	24,52	14,71	13,06
2001	8	14	103,53	37,00	36,50	8,06	13,36	24,79	15,00	13,94
2001	9	5	103,57	37,54	37,48	7,97	15,00	26,88	16,45	14,30
2001	10	6	111,77	44,31	38,53	9,63	15,17	27,76	15,83	14,68
2001	11	1	110,75	37,60	29,50	8,80	17,00	23,80	14,65	15,75
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	7	26,36			1,35	2,14			
2002	2	26	66,44	19,11	17,97	2,74	7,85	18,40	10,02	8,21
2002	3	25	70,96	25,04	21,63	3,44	9,20	19,56	10,75	9,35
2002	4	33	84,96	30,66	26,74	4,83	10,27	22,43	12,60	11,00
2002	5	22	93,12	34,05	29,85	5,70	11,05	22,84	13,43	11,85
2002	6	22	96,22	37,48	33,24	6,49	11,59	24,48	14,43	12,86
2002	7	12	99,78	38,36	31,41	6,73	12,42	24,71	14,17	12,71
2002	8	10	103,53	40,41	35,82	7,98	13,10	26,03	15,28	14,05
2002	9	4	106,53	40,64	31,26	9,11	12,50	26,81	15,40	14,24
2002	10	4	107,93	44,91	40,84	9,71	16,50	27,98	15,73	14,83
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	4	25,24			1,19	2,00			
2003	2	20	64,17	21,93	21,00	2,73	8,32	18,26	9,86	8,57
2003	3	29	75,13	25,56	23,04	3,72	9,83	20,31	11,14	9,67
2003	4	23	84,03	29,93	26,84	4,90	11,26	21,73	12,67	11,14
2003	5	22	89,80	32,45	29,37	5,67	11,55	22,75	13,51	12,32
2003	6	25	94,38	35,38	31,83	6,46	12,00	24,15	14,10	12,67
2003	7	20	101,10	36,63	33,76	7,06	12,70	25,02	14,87	13,29
2003	8	18	101,14	34,58	36,83	8,15	12,94	25,99	15,99	14,13
2003	9	14	104,22	41,12	39,82	8,69	13,86	26,49	15,81	14,56
2003	10	2	106,83	39,20	34,50	8,91	15,00	25,63	15,08	14,33
2003	11	2	107,75	40,43	46,23	9,03	14,00	27,58	17,30	15,03
2003	12									
2003	13	1	89,50	33,10	30,70	5,81	15,00	24,70	13,30	12,65
2003	13<									
2004	1	5	30,05			1,15	2,00			
2004	2	16	63,19	20,30	20,20	2,68	7,79	17,21	10,08	8,97
2004	3	23	75,46	26,48	22,06	3,90	9,86	20,11	11,45	10,18
2004	4	26	79,89	29,07	26,69	4,53	10,36	21,83	12,34	11,00
2004	5	19	88,82	33,60	29,93	5,71	10,68	22,68	13,48	12,05
2004	6	24	96,37	34,14	31,15	6,62	11,78	24,26	14,24	12,93
2004	7	24	100,00	34,63	30,55	7,26	13,38	24,13	14,46	13,17
2004	8	14	103,95	36,81	38,01	8,13	13,79	25,97	15,44	14,12
2004	9	11	108,15	39,62	35,99	8,60	13,64	26,32	15,70	14,27
2004	10	4	105,05	36,09	37,40	8,63	15,75	27,85	16,38	14,46
2004	11	5	111,76	38,14	40,83	10,04	16,60	27,14	16,16	14,99
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	3	40,32			1,31	2,00			
2005	2	24	63,35			2,56	8,10	4,00		
2005	3	32	70,62	23,85		3,84	10,16			
2005	4	27	85,40	33,82	34,31	5,12	11,04	22,15	13,64	12,28
2005	5	19	91,26	37,55	34,78	5,69	10,89	23,50	14,20	12,39
2005	6	15	97,59	35,67	31,12	6,62	11,73	24,35	14,08	12,80
2005	7	17	102,28	36,67	32,16	7,27	12,65	24,35	15,00	13,69
2005	8	28	102,77	37,52	36,98	8,11	13,36	25,77	15,65	14,34
2005	9	13	105,98	38,91	38,39	8,87	13,00	26,59	15,65	14,53
2005	10	6	103,73	37,40	36,28	7,87	13,83	25,94	16,47	14,85
2005	11	2	110,90	44,13	35,80	8,53	16,50	25,00	15,05	14,65
2005	12	1	100,90	36,90	32,60	6,70	15,00	24,95	15,20	13,25
2005	13									
2005	13<	1	83,50	38,00	31,50	5,17	13,00	23,20	13,55	12,65
2006	1	15	30,44			1,20	2,00			
2006	2	33	64,36			2,76	7,70			
2006	3	32	72,96			3,72	9,22			
2006	4	21	87,20			4,88	9,62			
2006	5	29	88,76	37,66	28,41	5,29	10,70	24,75	13,12	12,39
2006	6	23	95,42	32,83	25,99	5,87	10,83	24,19	14,40	13,25
2006	7	10	99,36	33,32	29,63	6,95	13,60	24,75	14,74	13,45
2006	8	6	102,12	35,43	40,34	8,08	14,17	25,91	14,97	13,82
2006	9	4	104,03	38,03	33,38	7,27	11,00	25,77	15,00	13,17
2006	10	4	101,60	38,16	37,49	8,52	14,50	26,54	15,78	13,88
2006	11	2	104,53	40,40	39,95	7,48	15,00	25,48	15,55	13,73
2006	12	1	107,35	38,35	38,75	6,63	14,00	29,45	16,25	15,05
2006	13									
2006	13<									
2007	1	4	31,20			1,36	2,25			
2007	2	41	63,95			2,75	7,95			
2007	3	38	77,45			4,00	9,62			
2007	4	27	86,13	39,50	33,75	5,02	11,44	26,15	13,60	12,40
2007	5	34	91,14	33,84	32,93	5,75	11,42	24,19	13,87	12,72
2007	6	25	98,34	34,70	29,75	6,64	12,00	23,55	13,79	12,70
2007	7	12	102,65	35,01	34,83	7,50	14,50	24,58	14,38	13,30
2007	8	14	102,50	38,94	36,63	8,04	13,79	25,77	14,98	13,93
2007	9	4	106,74	42,85	32,01	8,50	12,75	26,59	14,33	13,93
2007	10	6	105,76	39,47	39,12	9,53	17,33	27,69	15,63	14,27
2007	11									
2007	12	1	55,50			3,80	8,00			
2007	13	1	89,75	42,60	31,45	7,74	17,00	26,40	12,30	14,55
2007	13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	5	36,89			1,11	2,00			
2008	2	28	64,54			2,83	8,00			
2008	3	19	75,33			3,83	9,84			
2008	4	33	81,62	33,53	33,63	4,95	10,77	21,70	13,15	14,03
2008	5	28	94,08	34,74	31,09	5,97	11,54	23,46	13,46	12,58
2008	6	29	100,72	35,51	33,77	7,17	12,90	24,17	13,93	12,96
2008	7	23	99,95	35,20	31,95	7,35	13,30	24,81	14,30	13,17
2008	8	14	104,51	36,77	36,48	8,46	13,86	25,71	14,73	13,70
2008	9	11	106,54	39,99	35,47	9,07	15,55	26,40	15,53	14,10
2008	10	3	108,25	41,07	35,70	8,82	15,00	26,23	14,95	13,72
2008	11	6	113,17	41,05	36,28	9,63	15,83	27,38	16,29	14,80
2008	12	2	111,75	37,23	40,85	10,20	13,50	30,68	17,58	15,40
2008	13	1	103,90	38,60	12,30	7,21		25,75	14,80	12,50
2008	13<	1	99,15	44,90	38,40	7,53	15,00	26,45	13,85	13,40
2009	1	14	40,01			1,42	2,64			
2009	2	37	65,27			2,63	7,97			
2009	3	31	73,62			3,66	9,67			
2009	4	40	84,21			4,73	10,13			
2009	5	32	93,15	32,59	30,83	5,60	10,94	23,51	14,10	12,60
2009	6	20	90,45	33,32	31,27	6,11	11,60	24,23	14,00	12,88
2009	7	23	99,77	37,68	35,50	7,05	12,70	24,95	14,72	13,48
2009	8	6	98,21	36,94	36,18	7,22	13,67	25,12	14,60	14,07
2009	9	3	107,77	38,58	44,48	9,05	14,00	27,85	15,30	14,37
2009	10	10	103,02	38,93	38,15	7,61	13,10	25,63	15,38	13,85
2009	11	3	102,75	36,67	35,78	7,96	14,00	26,53	16,45	11,93
2009	12									
2009	13	1	103,35	40,40	31,90	7,39	14,00	28,45	14,90	14,25
2009	13<									
2010	1	12	47,85			1,83	6,71			
2010	2	26	66,20			3,07	8,08			
2010	3	30	72,23			3,69	9,70			
2010	4	43	80,41	32,00	29,00	4,78	10,40	21,50	14,50	13,50
2010	5	25	89,47	35,66	28,83	5,61	11,00	24,16	13,94	12,50
2010	6	18	92,30	35,80	35,58	6,80	13,00	24,14	14,48	13,36
2010	7	17	95,76	37,34	35,15	8,03	13,47	25,58	15,73	14,39
2010	8	12	100,83	37,85	39,73	8,56	14,75	26,28	15,68	14,34
2010	9	8	105,73	40,13	35,31	8,72	14,63	27,08	15,99	14,60
2010	10	8	102,96	41,04	43,08	9,54	17,88	26,58	16,34	15,25
2010	11									
2010	12	1	113,00	40,60	44,00	9,97	13,00	25,10	15,00	15,70
2010	13									
2010	13<									
2011	1	13	47,75			1,91	4,92			
2011	2	34	64,31			2,91	8,68			
2011	3	24	74,98			3,89	9,38			
2011	4	49	83,60	35,75	27,95	4,87	10,35	23,13	13,78	13,55
2011	5	22	91,06	31,69	25,67	5,68	10,82	23,73	13,68	12,65
2011	6	9	94,84	37,51	33,55	6,07	12,00	24,92	14,35	12,29
2011	7	18	101,55	37,13	34,69	7,50	14,00	25,01	15,17	13,63
2011	8	16	103,23	36,51	37,29	8,19	14,81	26,05	15,28	14,22
2011	9	9	102,09	41,44	43,18	8,89	16,44	26,46	15,22	14,31
2011	10	6	108,26	38,94	40,86	8,64	15,17	27,09	15,31	13,93
2011	11	3	110,27	37,67	39,08	10,05	17,67	29,17	16,03	15,52
2011	12	1	107,20	32,75	31,40	9,66	10,00	30,40	18,40	14,60
2011	13									
2011	13<	1	15,00			2,17	4,00			
2012	1	11	37,16			1,53	6,80			
2012	2	41	64,59			2,80	8,10			
2012	3	41	73,21			3,88	9,44			
2012	4	60	82,24			4,83	10,57			
2012	5	26	89,80	35,85	31,17	5,50	11,12	23,93	14,00	12,80
2012	6	19	95,01	35,81	34,80	6,66	12,42	23,97	14,77	13,16
2012	7	26	96,72	37,44	33,47	7,50	13,04	25,14	14,94	13,87
2012	8	19	102,14	38,15	37,80	8,28	15,21	25,27	15,21	14,12
2012	9	9	103,72	35,66	38,26	8,33	15,22	25,92	15,63	14,56
2012	10	11	104,02	38,26	39,15	8,65	15,64	25,97	15,52	14,46
2012	11	1	109,30	47,20	44,55	9,14	14,00	24,60	14,30	13,80
2012	12	1	94,35	35,70	47,20	8,12	16,00	28,85	16,70	14,20
2012	13									
2012	13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	25	51,37			2,09	7,37			
2013	2	56	66,11			3,04	8,71			
2013	3	33	75,77			3,94	9,91			
2013	4	55	82,96	32,30	38,85	4,83	10,94	22,65	14,18	13,03
2013	5	31	87,98	35,08	35,94	5,72	11,71	22,40	13,90	12,74
2013	6	32	96,84	36,38	33,12	6,53	12,28	23,80	14,19	12,76
2013	7	36	101,57	36,68	36,02	7,39	12,64	24,83	14,64	13,39
2013	8	23	105,36	38,20	36,87	8,05	12,78	26,15	15,70	14,26
2013	9	9	104,99	38,77	36,58	8,55	13,78	27,15	15,78	14,22
2013	10	6	103,58	41,70	42,90	8,95	14,83	26,98	16,20	15,06
2013	11	4	101,25	36,88	26,58	6,08	11,50	26,00	14,08	12,68
2013	12	1	100,75			5,45	9,00			
2013	13	1	87,60			4,19				
2013	13<									
2014	1	57	36,65			1,34	5,20			
2014	2	84	64,55			2,79	8,23			
2014	3	49	74,67			3,90	9,59			
2014	4	59	83,50			4,87	10,60			
2014	5	21	90,03	35,19	30,83	5,92	11,90	23,87	14,59	13,02
2014	6	17	91,17	35,60	37,18	6,39	11,88	24,31	14,40	13,23
2014	7	29	98,86	35,01	33,63	7,27	12,72	25,28	14,59	13,39
2014	8	13	101,95	39,01	37,37	8,10	13,85	25,56	14,76	13,60
2014	9	7	106,41	39,36	42,02	10,21	16,29	27,18	16,34	15,73
2014	10	14	110,19	39,69	38,05	10,01	15,79	28,46	15,95	14,92
2014	11	5	101,00	35,33	39,47	8,35	15,00	26,68	14,83	13,94
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

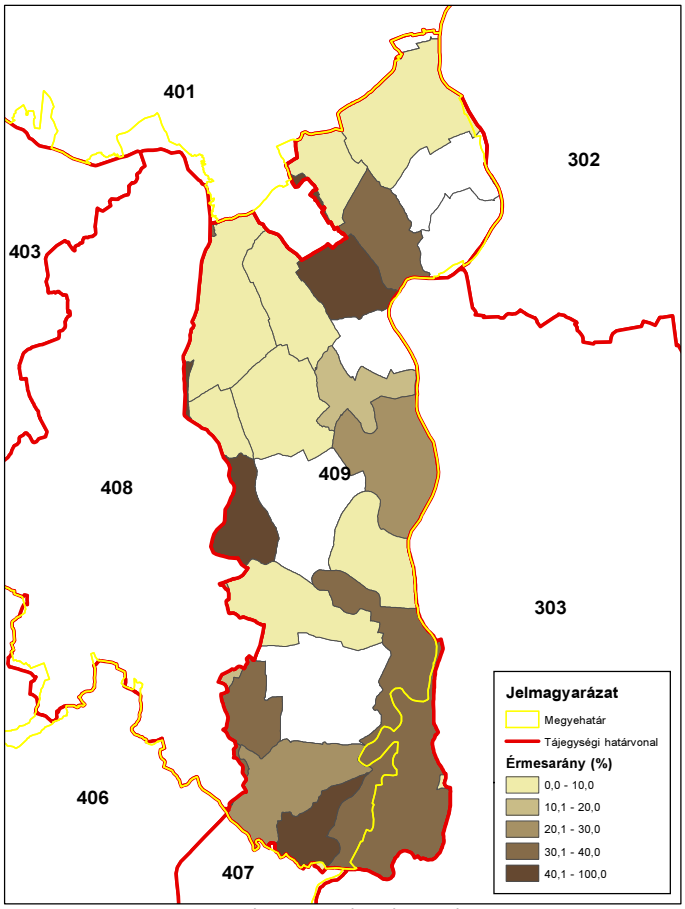

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

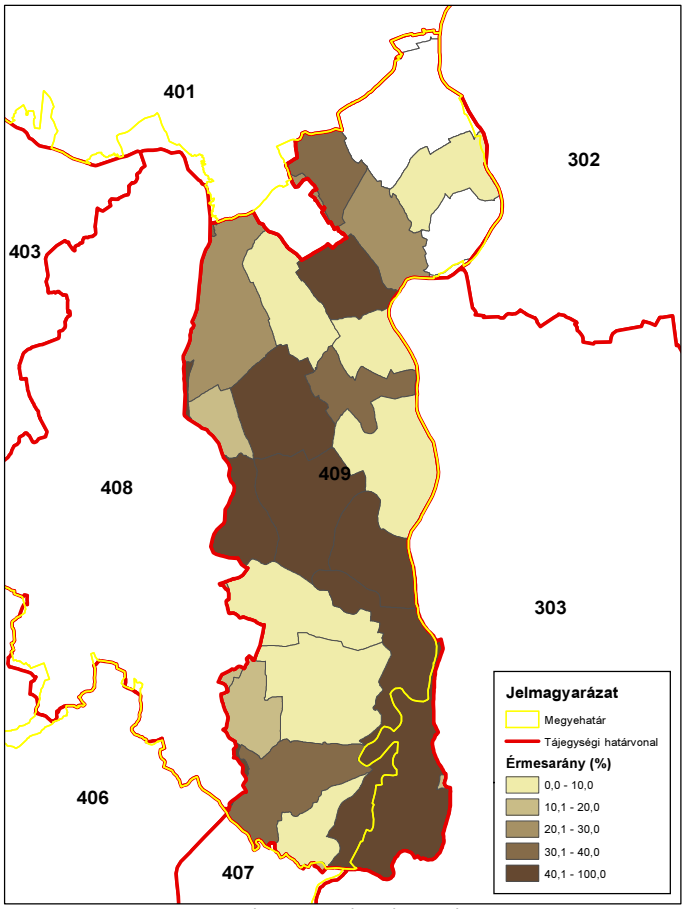

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

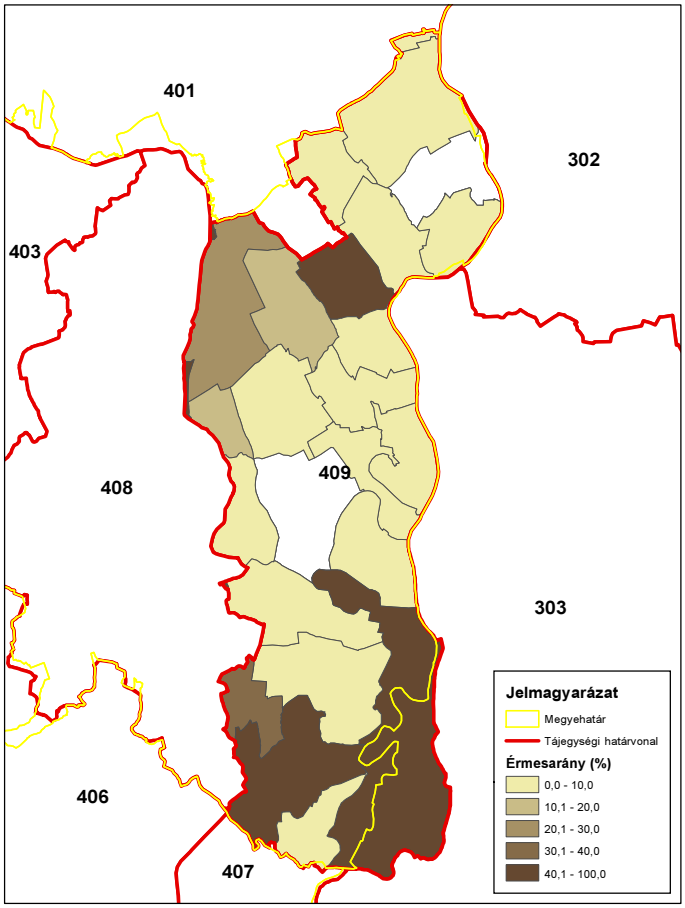

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

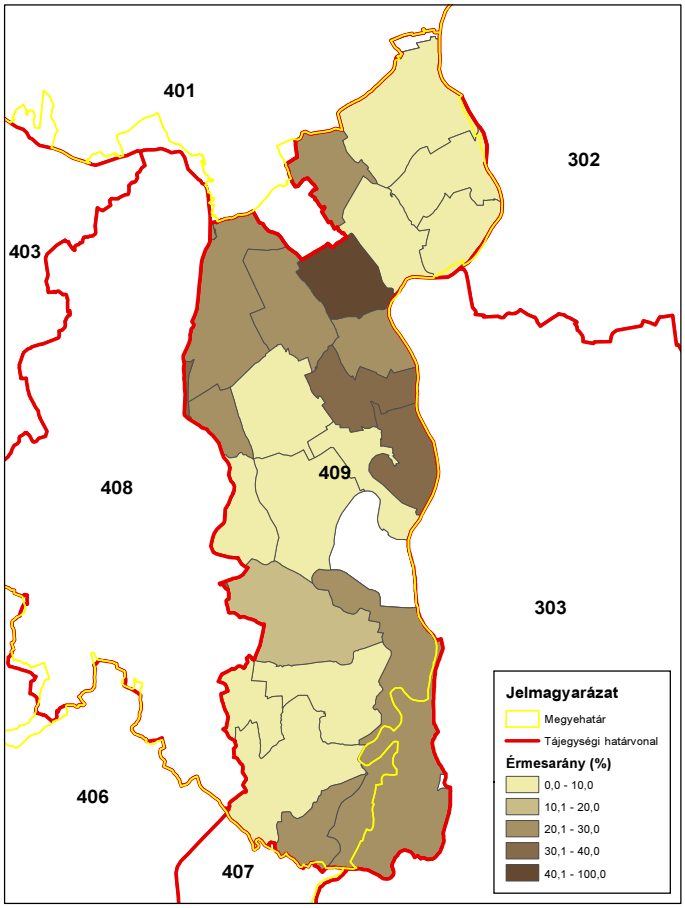

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A szabad területi dámszarvas a Gemenci vadgazdálkodási tájegységben 2007 óta 20-40 pld. között alakult, a teríték zömében 5-10 egyed volt. Ez alól kivétel az utolsó 3-4 év, amikor a lelövés lényegesen megnőtt (15-28 pld). • 2-5 vadgazdálkodási egység a vadgazdálkodási tájegység határain érintett. A jelentett állomány 5-15%-a él kertben.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• Érdemi hasznosítás 2007 óta történik. A hasznosítási arányok ingadoztak, de jobbára alacsonyak voltak. Az utolsó három év értékei (>50%) az állomány csökkentése szempontjából megfelelőek (ha ez volt a cél). A teríték összetétele biológiai szempontból azonban nem megalapozott.
A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A dám 2-5 vadgazdálkodási egység területén a tájegység határain fordul el. Vadgazdálkodási jelentősége tájegységi szinten nincs, mert a gímszarvas, az őz és a vaddisznó mellett eltörpül az állománya. • Kérdés, hogy a gímszarvas, a vaddisznó és az őz mellett, a dámszarvas milyen mértékben egyeztethető össze más ágazatok (mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és természetvédelem) érdekeivel és tűrőképességükkel. Betelepedésének elősegítése nem támogatható.
A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A szabad területre jutó kevés trófea nem értékelhető ebből a szempontból.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	3	7	4	**14**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
1999	3	7	5	**15**	0	0	0	**0**	0,0%	0,0%	0,0%	**0,0%**
2000	5	10	9	**24**	0	1	0	**1**	0,0%	10,0%	0,0%	**4,2%**
2001	5	7	8	**20**	1	2	1	**4**	20,0%	28,6%	12,5%	**20,0%**
2002	7	9	6	**22**	2	4	2	**8**	28,6%	44,4%	33,3%	**36,4%**
2003	1	2	2	**5**	0	1	0	**1**	0,0%	50,0%	0,0%	**20,0%**
2004	0	3	2	**5**	0	4	3	**7**	-	133,3%	150,0%	**140,0%**
2005	3	6	4	**13**	0	0	1	**1**	0,0%	0,0%	25,0%	**7,7%**
2006	6	6	4	**16**	0	1	3	**4**	0,0%	16,7%	75,0%	**25,0%**
2007	5	7	6	**18**	1	2	1	**4**	20,0%	28,6%	16,7%	**22,2%**
2008	9	10	9	**28**	2	0	1	**3**	22,2%	0,0%	11,1%	**10,7%**
2009	10	12	9	**31**	4	7	1	**12**	40,0%	58,3%	11,1%	**38,7%**
2010	14	19	12	**45**	2	0	0	**2**	14,3%	0,0%	0,0%	**4,4%**
2011	5	9	5	**19**	7	3	0	**10**	140,0%	33,3%	0,0%	**52,6%**
2012	7	8	4	**19**	10	3	2	**15**	142,9%	37,5%	50,0%	**78,9%**
2013	10	13	8	**31**	13	4	4	**21**	130,0%	30,8%	50,0%	**67,7%**
2014	15	14	10	**39**	18	7	3	**28**	120,0%	50,0%	30,0%	**71,8%**
Változás	400,0%	100,0%	150,0%	178,6%	1700,0%	600,0%	200,0%	2700,0%	500,0%	400,0%	140,0%	1623,1%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	2,33	1,33	***0,57***	-	-	-	**-**
1999	1	2,33	1,67	***0,71***	-	-	-	**-**
2000	1	2,00	1,80	***0,90***	-	-	-	***0,00***
2001	1	1,40	1,60	***1,14***	1	2,00	1,00	***0,50***
2002	1	1,29	0,86	***0,67***	1	2,00	1,00	***0,50***
2003	1	2,00	2,00	***1,00***	-	-	-	***0,00***
2004	-	-	-	***0,67***	-	-	-	***0,75***
2005	1	2,00	1,33	***0,67***	-	-	-	**-**
2006	1	1,00	0,67	***0,67***	-	-	-	***3,00***
2007	1	1,40	1,20	***0,86***	1	2,00	1,00	***0,50***
2008	1	1,11	1,00	***0,90***	1	0,00	0,50	**-**
2009	1	1,20	0,90	***0,75***	1	1,75	0,25	***0,14***
2010	1	1,36	0,86	***0,63***	1	0,00	0,00	**-**
2011	1	1,80	1,00	***0,56***	1	0,43	0,00	***0,00***
2012	1	1,14	0,57	***0,50***	1	0,30	0,20	***0,67***
2013	1	1,30	0,80	***0,62***	1	0,31	0,31	***1,00***
2014	1	0,93	0,67	***0,71***	1	0,39	0,17	***0,43***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	21,4%	50,0%	28,6%	100%	-	-	-	-
1999	20,0%	46,7%	33,3%	100%	-	-	-	-
2000	20,8%	41,7%	37,5%	100%	0,0%	100,0%	0,0%	100%
2001	25,0%	35,0%	40,0%	100%	25,0%	50,0%	25,0%	100%
2002	31,8%	40,9%	27,3%	100%	25,0%	50,0%	25,0%	100%
2003	20,0%	40,0%	40,0%	100%	0,0%	100,0%	0,0%	100%
2004	0,0%	60,0%	40,0%	100%	0,0%	57,1%	42,9%	100%
2005	23,1%	46,2%	30,8%	100%	0,0%	0,0%	100,0%	100%
2006	37,5%	37,5%	25,0%	100%	0,0%	25,0%	75,0%	100%
2007	27,8%	38,9%	33,3%	100%	25,0%	50,0%	25,0%	100%
2008	32,1%	35,7%	32,1%	100%	66,7%	0,0%	33,3%	100%
2009	32,3%	38,7%	29,0%	100%	33,3%	58,3%	8,3%	100%
2010	31,1%	42,2%	26,7%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2011	26,3%	47,4%	26,3%	100%	70,0%	30,0%	0,0%	100%
2012	36,8%	42,1%	21,1%	100%	66,7%	20,0%	13,3%	100%
2013	32,3%	41,9%	25,8%	100%	61,9%	19,0%	19,0%	100%
2014	38,5%	35,9%	25,6%	100%	64,3%	25,0%	10,7%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **409**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

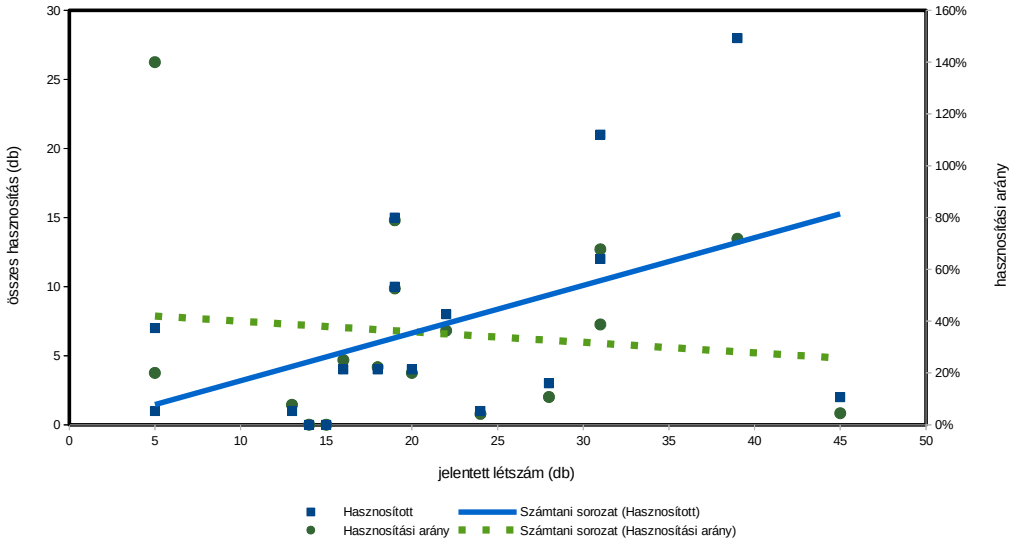

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

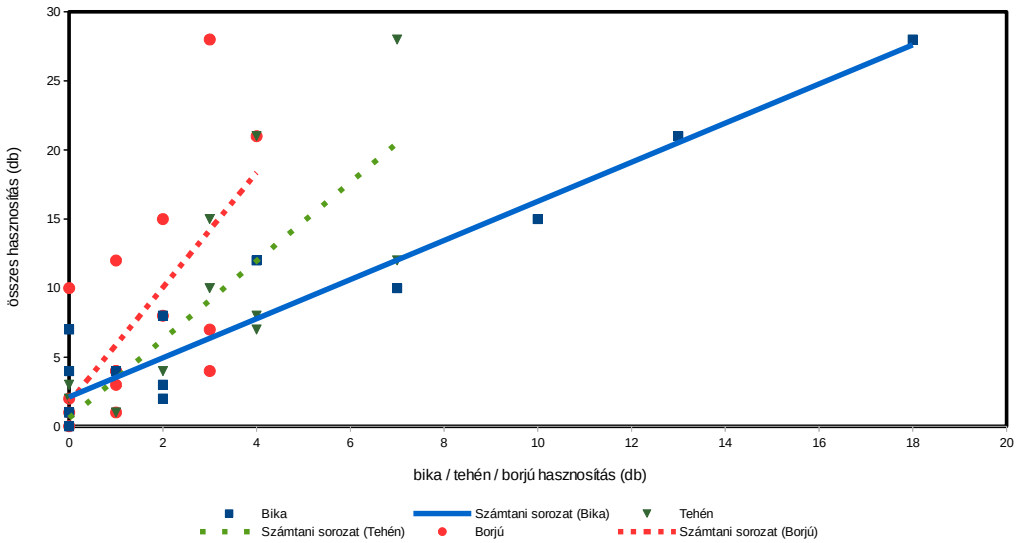

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

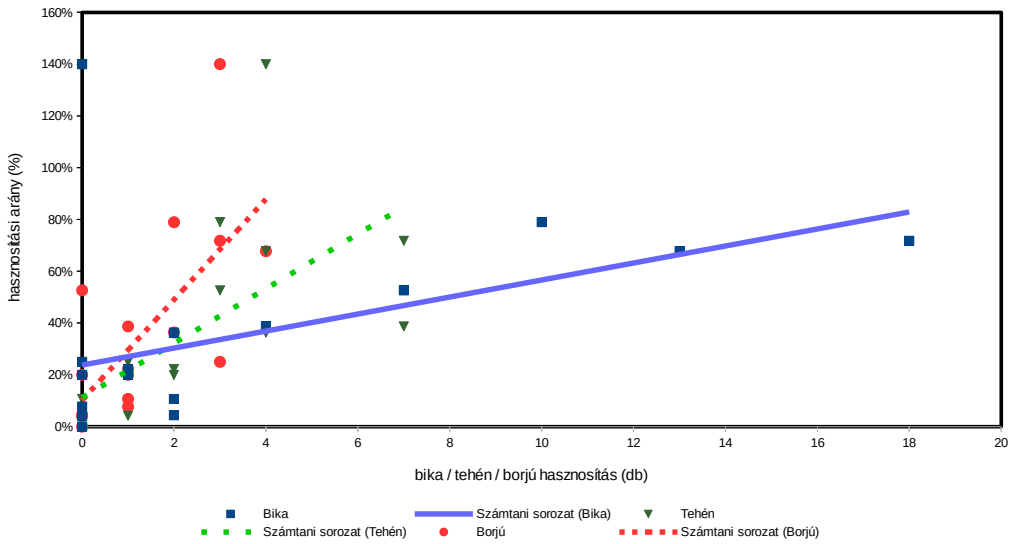

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

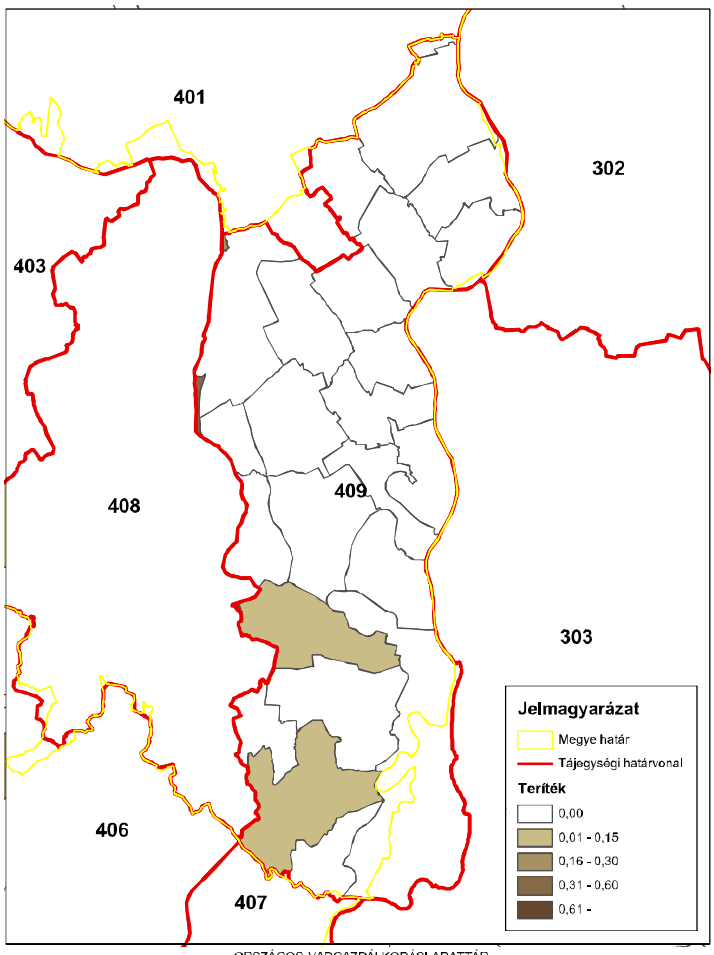

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

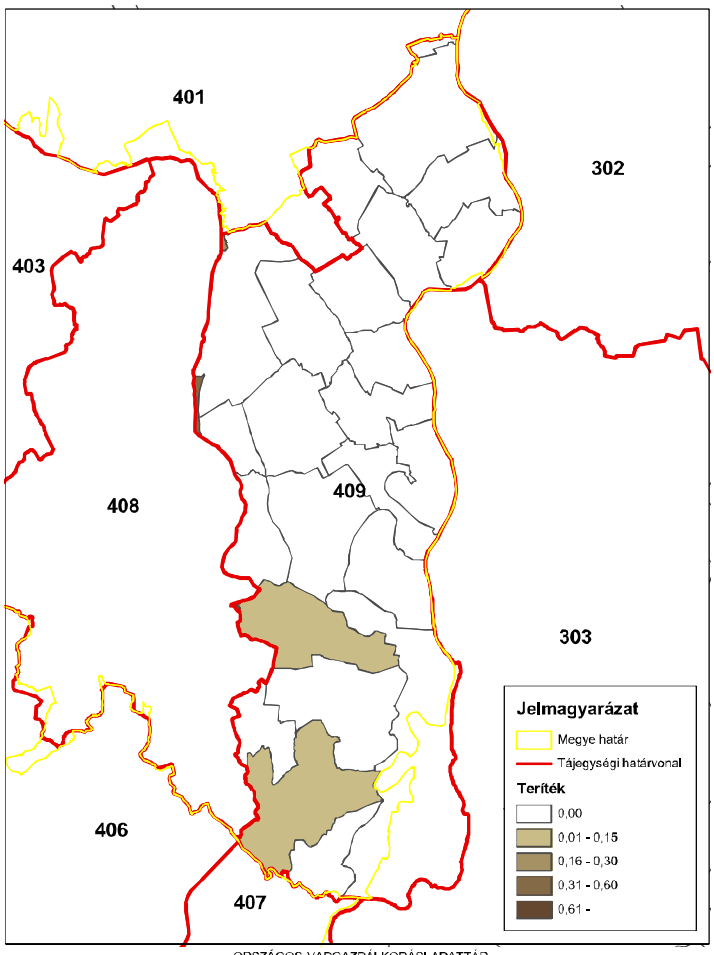

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

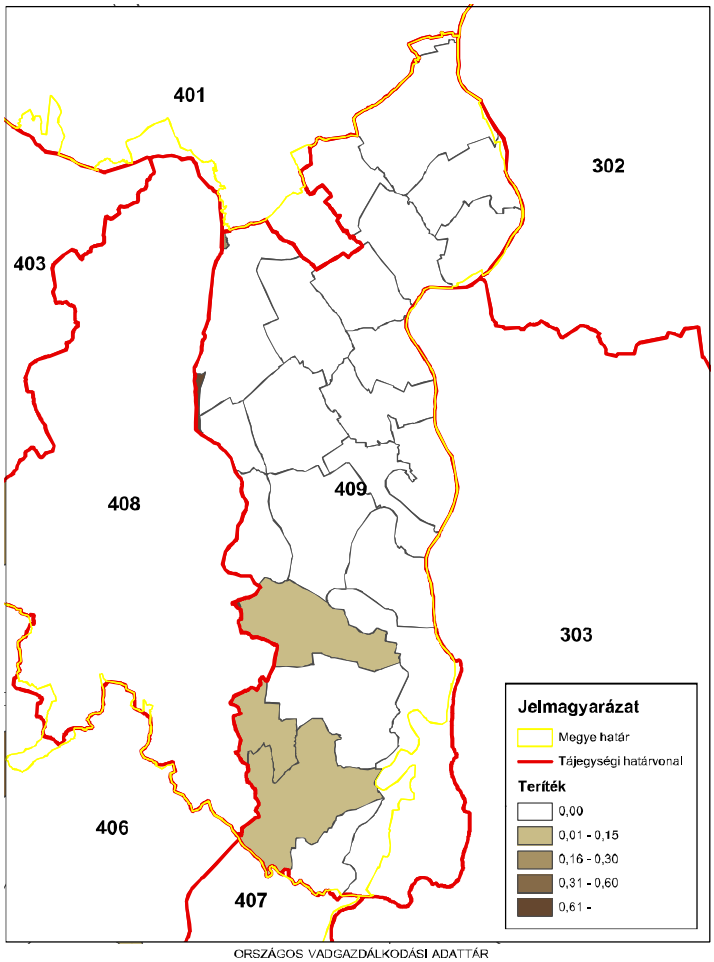

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

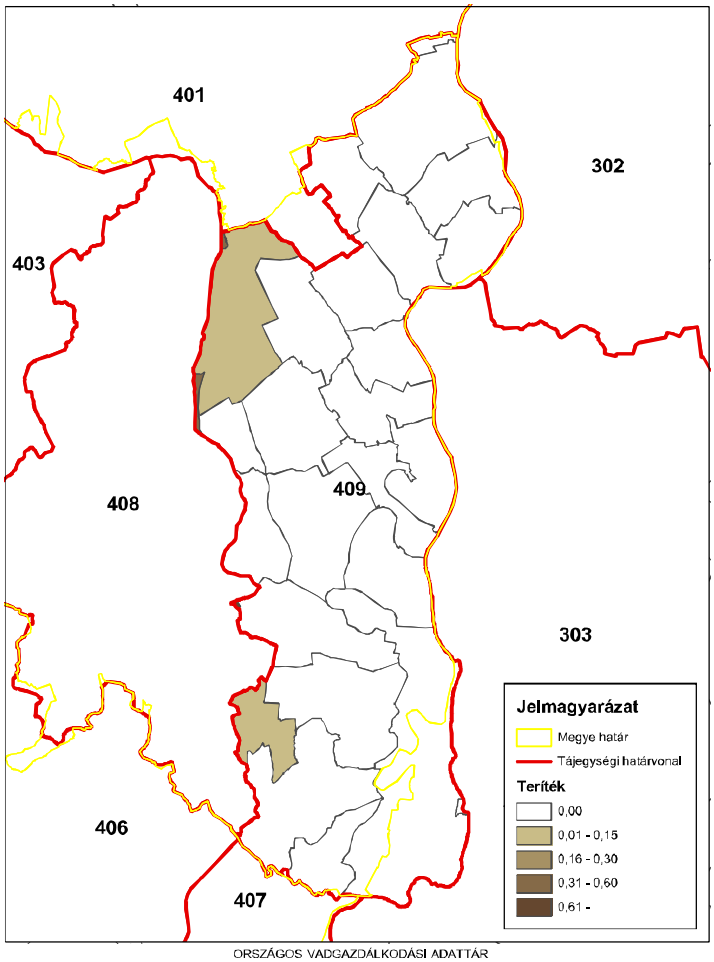

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

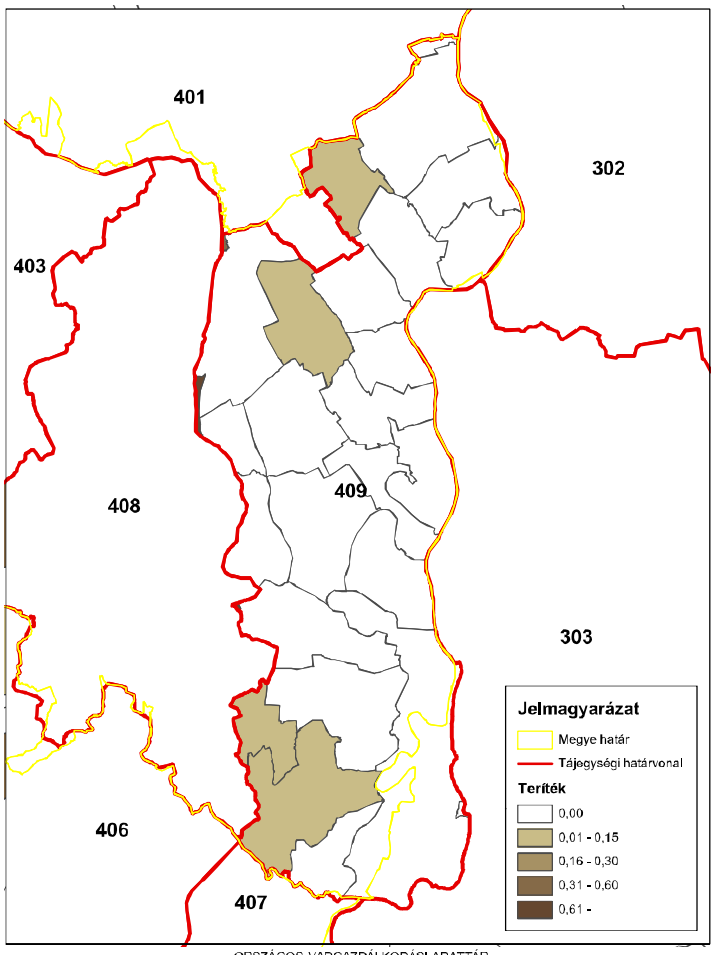

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

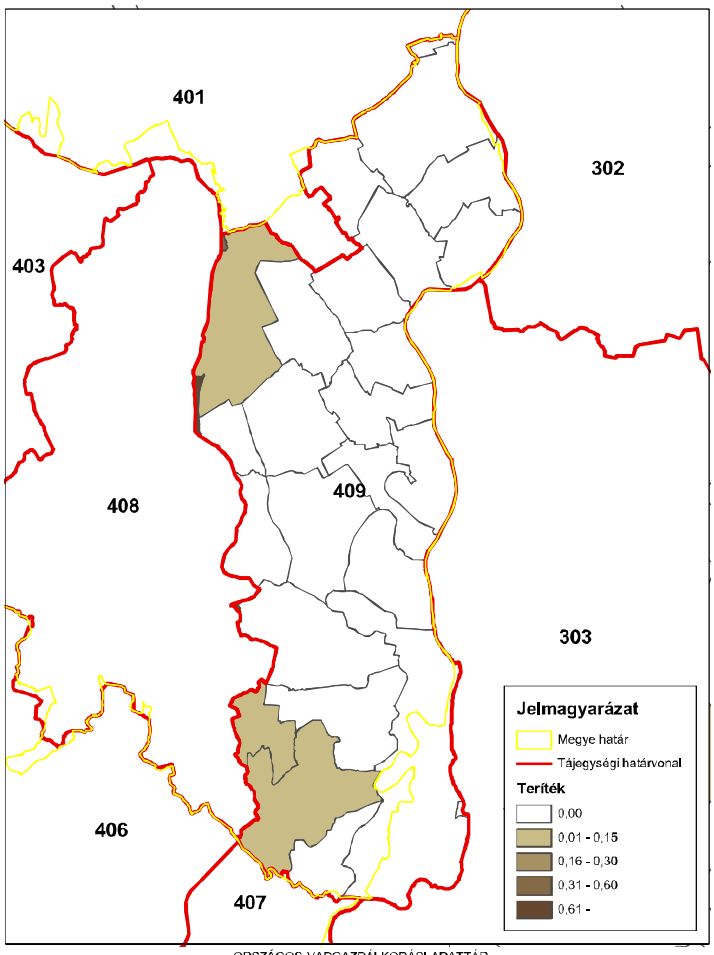

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

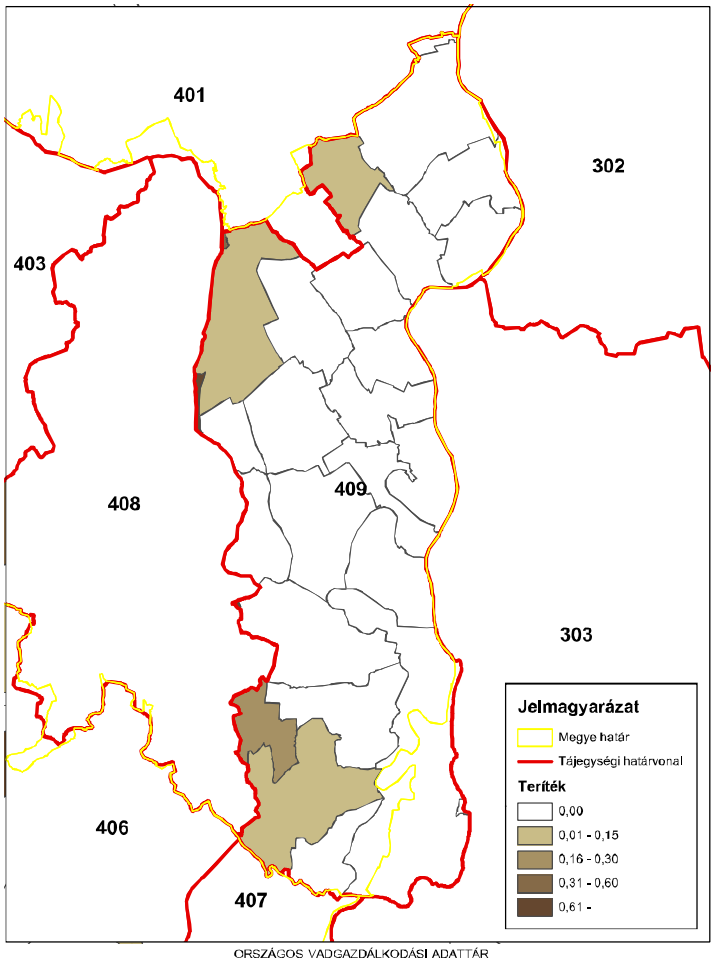

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

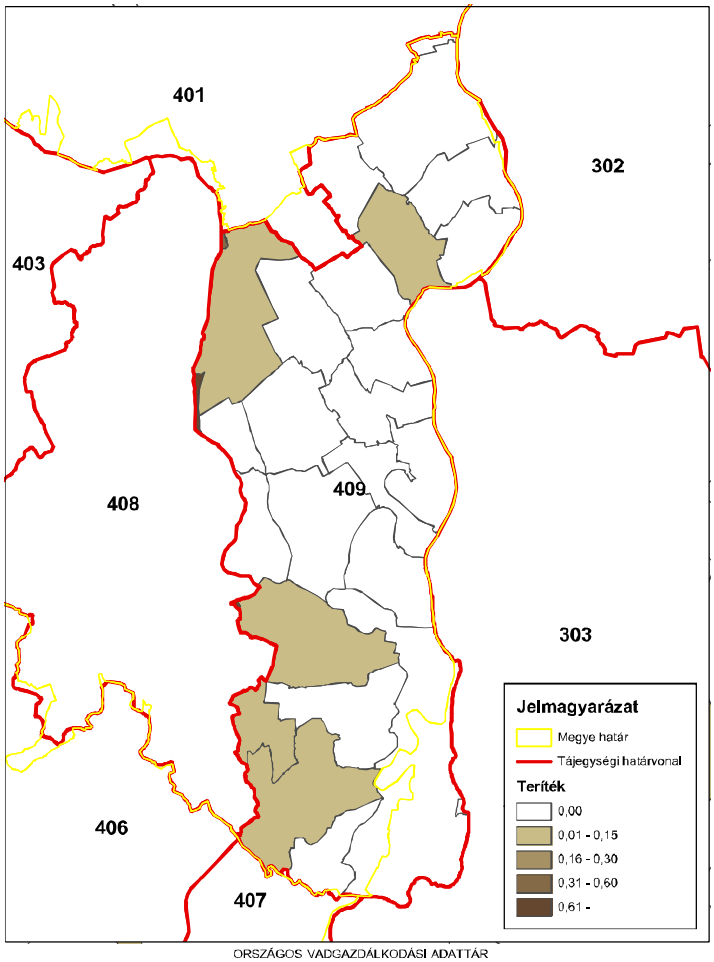

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	2	1	50,0%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2003	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2004	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	4	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	2	1	50,0%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2011	7	1	14,3%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2012	10	1	10,0%		1		0,0%	100,0%	0,0%
2013	13	4	30,8%	2	2		50,0%	50,0%	0,0%
2014	18	4	22,2%	1	1	2	25,0%	25,0%	50,0%

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

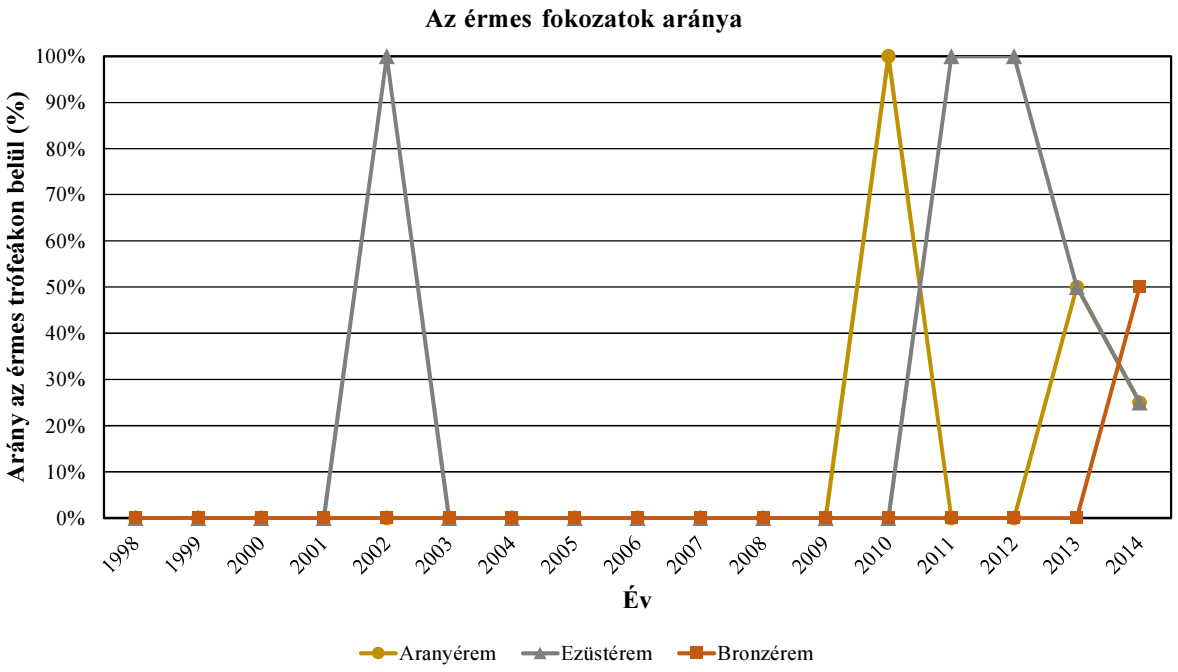

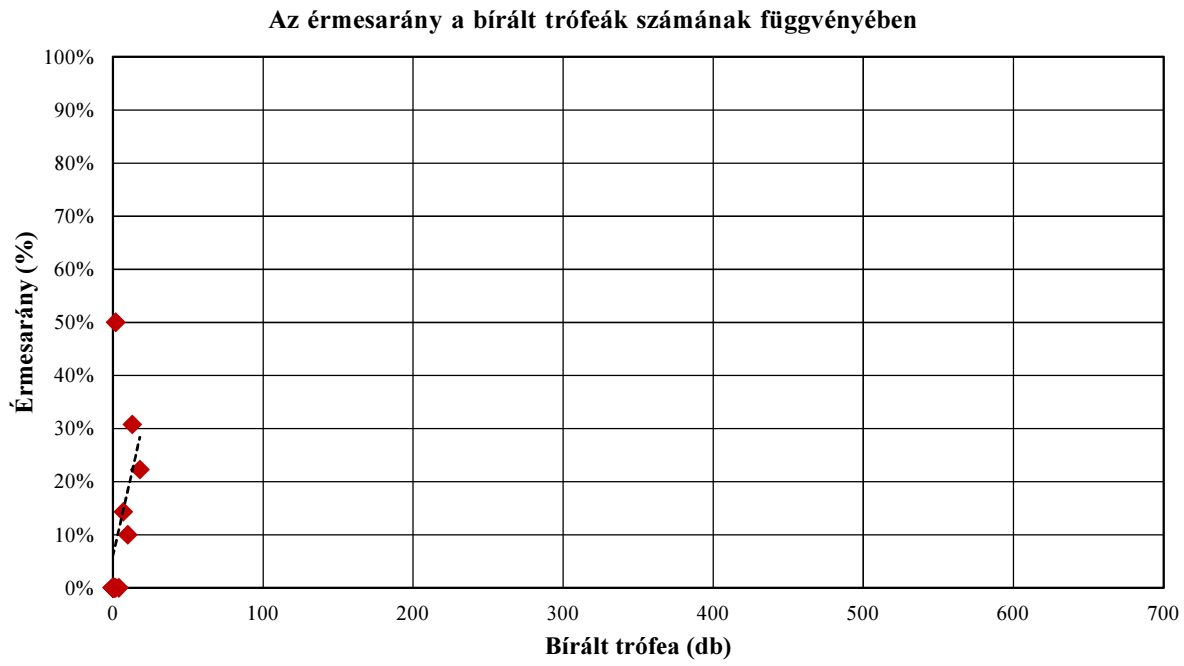

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1														1	1		6
2											2	2	1	3	5	5	2
3				1	1					1					2		1
4												1		1		4	2
5												1		1			3
6															1		2
7														1		2	
8					1										1	1	1
9								1					1				1
10																1	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**0**	**0**	**0**	**1**	**2**	**0**	**0**	**1**	**0**	**1**	**2**	**4**	**2**	**7**	**10**	**13**	**18**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1														14,3%	10,0%		33,3%
2											100,0%	50,0%	50,0%	42,9%	50,0%	38,5%	11,1%
3				100,0%	50,0%					100,0%					20,0%		5,6%
4												25,0%		14,3%		30,8%	11,1%
5												25,0%		14,3%			16,7%
6															10,0%		11,1%
7														14,3%		15,4%	
8					50,0%										10,0%	7,7%	5,6%
9								100,0%					50,0%				5,6%
10																7,7%	
11																	
12																	
13																	
13<																	
Összesen	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

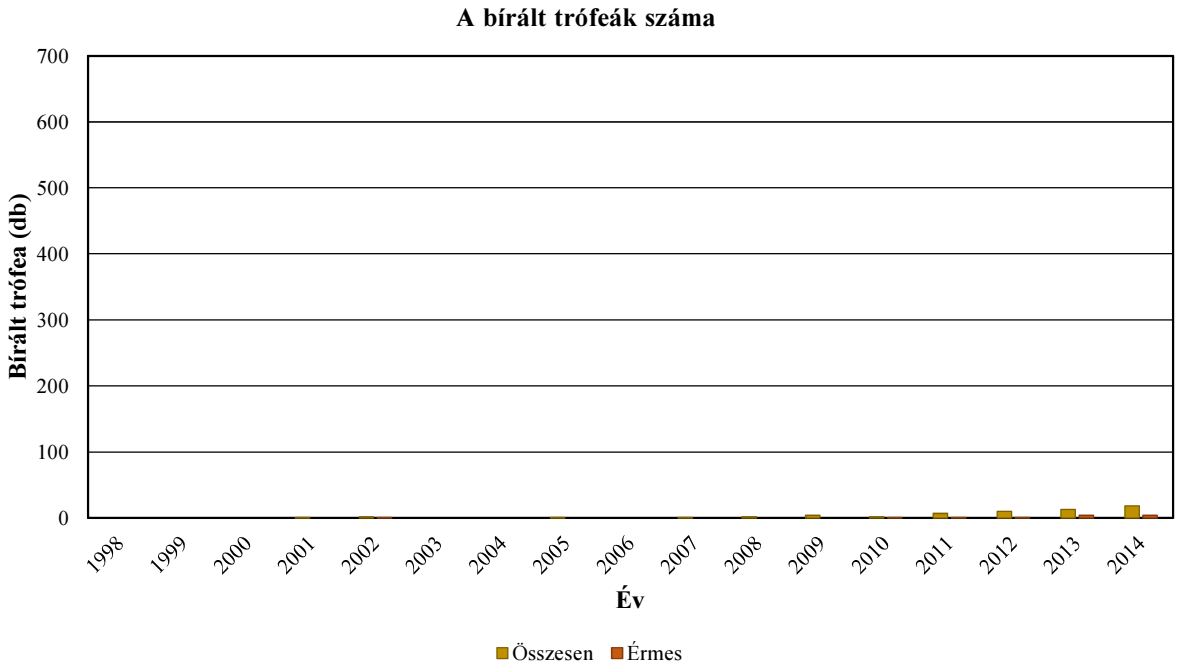

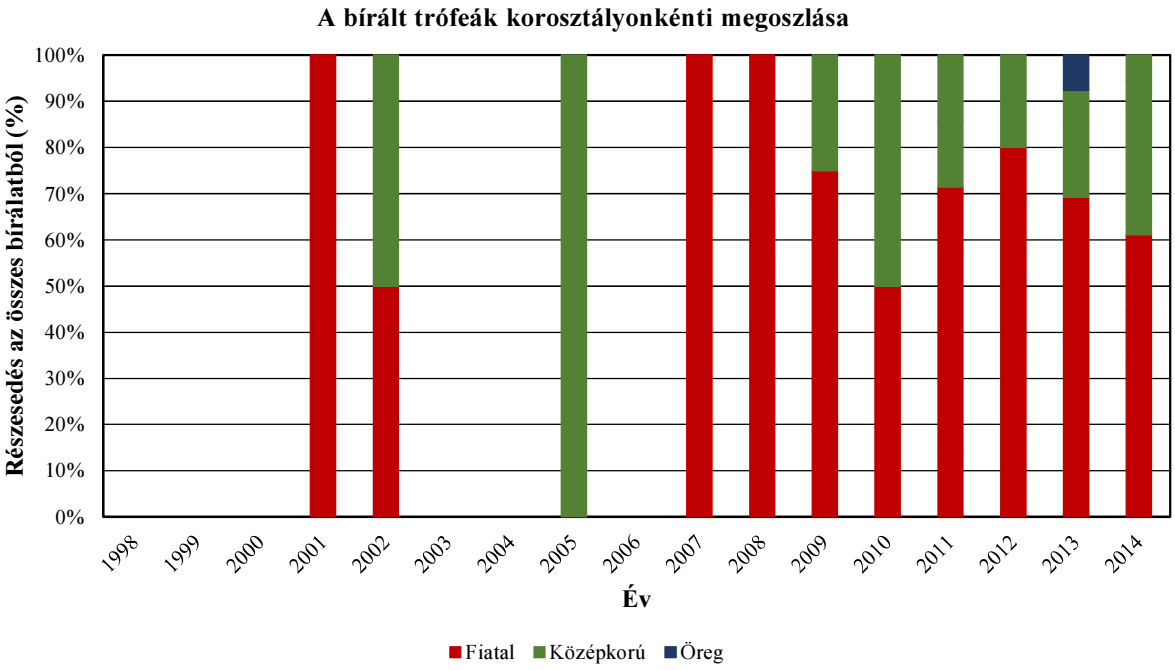

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	18,45				0,56			
2	20	40,53				1,49			
3	6	43,26				1,58			
4	8	54,34				2,38			
5	5	56,57				2,52			
6	3	58,03	25,78	30,45	14,55	3,13	19,10	9,90	10,88
7	3	67,56	21,21	34,33	16,21	3,88	19,65	11,05	10,95
8	4	67,56	23,59	40,16	16,41	3,93	19,19	10,25	11,14
9	3	69,98	22,83	36,88	15,40	4,18	19,93	11,45	12,48
10	1	72,40	26,15	41,65	16,75	4,69	20,65	10,65	12,55
11									
12									
13									
13<									

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	14,51				0,55			
2	20	34,10				1,27			
3	6	35,00				1,26			
4	8	49,30				1,74			
5	5	55,20				2,22			
6	3	57,30	25,78	30,45	14,55	2,78	19,10	9,90	10,88
7	3	66,28	19,40	33,55	15,55	3,86	19,60	10,10	10,65
8	4	66,60	18,75	36,85	15,05	3,83	18,75	9,50	10,30
9	3	68,00	19,80	35,60	14,40	3,83	19,75	11,25	12,20
10	1	72,40	26,15	41,65	16,75	4,69	20,65	10,65	12,55
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	20,60				0,57			
2	20	46,75				1,80			
3	6	50,50				1,74			
4	8	60,00				2,85			
5	5	58,60				2,87			
6	3	58,75	25,78	30,45	14,55	3,47	19,10	9,90	10,88
7	3	68,85	23,03	35,10	16,88	3,90	19,70	12,00	11,25
8	4	68,85	29,25	44,75	18,20	4,14	20,00	10,70	12,05
9	3	73,85	25,85	38,15	16,40	4,36	20,10	11,65	12,75
10	1	72,40	26,15	41,65	16,75	4,69	20,65	10,65	12,55
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	6,09				0,02			
2	20	12,65				0,53			
3	6	15,50				0,48			
4	8	10,70				1,11			
5	5	3,40				0,65			
6	3	1,45	0,00	0,00	0,00	0,69	0,00	0,00	0,00
7	3	2,57	3,63	1,55	1,33	0,04	0,10	1,90	0,60
8	4	2,25	10,50	7,90	3,15	0,31	1,25	1,20	1,75
9	3	5,85	6,05	2,55	2,00	0,53	0,35	0,40	0,55
10	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11									
12									
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	33,0%				4,1%			
2	20	31,2%				35,5%			
3	6	35,8%				30,4%			
4	8	19,7%				46,6%			
5	5	6,0%				25,8%			
6	3	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	22,1%	0,0%	0,0%	0,0%
7	3	3,8%	17,1%	4,5%	8,2%	1,0%	0,5%	17,2%	5,5%
8	4	3,3%	44,5%	19,7%	19,2%	7,9%	6,5%	11,7%	15,7%
9	3	8,4%	26,5%	6,9%	13,0%	12,7%	1,8%	3,5%	4,4%
10	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
11									
12									
13									
13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	14,51				0,55			
2	20	34,10				1,27			
3	6	35,00				1,26			
4	8	49,30				1,74			
5	5	55,20				2,22			
6	3	57,30	25,78	30,45	14,55	2,78	19,10	9,90	10,88
7	3	66,28	19,40	33,55	15,55	3,86	19,60	10,10	10,65
8	4	66,60	18,75	36,85	15,05	3,83	18,75	9,50	10,30
9	3	68,00	19,80	35,60	14,40	3,83	19,75	11,25	12,20
10	1	72,40	26,15	41,65	16,75	4,69	20,65	10,65	12,55
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	2014				2012			
2	20	2009				2009			
3	6	2001				2001			
4	8	2009				2009			
5	5	2011				2009			
6	3	2012	2014	2014	2014	2012	2014	2014	2014
7	3	2013	2011	2011	2011	2013	2013	2013	2013
8	4	2002	2002	2014	2002	2002	2013	2012	2012
9	3	2010	2014	2014	2010	2005	2014	2014	2010
10	1	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	20,60				0,57			
2	20	46,75				1,80			
3	6	50,50				1,74			
4	8	60,00				2,85			
5	5	58,60				2,87			
6	3	58,75	25,78	30,45	14,55	3,47	19,10	9,90	10,88
7	3	68,85	23,03	35,10	16,88	3,90	19,70	12,00	11,25
8	4	68,85	29,25	44,75	18,20	4,14	20,00	10,70	12,05
9	3	73,85	25,85	38,15	16,40	4,36	20,10	11,65	12,75
10	1	72,40	26,15	41,65	16,75	4,69	20,65	10,65	12,55
11									
12									
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	8	2012				2014			
2	20	2011				2010			
3	6	2014				2002			
4	8	2011				2011			
5	5	2014				2014			
6	3	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
7	3	2011	2013	2013	2013	2011	2011	2011	2011
8	4	2013	2013	2013	2014	2013	2002	2014	2002
9	3	2014	2010	2010	2014	2014	2010	2010	2014
10	1	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2013
11									
12									
13									
13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

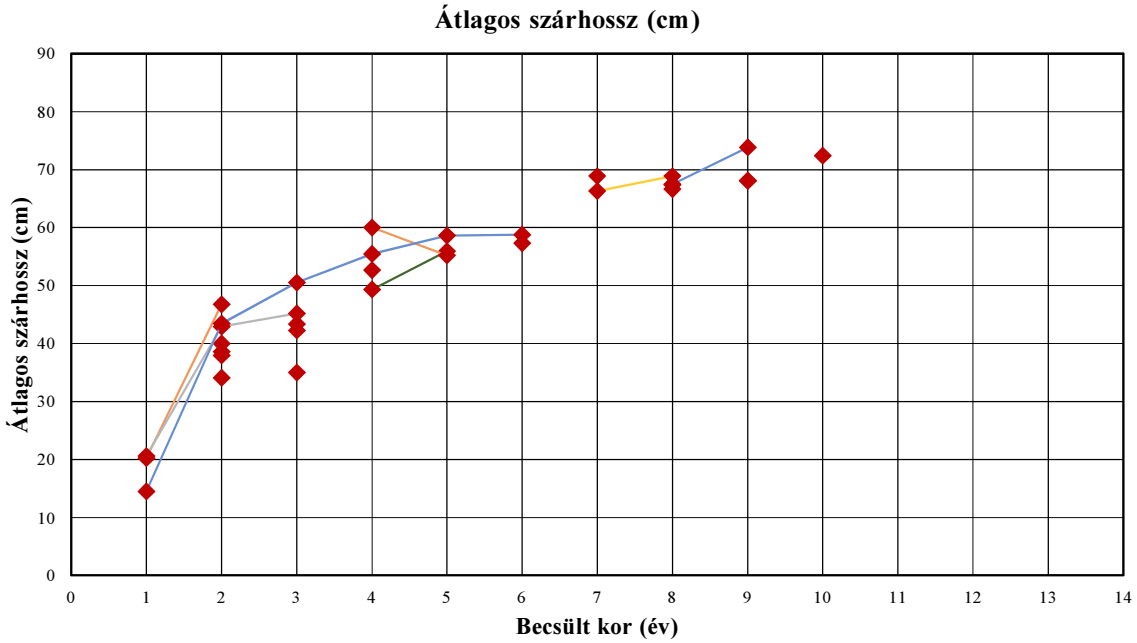

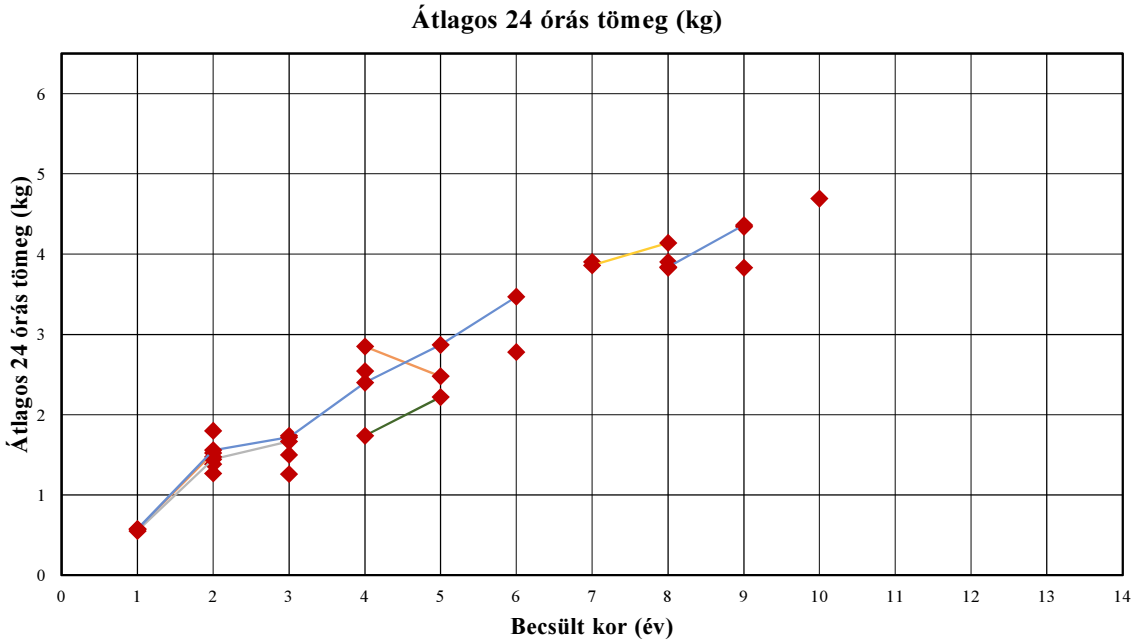

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

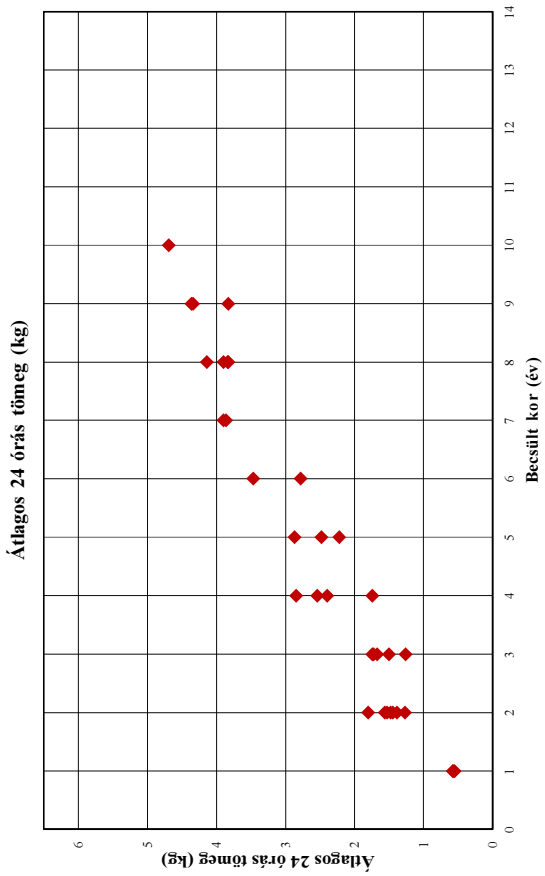

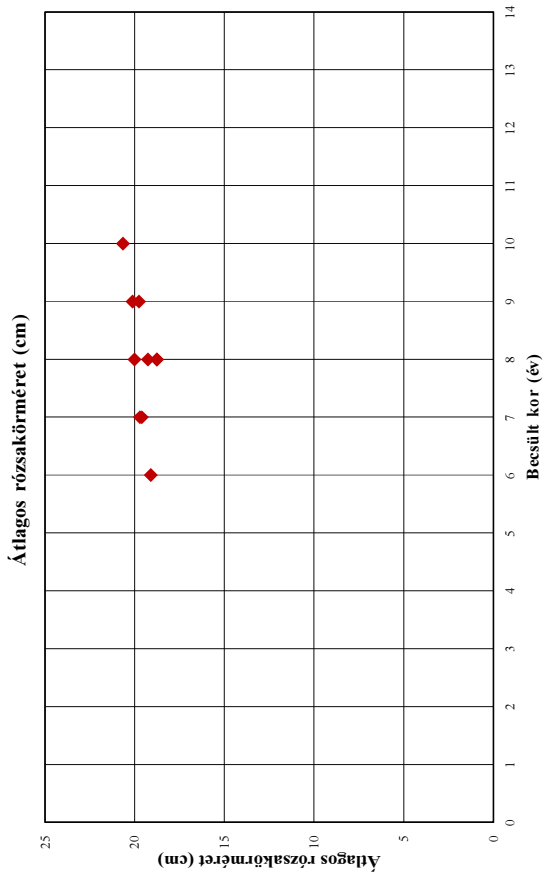

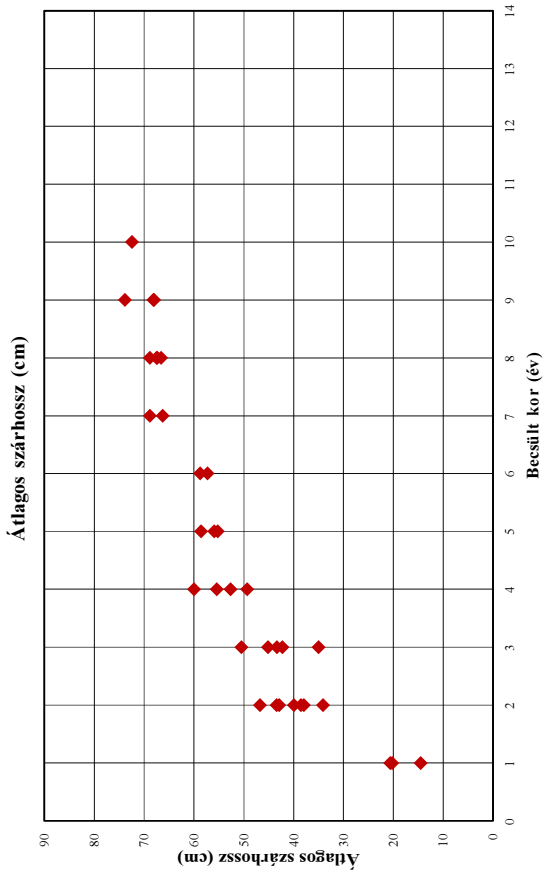

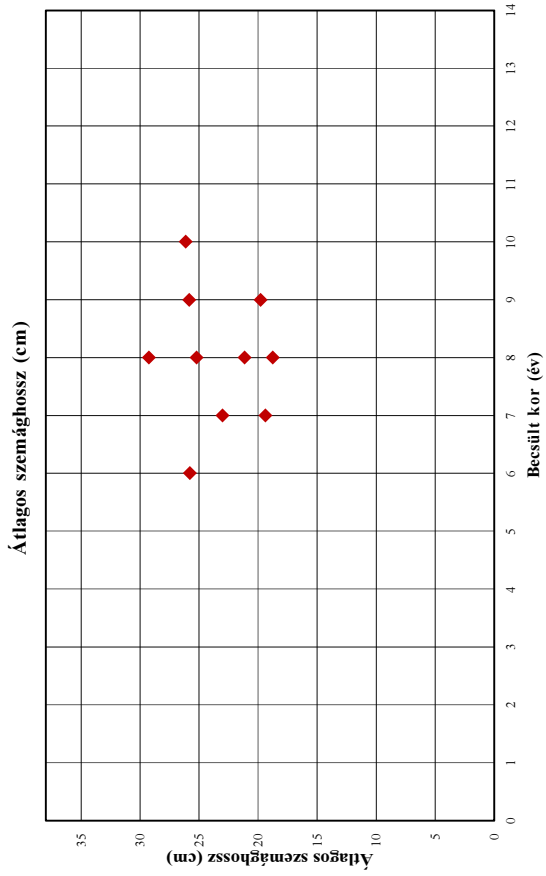

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

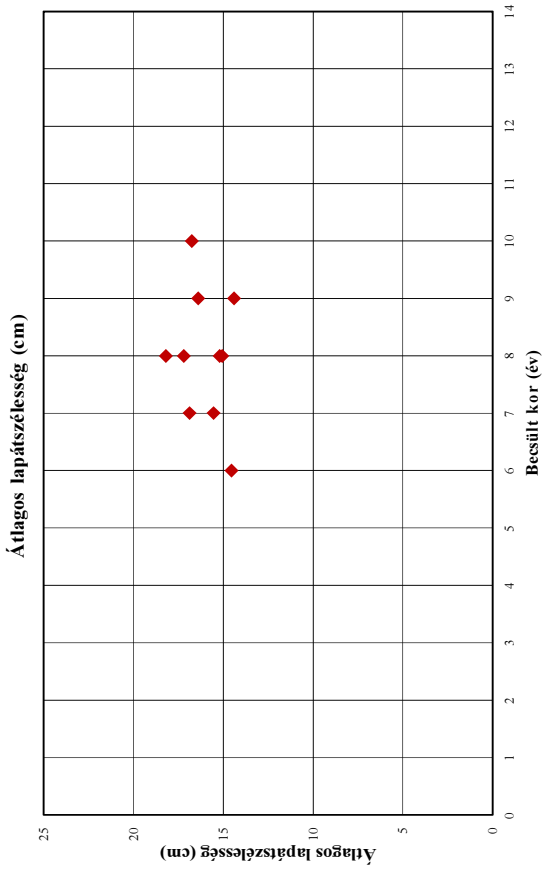

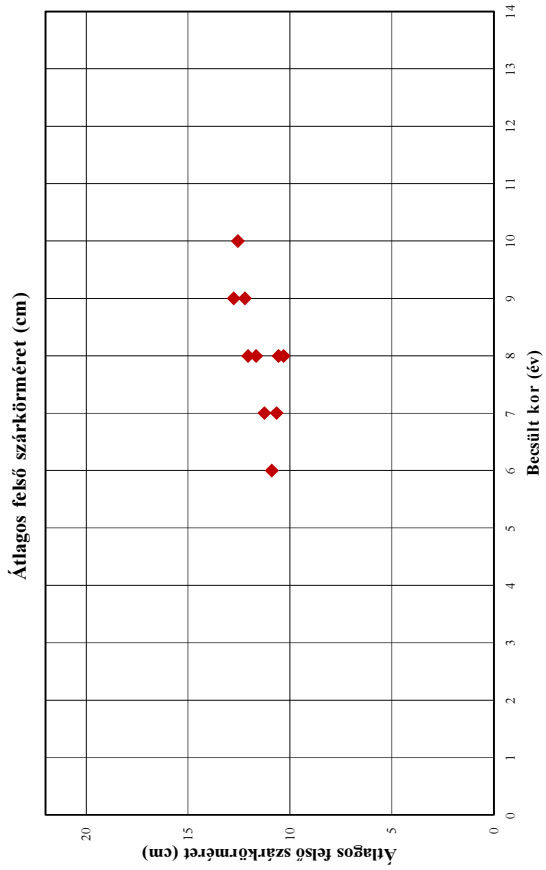

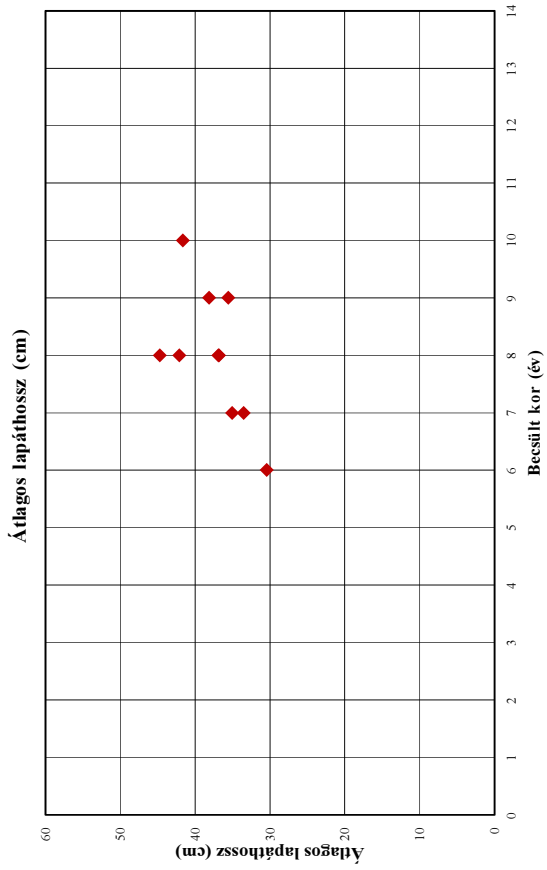

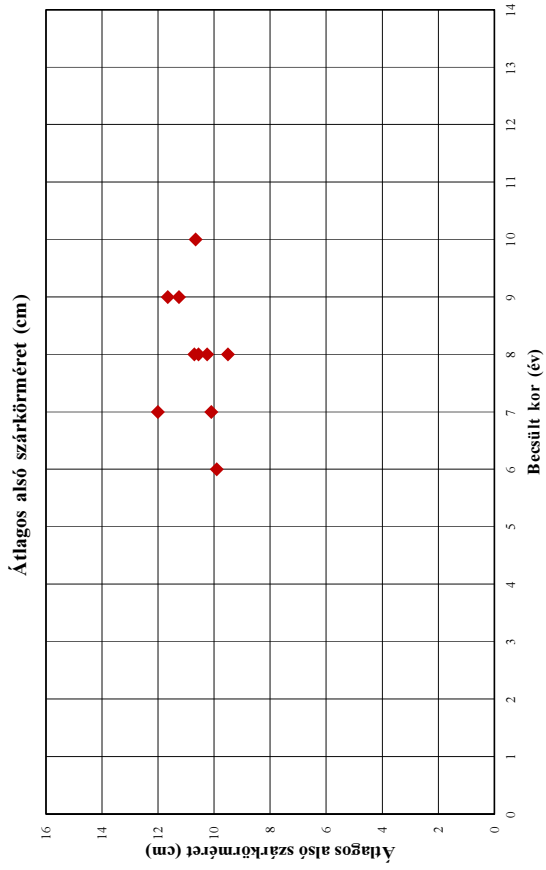

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3									
1998	4									
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3									
1999	4									
1999	5									
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3									
2000	4									
2000	5									
2000	6									
2000	7									
2000	8									
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2									
2001	3	1	35,00				1,26			
2001	4									
2001	5									
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9									
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1									
2002	2									
2002	3	1	42,25				1,74			
2002	4									
2002	5									
2002	6									
2002	7									
2002	8	1	66,60	18,75	36,90	15,05	3,83	20,00	10,25	12,05
2002	9									
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1									
2003	2									
2003	3									
2003	4									
2003	5									
2003	6									
2003	7									
2003	8									
2003	9									
2003	10									
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2									
2004	3									
2004	4									
2004	5									
2004	6									
2004	7									
2004	8									
2004	9									
2004	10									
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1									
2005	2									
2005	3									
2005	4									
2005	5									
2005	6									
2005	7									
2005	8									
2005	9	1	68,10				3,83			
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2									
2006	3									
2006	4									
2006	5									
2006	6									
2006	7									
2006	8									
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1									
2007	2									
2007	3	1	43,35				1,50			
2007	4									
2007	5									
2007	6									
2007	7									
2007	8									
2007	9									
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1									
2008	2	2	38,58				1,39			
2008	3									
2008	4									
2008	5									
2008	6									
2008	7									
2008	8									
2008	9									
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2	2	34,10				1,27			
2009	3									
2009	4	1	49,30				1,74			
2009	5	1	55,90				2,22			
2009	6									
2009	7									
2009	8									
2009	9									
2009	10									
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1									
2010	2	1	40,00				1,80			
2010	3									
2010	4									
2010	5									
2010	6									
2010	7									
2010	8									
2010	9	1	68,00	25,85	38,15	14,40	4,34	20,10	11,65	12,20
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	1	20,25				0,57			
2011	2	3	46,75				1,53			
2011	3									
2011	4	1	60,00				2,85			
2011	5	1	55,20				2,48			
2011	6									
2011	7	1	68,85	19,40	33,55	15,55	3,90	19,70	12,00	11,25
2011	8									
2011	9									
2011	10									
2011	11									
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	1	20,60				0,55			
2012	2	5	42,93				1,45			
2012	3	2	45,20				1,67			
2012	4									
2012	5									
2012	6	1	57,30				2,78			
2012	7									
2012	8	1	67,35	25,20	42,15	15,20	3,90	19,25	9,50	10,30
2012	9									
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1									
2013	2	5	37,95				1,48			
2013	3									
2013	4	4	52,65				2,54			
2013	5									
2013	6									
2013	7	2	66,28	23,03	35,10	16,88	3,86	19,60	10,10	10,65
2013	8	1	68,85	29,25	44,75	17,20	4,14	18,75	10,55	11,65
2013	9									
2013	10	1	72,40	26,15	41,65	16,75	4,69	20,65	10,65	12,55
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	6	14,51				0,57			
2014	2	2	43,43				1,56			
2014	3	1	50,50				1,72			
2014	4	2	55,43				2,40			
2014	5	3	58,60				2,87			
2014	6	2	58,75	25,78	30,45	14,55	3,47	19,10	9,90	10,88
2014	7									
2014	8	1	67,45	21,15	36,85	18,20	3,84	18,75	10,70	10,55
2014	9	1	73,85	19,80	35,60	16,40	4,36	19,75	11,25	12,75
2014	10									
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

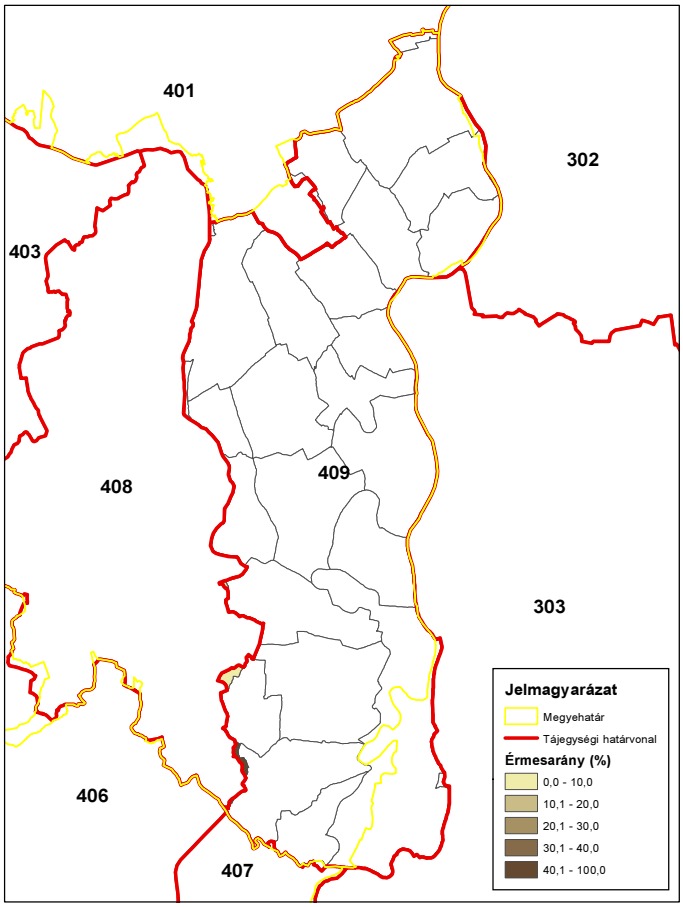

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

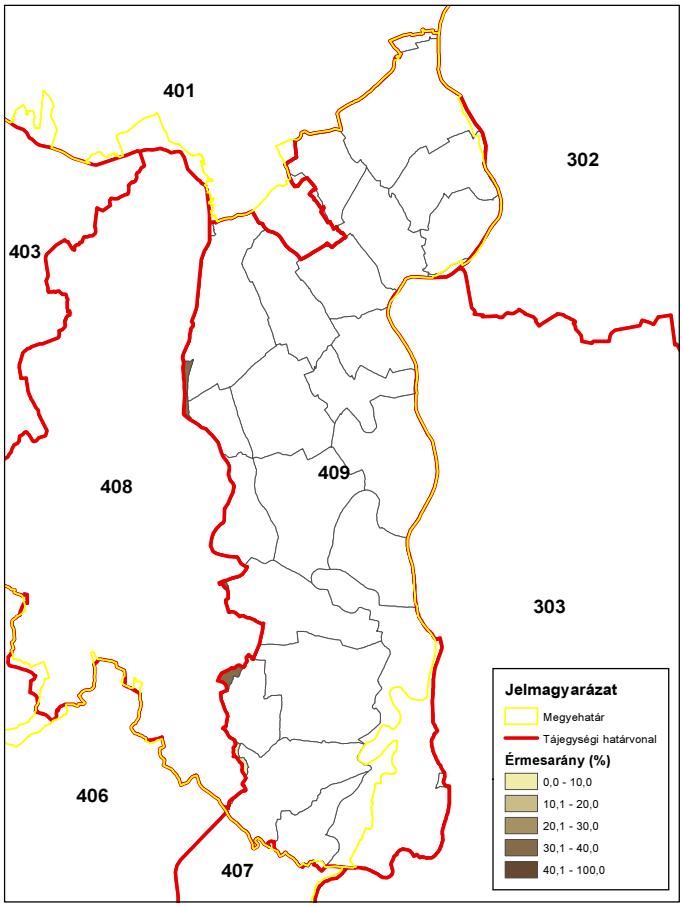

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

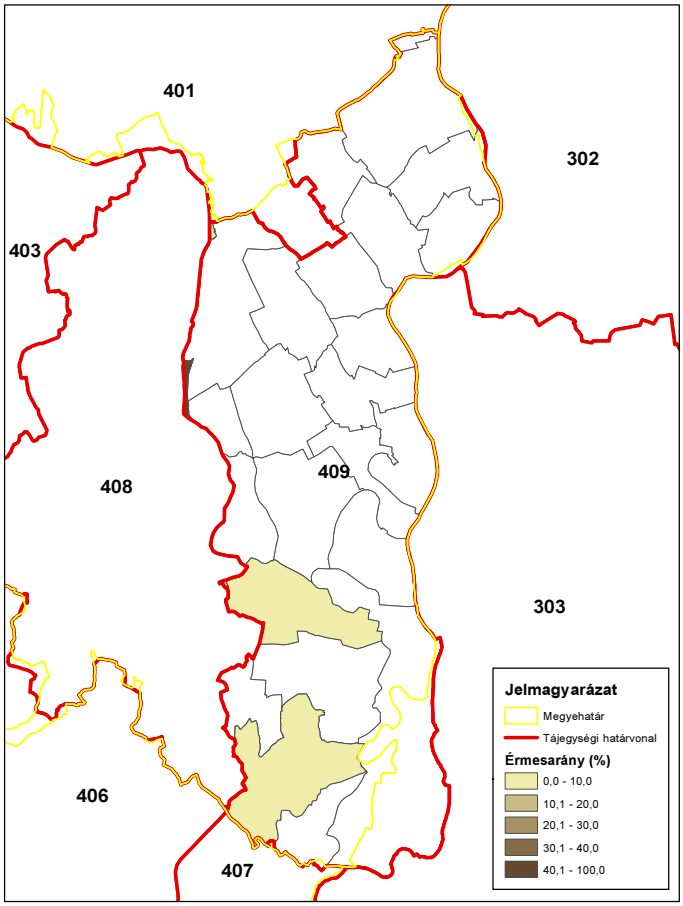

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

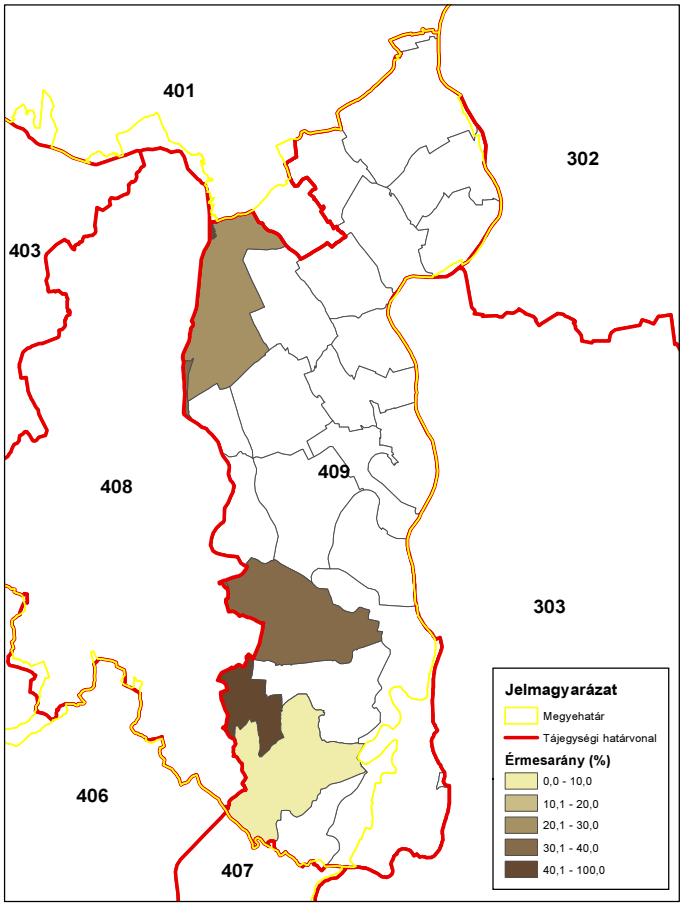

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A Gemenci vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2007 közt lassan nőtt, majd azt követően alig változott (6200 → 7300 → 7100; a jelentett létszám +16% növekedése mutatható ki). Az őz hasznosítása hasonló pályát követett (566 → 1366 → 1271 pld, +54 % emelkedés). • A 2007-2014 közötti térképeken a lelövések a vadgazdálkodási tájegységben a vadgazdálkodási egységek szintjén nem jeleztek határozott változási trendet. • Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1400-1600 őz hasznosítása is fenntartható lehet.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről indult (11-14%) és az egész értékelt időszakban zömében 15-20% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai jellemzőit és a tapasztalatokat, ennél magasabb, a 25-30% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad, valamint a szaporulat megfelelő. A tájegységben a jelentett létszámok alapján a szaporulati értékek alacsonyak (0.5-0.7 suta/gida). A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (12-17%) jóval alacsonyabb a bakoknál (15-25%). • Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1 : 1 : 1 aránytól (1 : 0.8-0.9 : 0.6-0.7). Ennek megfelelően a bakok (35-45%), a suták (30-38%) és a gidák (23-28%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. • A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. A bakok, a suták és a gidák pontjai és trendvonalai eltérő sávokban mozognak. • Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki, vagy azok a vártnál sokkal alacsonyabbak. Kérdéses, hogy a nagy számban jelen lévő gímszarvas, dámszarvas és vaddisznó mennyire negatív hatást gyakorol az őzre, illetve az aranysakálnak van-e hatása a szaporulatra.
Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• Az őz jelentőségét tekintve a gímszarvas és a vaddisznó után (3.) következik a tájegységben. Bár mindhárom bevételi jellemzővel gyenge pozitív trend mutatható ki (külföldi bérlelövés bevétele, belföldi bérlelövés bevétele és lőtt vad értékesítés bevétele), ez minden bizonnyal együttváltozás és nem ok-okozati kapcsolat. Valószínűleg a vadkárok esetében sincs az őzterítékkel (valós) kapcsolat.

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az átlag alatti negyedben található, azaz országosan a gyengébb minőségűek közé tartozik (27/52). Az érmesek aránya 3-9% között hullámzott (11-47 db). Az bakok lelövésének növekedése (300→600) az érmesek arányát nem befolyásolta. A vadgazdálkodási tájegységben 0-7 db aranyérmes bak esett évente, 6-17 db ezüstérmes és 5-29 db bronzérmes agancsú bak esett. Az állományban az agancsok minősége az átlagnál gyengébb, az érmes bakok közül inkább csak bronzérmesek kerülnek terítékre.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán nem változott, a déli sáv valamivel jobbnak látszik.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20-30%, a „középkorú" bakok aránya 45-55%, és az „öreg" bakok aránya 25-30% között mozgott. A korcsoportok arányai a Gemenci ártéri vadgazdálkodási tájegységben alapvetően nem változtak.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 21.74 cm (6 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 337.64 gramm (6 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (20.12 cm (6 év) / 316.39 gramm (6 év)) és a legjobb év (22.80 cm (6 év) / 367.18 gramm (8 év)). Az átlagok minden korosztályban erősen szóródnak.
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban a legnagyobb, míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban. Ezt a változékonyságot tükrözik a átlagos szárhosszak és az agancssúlyok kor szerinti alakulását szemléltető diagramok is.
- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben közepes trófeaminőségű őzállomány él, ami országosan a felső negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) az 4-7 éves korban mutatja a legnagyobb értékeket. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. A lelövések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	1 887	2 550	1 769	**6 206**	290	316	220	**826**	15,4%	12,4%	12,4%	**13,3%**
1999	1 911	2 640	1 780	**6 331**	276	236	227	**739**	14,4%	8,9%	12,8%	**11,7%**
2000	2 056	2 708	1 758	**6 522**	332	334	265	**931**	16,1%	12,3%	15,1%	**14,3%**
2001	2 082	2 792	1 784	**6 658**	362	403	284	**1 049**	17,4%	14,4%	15,9%	**15,8%**
2002	2 238	3 106	1 908	**7 252**	524	431	411	**1 366**	23,4%	13,9%	21,5%	**18,8%**
2003	2 189	2 918	1 774	**6 881**	483	438	374	**1 295**	22,1%	15,0%	21,1%	**18,8%**
2004	2 258	2 936	1 636	**6 830**	493	447	395	**1 335**	21,8%	15,2%	24,1%	**19,5%**
2005	2 368	2 958	1 663	**6 989**	543	474	422	**1 439**	22,9%	16,0%	25,4%	**20,6%**
2006	2 378	2 893	1 573	**6 844**	569	397	340	**1 306**	23,9%	13,7%	21,6%	**19,1%**
2007	2 418	3 102	1 758	**7 278**	548	426	378	**1 352**	22,7%	13,7%	21,5%	**18,6%**
2008	2 464	3 172	1 955	**7 591**	555	451	397	**1 403**	22,5%	14,2%	20,3%	**18,5%**
2009	2 459	3 053	1 933	**7 445**	593	520	357	**1 470**	24,1%	17,0%	18,5%	**19,7%**
2010	2 418	3 081	1 791	**7 290**	528	367	227	**1 122**	21,8%	11,9%	12,7%	**15,4%**
2011	2 317	2 851	1 311	**6 479**	487	390	272	**1 149**	21,0%	13,7%	20,7%	**17,7%**
2012	1 929	2 580	1 353	**5 862**	549	425	285	**1 259**	28,5%	16,5%	21,1%	**21,5%**
2013	2 339	2 972	1 647	**6 958**	538	503	336	**1 377**	23,0%	16,9%	20,4%	**19,8%**
2014	2 439	3 057	1 676	**7 172**	502	439	330	**1 271**	20,6%	14,4%	19,7%	**17,7%**
Változás	29,3%	19,9%	-5,3%	15,6%	73,1%	38,9%	50,0%	53,9%	33,9%	15,9%	58,3%	33,1%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,35	0,94	***0,69***	1	1,09	0,76	***0,70***
1999	1	1,38	0,93	***0,67***	1	0,86	0,82	***0,96***
2000	1	1,32	0,86	***0,65***	1	1,01	0,80	***0,79***
2001	1	1,34	0,86	***0,64***	1	1,11	0,78	***0,70***
2002	1	1,39	0,85	***0,61***	1	0,82	0,78	***0,95***
2003	1	1,33	0,81	***0,61***	1	0,91	0,77	***0,85***
2004	1	1,30	0,72	***0,56***	1	0,91	0,80	***0,88***
2005	1	1,25	0,70	***0,56***	1	0,87	0,78	***0,89***
2006	1	1,22	0,66	***0,54***	1	0,70	0,60	***0,86***
2007	1	1,28	0,73	***0,57***	1	0,78	0,69	***0,89***
2008	1	1,29	0,79	***0,62***	1	0,81	0,72	***0,88***
2009	1	1,24	0,79	***0,63***	1	0,88	0,60	***0,69***
2010	1	1,27	0,74	***0,58***	1	0,70	0,43	***0,62***
2011	1	1,23	0,57	***0,46***	1	0,80	0,56	***0,70***
2012	1	1,34	0,70	***0,52***	1	0,77	0,52	***0,67***
2013	1	1,27	0,70	***0,55***	1	0,93	0,62	***0,67***
2014	1	1,25	0,69	***0,55***	1	0,87	0,66	***0,75***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	30,4%	41,1%	28,5%	100%	35,1%	38,3%	26,6%	100%
1999	30,2%	41,7%	28,1%	100%	37,3%	31,9%	30,7%	100%
2000	31,5%	41,5%	27,0%	100%	35,7%	35,9%	28,5%	100%
2001	31,3%	41,9%	26,8%	100%	34,5%	38,4%	27,1%	100%
2002	30,9%	42,8%	26,3%	100%	38,4%	31,6%	30,1%	100%
2003	31,8%	42,4%	25,8%	100%	37,3%	33,8%	28,9%	100%
2004	33,1%	43,0%	24,0%	100%	36,9%	33,5%	29,6%	100%
2005	33,9%	42,3%	23,8%	100%	37,7%	32,9%	29,3%	100%
2006	34,7%	42,3%	23,0%	100%	43,6%	30,4%	26,0%	100%
2007	33,2%	42,6%	24,2%	100%	40,5%	31,5%	28,0%	100%
2008	32,5%	41,8%	25,8%	100%	39,6%	32,1%	28,3%	100%
2009	33,0%	41,0%	26,0%	100%	40,3%	35,4%	24,3%	100%
2010	33,2%	42,3%	24,6%	100%	47,1%	32,7%	20,2%	100%
2011	35,8%	44,0%	20,2%	100%	42,4%	33,9%	23,7%	100%
2012	32,9%	44,0%	23,1%	100%	43,6%	33,8%	22,6%	100%
2013	33,6%	42,7%	23,7%	100%	39,1%	36,5%	24,4%	100%
2014	34,0%	42,6%	23,4%	100%	39,5%	34,5%	26,0%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **409**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

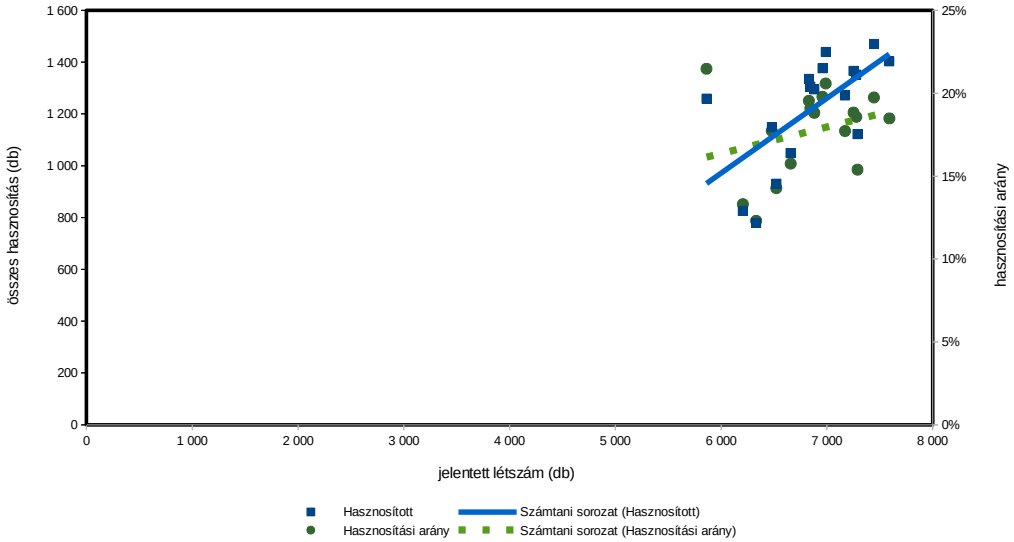

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

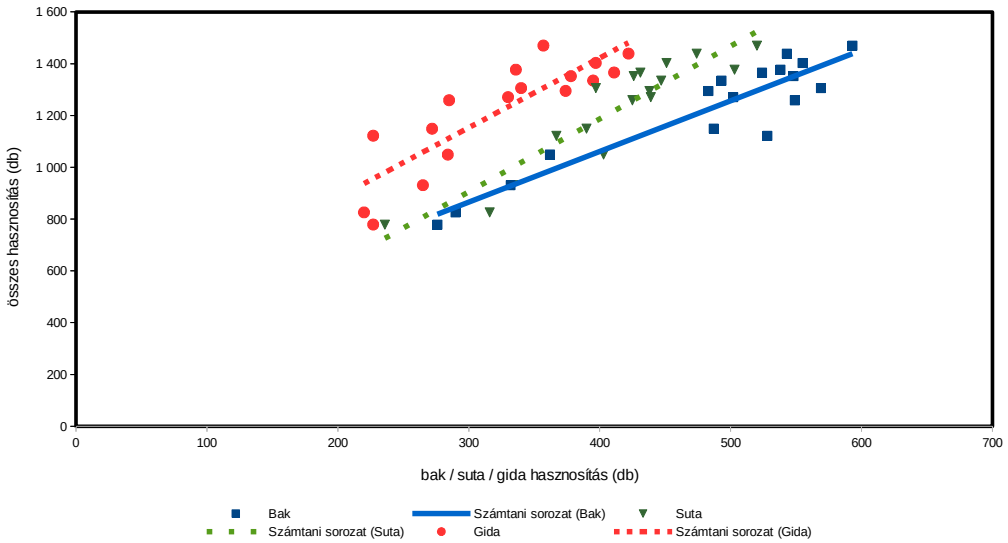

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

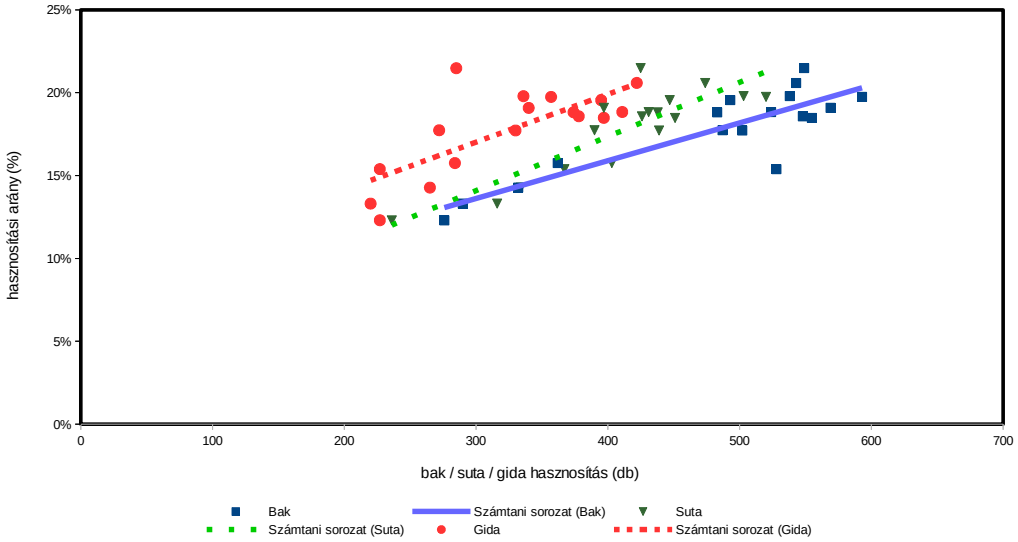

Őz (teríték - db/km^2) 2007

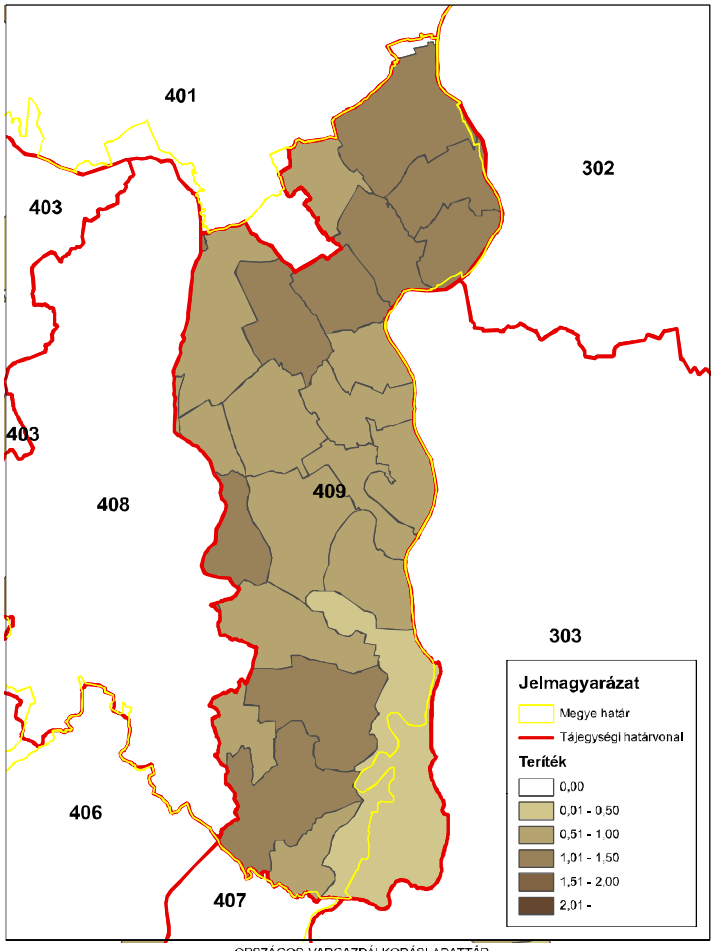

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

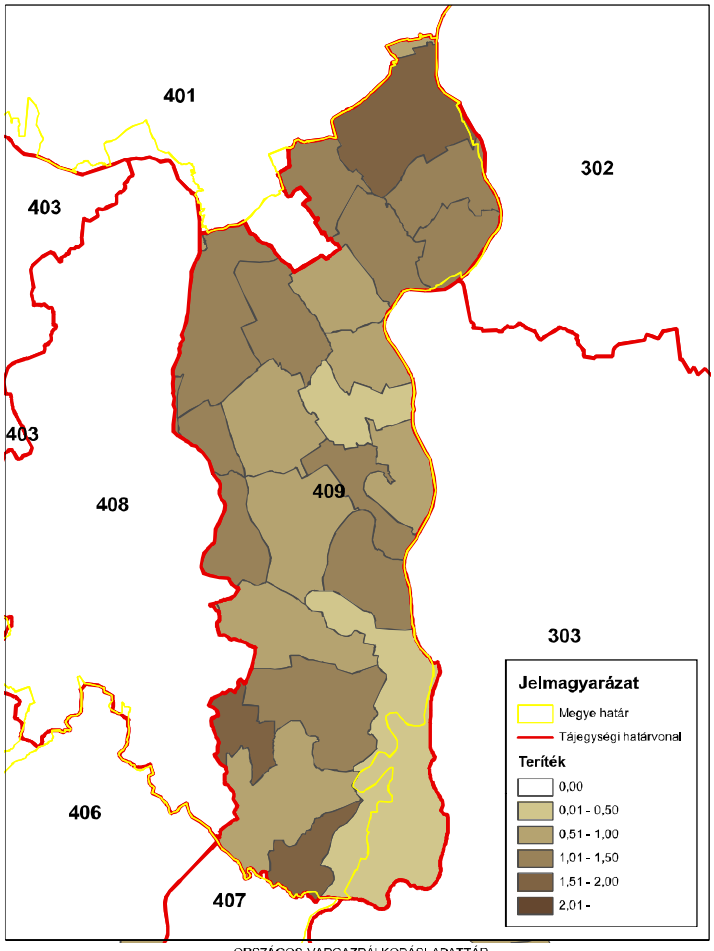

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

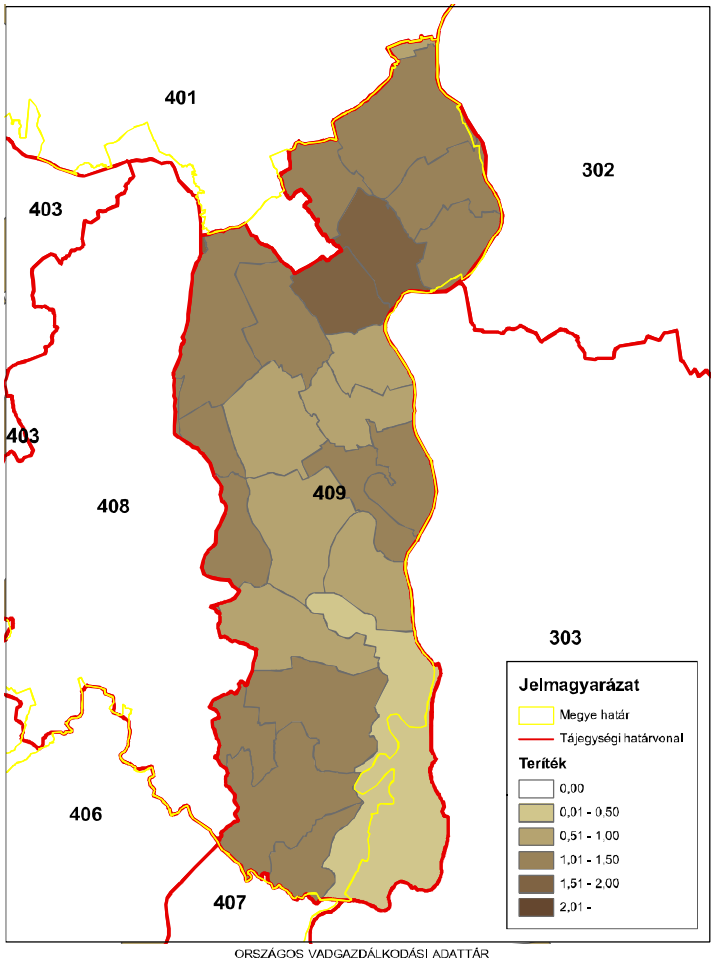

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

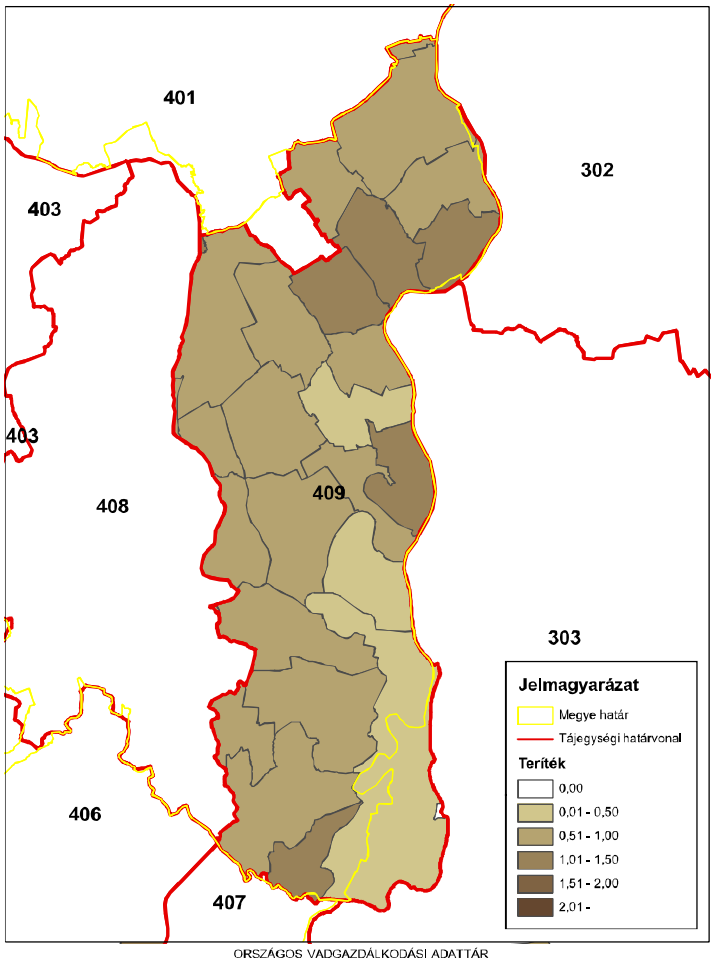

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

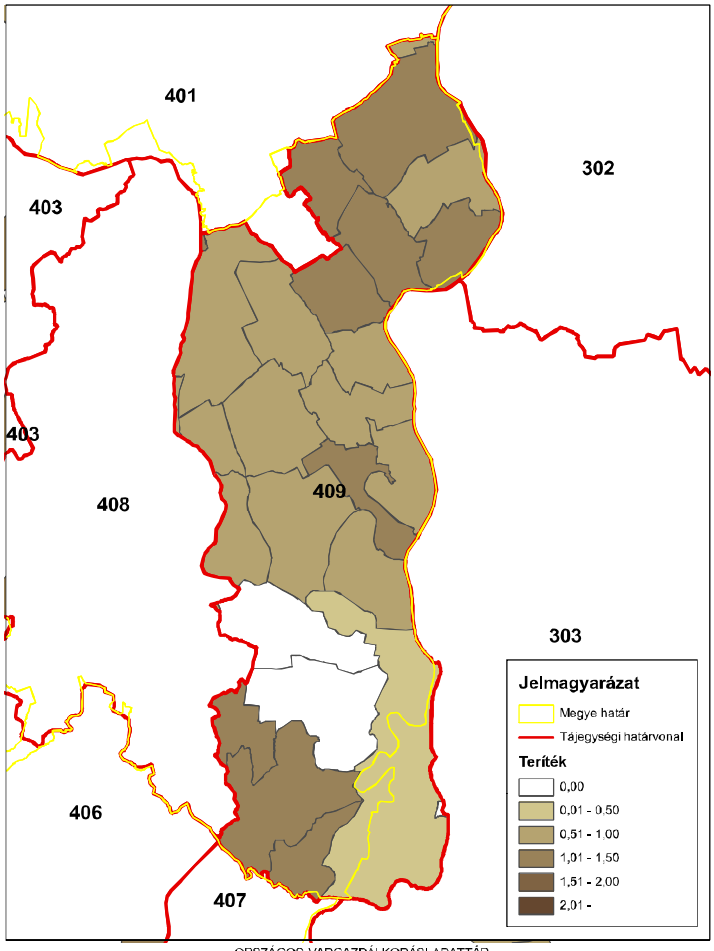

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

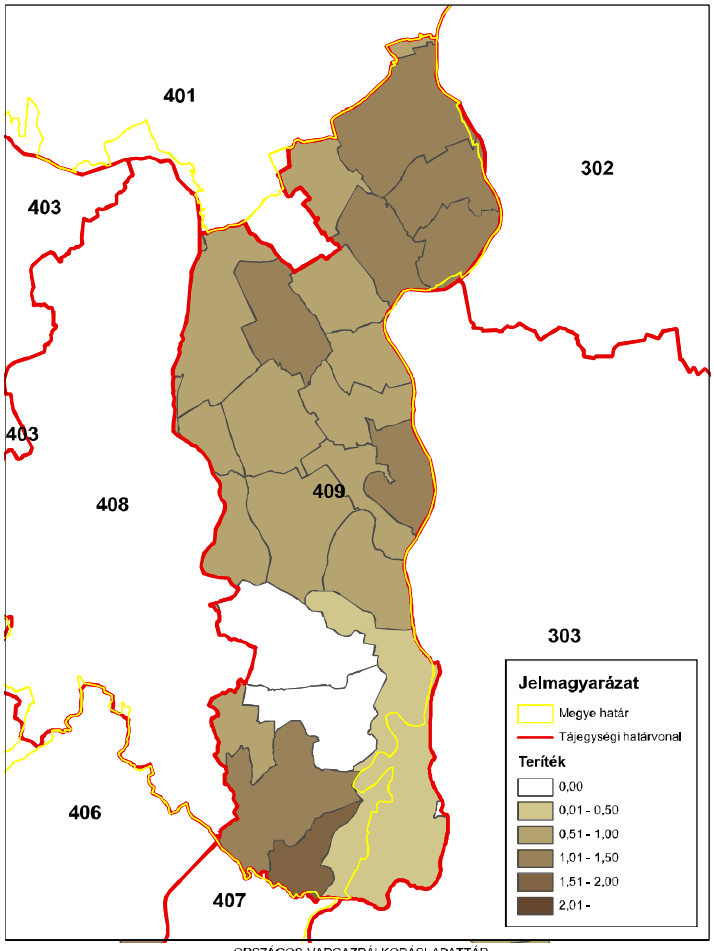

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

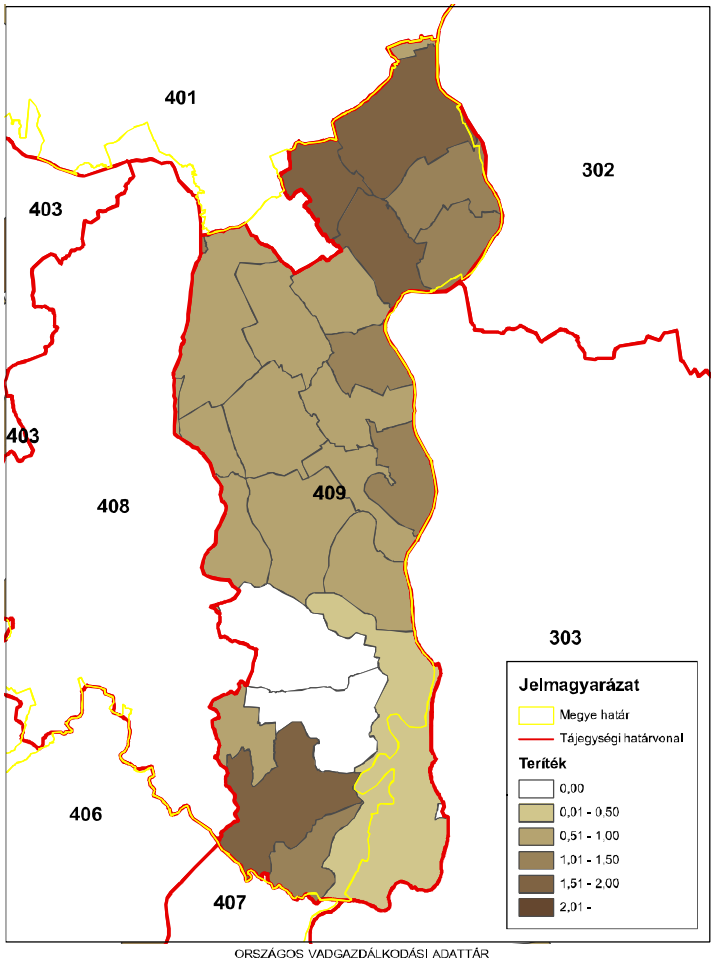

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

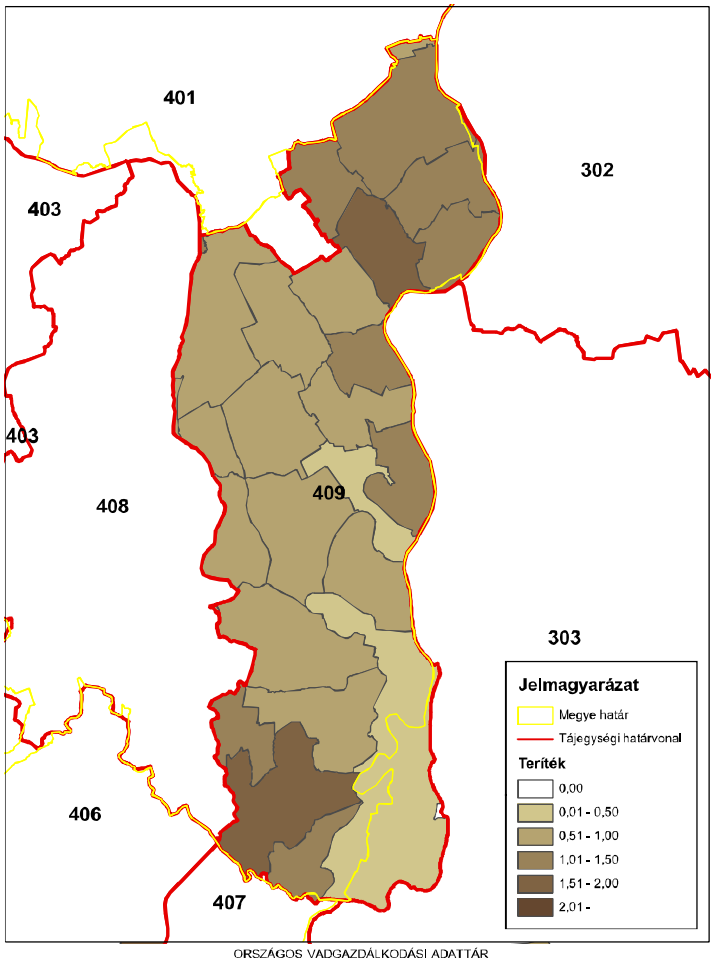

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	304	11	3,6%		6	5	0,0%	54,5%	45,5%
1999	325	30	9,2%	1	11	18	3,3%	36,7%	60,0%
2000	349	16	4,6%	3	1	12	18,8%	6,3%	75,0%
2001	388	25	6,4%	1	11	13	4,0%	44,0%	52,0%
2002	571	39	6,8%	4	12	23	10,3%	30,8%	59,0%
2003	530	27	5,1%	3	7	17	11,1%	25,9%	63,0%
2004	514	47	9,1%	4	14	29	8,5%	29,8%	61,7%
2005	565	53	9,4%	7	17	29	13,2%	32,1%	54,7%
2006	595	45	7,6%	6	14	25	13,3%	31,1%	55,6%
2007	565	18	3,2%	1	6	11	5,6%	33,3%	61,1%
2008	584	40	6,8%	1	11	28	2,5%	27,5%	70,0%
2009	621	28	4,5%	5	7	16	17,9%	25,0%	57,1%
2010	558	15	2,7%	1	5	9	6,7%	33,3%	60,0%
2011	478	26	5,4%	2	10	14	7,7%	38,5%	53,8%
2012	557	40	7,2%	4	14	22	10,0%	35,0%	55,0%
2013	554	41	7,4%	5	17	19	12,2%	41,5%	46,3%
2014	513	39	7,6%	3	13	23	7,7%	33,3%	59,0%

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

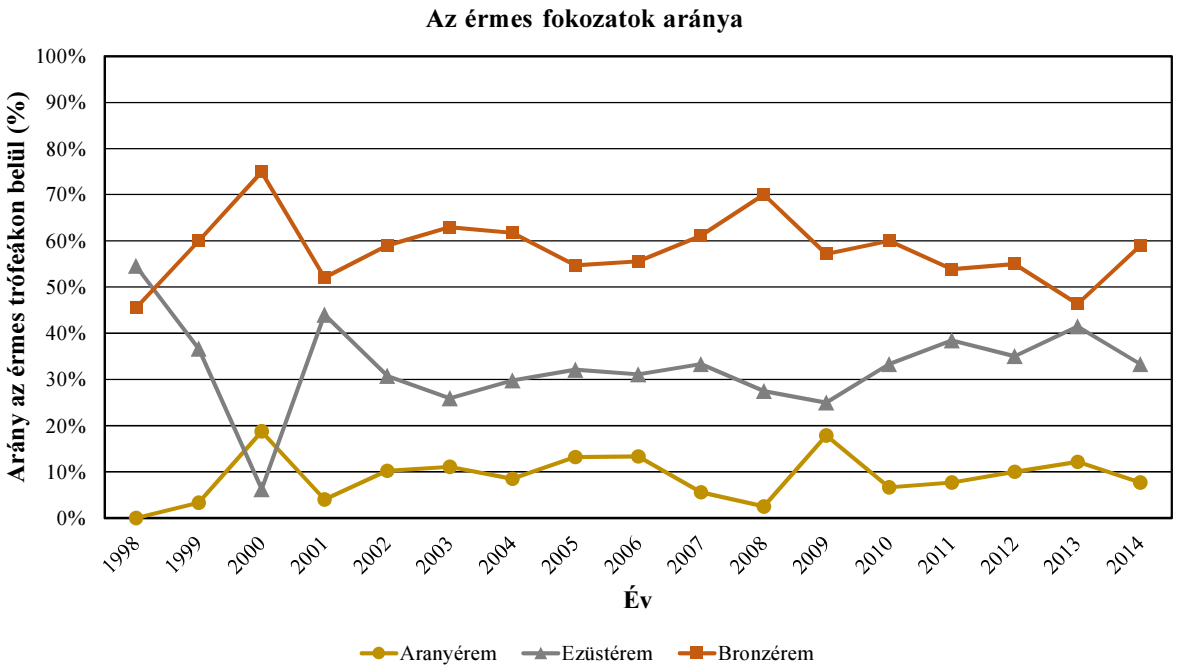

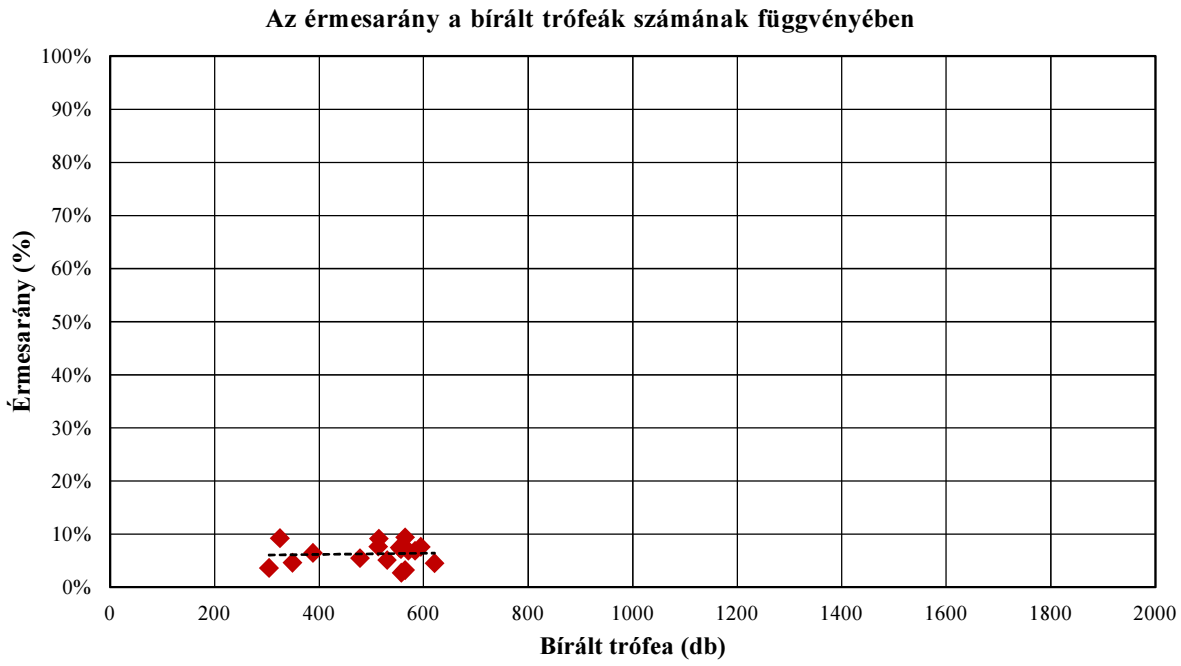

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	19	22	16	10	40	11	16	19	11	13	18	10	5	5	11	9	6
2	9	12	9	14	34	33	14	21	37	40	27	47	18	25	36	33	35
3	34	24	36	57	79	107	63	80	102	114	90	145	143	121	77	101	75
4	72	50	108	108	117	139	146	129	131	122	125	126	141	80	118	103	90
5	78	79	96	103	149	129	155	166	166	145	158	129	123	129	144	146	146
6	38	62	54	56	92	75	78	97	98	66	99	87	75	53	63	76	65
7	30	40	23	22	36	25	28	36	37	36	43	48	37	26	58	41	52
8	20	29	4	15	20	9	8	10	9	24	17	21	10	23	37	31	28
9	3	4	2	3	2	1	5	5	2	3	4	7	5	10	8	9	10
9<	1	3	1		2	1	1	2	2	2	3	1	1	6	5	5	6
Összesen	**304**	**325**	**349**	**388**	**571**	**530**	**514**	**565**	**595**	**565**	**584**	**621**	**558**	**478**	**557**	**554**	**513**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	6,3%	6,8%	4,6%	2,6%	7,0%	2,1%	3,1%	3,4%	1,8%	2,3%	3,1%	1,6%	0,9%	1,0%	2,0%	1,6%	1,2%
2	3,0%	3,7%	2,6%	3,6%	6,0%	6,2%	2,7%	3,7%	6,2%	7,1%	4,6%	7,6%	3,2%	5,2%	6,5%	6,0%	6,8%
3	11,2%	7,4%	10,3%	14,7%	13,8%	20,2%	12,3%	14,2%	17,1%	20,2%	15,4%	23,3%	25,6%	25,3%	13,8%	18,2%	14,6%
4	23,7%	15,4%	30,9%	27,8%	20,5%	26,2%	28,4%	22,8%	22,0%	21,6%	21,4%	20,3%	25,3%	16,7%	21,2%	18,6%	17,5%
5	25,7%	24,3%	27,5%	26,5%	26,1%	24,3%	30,2%	29,4%	27,9%	25,7%	27,1%	20,8%	22,0%	27,0%	25,9%	26,4%	28,5%
6	12,5%	19,1%	15,5%	14,4%	16,1%	14,2%	15,2%	17,2%	16,5%	11,7%	17,0%	14,0%	13,4%	11,1%	11,3%	13,7%	12,7%
7	9,9%	12,3%	6,6%	5,7%	6,3%	4,7%	5,4%	6,4%	6,2%	6,4%	7,4%	7,7%	6,6%	5,4%	10,4%	7,4%	10,1%
8	6,6%	8,9%	1,1%	3,9%	3,5%	1,7%	1,6%	1,8%	1,5%	4,2%	2,9%	3,4%	1,8%	4,8%	6,6%	5,6%	5,5%
9	1,0%	1,2%	0,6%	0,8%	0,4%	0,2%	1,0%	0,9%	0,3%	0,5%	0,7%	1,1%	0,9%	2,1%	1,4%	1,6%	1,9%
9<	0,3%	0,9%	0,3%		0,4%	0,2%	0,2%	0,4%	0,3%	0,4%	0,5%	0,2%	0,2%	1,3%	0,9%	0,9%	1,2%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

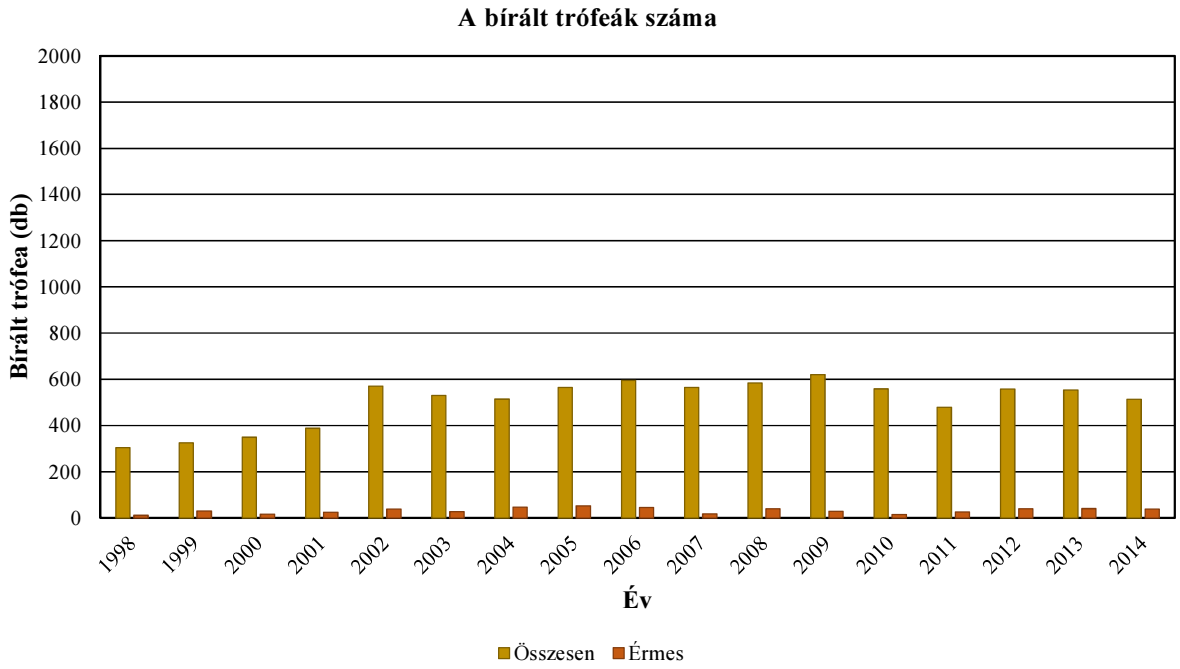

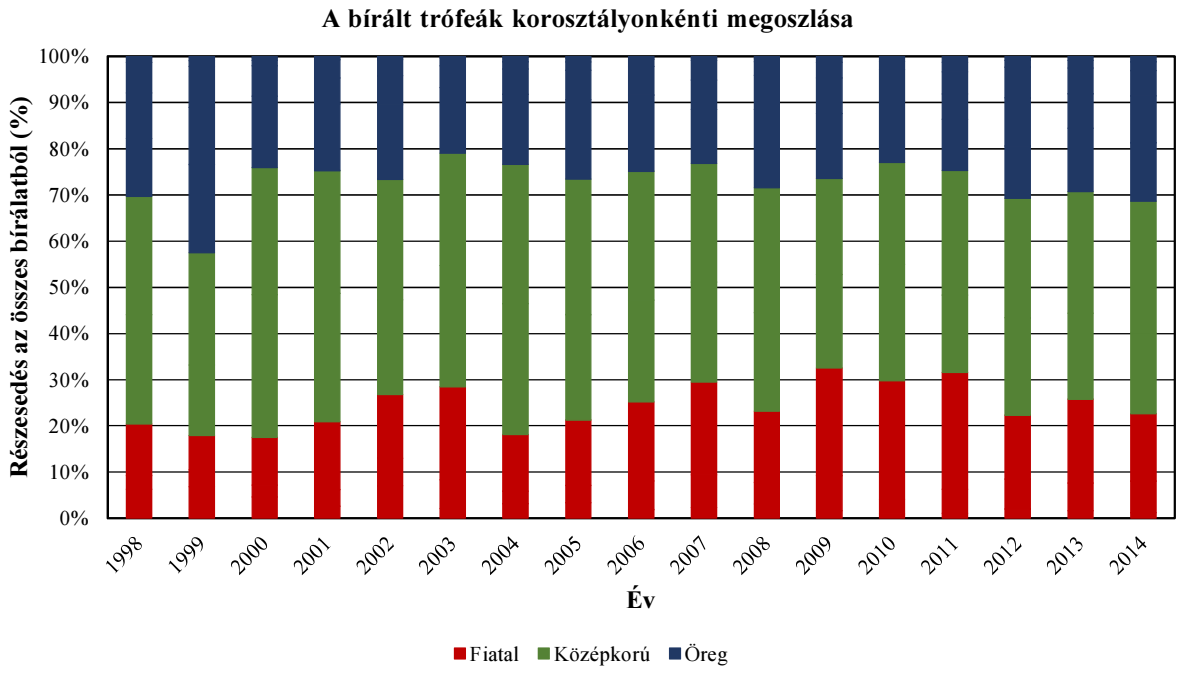

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	8,95	97,25
2	444	14,34	153,22
3	1448	19,16	239,45
4	1905	20,54	282,66
5	2241	21,33	315,27
6	1234	21,74	337,64
7	618	21,04	326,35
8	315	20,21	314,30
9	83	19,45	288,26
9<	42	16,94	237,64

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	4,73	71,00
2	444	10,93	129,17
3	1448	17,56	215,83
4	1905	19,06	265,39
5	2241	20,09	303,92
6	1234	20,12	316,39
7	618	19,15	298,04
8	315	16,81	278,25
9	83	14,24	223,00
9<	42	1,35	93,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	11,94	133,80
2	444	16,43	196,64
3	1448	20,44	260,78
4	1905	21,43	308,96
5	2241	22,39	336,14
6	1234	22,80	358,66
7	618	22,24	361,89
8	315	22,36	367,13
9	83	22,85	385,40
9<	42	22,60	366,00

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	4,73	71,00
2	444	10,93	129,17
3	1448	17,56	215,83
4	1905	19,06	265,39
5	2241	20,09	303,92
6	1234	20,12	316,39
7	618	19,15	298,04
8	315	16,81	278,25
9	83	14,24	223,00
9<	42	1,35	93,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	1998	2014
2	444	2004	2010
3	1448	2002	2014
4	1905	2014	2014
5	2241	2014	2010
6	1234	2007	2007
7	618	2007	2003
8	315	2007	2007
9	83	2008	2003
9<	42	1998	2002

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	11,94	133,80
2	444	16,43	196,64
3	1448	20,44	260,78
4	1905	21,43	308,96
5	2241	22,39	336,14
6	1234	22,80	358,66
7	618	22,24	361,89
8	315	22,36	367,13
9	83	22,85	385,40
9<	42	22,60	366,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	2005	2001
2	444	2001	2001
3	1448	2006	2007
4	1905	2005	2001
5	2241	2005	2001
6	1234	2003	2002
7	618	2012	2004
8	315	2009	2004
9	83	2003	2004
9<	42	2004	1999

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	7,21	62,80
2	444	5,51	67,48
3	1448	2,88	44,95
4	1905	2,37	43,57
5	2241	2,30	32,22
6	1234	2,68	42,27
7	618	3,10	63,85
8	315	5,55	88,88
9	83	8,61	162,40
9<	42	21,25	273,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	241	80,6%	64,6%
2	444	38,4%	44,0%
3	1448	15,0%	18,8%
4	1905	11,5%	15,4%
5	2241	10,8%	10,2%
6	1234	12,3%	12,5%
7	618	14,7%	19,6%
8	315	27,5%	28,3%
9	83	44,3%	56,3%
9<	42	125,4%	114,9%

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

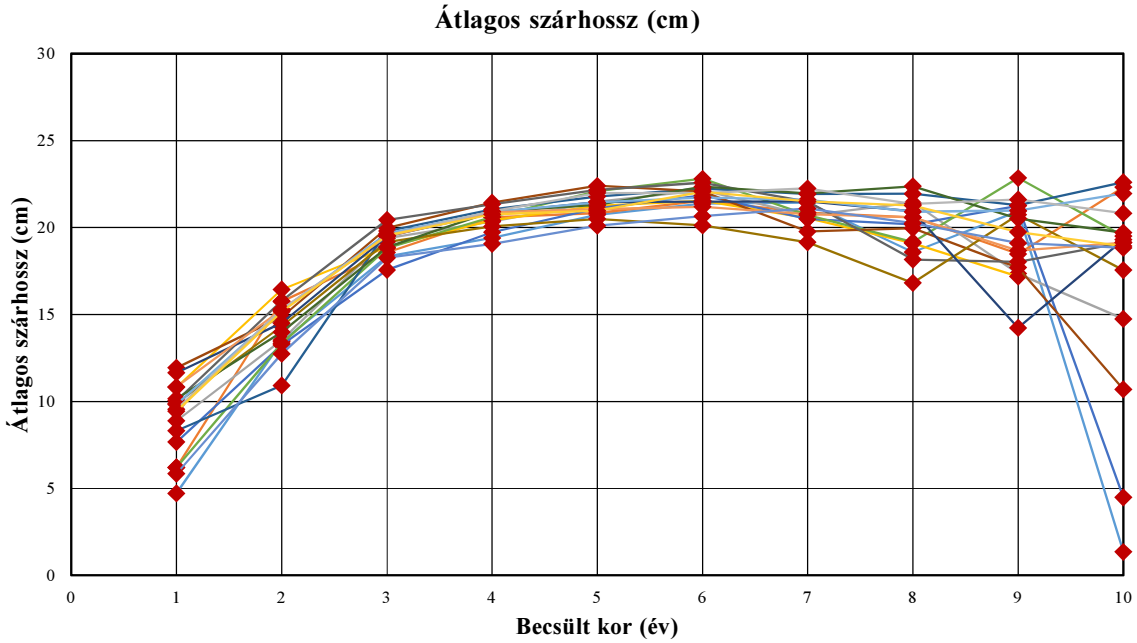

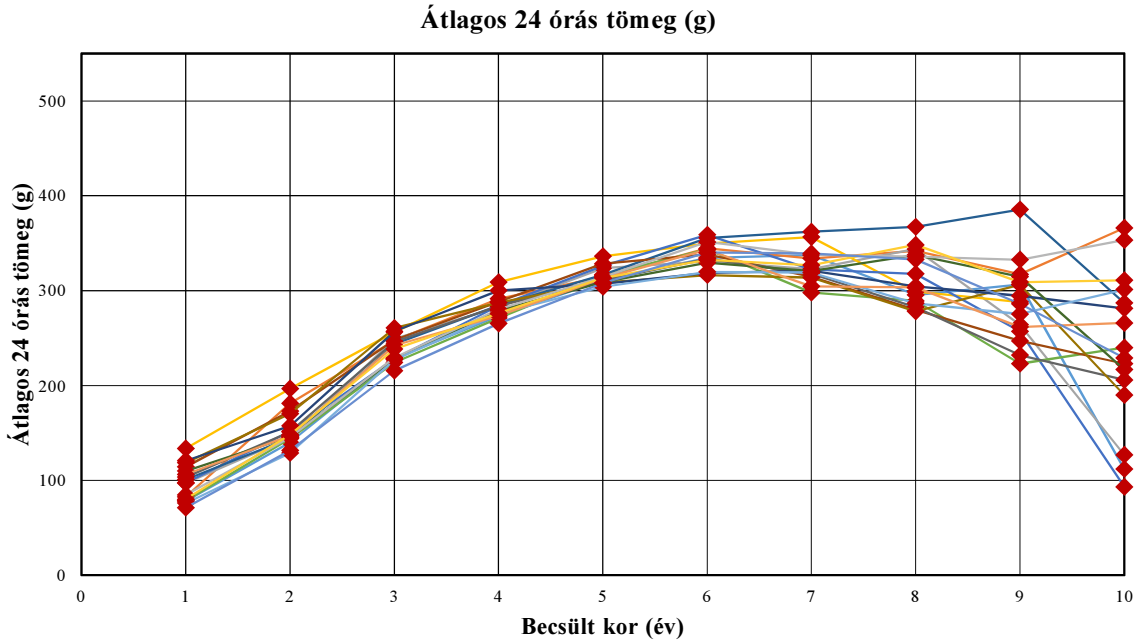

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

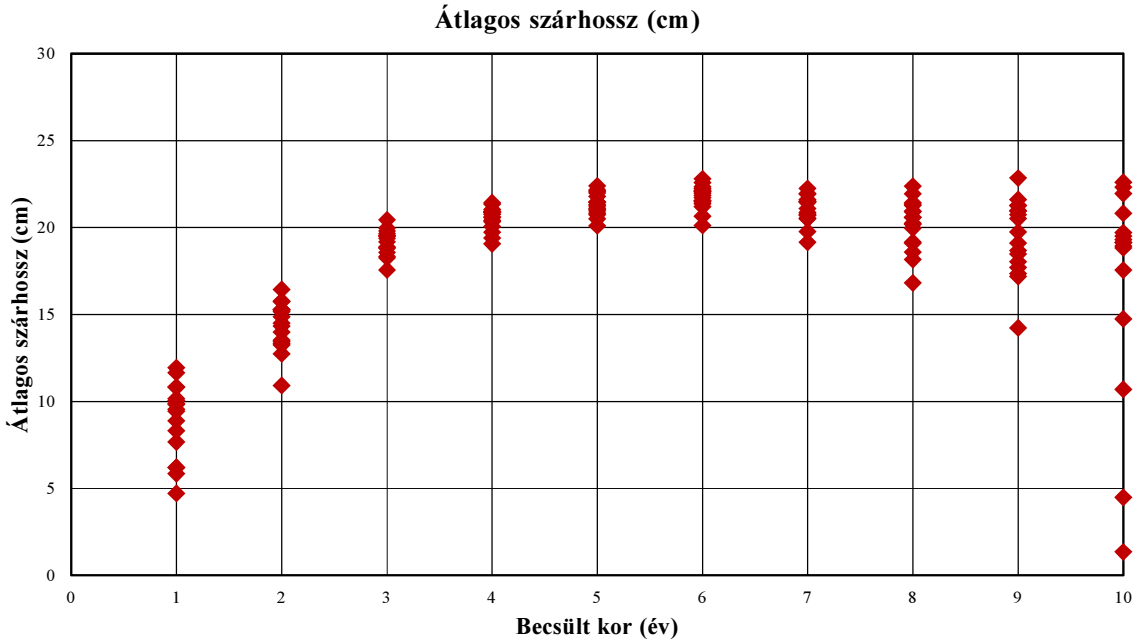

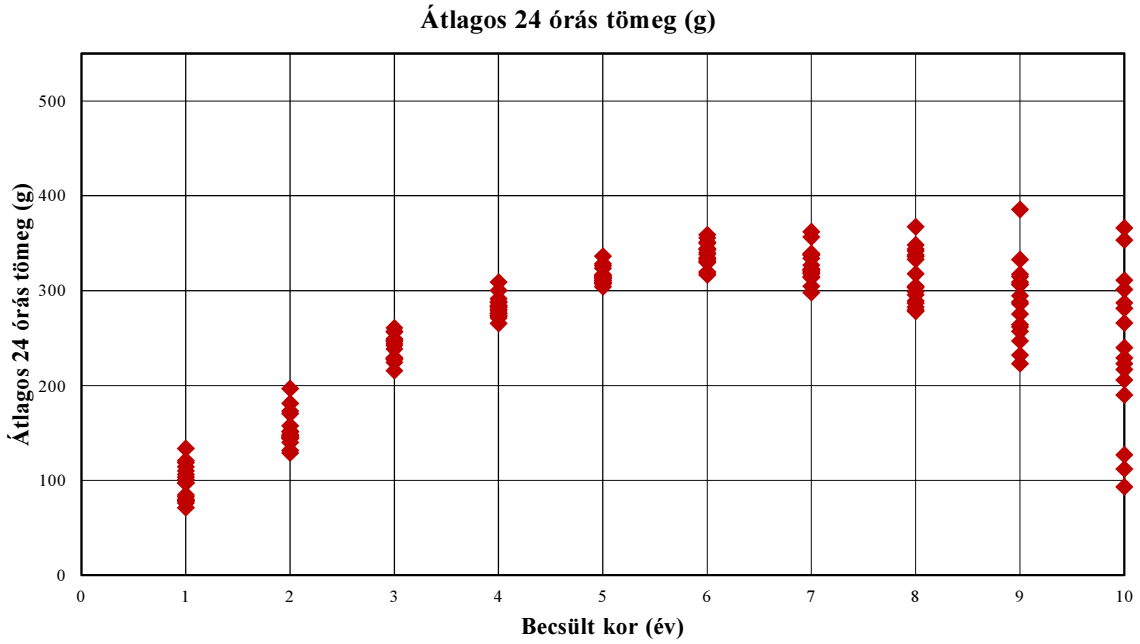

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	19	4,73	78,16
1998	2	9	13,44	140,22
1998	3	34	18,33	228,41
1998	4	72	19,40	273,49
1998	5	78	20,73	310,90
1998	6	38	21,36	334,45
1998	7	30	21,43	337,43
1998	8	20	18,58	295,55
1998	9	3	20,93	306,67
1998	9<	1	1,35	112,00
1999	1	22	6,22	82,59
1999	2	12	15,75	181,33
1999	3	24	18,56	247,46
1999	4	50	20,58	291,40
1999	5	79	20,83	314,54
1999	6	62	21,53	344,45
1999	7	40	20,86	333,95
1999	8	29	20,59	341,83
1999	9	4	18,48	317,25
1999	9<	3	22,32	366,00
2000	1	16	8,89	96,94
2000	2	9	13,53	145,11
2000	3	36	19,38	249,19
2000	4	108	20,34	282,49
2000	5	96	21,47	323,52
2000	6	54	22,14	330,59
2000	7	23	20,69	322,57
2000	8	4	21,43	343,75
2000	9	2	17,35	264,00
2000	9<	1	14,75	127,00
2001	1	10	10,82	133,80
2001	2	14	16,43	196,64
2001	3	57	18,88	256,33
2001	4	108	20,41	308,96
2001	5	103	21,23	336,14
2001	6	56	21,54	349,75
2001	7	22	20,53	356,36
2001	8	15	19,10	298,93
2001	9	3	17,18	288,00
2001	9<	0	0,00	0,00
2002	1	40	7,68	97,50
2002	2	34	13,25	151,76
2002	3	79	17,56	228,03
2002	4	117	19,73	284,17
2002	5	149	21,10	325,97
2002	6	92	21,84	358,66
2002	7	36	20,49	322,36
2002	8	20	20,18	317,50
2002	9	2	21,25	257,00
2002	9<	2	4,50	93,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	11	6,22	78,45
2003	2	33	13,33	144,21
2003	3	107	18,82	224,36
2003	4	139	20,61	271,14
2003	5	129	22,08	315,91
2003	6	75	22,80	343,57
2003	7	25	20,71	298,04
2003	8	9	19,16	289,11
2003	9	1	22,85	223,00
2003	9<	1	19,50	240,00
2004	1	16	8,33	100,75
2004	2	14	10,93	144,64
2004	3	63	19,79	243,81
2004	4	146	21,03	284,21
2004	5	155	21,78	316,54
2004	6	78	22,23	355,50
2004	7	28	21,91	361,89
2004	8	8	21,94	367,13
2004	9	5	21,28	385,40
2004	9<	1	22,60	287,00
2005	1	19	11,94	114,37
2005	2	21	14,87	173,05
2005	3	80	19,97	248,10
2005	4	129	21,43	288,29
2005	5	166	22,39	328,38
2005	6	97	22,06	338,05
2005	7	36	19,77	314,78
2005	8	10	19,96	279,70
2005	9	5	17,69	247,00
2005	9<	2	10,70	223,00
2006	1	11	10,05	103,27
2006	2	37	15,78	151,24
2006	3	102	20,44	246,07
2006	4	131	21,34	283,73
2006	5	166	22,16	310,78
2006	6	98	22,57	333,61
2006	7	37	21,49	317,78
2006	8	9	18,15	282,56
2006	9	2	18,03	232,00
2006	9<	2	19,13	206,00
2007	1	13	9,90	118,69
2007	2	40	14,33	170,48
2007	3	114	19,17	260,78
2007	4	122	20,06	287,23
2007	5	145	20,49	308,53
2007	6	66	20,12	316,39
2007	7	36	19,15	313,83
2007	8	24	16,81	278,25
2007	9	3	20,73	306,33
2007	9<	2	17,55	190,00

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	18	11,66	120,94
2008	2	27	14,51	157,52
2008	3	90	19,49	257,10
2008	4	125	20,84	300,14
2008	5	158	21,45	306,93
2008	6	99	21,47	318,58
2008	7	43	21,50	320,86
2008	8	17	20,93	304,59
2008	9	4	14,24	294,50
2008	9<	3	19,30	281,33
2009	1	10	10,17	110,10
2009	2	47	13,99	146,28
2009	3	145	18,87	228,03
2009	4	126	20,91	278,68
2009	5	129	21,29	308,92
2009	6	87	22,33	329,52
2009	7	48	21,96	320,58
2009	8	21	22,36	337,52
2009	9	7	20,51	314,71
2009	9<	1	19,70	217,00
2010	1	5	9,83	75,80
2010	2	18	15,25	129,17
2010	3	143	19,65	227,24
2010	4	141	20,89	275,89
2010	5	123	21,44	303,92
2010	6	75	21,72	319,75
2010	7	37	21,59	319,19
2010	8	10	20,91	286,70
2010	9	5	20,97	275,40
2010	9<	1	21,95	301,00
2011	1	5	10,84	106,40
2011	2	25	15,28	147,36
2011	3	121	19,49	242,21
2011	4	80	20,88	273,58
2011	5	129	21,05	312,95
2011	6	53	21,19	343,09
2011	7	26	20,77	304,46
2011	8	23	20,57	303,30
2011	9	10	18,67	261,70
2011	9<	6	19,13	265,83
2012	1	11	9,55	84,45
2012	2	36	15,29	145,67
2012	3	77	19,54	229,39
2012	4	118	20,92	280,26
2012	5	144	21,98	314,28
2012	6	63	21,97	351,30
2012	7	58	22,24	337,93
2012	8	37	21,35	335,78
2012	9	8	21,61	332,63
2012	9<	5	20,82	353,20

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	9	9,44	80,00
2013	2	33	15,16	148,15
2013	3	101	19,54	238,35
2013	4	103	20,75	276,09
2013	5	146	20,96	313,42
2013	6	76	22,06	332,43
2013	7	41	21,50	326,85
2013	8	31	21,27	348,23
2013	9	9	19,73	308,89
2013	9<	5	18,93	310,80
2014	1	6	5,86	71,00
2014	2	35	12,75	131,86
2014	3	75	18,26	215,83
2014	4	90	19,06	265,39
2014	5	146	20,09	307,99
2014	6	65	20,65	340,14
2014	7	52	21,09	339,06
2014	8	28	20,24	332,71
2014	9	10	19,11	286,00
2014	9<	6	18,83	229,00

Őz érmesarány (%) 1998

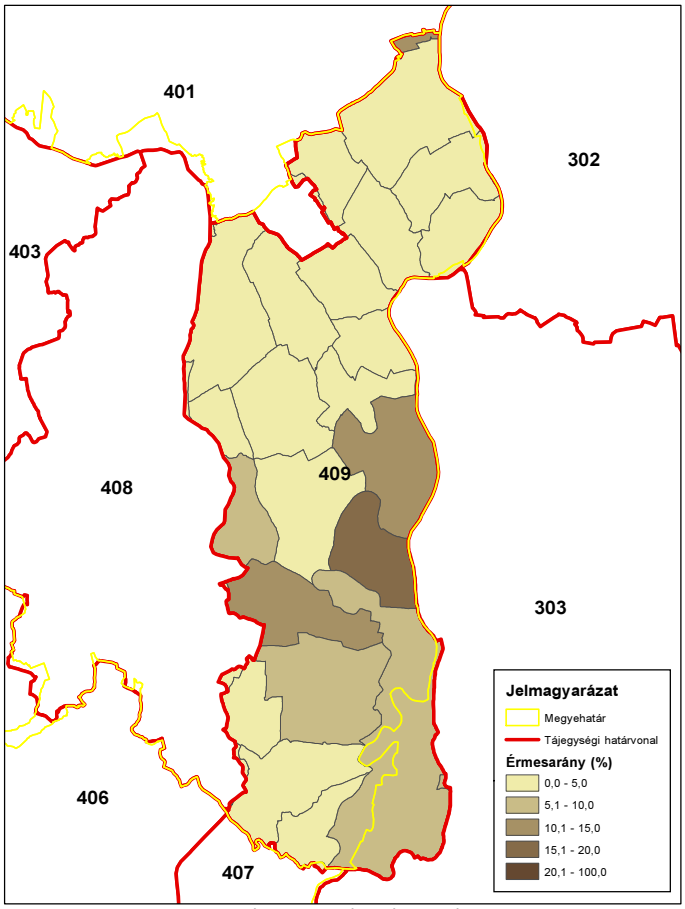

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

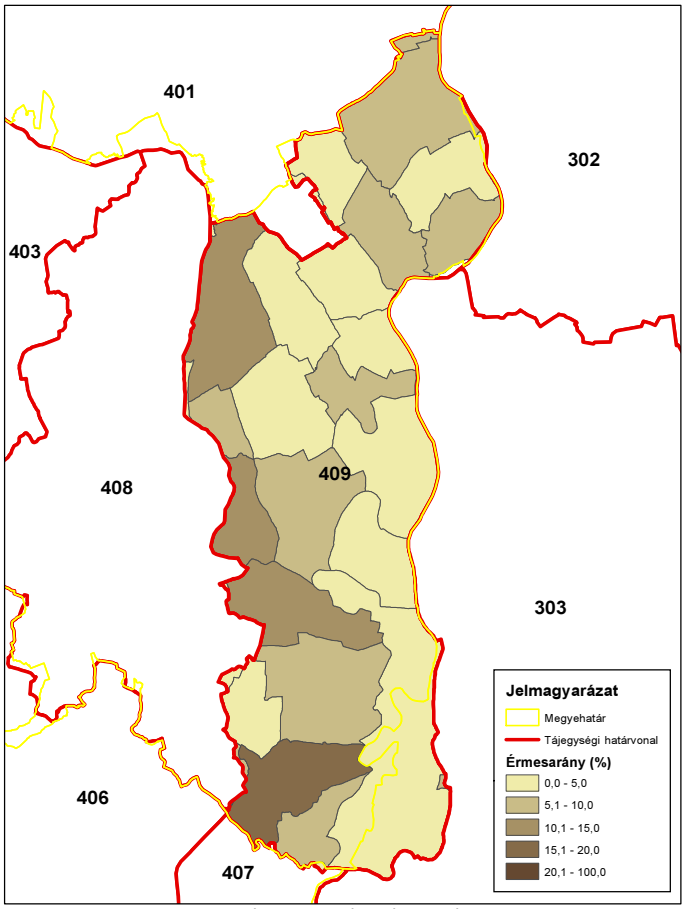

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

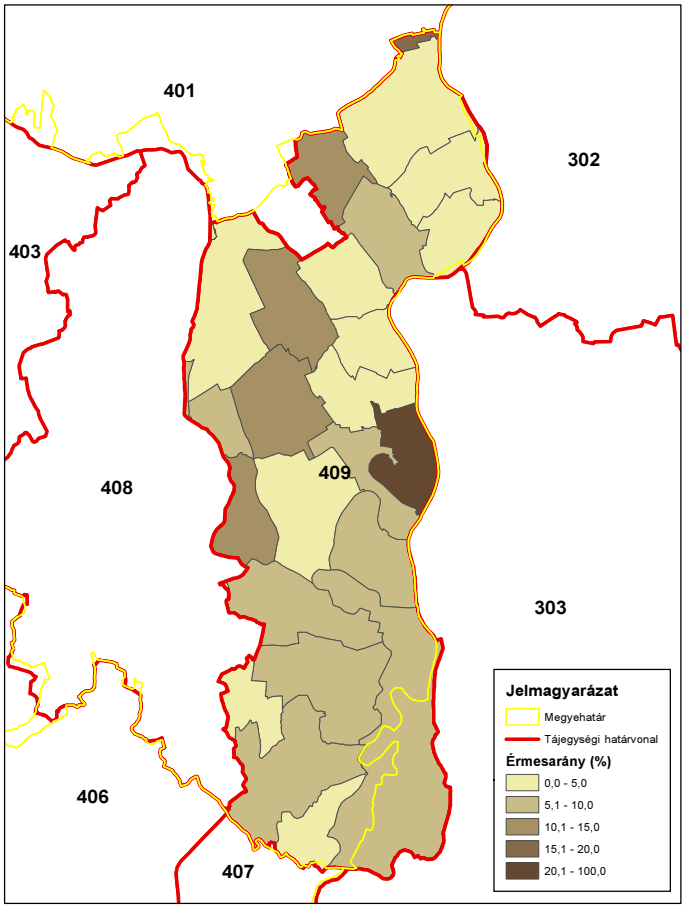

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

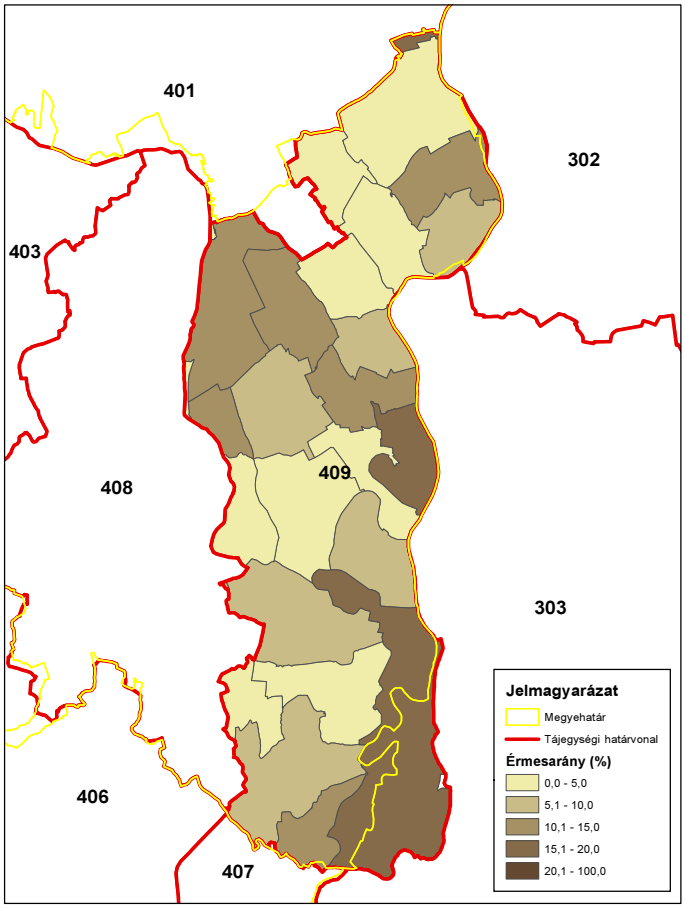

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a **Gemenci vadgazdálkodási tájegységben** nem fordul elő.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2011	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2012	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2013	0	0	0	**0**	0	1	0	**1**	-	-	-	**-**
2014	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
Változás	-	-	-	-	-	-100,0%	-	-100,0%	-	-	-	-

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2011	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2012	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2013	-	-	-	**-**	-	-	-	***0,00***
2014	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	-	-
2011	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	0,0%	100,0%	0,0%	100%
2014	-	-	-	-	-	-	-	-

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **409**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

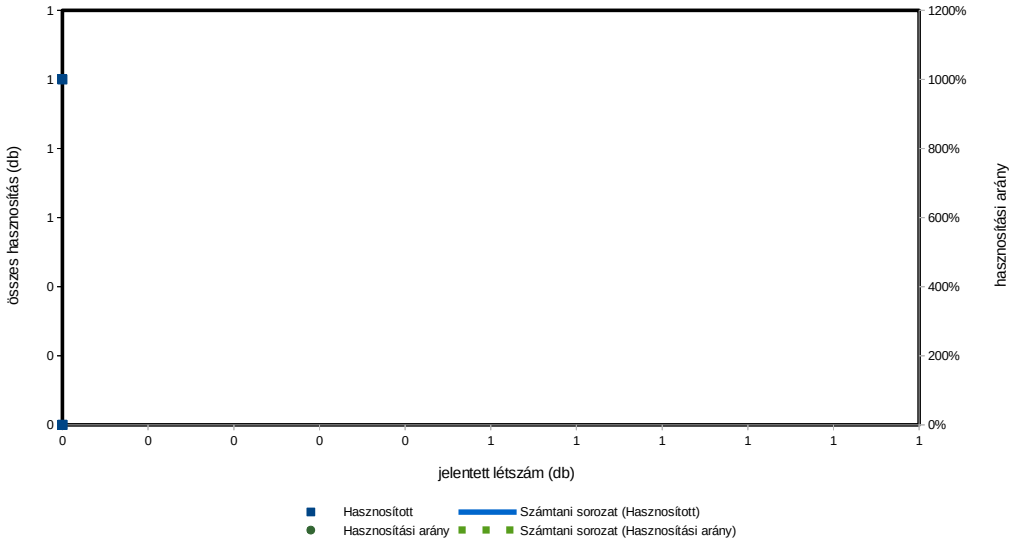

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

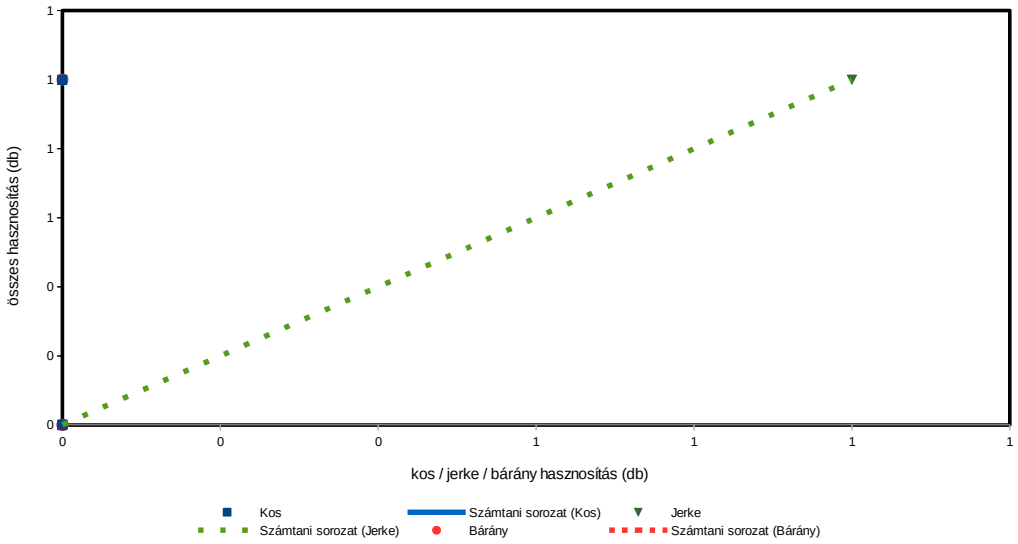

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

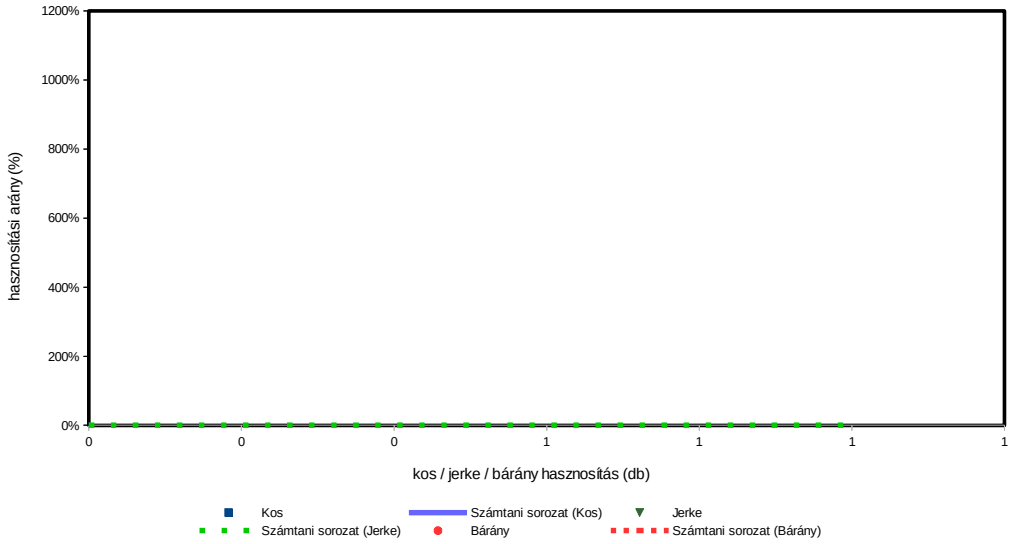

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 visszaesésekkel, de nőtt (429→800 pld; +87 %; maximum 2013: 989 pld). A teríték csaknem megduplázódott (599→1432 pld; +139%; maximum 2012: 2222). A hasznosítási arány néhány jóval nagyobb szélsőértékkel 130-170% között mozgott, azaz az állomány növekedésének megállításához elvileg szükséges szintet jóval meghaladta. Erre tekintettel, erős kétségek merülnek fel a jelentett létszámokkal kapcsolatban.
- A Gemenci vadgazdálkodási tájegység 2007-2014 közötti térképein nyomon követhető a vaddisznó lelövések változása a vadgazdálkodási egységek szintjén. Ennek eredményként a vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 1-2 és 2-3 db/km^2 között volt, és csupán néhány >3 db/km^2 sűrűségű.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási aránya igen magas volt és nőtt, de pontosan ez vet fel kétségeket vele kapcsolatban. A grafikonok alapján a kan, a koca és a malac lelövések elválnak, de a süldők lelövésénél jóval szűkebb sávban mozogtak. Jól látható továbbá, hogy a malac lelövések mértéke alacsonyabb.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (21-33%) markánsan kisebb arányban lőttek kocát (14-21%) és a süldő és malac lelövés általában 47-60% volt. Az előbbiből a malacok részesedése a terítékből más vadgazdálkodási tájegységekhez képest magasabb (10-16%). Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) nem elegendő az állomány növekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tartalék a malacok és a kocák nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését (2.5X és 10-15 millió Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése óriási teher. Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani, és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Gemenci ártéri vadgazdálkodási tájegységben** a jövőben is súlyos kérdést jelenhet a térített mezőgazdasági károk nagysága és ezeknek a vaddisznóval való kapcsolódása. A jelenlegi vadkárhelyzet is kiélezett, de az állomány jelentős csökkentésének elmaradása további súlyos kockázatokat jelent. A vaddisznó ugyan kiemelkedő vadászati lehetőségeket nyújt, gazdasági és társadalmi költségei azonban túl nagyok.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	72	95	262	**429**	127	108	265	99	**599**	176,4%	113,7%	101,1%	**139,6%**
1999	112	154	355	**621**	177	112	216	47	**552**	158,0%	72,7%	60,8%	**88,9%**
2000	113	162	318	**593**	241	125	241	80	**687**	213,3%	77,2%	75,8%	**115,9%**
2001	153	200	486	**839**	336	214	464	174	**1 188**	219,6%	107,0%	95,5%	**141,6%**
2002	144	207	361	**712**	256	191	353	146	**946**	177,8%	92,3%	97,8%	**132,9%**
2003	88	125	264	**477**	150	132	303	102	**687**	170,5%	105,6%	114,8%	**144,0%**
2004	69	110	212	**391**	259	132	407	120	**918**	375,4%	120,0%	192,0%	**234,8%**
2005	97	126	213	**436**	265	129	349	107	**850**	273,2%	102,4%	163,8%	**195,0%**
2006	93	115	245	**453**	252	141	280	81	**754**	271,0%	122,6%	114,3%	**166,4%**
2007	200	227	427	**854**	406	255	584	201	**1 446**	203,0%	112,3%	136,8%	**169,3%**
2008	194	239	410	**843**	359	198	575	209	**1 341**	185,1%	82,8%	140,2%	**159,1%**
2009	201	237	408	**846**	368	219	659	215	**1 461**	183,1%	92,4%	161,5%	**172,7%**
2010	220	253	442	**915**	367	215	571	127	**1 280**	166,8%	85,0%	129,2%	**139,9%**
2011	200	239	413	**852**	375	291	596	209	**1 471**	187,5%	121,8%	144,3%	**172,7%**
2012	188	230	408	**826**	535	476	867	344	**2 222**	284,6%	207,0%	212,5%	**269,0%**
2013	206	274	509	**989**	469	264	727	195	**1 655**	227,7%	96,4%	142,8%	**167,3%**
2014	145	224	431	**800**	371	247	628	186	**1 432**	255,9%	110,3%	145,7%	**179,0%**
Változás	101,4%	135,8%	64,5%	86,5%	192,1%	128,7%	137,0%	87,9%	139,1%	45,1%	-3,0%	44,1%	28,2%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,32	3,64	***2,76***	1	0,85	2,09	0,78	***2,45***	***0,92***	***3,37***
1999	1	1,38	3,17	***2,31***	1	0,63	1,22	0,27	***1,93***	***0,42***	***2,35***
2000	1	1,43	2,81	***1,96***	1	0,52	1,00	0,33	***1,93***	***0,64***	***2,57***
2001	1	1,31	3,18	***2,43***	1	0,64	1,38	0,52	***2,17***	***0,81***	***2,98***
2002	1	1,44	2,51	***1,74***	1	0,75	1,38	0,57	***1,85***	***0,76***	***2,61***
2003	1	1,42	3,00	***2,11***	1	0,88	2,02	0,68	***2,30***	***0,77***	***3,07***
2004	1	1,59	3,07	***1,93***	1	0,51	1,57	0,46	***3,08***	***0,91***	***3,99***
2005	1	1,30	2,20	***1,69***	1	0,49	1,32	0,40	***2,71***	***0,83***	***3,53***
2006	1	1,24	2,63	***2,13***	1	0,56	1,11	0,32	***1,99***	***0,57***	***2,56***
2007	1	1,14	2,14	***1,88***	1	0,63	1,44	0,50	***2,29***	***0,79***	***3,08***
2008	1	1,23	2,11	***1,72***	1	0,55	1,60	0,58	***2,90***	***1,06***	***3,96***
2009	1	1,18	2,03	***1,72***	1	0,60	1,79	0,58	***3,01***	***0,98***	***3,99***
2010	1	1,15	2,01	***1,75***	1	0,59	1,56	0,35	***2,66***	***0,59***	***3,25***
2011	1	1,20	2,07	***1,73***	1	0,78	1,59	0,56	***2,05***	***0,72***	***2,77***
2012	1	1,22	2,17	***1,77***	1	0,89	1,62	0,64	***1,82***	***0,72***	***2,54***
2013	1	1,33	2,47	***1,86***	1	0,56	1,55	0,42	***2,75***	***0,74***	***3,49***
2014	1	1,54	2,97	***1,92***	1	0,67	1,69	0,50	***2,54***	***0,75***	***3,30***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	16,8%	22,1%	61,1%	100%	21,2%	18,0%	44,2%	16,5%	100%	**54,0%**	**60,8%**
1999	18,0%	24,8%	57,2%	100%	32,1%	20,3%	39,1%	8,5%	100%	**61,2%**	**47,6%**
2000	19,1%	27,3%	53,6%	100%	35,1%	18,2%	35,1%	11,6%	100%	**65,8%**	**46,7%**
2001	18,2%	23,8%	57,9%	100%	28,3%	18,0%	39,1%	14,6%	100%	**61,1%**	**53,7%**
2002	20,2%	29,1%	50,7%	100%	27,1%	20,2%	37,3%	15,4%	100%	**57,3%**	**52,7%**
2003	18,4%	26,2%	55,3%	100%	21,8%	19,2%	44,1%	14,8%	100%	**53,2%**	**59,0%**
2004	17,6%	28,1%	54,2%	100%	28,2%	14,4%	44,3%	13,1%	100%	**66,2%**	**57,4%**
2005	22,2%	28,9%	48,9%	100%	31,2%	15,2%	41,1%	12,6%	100%	**67,3%**	**53,6%**
2006	20,5%	25,4%	54,1%	100%	33,4%	18,7%	37,1%	10,7%	100%	**64,1%**	**47,9%**
2007	23,4%	26,6%	50,0%	100%	28,1%	17,6%	40,4%	13,9%	100%	**61,4%**	**54,3%**
2008	23,0%	28,4%	48,6%	100%	26,8%	14,8%	42,9%	15,6%	100%	**64,5%**	**58,5%**
2009	23,8%	28,0%	48,2%	100%	25,2%	15,0%	45,1%	14,7%	100%	**62,7%**	**59,8%**
2010	24,0%	27,7%	48,3%	100%	28,7%	16,8%	44,6%	9,9%	100%	**63,1%**	**54,5%**
2011	23,5%	28,1%	48,5%	100%	25,5%	19,8%	40,5%	14,2%	100%	**56,3%**	**54,7%**
2012	22,8%	27,8%	49,4%	100%	24,1%	21,4%	39,0%	15,5%	100%	**52,9%**	**54,5%**
2013	20,8%	27,7%	51,5%	100%	28,3%	16,0%	43,9%	11,8%	100%	**64,0%**	**55,7%**
2014	18,1%	28,0%	53,9%	100%	25,9%	17,2%	43,9%	13,0%	100%	**60,0%**	**56,8%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **409**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

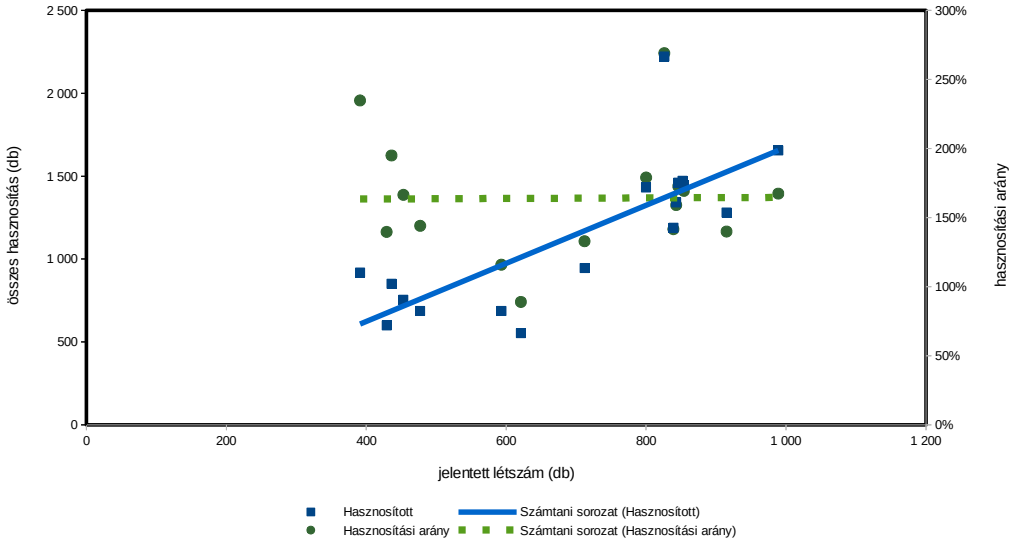

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

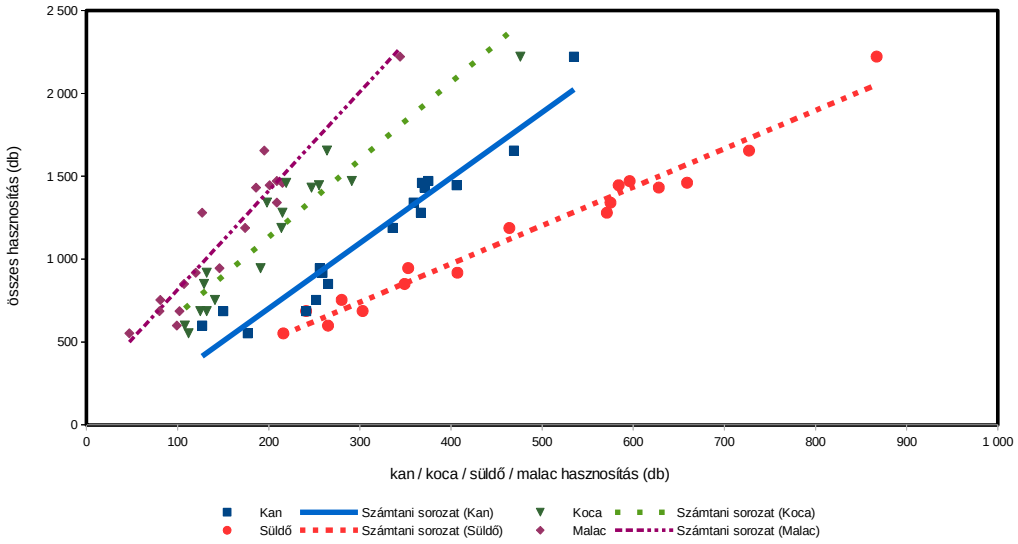

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

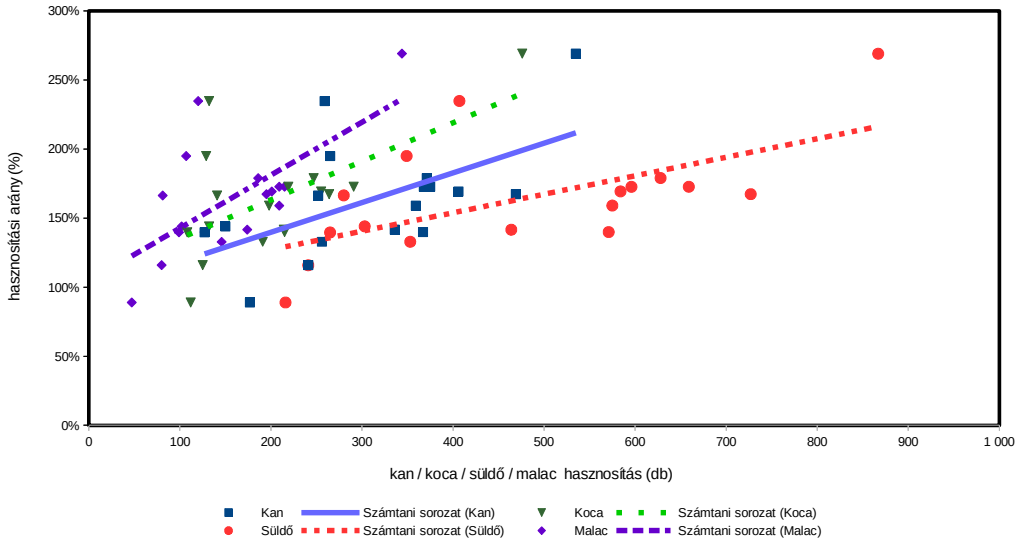

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

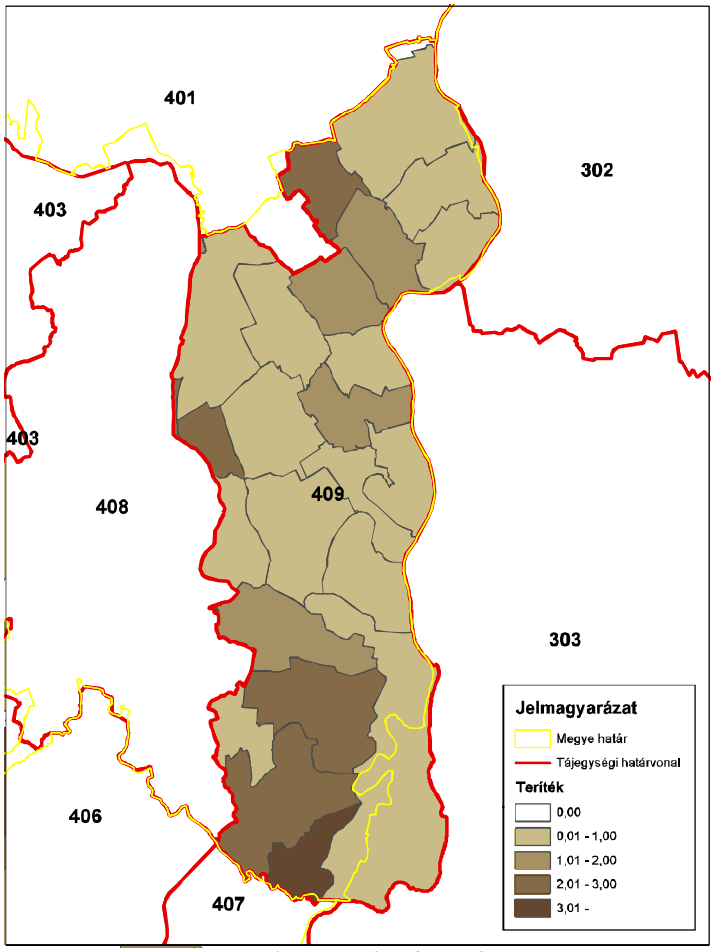

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

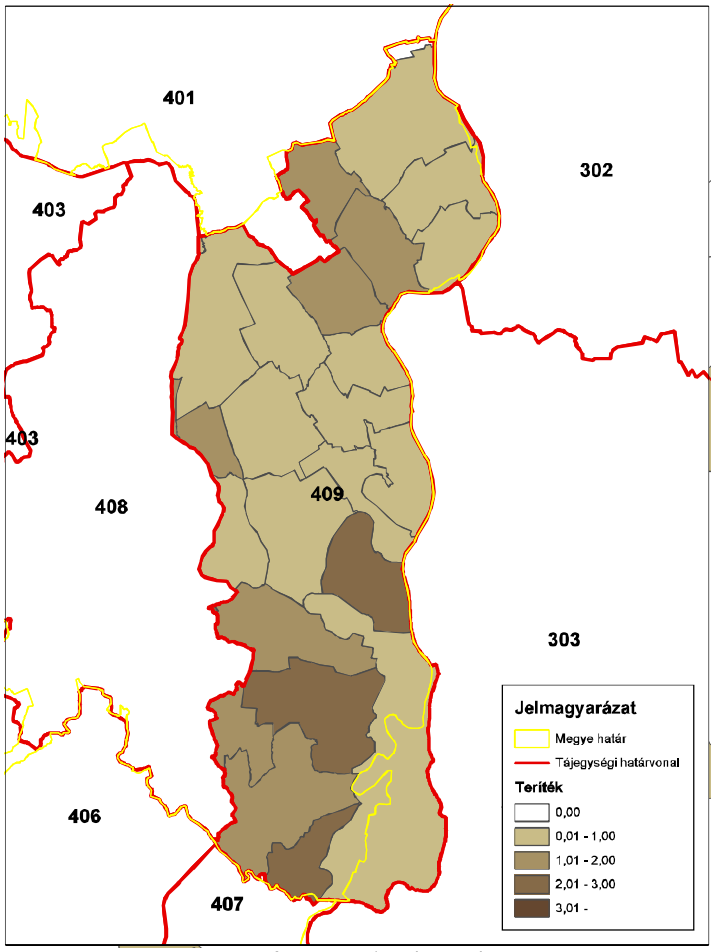

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

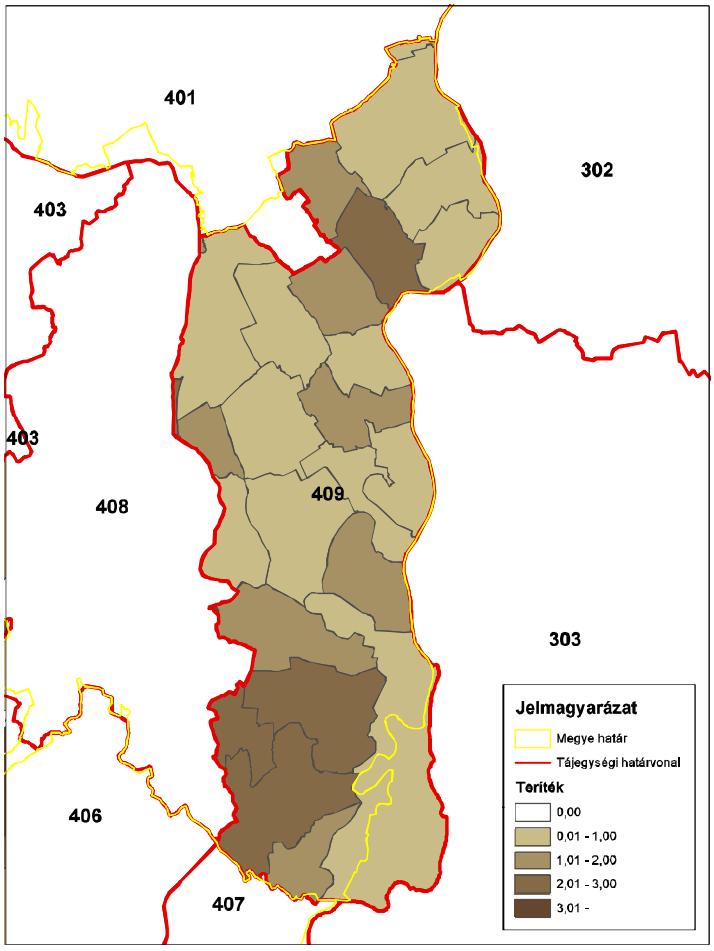

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

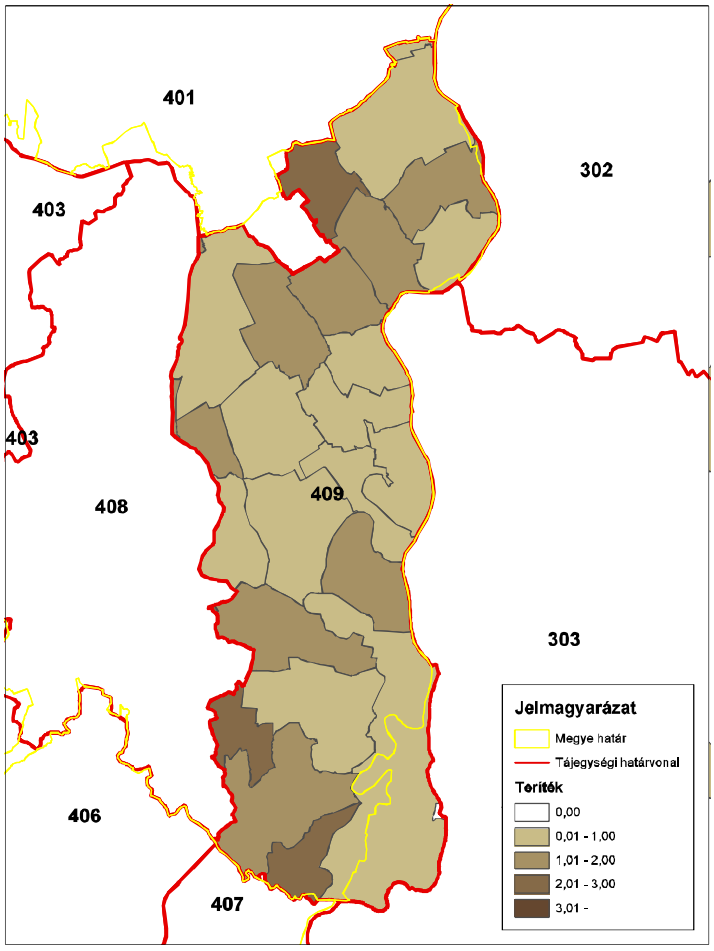

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

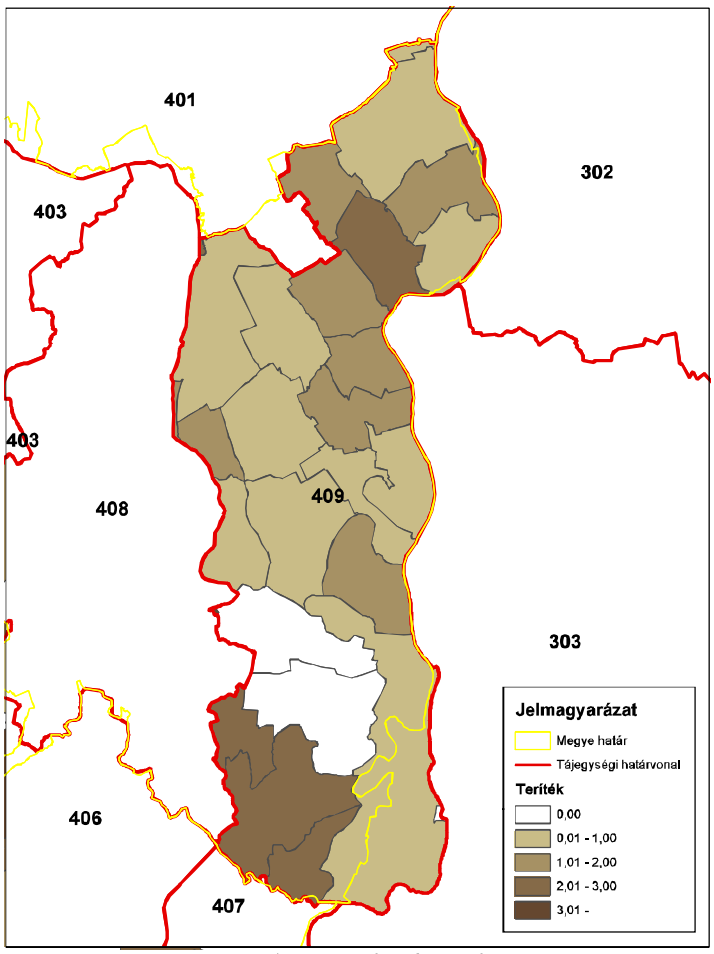

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

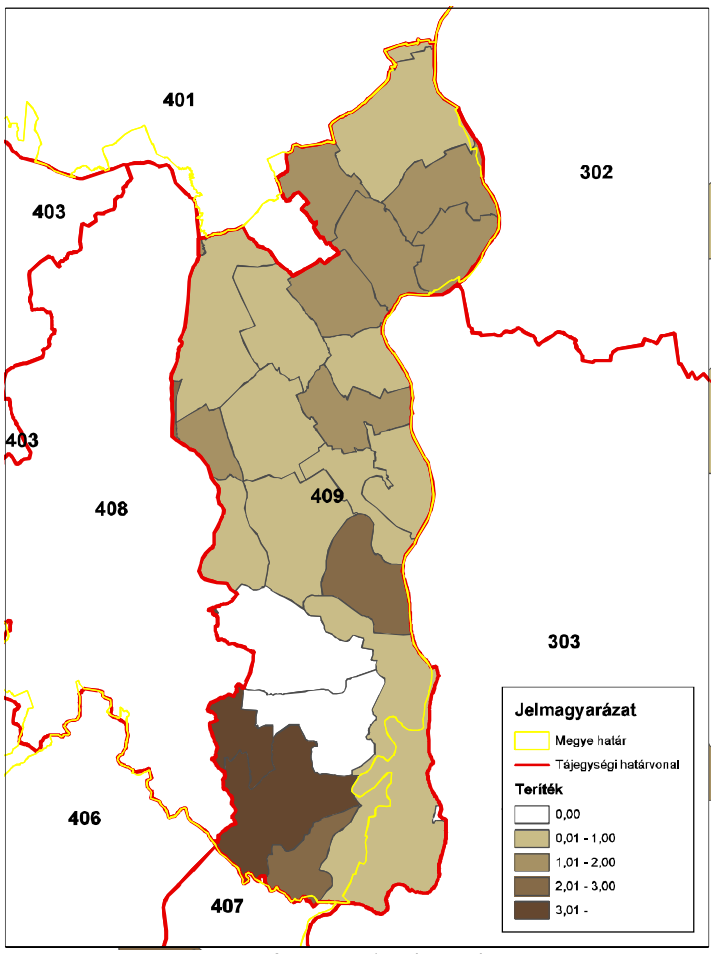

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

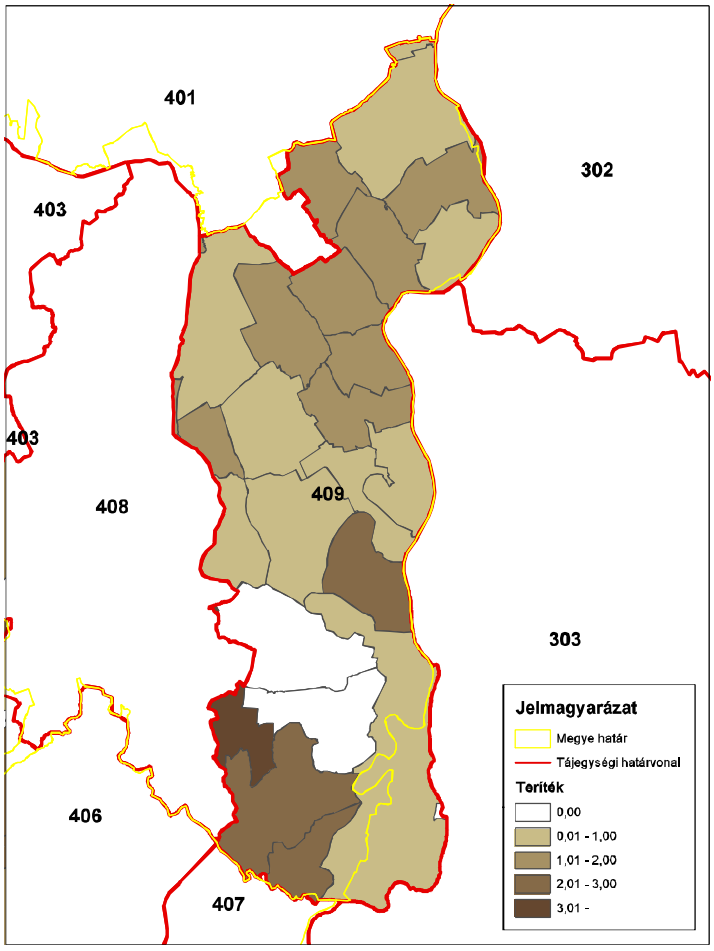

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

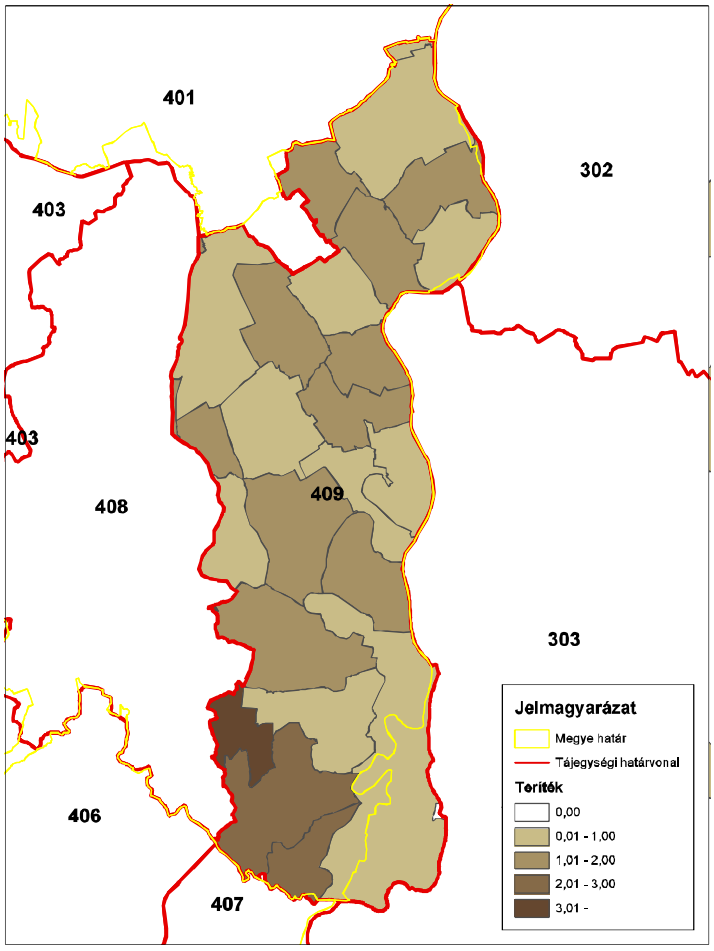

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	32	7	21,9%		1	6	0,0%	14,3%	85,7%
1999	53	9	17,0%	1	2	6	11,1%	22,2%	66,7%
2000	65	11	16,9%	1	5	5	9,1%	45,5%	45,5%
2001	78	15	19,2%	4	3	8	26,7%	20,0%	53,3%
2002	63	11	17,5%	1	2	8	9,1%	18,2%	72,7%
2003	93	15	16,1%		5	10	0,0%	33,3%	66,7%
2004	61	22	36,1%	1	6	15	4,5%	27,3%	68,2%
2005	93	17	18,3%	2	8	7	11,8%	47,1%	41,2%
2006	26	5	19,2%		1	4	0,0%	20,0%	80,0%
2007	69	27	39,1%	1	14	12	3,7%	51,9%	44,4%
2008	55	24	43,6%	3	8	13	12,5%	33,3%	54,2%
2009	66	13	19,7%		3	10	0,0%	23,1%	76,9%
2010	55	23	41,8%	1	5	17	4,3%	21,7%	73,9%
2011	80	19	23,8%		7	12	0,0%	36,8%	63,2%
2012	115	34	29,6%	5	6	23	14,7%	17,6%	67,6%
2013	115	28	24,3%	2	5	21	7,1%	17,9%	75,0%
2014	116	34	29,3%	4	9	21	11,8%	26,5%	61,8%

A 409. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

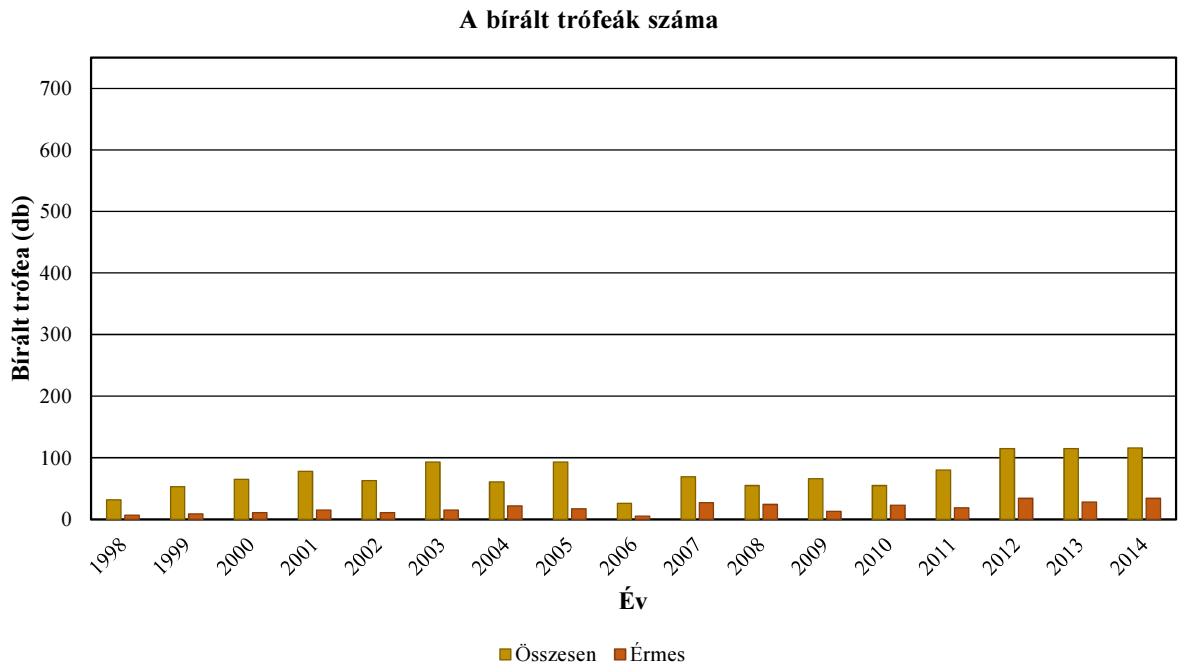

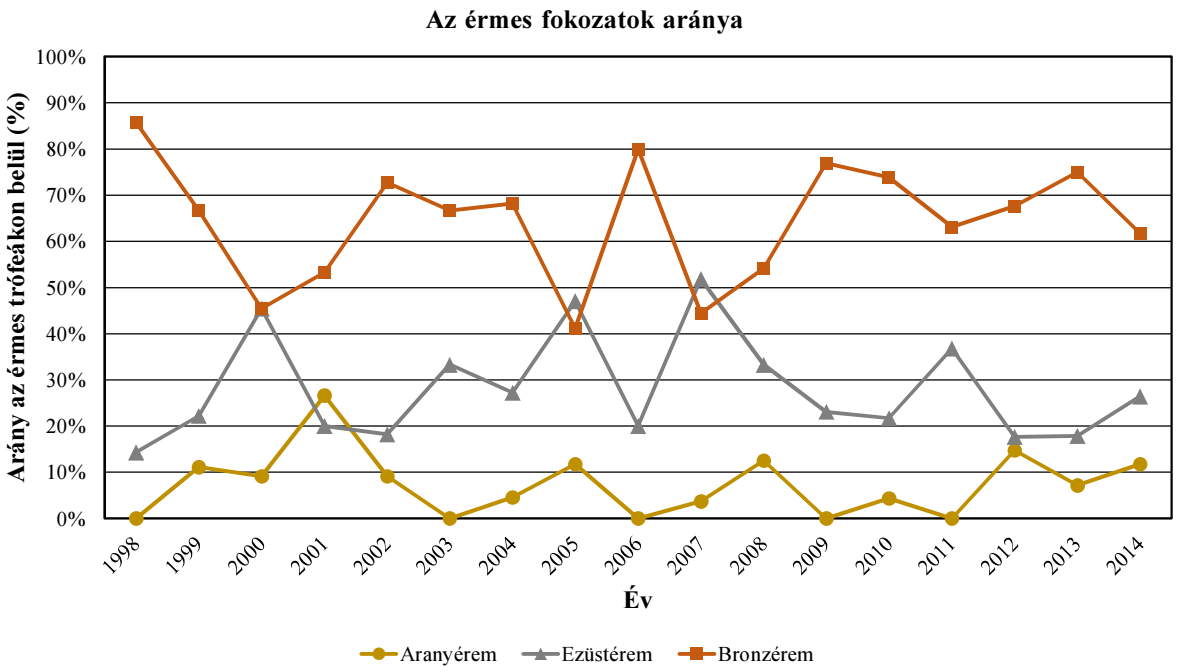

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

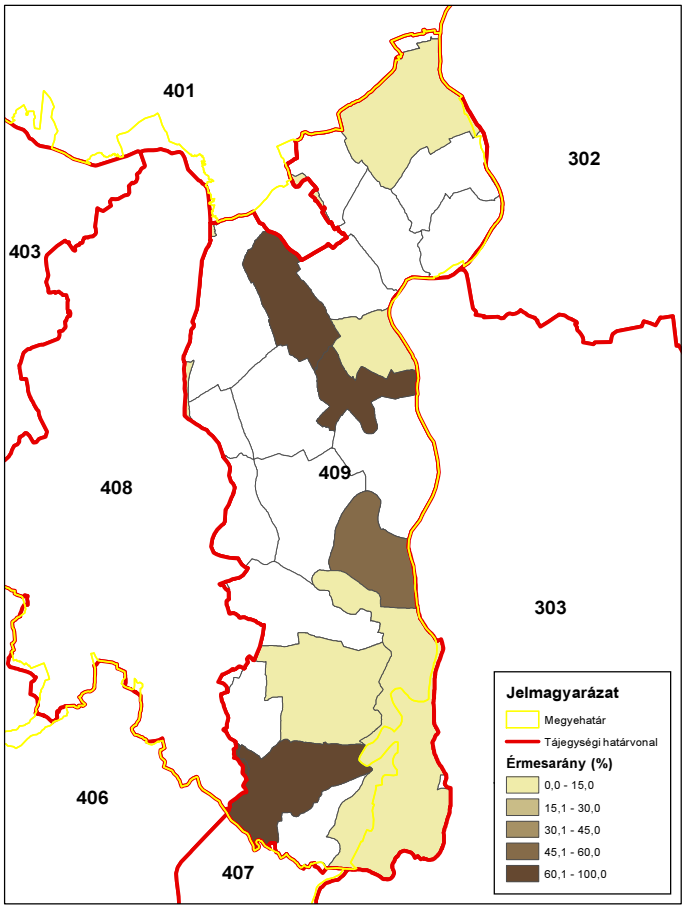

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

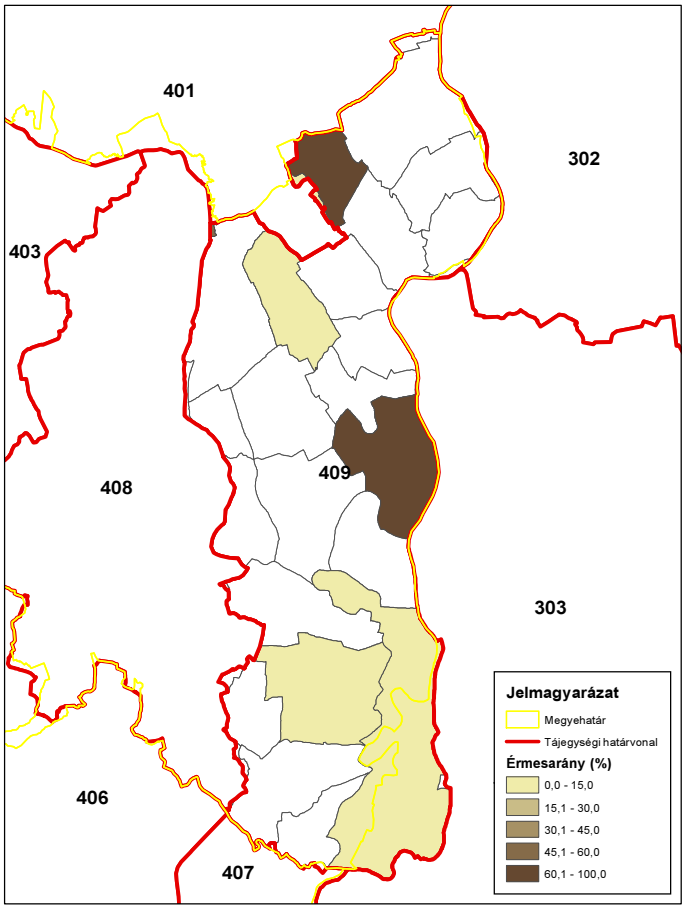

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

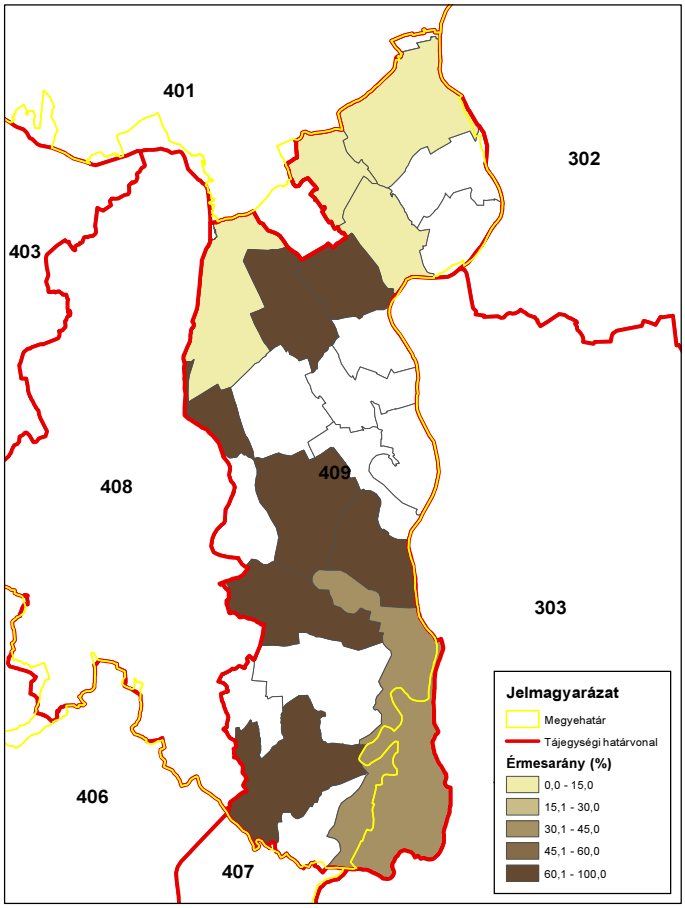

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

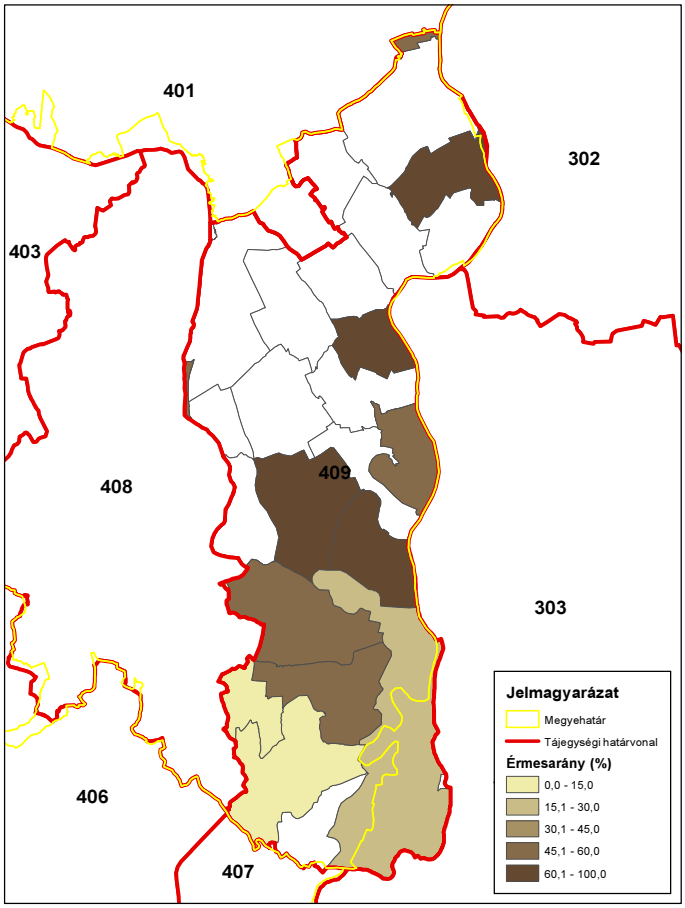

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegység területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között összességében csökkent (9,2 → 7,6 ezer). Az állomány az előző tervezési időszakban stagnált (9 ezer pld), majd csökkent. A lelövések 2004-ig enyhén növekedtek (1,2 → 1,7 ezer pld), majd csökkentek (0,9 ezer pld-ra). Összességében csökkent a lelövések száma 23%-kal. Élő befogás nincs a tájegységben, egyedül 2009-ben fogtak be 40 egyedet.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között nincs összefüggés. A hasznosítás körülbelül ugyannyira változott, mint a jelentett állomány csak nem ugyanakkor történtek a változások, vagyis nem követték a populációk alakulását a gazdálkodók.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított arányát tekintve szinte csak lelövéssel hasznosították a mezei nyúl állományt, ami kedvező a populáció növekedése szempontjából.
- Szinte egyenletesen hasznosították a mezei nyulat a tájegységben, egy enyhe kis északi túlsúllyal, ami az időszak végére erősödött, de az általános csökkenés is érzékelhető.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása nem volt teljesen összhangban a létszám változásával, a gondosabb tervezés eredményesebb hasznosítást tenne lehetővé ekkora állományból. A hasznosítás ezen a szinten valószínűleg nem veszélyezteti a populációt, más oldalról lehetne (kellene) segíteni a nyúl állománynak, hogy ismét növekedjen.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási arány 2004-ig növekedett (13,4% → 19,3%), majd lecsökkent 12,5%-ra.
- Mivel nincs befogás a tájegységben, ez kedvezhet a mezei nyúl populáció növekedésének. A hasznosítási arány alacsony szintű, így ez nem veszélyezteti az állományt, akár még növelni is lehetne ezt az értéket. Mégis a populáció csökken 2007 óta. Ez abból is fakadhat, hogy az előző tervezési időszakban felülbecsülték a populációt, vagy az addigi erőteljesebb hasznosítási arány miatt kezdődött el egy csökkenő trend. A tervszerű gazdálkodás erősítése fontos lehet a mezei nyúl

A mezei nyúl állománya és hasznosítása
populáció és a vele való gazdálkodás szempontjából.
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A Gemenci vadgazdálkodási tájegység az ország jobb mezei nyulas térségei közé tartozik. A mezei nyúl azonban már nem olyan meghatározó tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak, mint a tiszántúli régiókban. A lőtt vad értékesítés szempontjából nincs jelentősége (negatív kapcsolat a mezei nyúl terítékkel), amikor többet lőttek még, akkor sem számított sokat a bevételekben, a nagyvadból sokkal több bevételük van az itteni gazdálkodóknak. Ugyanakkor a fácán hasznosítással szorosan együtt mozog a mezei nyúl teríték, ami azt jelzi, hogy még vannak olyan vadgazdálkodási egységek, ahol számít az apróvad és a vele való gazdálkodás. Ezért a vadgazdálkodási tájegységben a mezei nyúllal való gazdálkodást is fontosnak kellene tekinteni. A mezei nyúl állománya és a hasznosítása azonban nincs teljesen összhangban, a hasznosítás nem követi ajelentett állomány alakulását, ennek ellenőrzéséhez és a tudatosabb gazdálkodáshoz szükségesek bizonyos változtatások a becslések és a tervezés területén. A mezei nyúl jelentőségének megfelelő kezelése a gazdálkodás módszereinek megújítását kívánja.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	9 233	1 234	0	**1 234**	100,0%	0,0%	**13,4%**
1999	9 090	1 125	0	**1 125**	100,0%	0,0%	**12,4%**
2000	8 801	1 171	0	**1 171**	100,0%	0,0%	**13,3%**
2001	8 203	1 239	0	**1 239**	100,0%	0,0%	**15,1%**
2002	9 366	1 619	0	**1 619**	100,0%	0,0%	**17,3%**
2003	9 433	1 734	0	**1 734**	100,0%	0,0%	**18,4%**
2004	8 975	1 730	0	**1 730**	100,0%	0,0%	**19,3%**
2005	8 985	1 645	0	**1 645**	100,0%	0,0%	**18,3%**
2006	9 000	1 405	0	**1 405**	100,0%	0,0%	**15,6%**
2007	9 290	1 403	0	**1 403**	100,0%	0,0%	**15,1%**
2008	8 410	1 345	0	**1 345**	100,0%	0,0%	**16,0%**
2009	8 310	1 316	40	**1 356**	97,1%	2,9%	**16,3%**
2010	8 497	804	0	**804**	100,0%	0,0%	**9,5%**
2011	6 388	1 090	0	**1 090**	100,0%	0,0%	**17,1%**
2012	6 904	1 029	0	**1 029**	100,0%	0,0%	**14,9%**
2013	7 697	876	0	**876**	100,0%	0,0%	**11,4%**
2014	7 578	951	0	**951**	100,0%	0,0%	**12,5%**
Változás	-17,9%	-22,9%	-100,0%	-22,9%	0,0%	-100,0%	-6,1%
Minimum	6 388	804	0	804	97,1%	0,0%	9,5%
Maximum	9 433	1 734	40	1 734	100,0%	2,9%	19,3%

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás

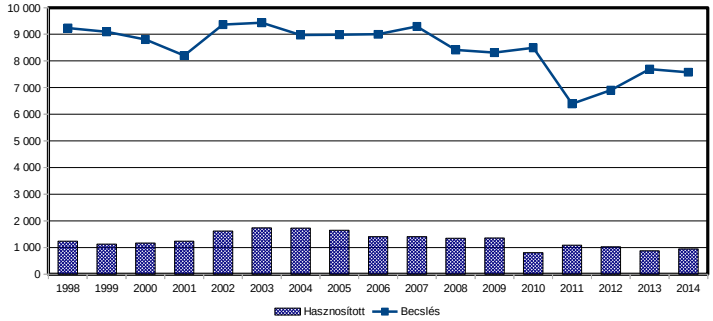

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás

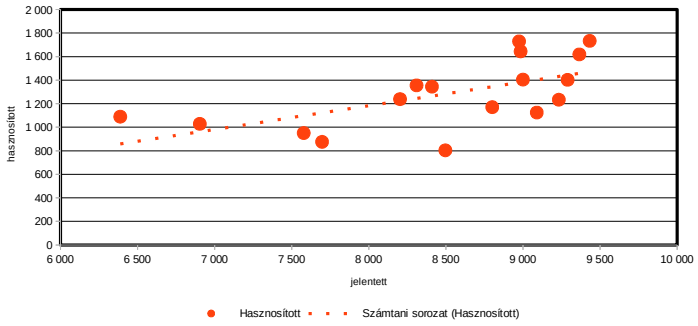

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **409**

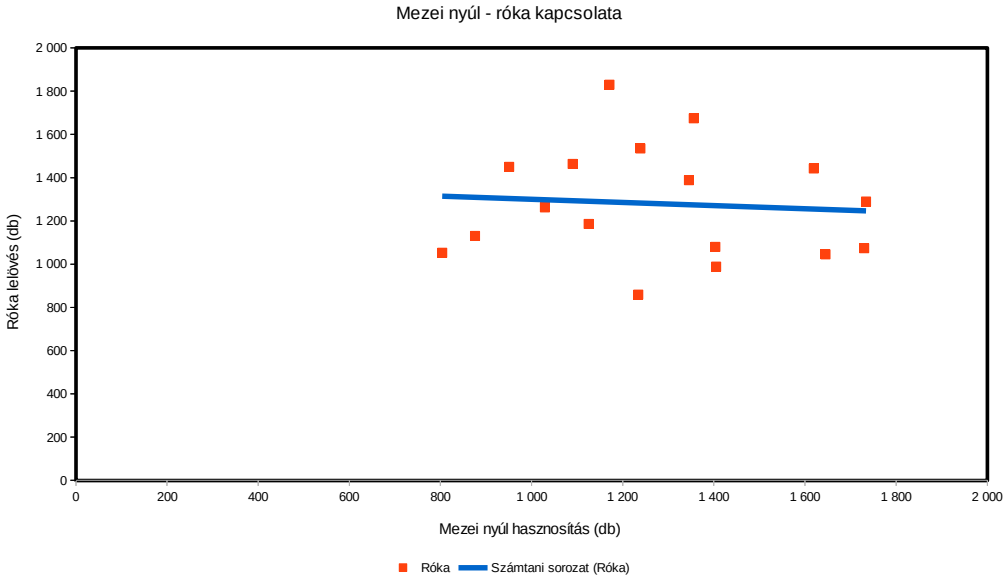

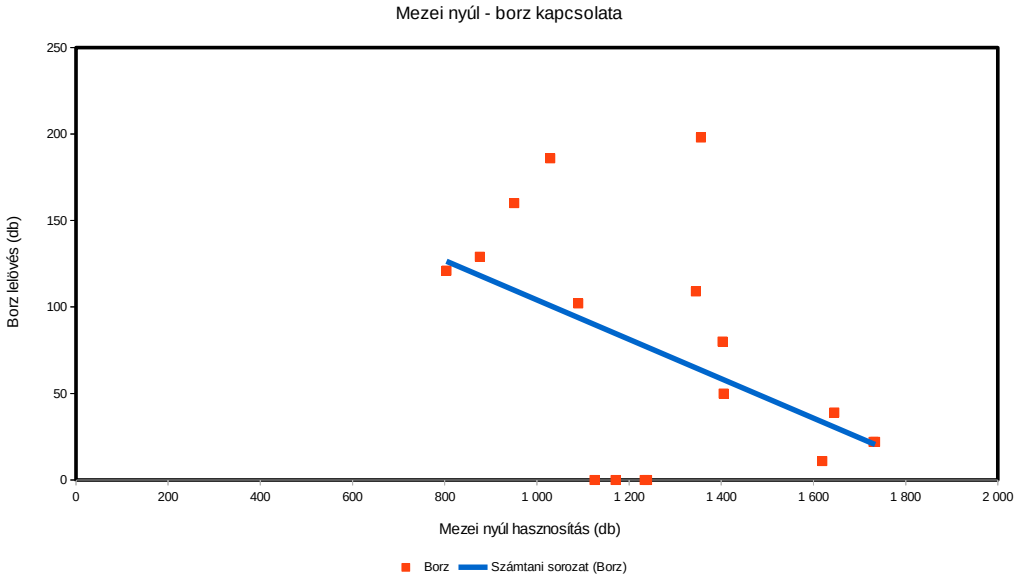

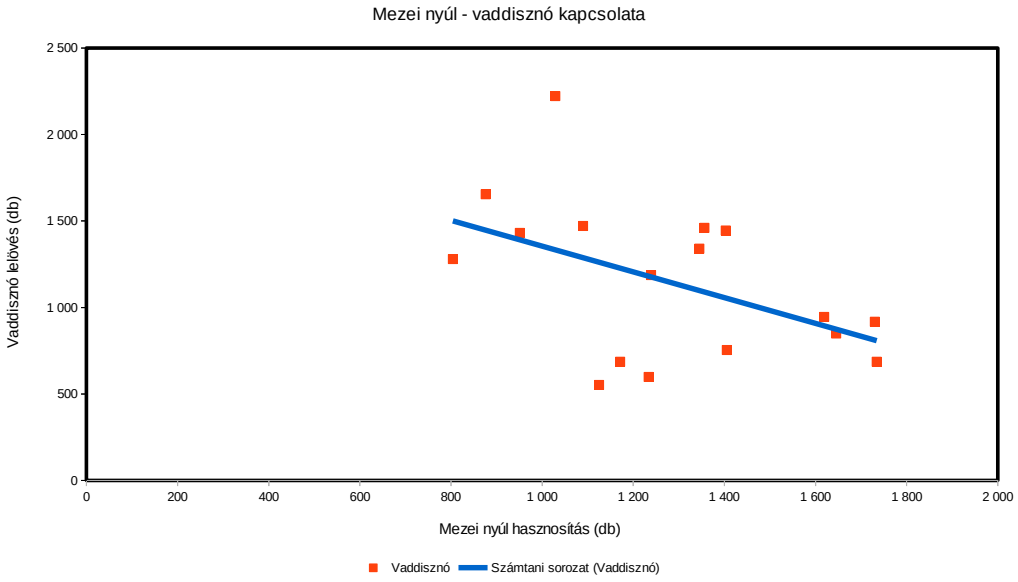

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2007

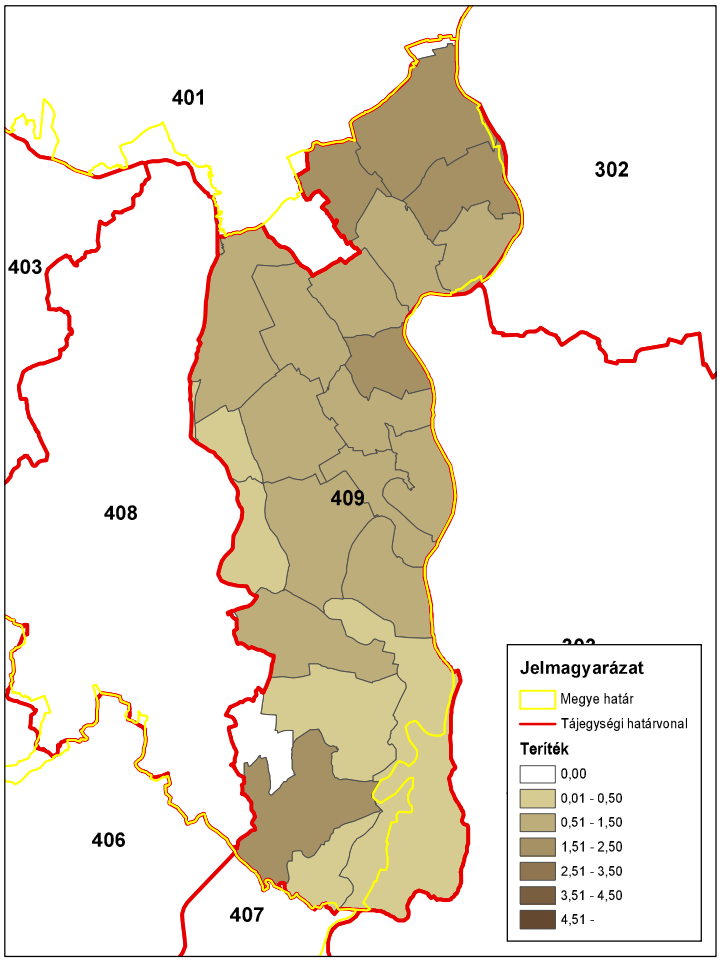

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2008

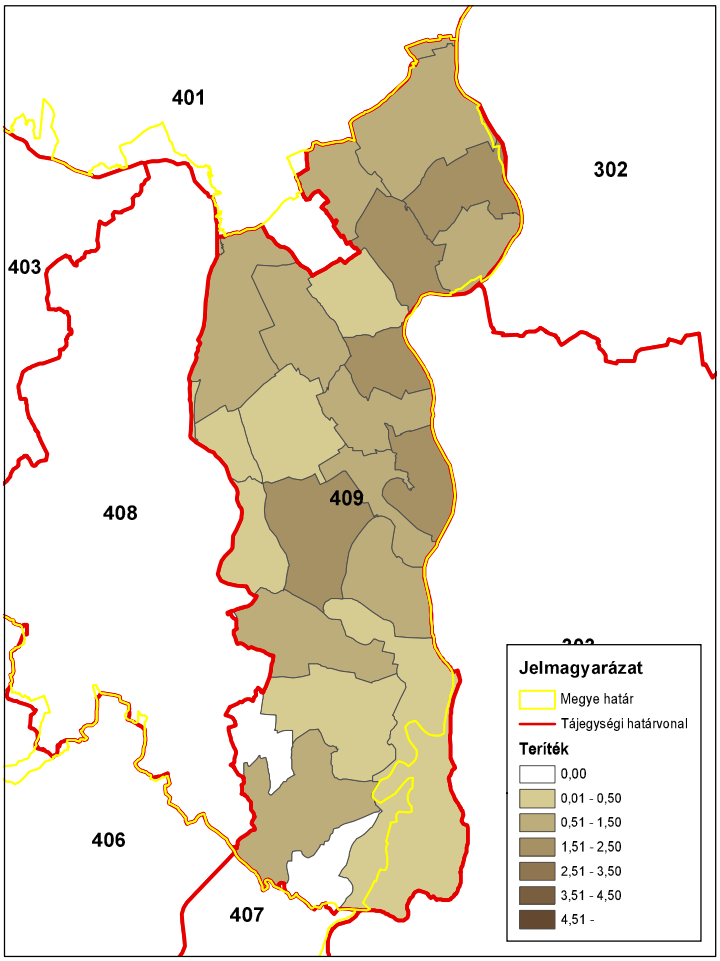

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2009

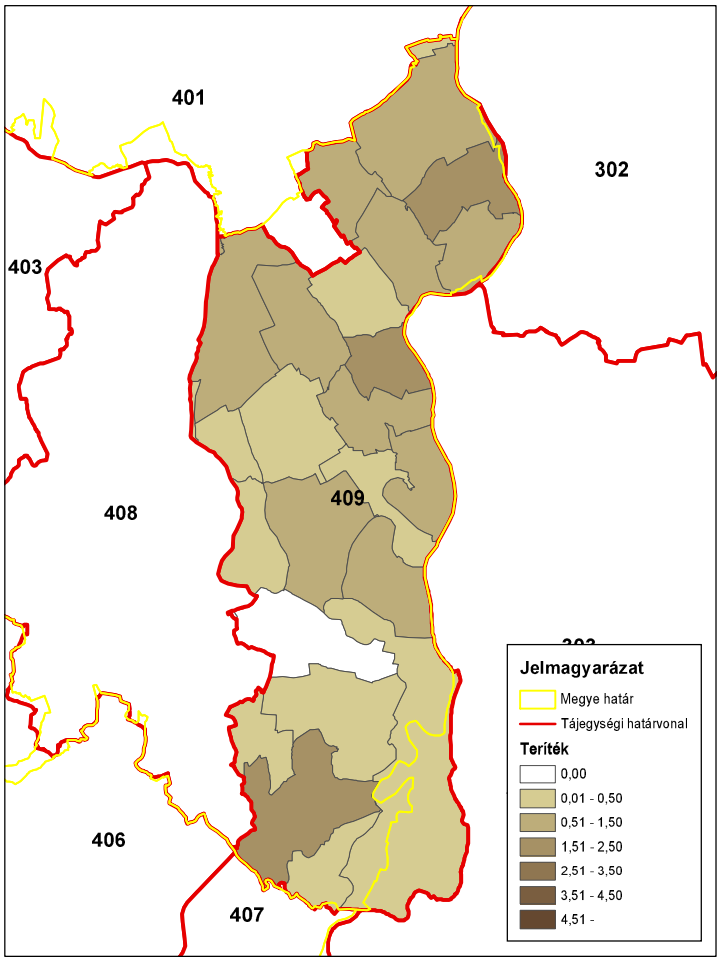

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2010

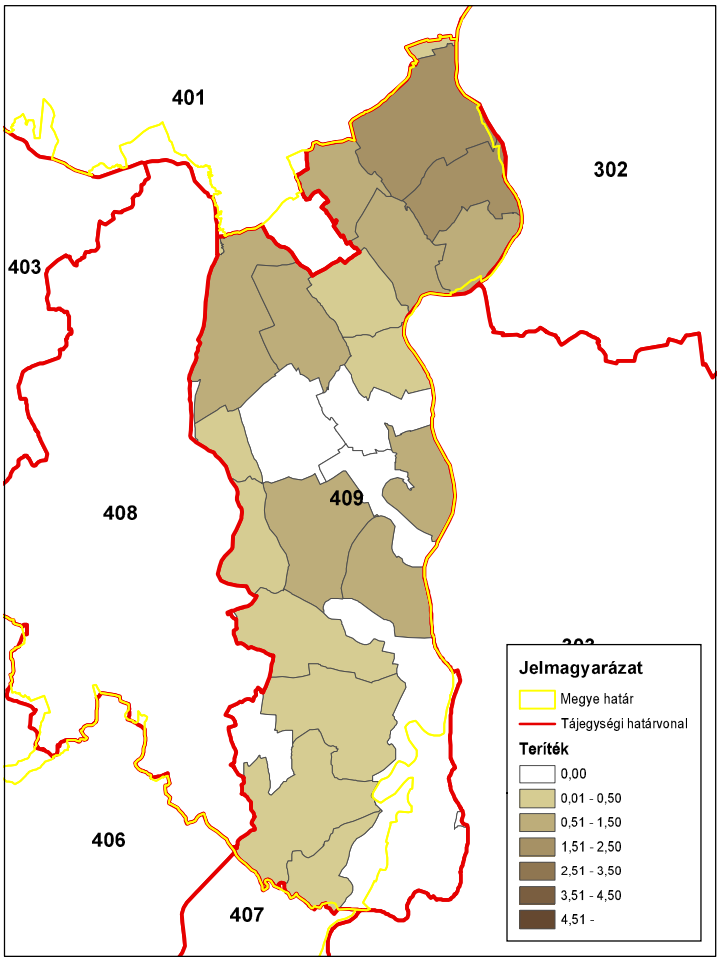

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

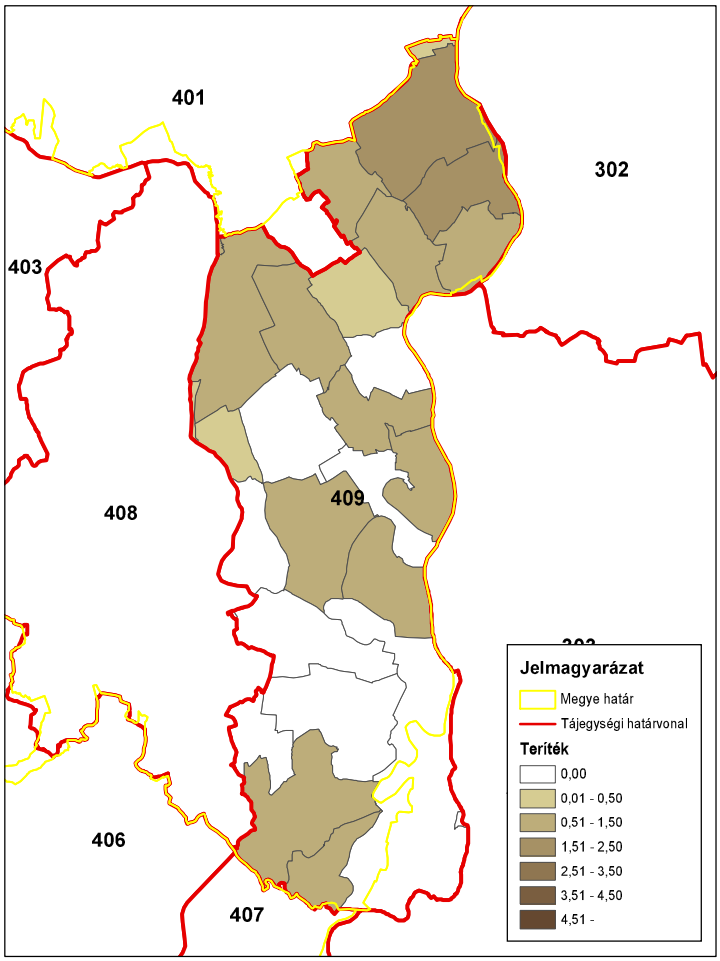

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

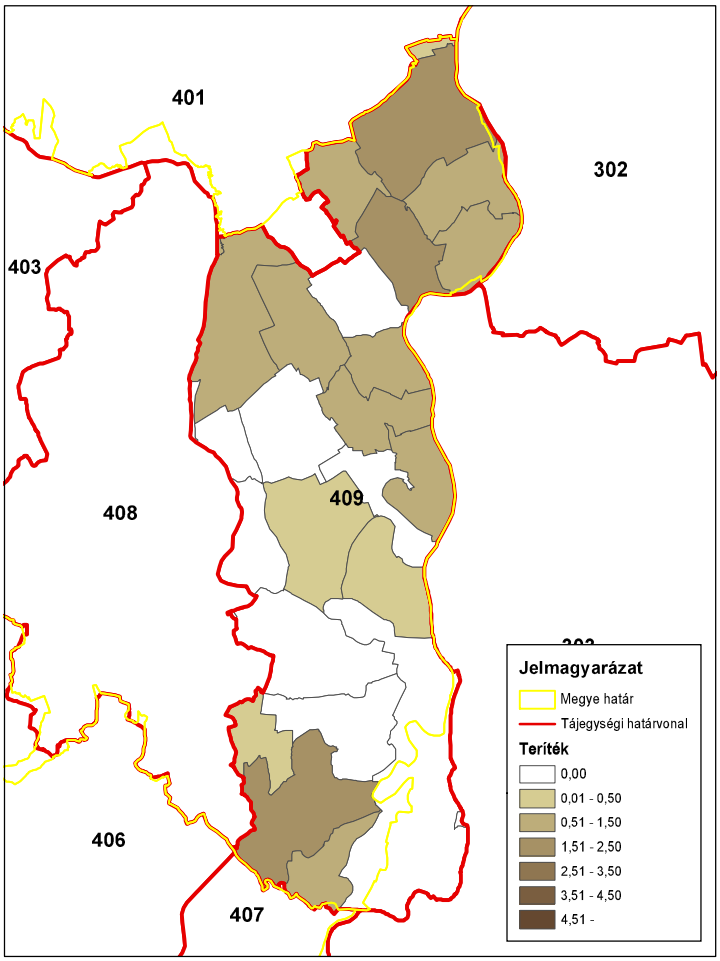

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

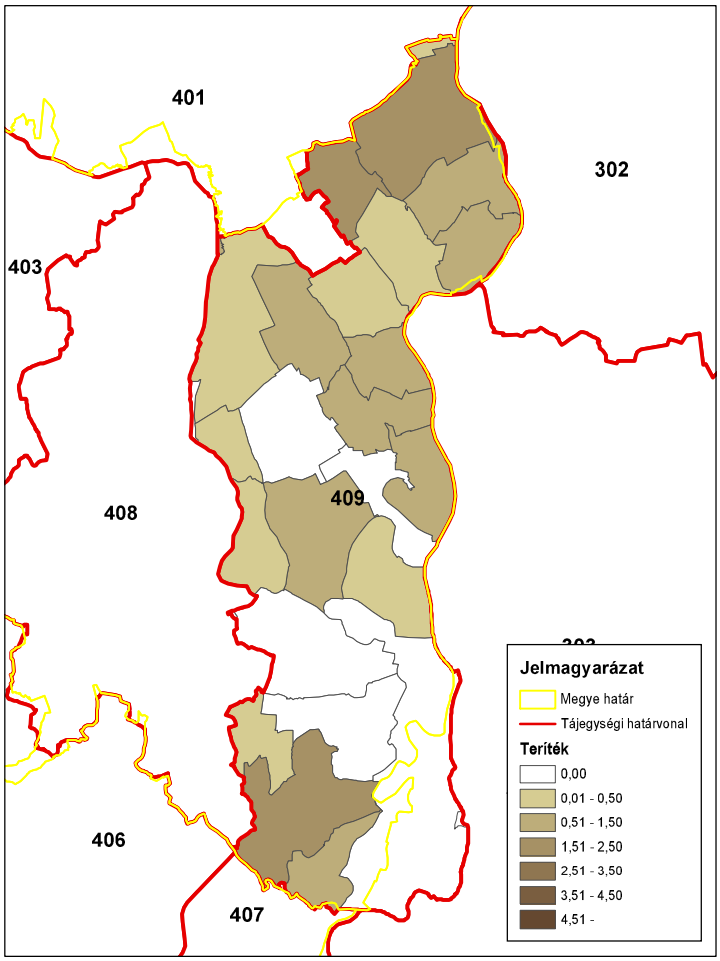

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

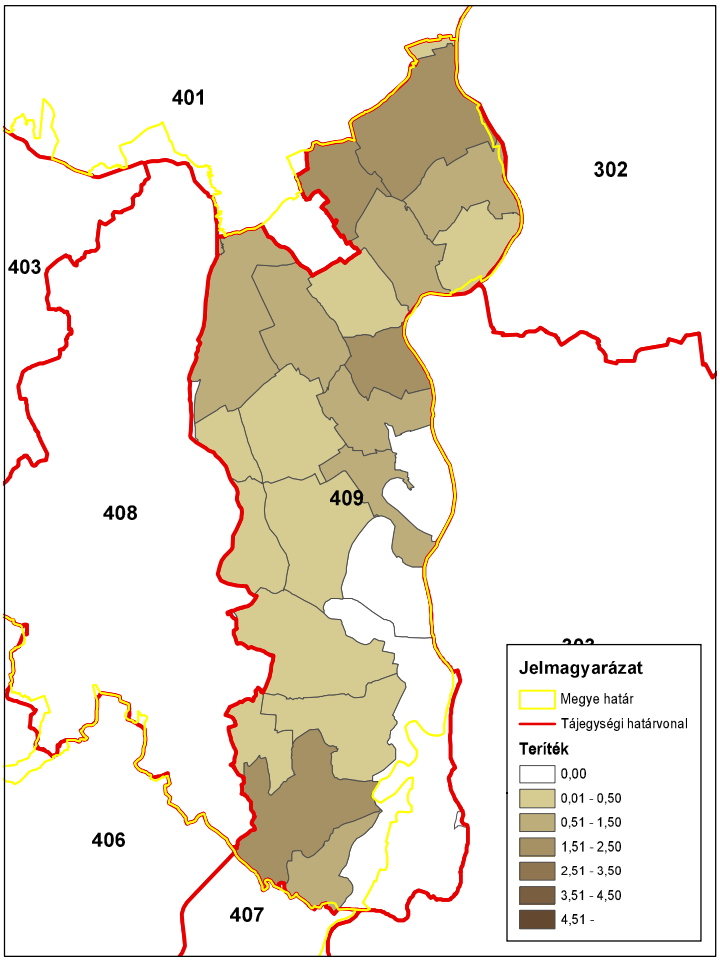

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban az első ciklus első felében lejátszódó növekedés után jelentősen csökkent (összességében 12.2 ezer → 8 ezer; -34.8%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma ingadozott (4 ezer - 11 ezer).
- A teríték az első ciklusban enyhén emelkedő, a másodikban enyhén csökkenő trendet követett, végül a kezdeti szintre került vissza (összességében 3.9 ezer - 8.2 ezer).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható a terítéksűrűség időbeli visszaesése az egész tájegységben. A déli felében jól látható a hasznosítás akár teljes megszűnése is egyes területeken.
- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya csökkent, a kibocsátás ingadozott, míg a teríték a második ciklusban már szintén csökkenő trendet követett. Ezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége visszaszorult.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás ingadozott (32-62.6%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás az első tervezési időszakban meredeken nőtt, aztán erőteljesen csökkent, elérve a kezdeti szintet (50.6-175.1%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során ingadozott (15.4-41.8%). A kibocsátás megtérülése érdekében egyes években előfordulhatott a szabadterületi állomány túlhasznosítása, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett állomány (19/52) és a hasznosítás (25/52) alapján is az átlag feletti negyedében található. Az ingadozó kibocsátás és csökkenő teríték mellett tapasztalható a fácán szabadterületi állományának csökkenése, amit az egyes években valószínűsíthető túlhasznosítás mellett egyéb tényezőkkel (pl. élőhelyi, ragadozók) is magyarázhatunk. A jövőben a jelenlegi szint fennmaradása vagy a további lassú csökkenés jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	12 220	5 910	5 522	45,2%	93,4%	**30,7%**
1999	11 790	8 341	5 956	50,5%	71,4%	**29,3%**
2000	13 523	9 867	5 330	39,4%	54,0%	**17,5%**
2001	15 546	10 961	6 621	42,6%	60,4%	**21,4%**
2002	16 264	8 170	7 780	47,8%	95,2%	**32,8%**
2003	17 865	6 947	7 341	41,1%	105,7%	**29,4%**
2004	17 055	4 775	7 148	41,9%	149,7%	**33,5%**
2005	16 230	4 680	8 197	50,5%	175,1%	**41,9%**
2006	16 812	3 964	5 887	35,0%	148,5%	**27,9%**
2007	15 670	6 640	7 055	45,0%	106,3%	**32,3%**
2008	14 540	6 610	5 596	38,5%	84,7%	**24,8%**
2009	12 875	4 600	5 342	41,5%	116,1%	**30,8%**
2010	12 216	6 770	3 915	32,0%	57,8%	**15,4%**
2011	8 667	6 459	4 556	52,6%	70,5%	**30,2%**
2012	8 177	7 716	3 907	47,8%	50,6%	**19,5%**
2013	9 270	6 332	4 652	50,2%	73,5%	**29,7%**
2014	7 970	6 240	4 986	62,6%	79,9%	**39,1%**
Változás	-34,8%	5,6%	-9,7%	38,4%	-14,5%	27,4%
Minimum	7 970	3 964	3 907	32,0%	50,6%	15,4%
Maximum	17 865	10 961	8 197	62,6%	175,1%	41,9%

A fácánállomány és a hasznosítás

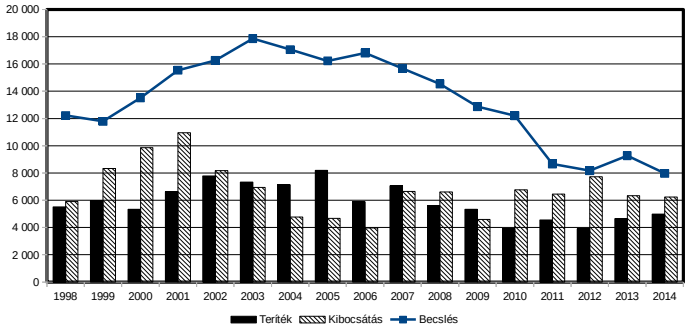

A fácánállomány és a hasznosítás

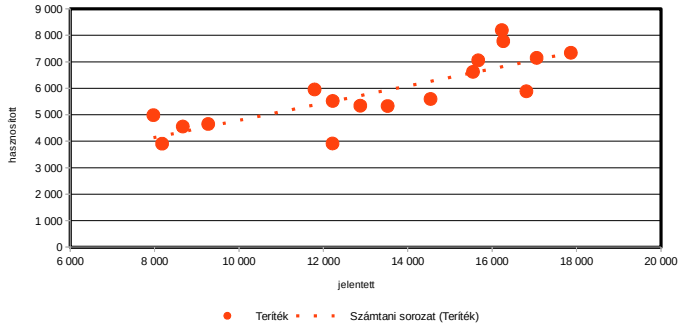

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **409**

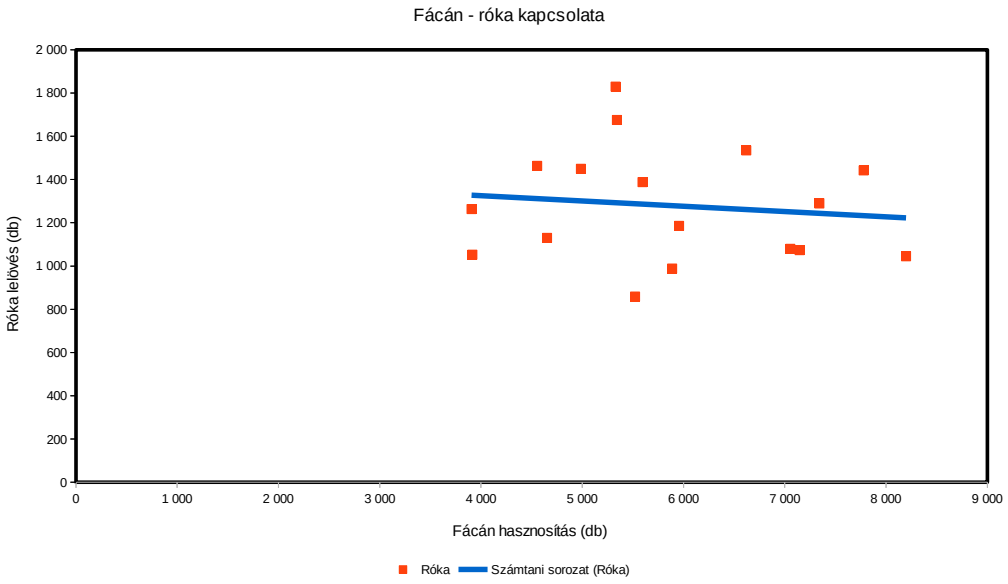

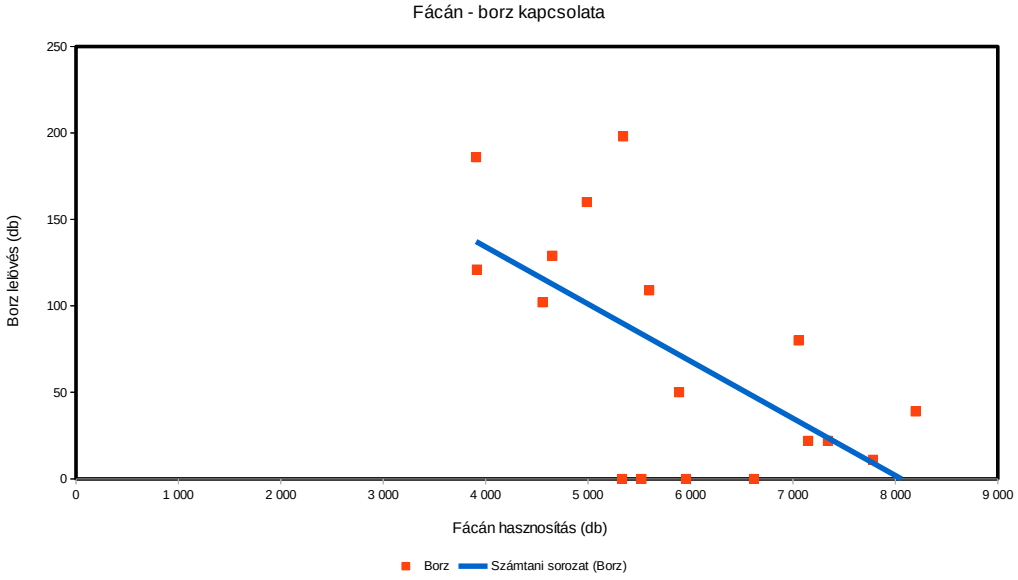

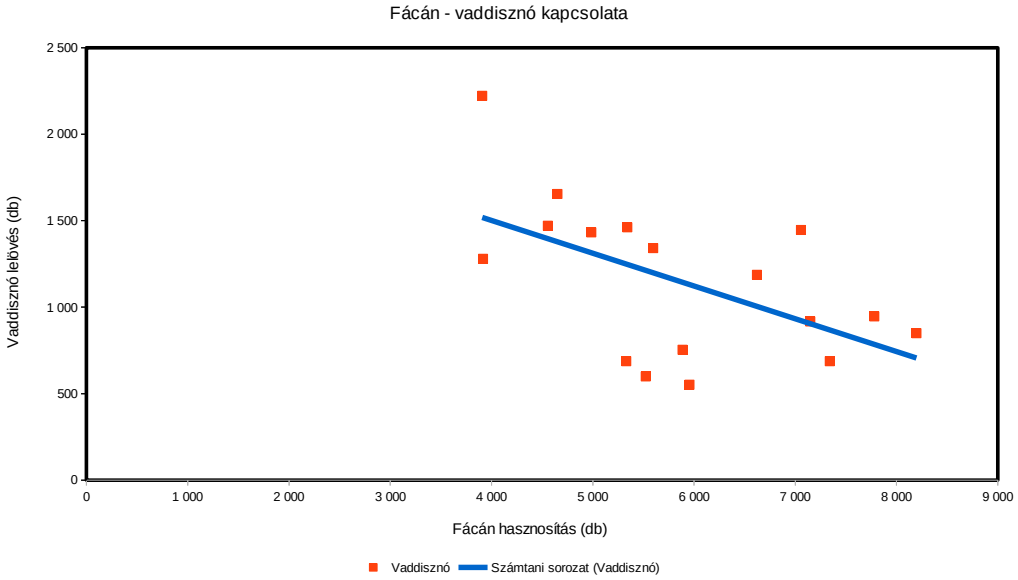

Fácán (terítéк - db/km^2) 2007

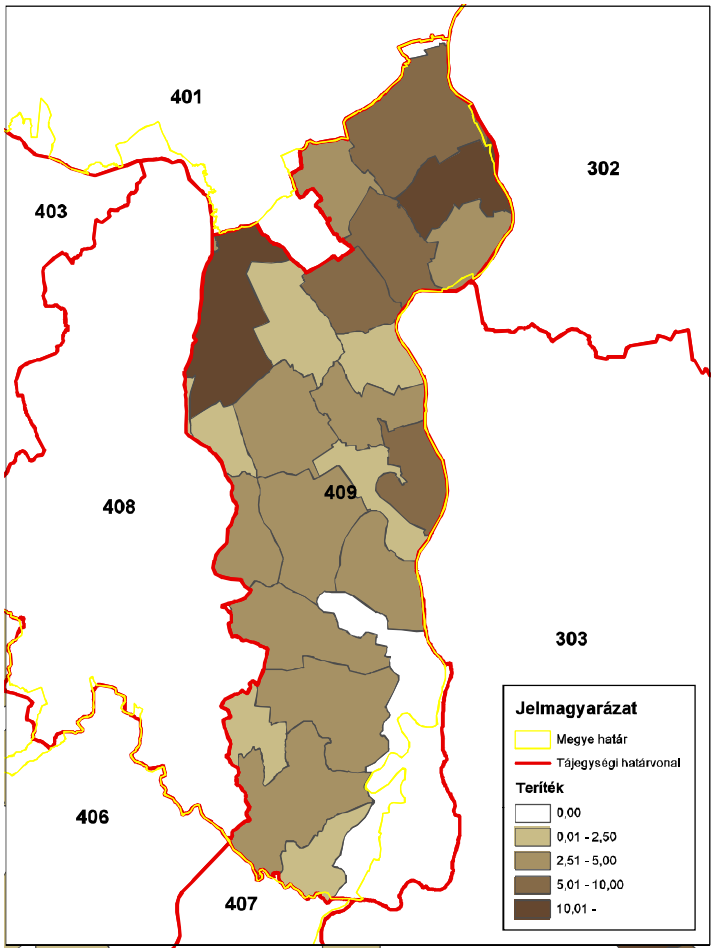

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (terítéк - db/km^2) 2008

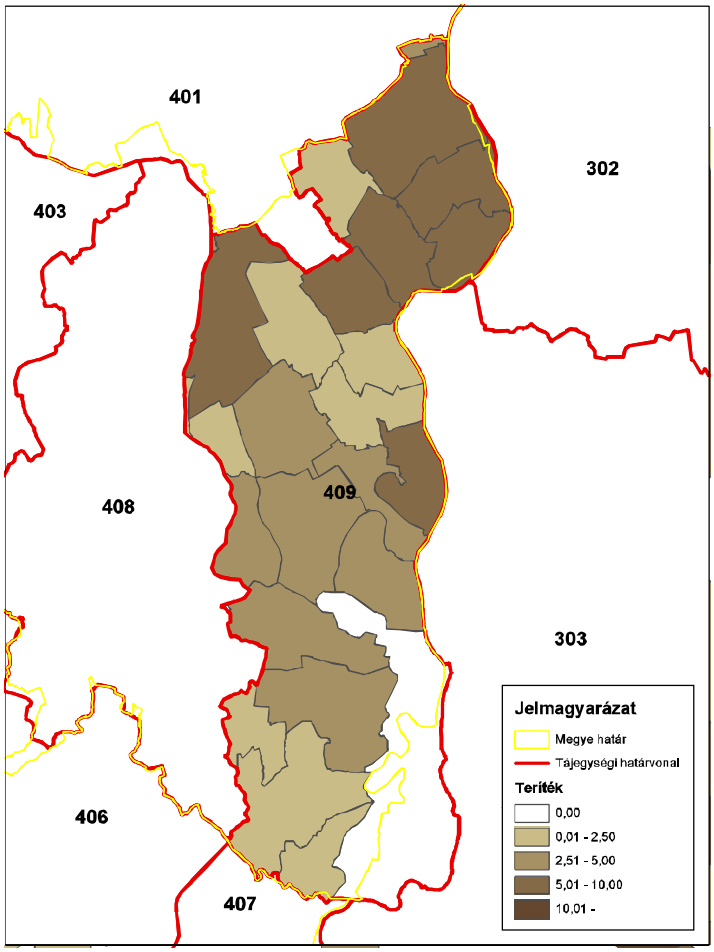

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (terítéк - db/km^2) 2009

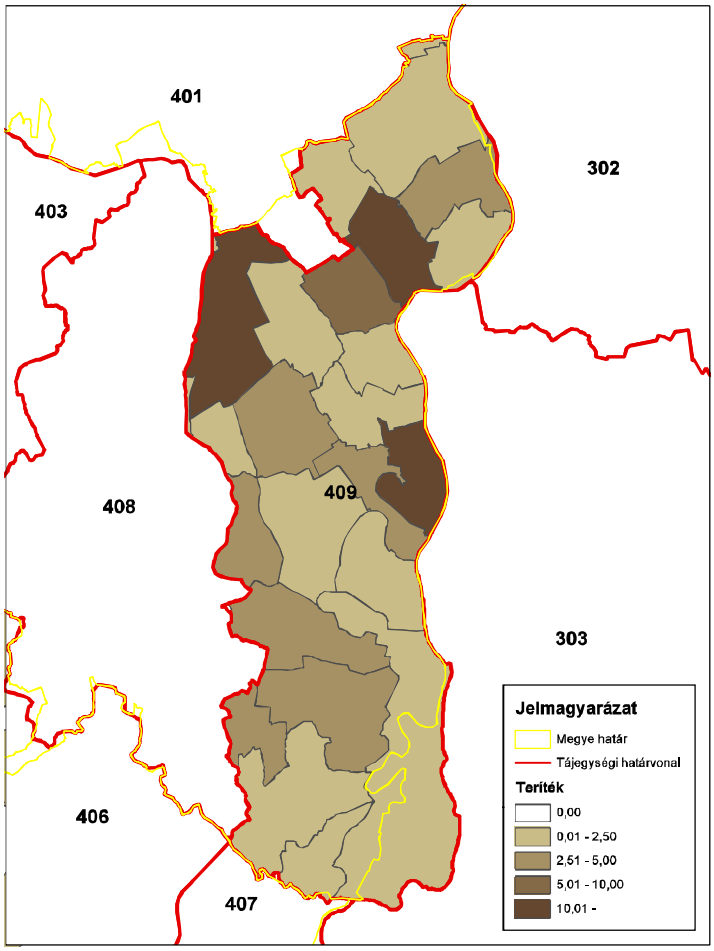

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (terítéк - db/km^2) 2010

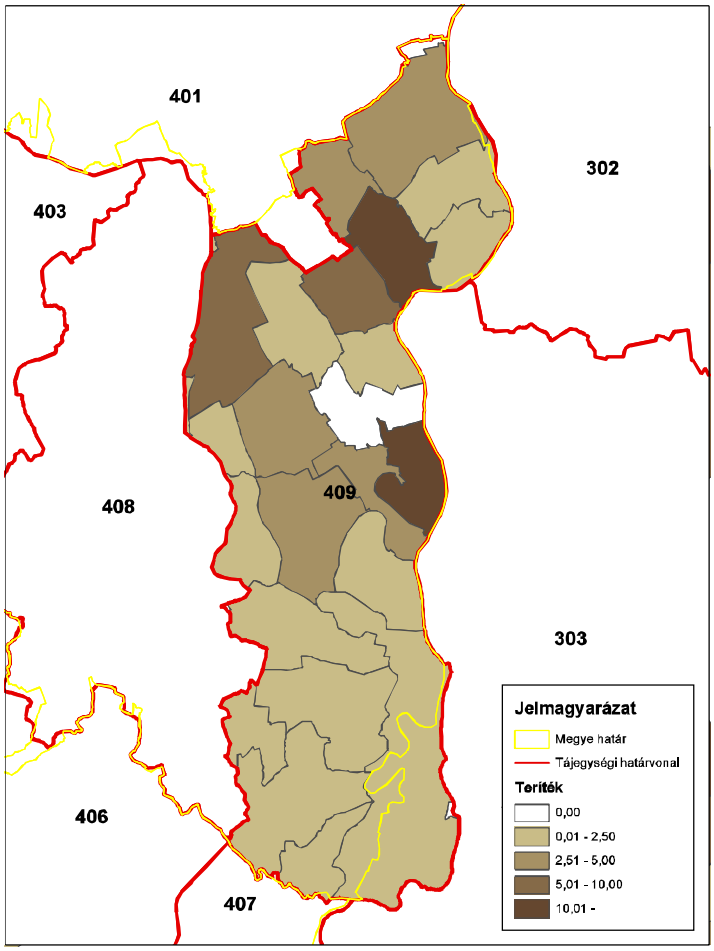

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2011

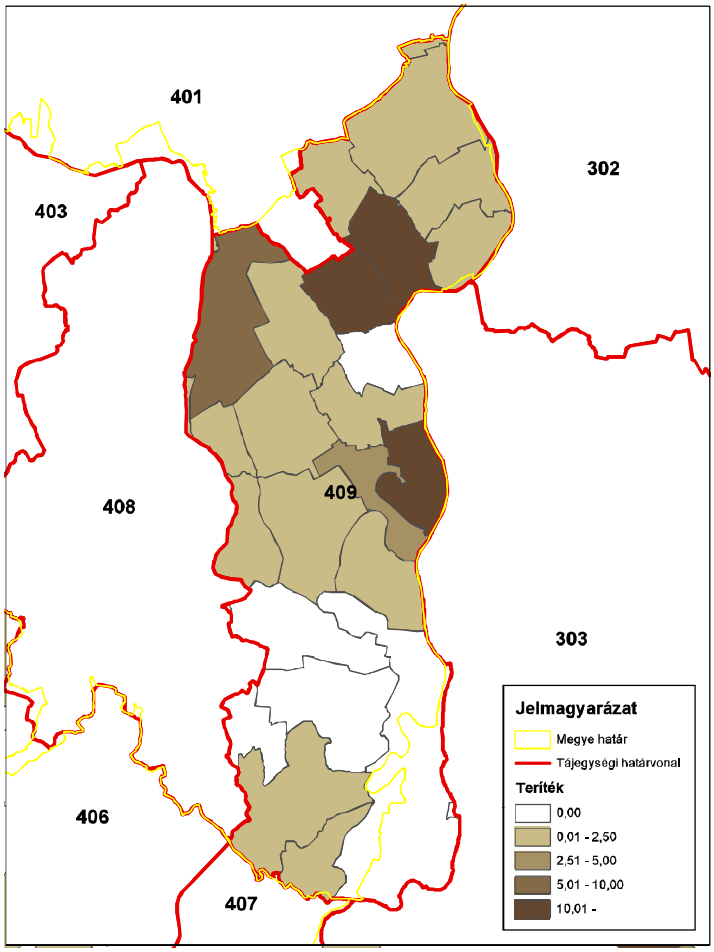

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2012

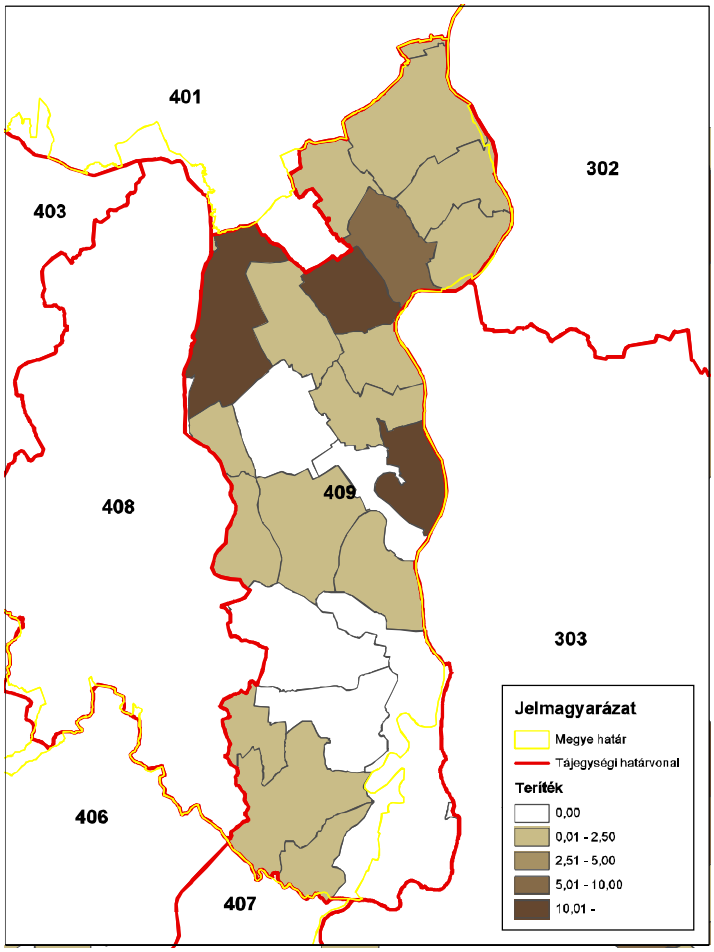

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2013

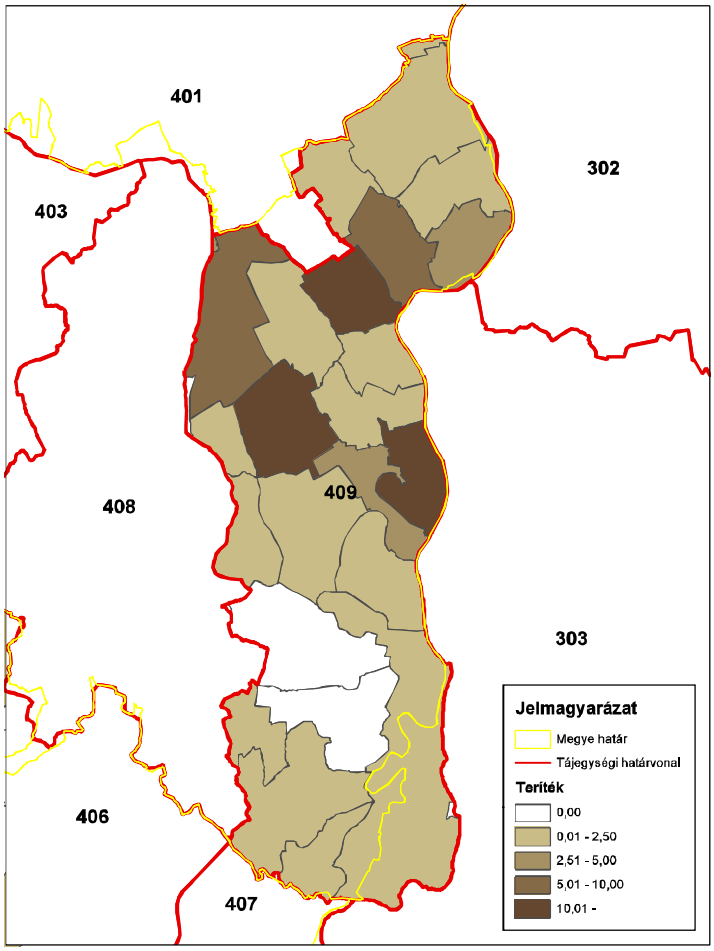

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2014

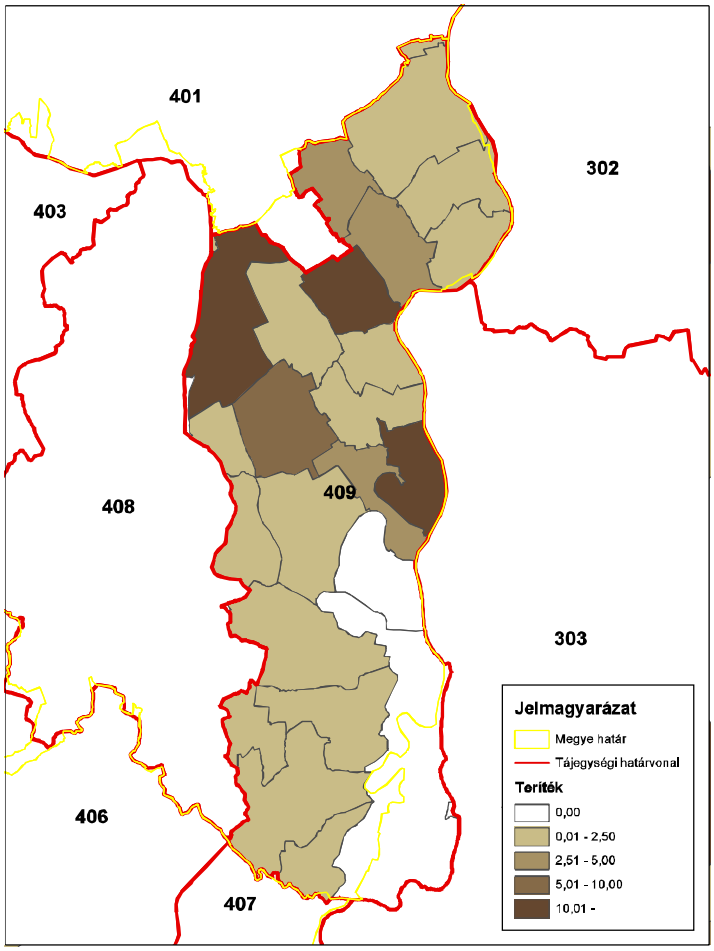

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **409**

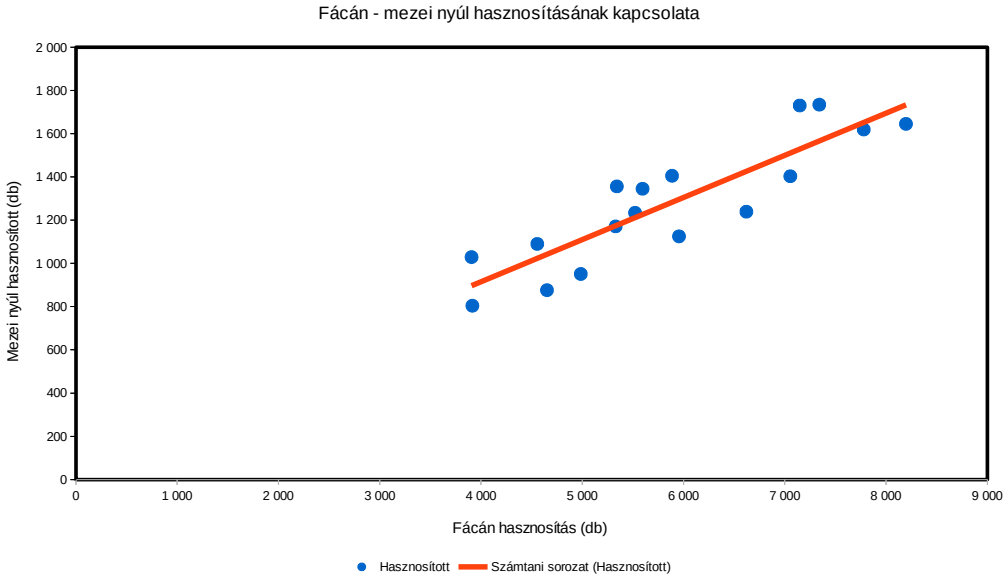

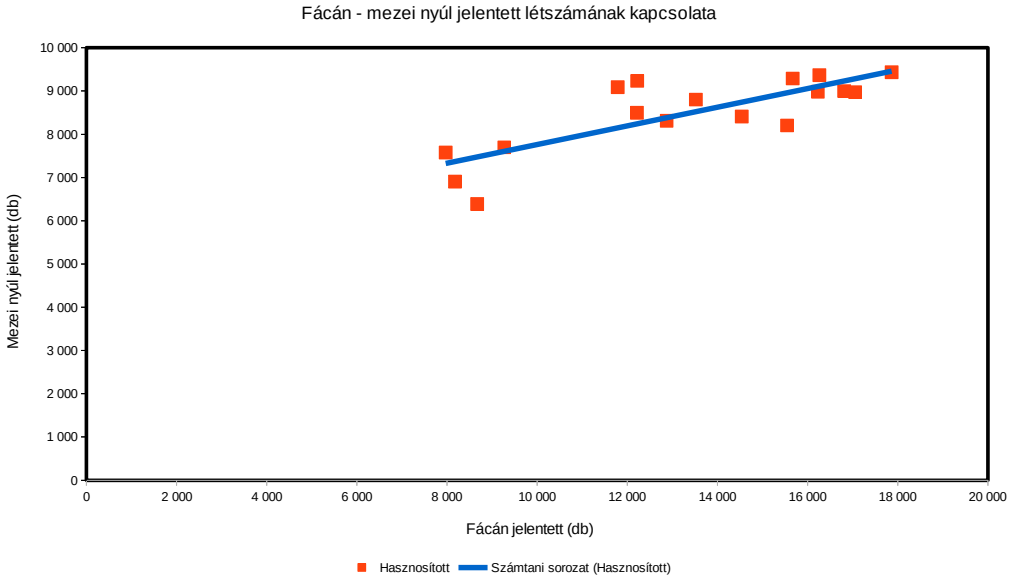

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása
Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben
• **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 91.9%-al csökkent (675→55 pld.). • **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (52-227 pld.), a monitoring program keretében csökkent. • **Vetési lúd**: Terítéke 15-600 pld. Vadászati jelentősége csökkent. • **Nagy lilik**: 7-103 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Tőkés réce**: 620-3000 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó adatsor. A röptetett réce lelövés értéke 1998 és 2011 között 1000-4000 pld. volt. Az ezt követő években az elejtések száma a felére csökkent. • **Szárcsa**: Lelövése 0-58 pld. között alakult. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Balkáni gerle**: Terítéke 80-1050 pld. Ingadozó adatsor. • **Örvös galamb**: Lelövés 0-67 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben
• A Gemenci vadgazdálkodási tájegység gazdasági szempontból is fontos egyéb hasznos apróvadfaja a tőkés réce és a röptetett réce vadászata. Ez utóbbi jelentősége azonban fokozatosan csökken. Vadászati szempontból kiemelhető még a balkáni gerle. A többi faj jelentősége elhanyagolható.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	675	0	57	574	34	1 631	2 043	0	48	4	0	0	237	0
1999	621	0	100	613	103	1 885	1 876	1	66	0	0	25	90	0
2000	616	0	52	172	27	1 902	1 450	0	63	0	0	58	388	3
2001	450	0	120	309	7	2 130	3 780	0	62	22	7	17	587	49
2002	428	0	55	94	10	2 958	4 273	0	6	7	4	34	410	6
2003	471	0	95	236	103	1 178	2 280	2	14	8	2	22	860	42
2004	420	0	69	136	60	1 586	2 546	1	18	10	0	46	508	35
2005	458	0	90	96	45	1 413	2 319	0	43	0	4	12	954	36
2006	436	0	69	50	9	1 168	2 400	0	42	2	3	1	507	30
2007	457	0	227	283	32	2 852	2 922	0	91	9	15	50	452	67
2008	357	0	56	24	28	624	1 450	0	0	0	0	0	1 054	28
2009	268	0	0	46	33	783	1 250	0	2	0	0	6	1 042	18
2010	104	0	12	86	34	942	2 150	0	17	0	6	27	80	10
2011	72	0	56	80	23	1 620	1 112	0	0	0	0	0	506	9
2012	55	0	39	65	35	1 299	236	0	0	0	0	0	316	44
2013	75	0	46	15	74	1 747	554	0	0	0	0	0	358	12
2014	55	0	49	30	37	1 037	550	0	0	0	0	43	268	23
Változás	-91,9%	-	-14,0%	-94,8%	8,8%	-36,4%	-73,1%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	72,0%	13,1%	666,7%
Minimum	55	0	0	15	7	624	236	0	0	0	0	0	80	0
Maximum	675	0	227	613	103	2 958	4 273	2	91	22	15	58	1 054	67
Átlagos	354,0	0,0	70,1	171,1	40,8	1573,8	1952,4	0,2	27,8	3,6	2,4	20,1	506,9	24,2

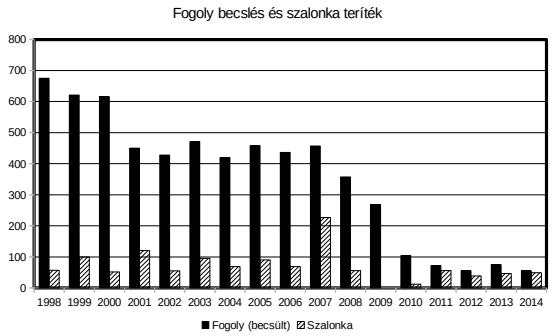

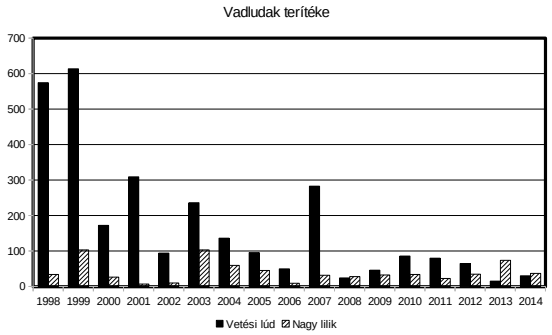

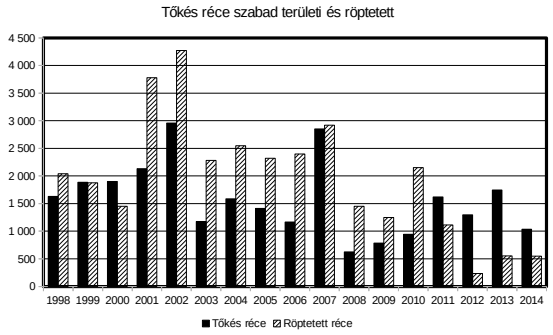

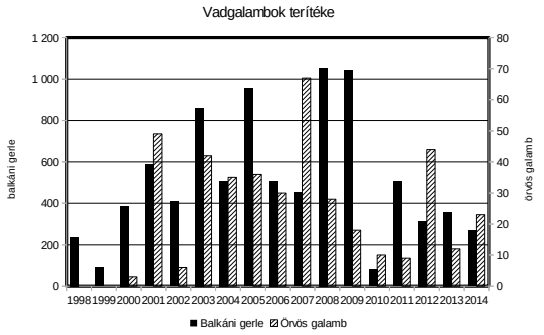

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

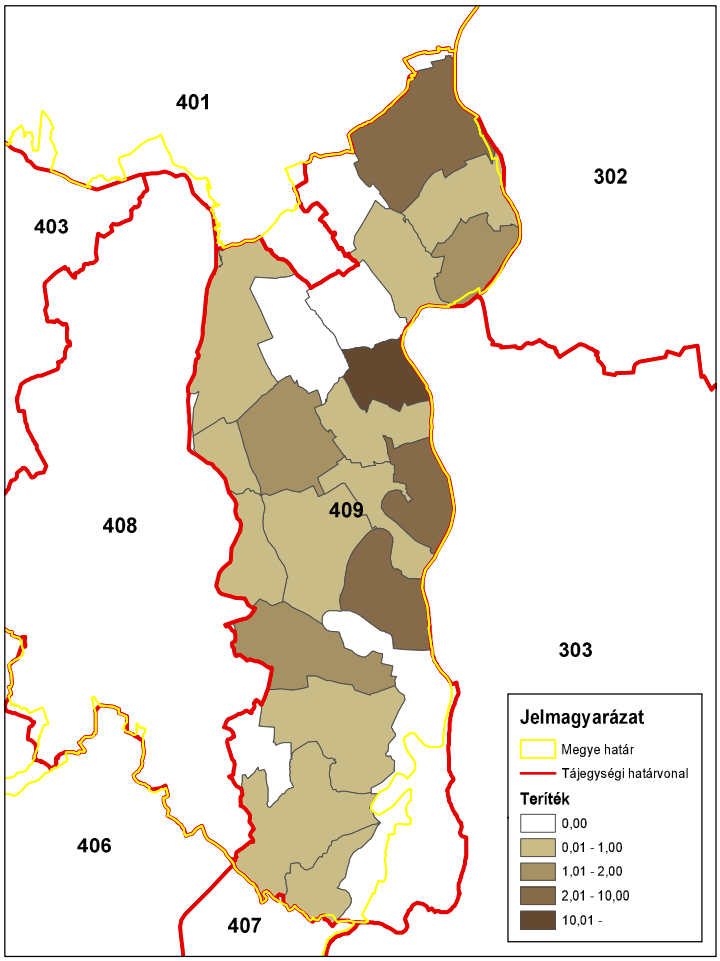

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

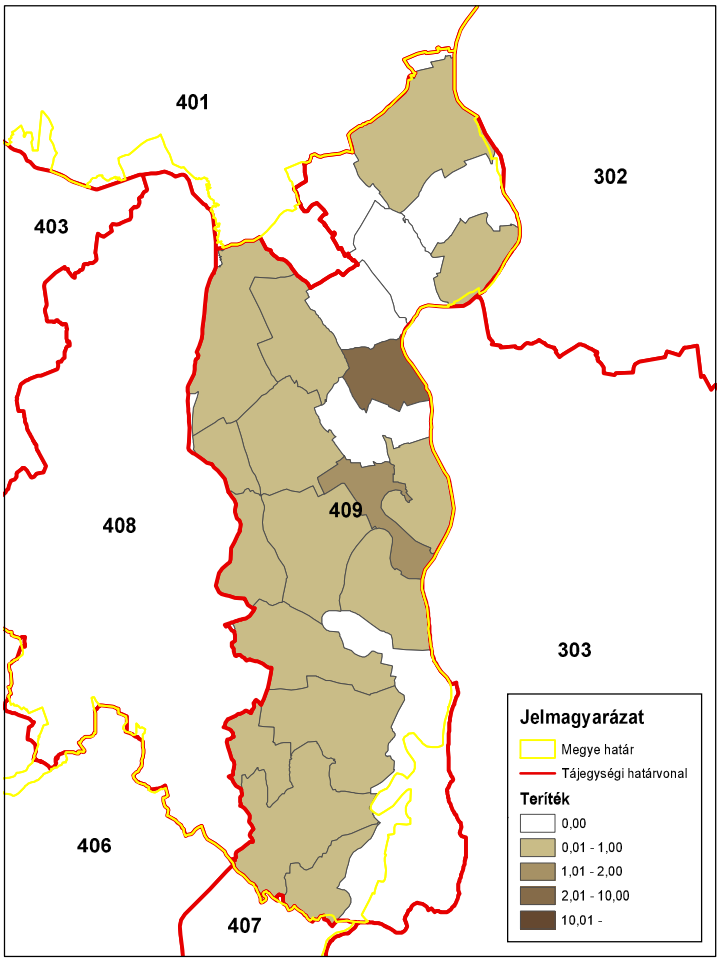

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

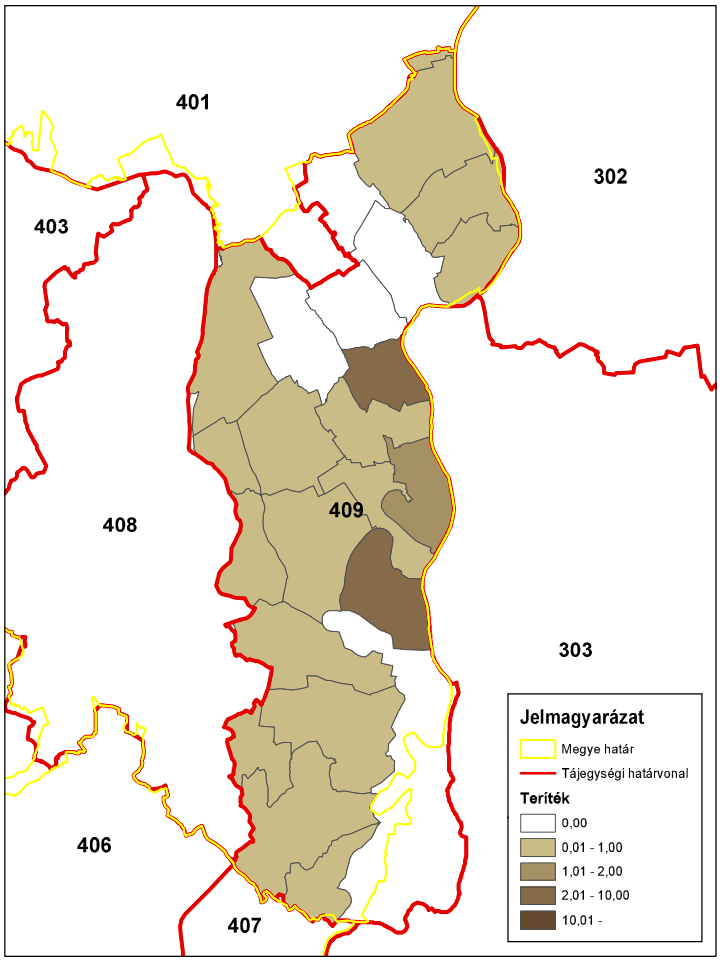

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

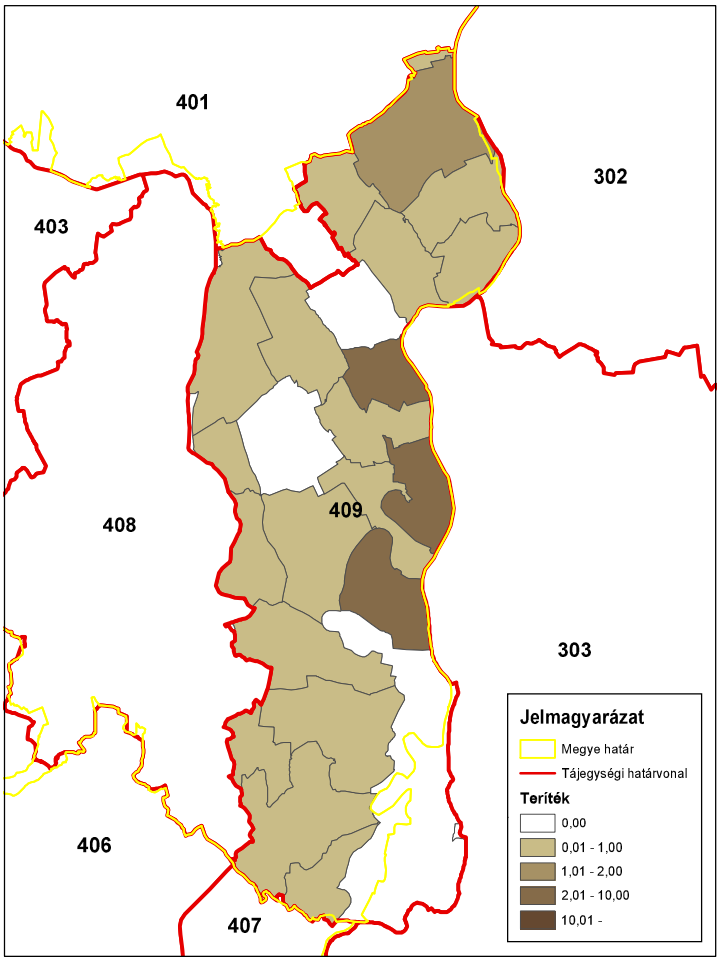

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

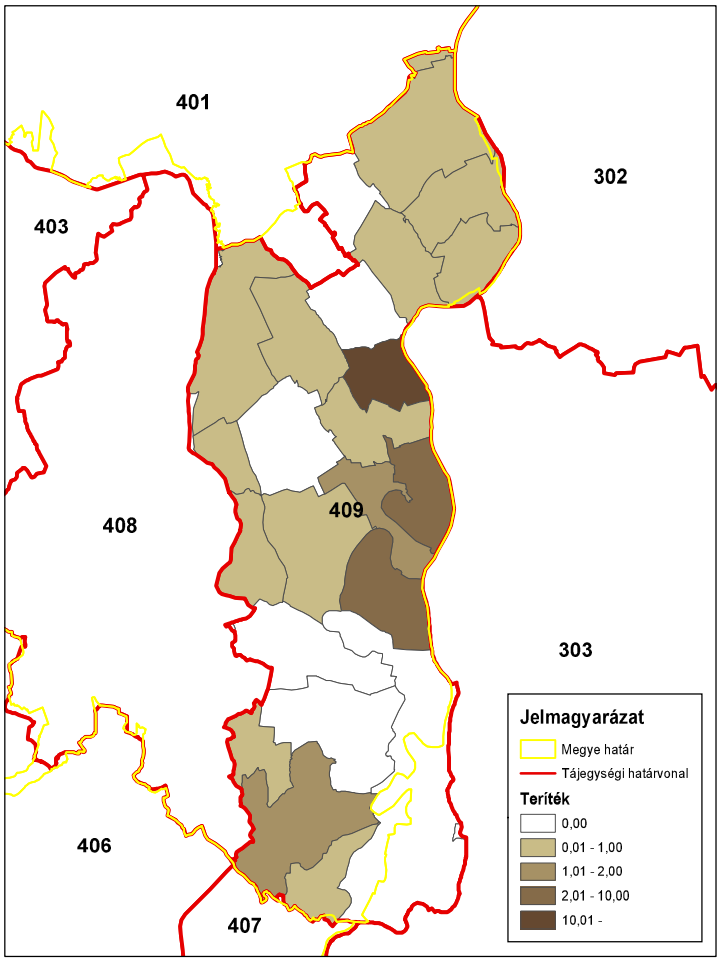

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

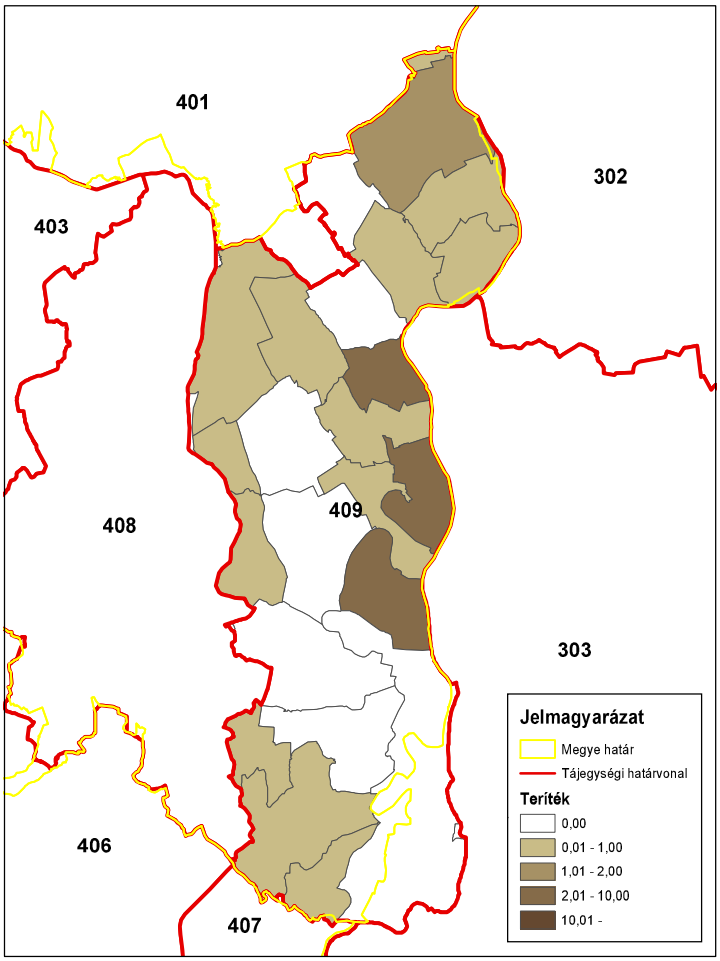

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

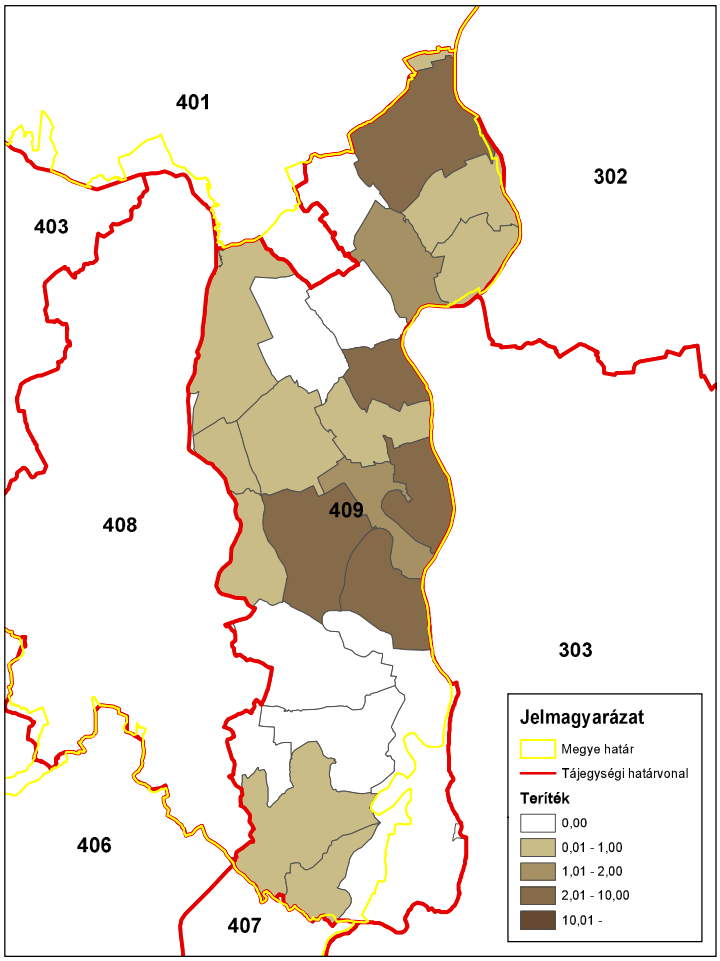

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

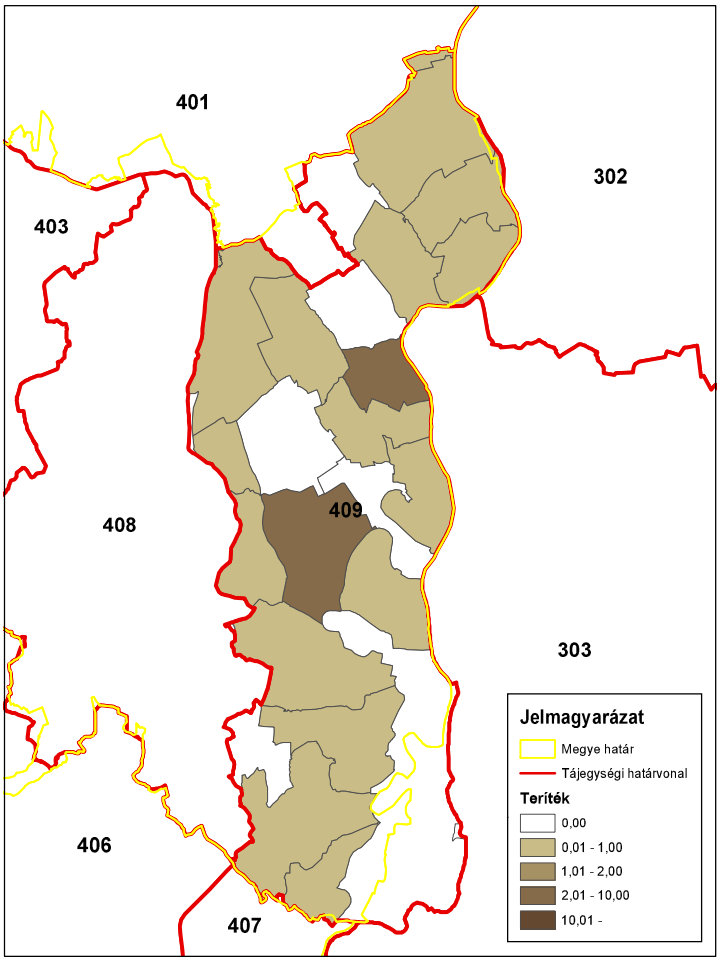

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2007

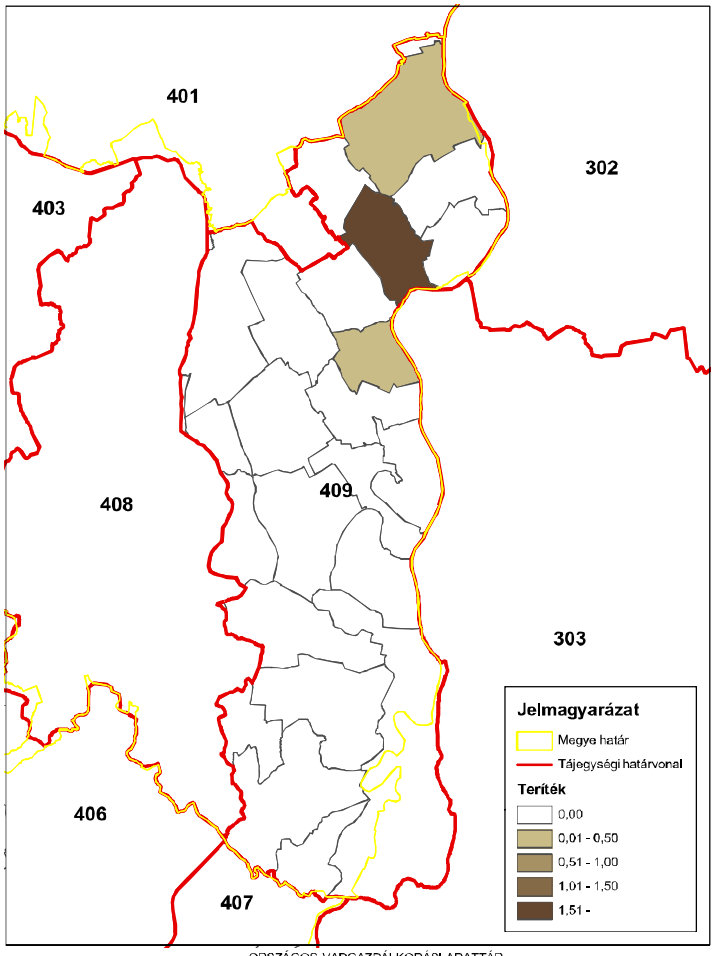

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2008

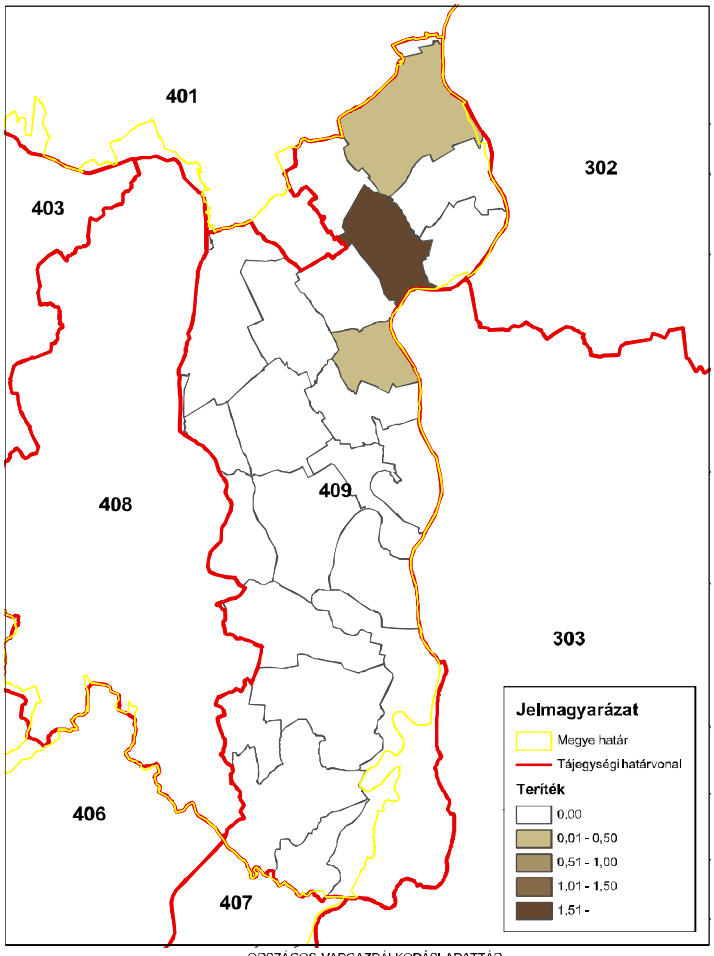

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2009

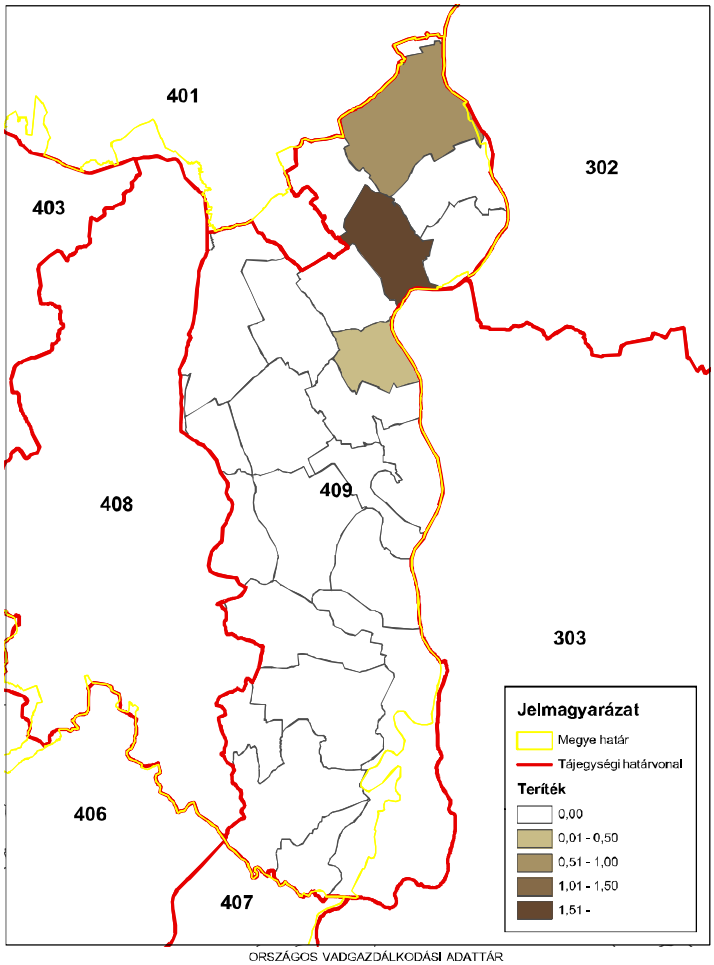

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2010

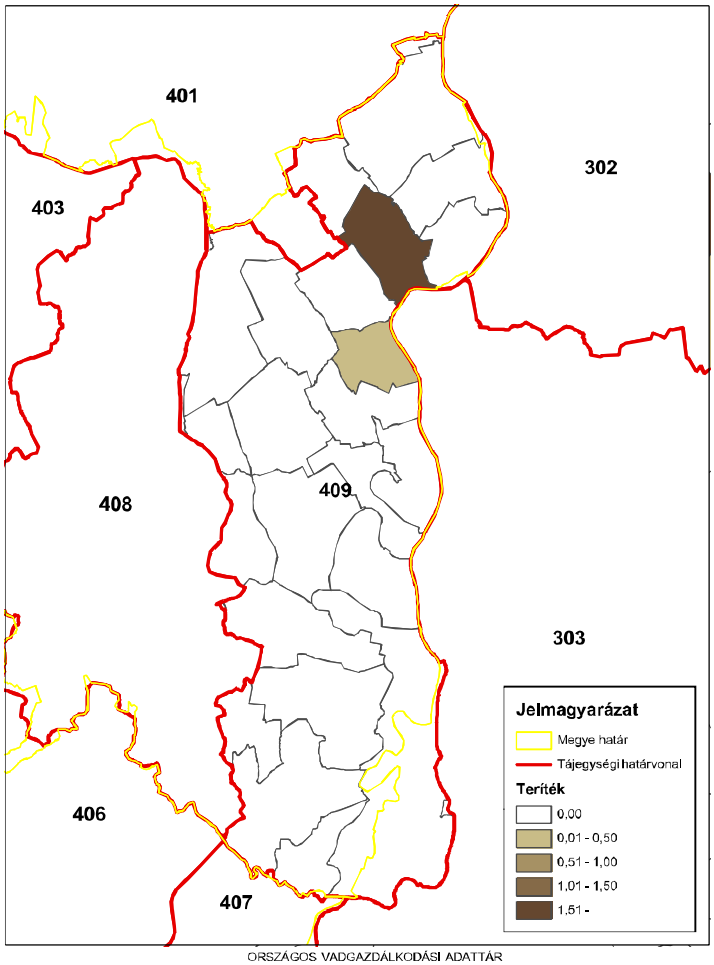

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2011

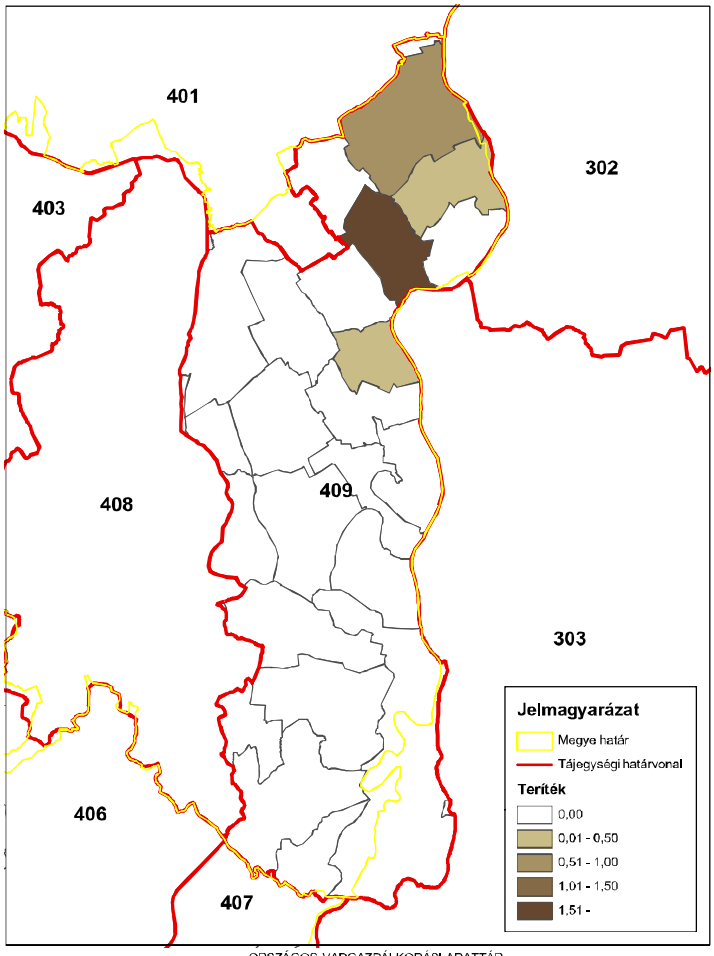

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2012

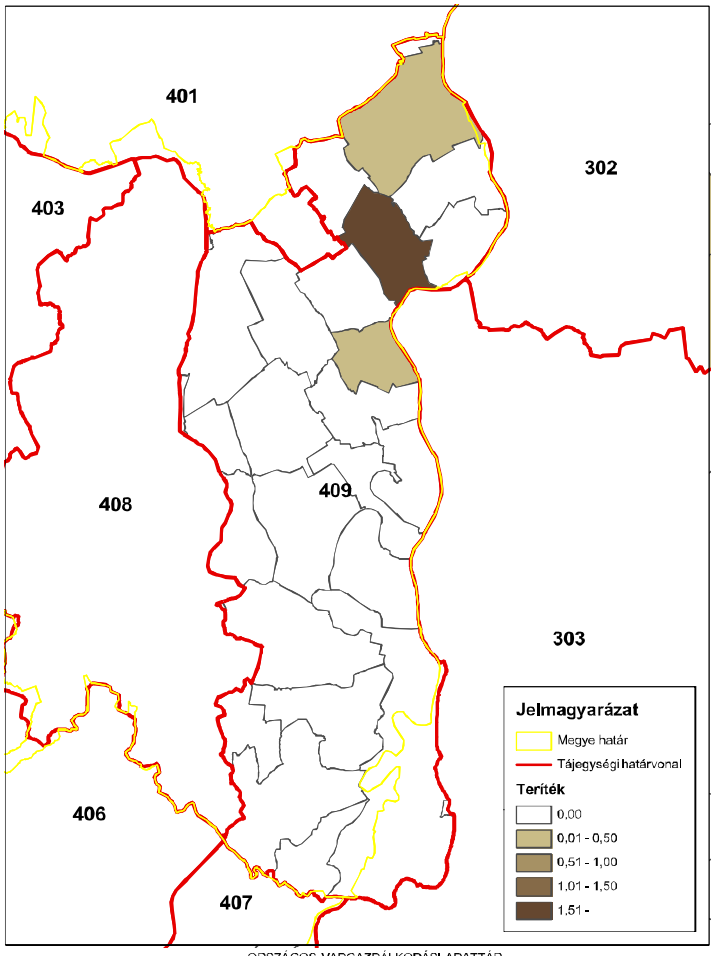

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2013

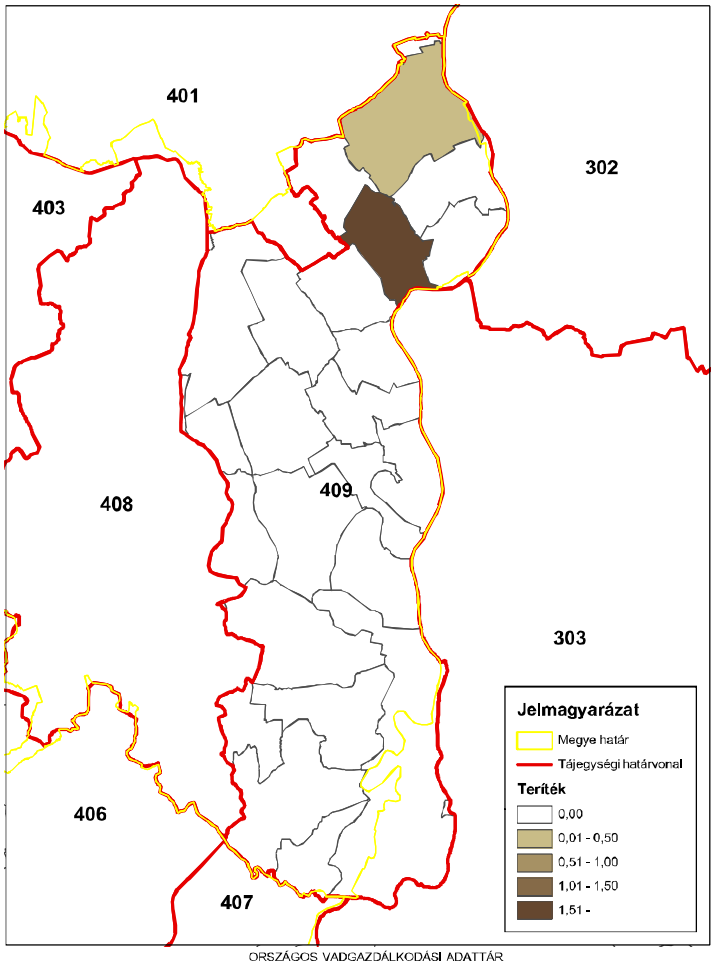

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Üregi nyúl (teríték - db/km^2) 2014

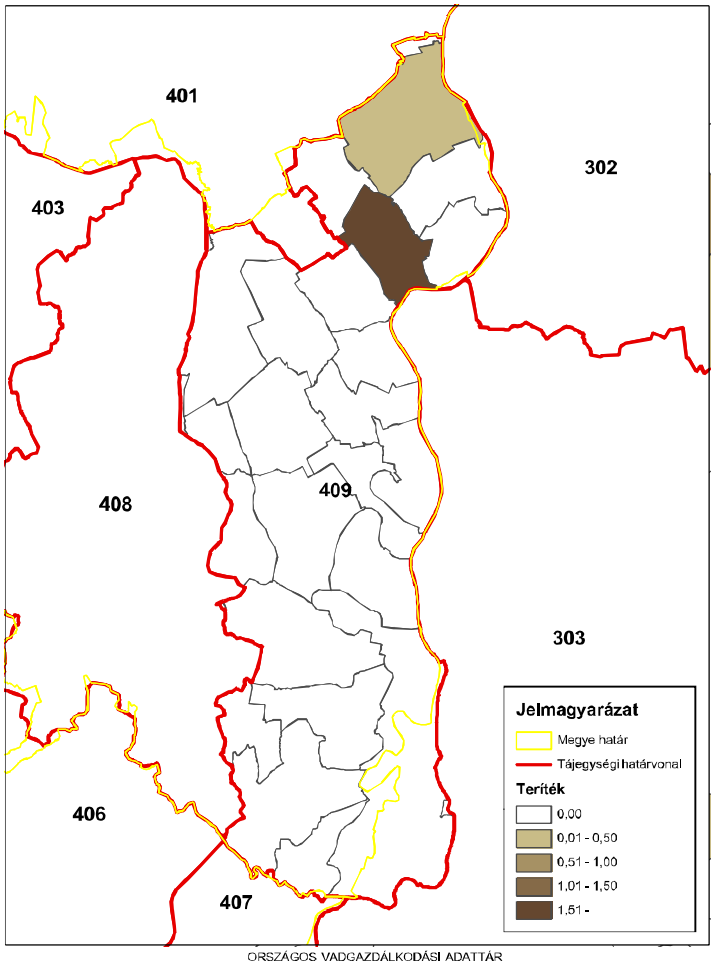

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke hullámzó képet mutatott (100-400 pld.).
- **Szarka:** A szarka lelövések száma ingadozó volt (20-200 pld.).
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma ingadozást mutatott (200-500 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke hullámzó volt (800-1800 pld.).
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta lelövése emelkedett (11 → 198 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma nullára csökkent.
- **Kóbor macska:** A lelövések száma nullára csökkent.
- **Házi görény:** Terítéke jelentéktelen, 0 és 4 pld. között változik a tájegységben.
- **Nyest**: Terítéke jelentéktelen, 0 és 25 pld. között változik a tájegységben.
- **Üregi nyúl:** A szórványos elejtések után 2002-től jelent meg számottevő vadfajként a terítékben. Azóta az éves átlagos terítéke 368 pld., de jelentős hullámzásokkal. A maximumot 2009-ben érte el (1216 pld.), terítéke azóta csökken.
- **Pézsmapocok:** Utoljára 1998-ban volt elejtés, nincs jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Aranysakál**: Az első elejtés még 1998-ban volt a vadgazdálkodási tájegységben. Ezt 2006-ig szórványos elejtések követték, majd 2007-től állandó faj lett a terítékben és annak nagysága tízszeresére nőtt azóta (7 → 74 pld.).
- **Nyestkutya**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: 2011-ben 3 példányt ejtettek el a tájegységben, sem előtte, sem utána nem volt több elejtés. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben legfontosabb vadfajaink közül a mezei nyúl, a fácán és az őz terítéke is az átlag feletti negyedbe tartozik. Az egyéb hasznos apróvadfajok között az üregi nyúlnak az országos átlagot meghaladó szerepe van a tájegységben. A ragadozó, vagy rabló életmódot folytató fajok közül csak a borz és az aranysakál terítéke növekedett az elmúlt időszakban, a varjúfélék és kistestű menyétfélék gyérítésével szinte egyáltalán nem

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása
foglalkoztak.A ragadozó fajok gyérítésére a tájegységben a jelenleginél nagyobb figyelmet kell fordítani. A varjúfélék és a menyétfélék esetében ez elsősorban a tájegység azon területein fontos, ahol azt az apróvadállomány ezt megköveteli. A róka és az aranysakál gyérítése az őz szaporulatának védelme érdekében is kiemelt feladat. Az aranysakál állományának csökkentéséhez legalább a 2-es, a rókánál legalább a 1.5-es gyérítési ráta elérése szükséges. A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a róka terítéksűrűsége térben és időben is változatosan alakult, de az északi területeken a gyérítés intenzívebb volt. 2014-ben három olyan vadgazdálkodási egység is volt, ahol a terítéksűrűség meghaladta a 2 pld/km^2–t. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A ragadozó, vagy rabló életmódú fajokra nemcsak az apróvad védelme érdekében kell a jövőben nagyobb nyomást gyakorolni a tájegységben, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **409**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	441	75	325	859	0	419	635	0	0	0	50	1	0	0
1999	363	63	254	1 186	0	340	403	0	25	1	0	0	0	0
2000	277	81	300	1 830	0	366	320	1	0	0	0	0	0	0
2001	172	33	219	1 535	0	336	384	0	0	1	0	0	0	0
2002	135	20	205	1 442	11	306	302	0	0	65	0	0	0	0
2003	132	54	274	1 290	22	351	277	0	0	120	0	0	0	0
2004	152	56	287	1 074	22	118	96	1	2	0	0	1	0	0
2005	217	87	248	1 045	39	65	95	0	2	16	0	1	0	0
2006	217	44	240	989	50	61	59	1	15	34	0	0	0	0
2007	196	51	340	1 080	80	123	84	4	23	265	0	7	0	0
2008	404	201	338	1 388	109	86	83	4	14	622	0	7	0	0
2009	437	143	412	1 675	198	197	217	0	12	1 216	0	13	0	0
2010	280	45	280	1 053	121	68	19	0	11	492	0	14	0	0
2011	350	123	294	1 463	102	24	26	0	15	772	0	37	0	3
2012	367	65	320	1 263	186	39	21	0	19	631	0	56	0	0
2013	260	86	312	1 130	129	2	0	1	19	451	0	63	0	0
2014	226	135	470	1 450	160	0	0	0	15	103	0	74	0	0
Változás	-48,8%	80,0%	44,6%	68,8%	1354,5%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-40,0%	10200,0%	-100,0%	7300,0%	-	-100,0%
Minimum	132	20	205	859	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maximum	441	201	470	1 830	198	419	635	4	25	1 216	50	74	0	3
Átlagos	272,1	80,1	301,1	1279,5	72,3	170,6	177,7	0,7	10,1	281,7	2,9	16,1	0,0	0,2

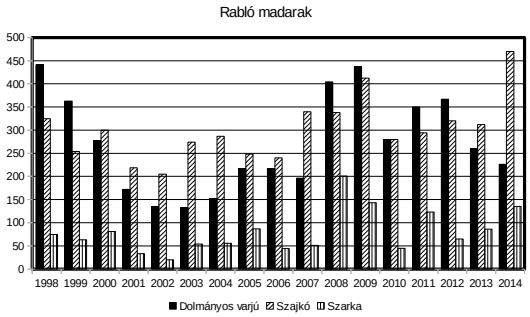

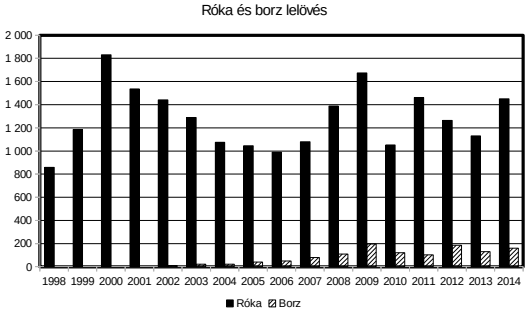

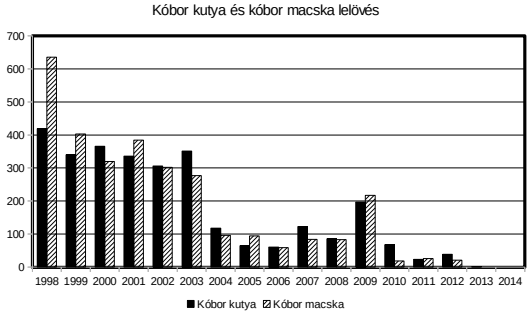

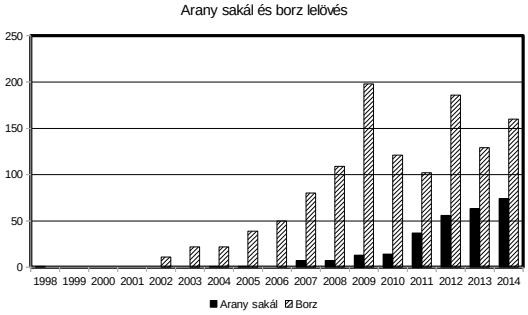

Róka (teríték - db/km^2) 2007

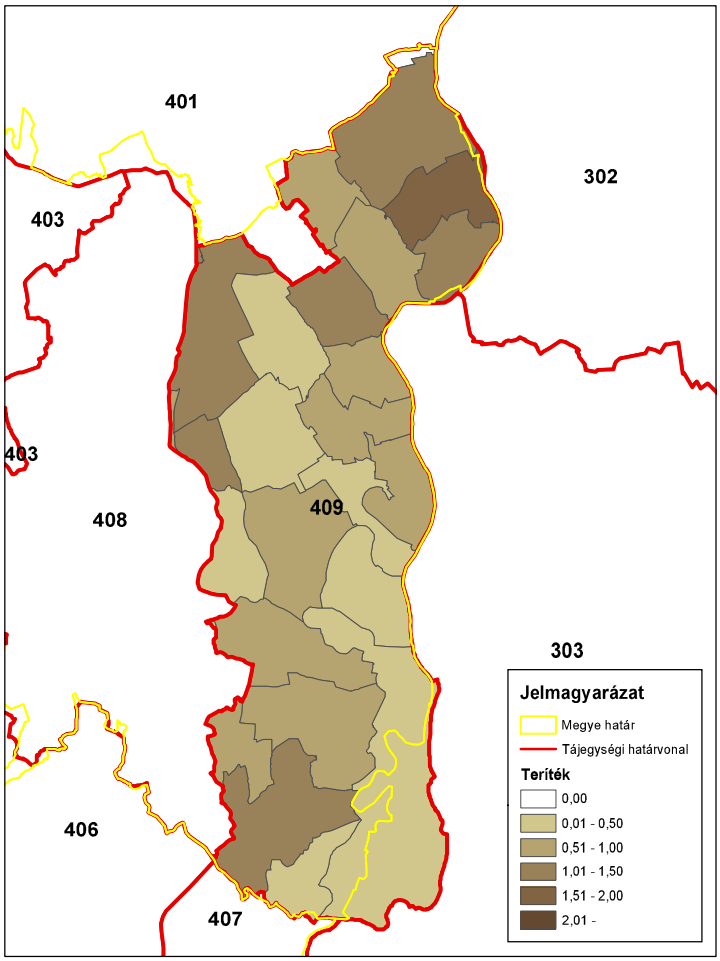

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

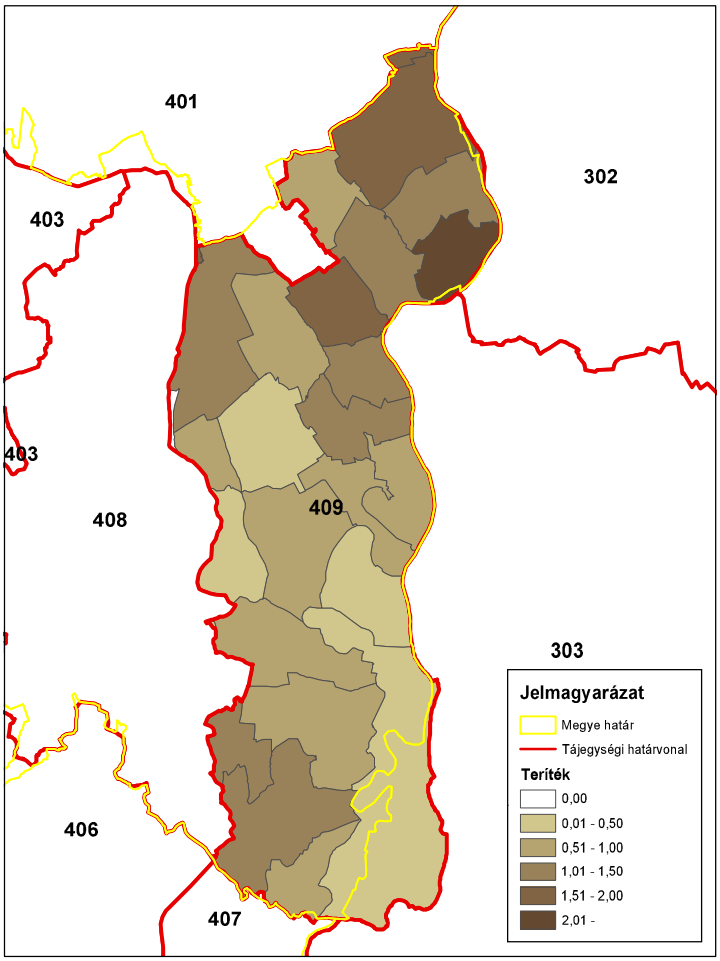

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

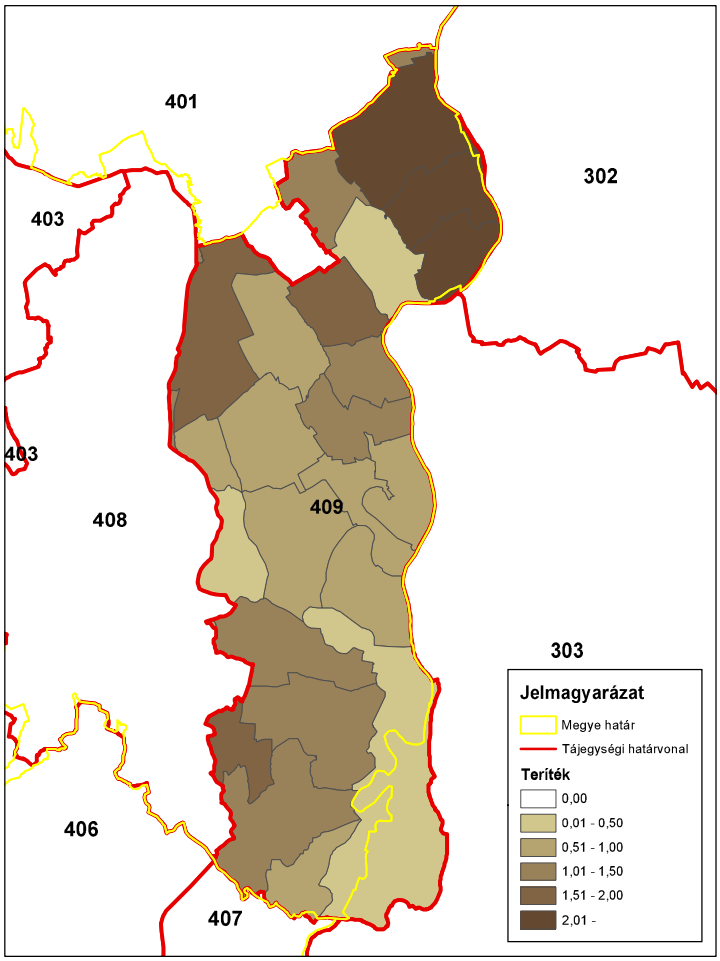

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

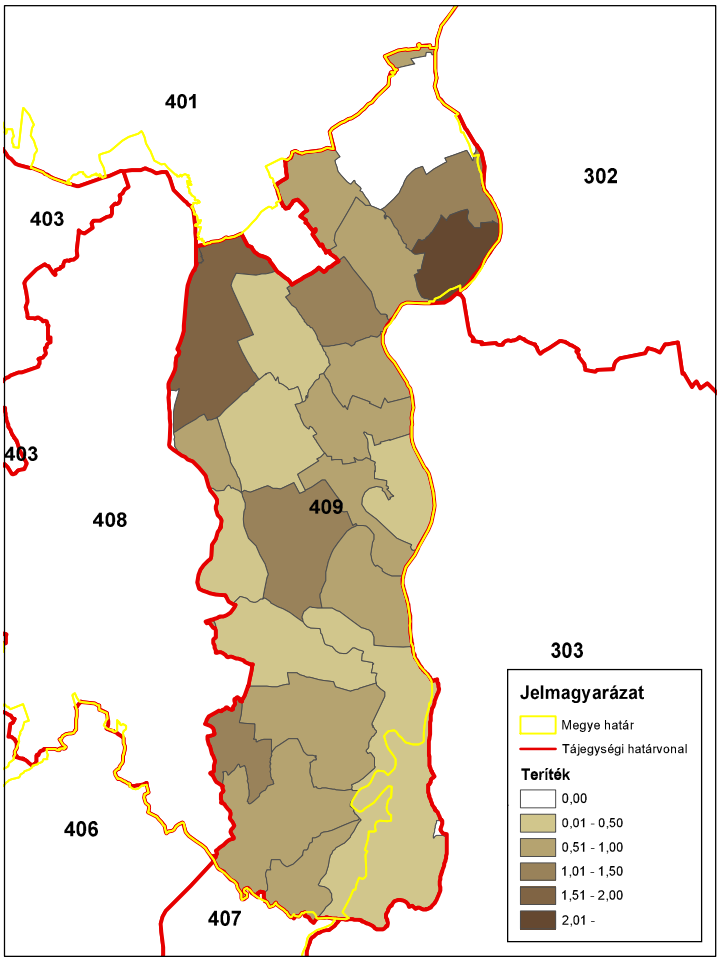

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2011

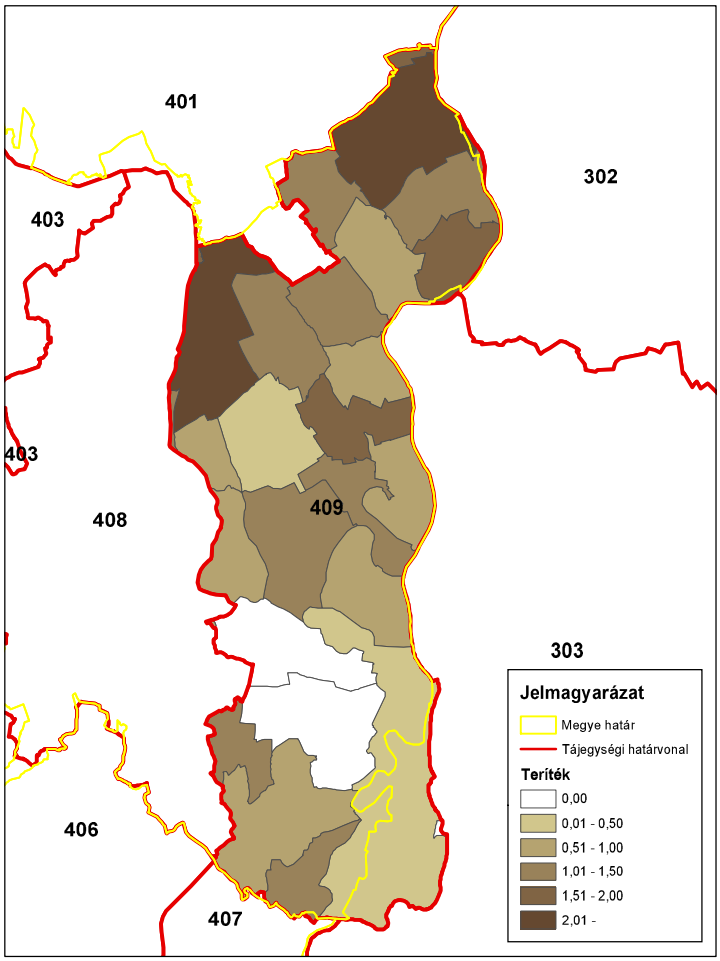

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

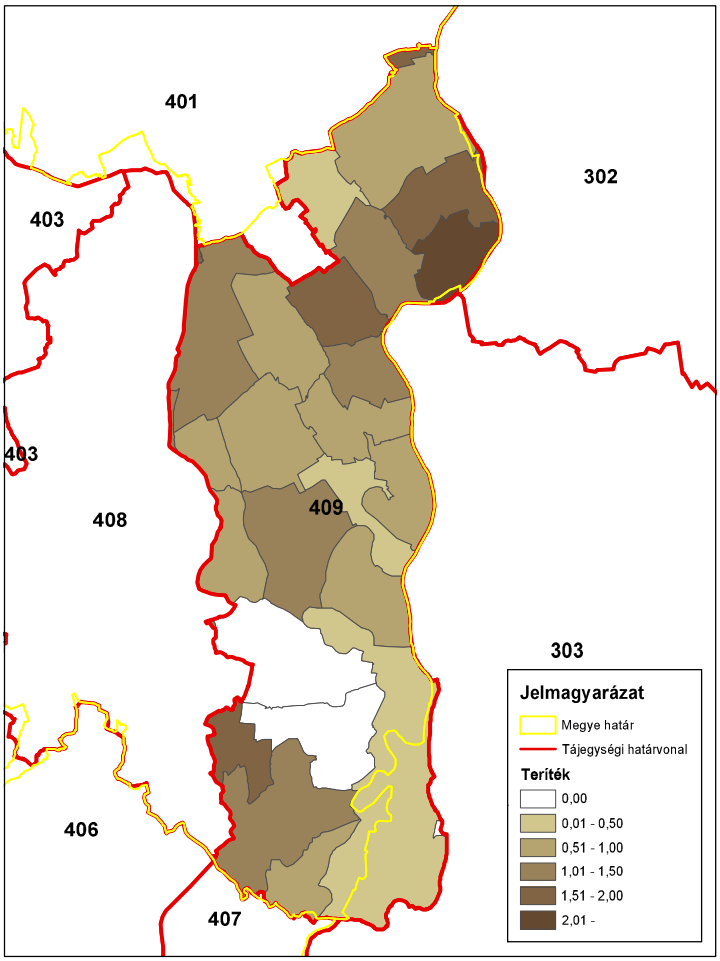

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

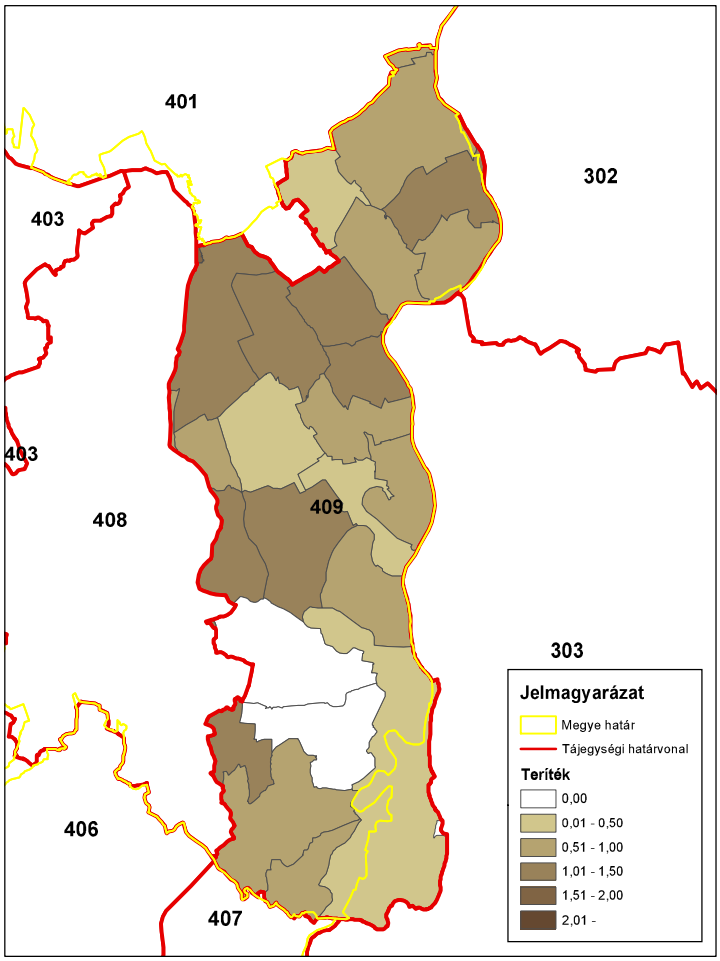

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

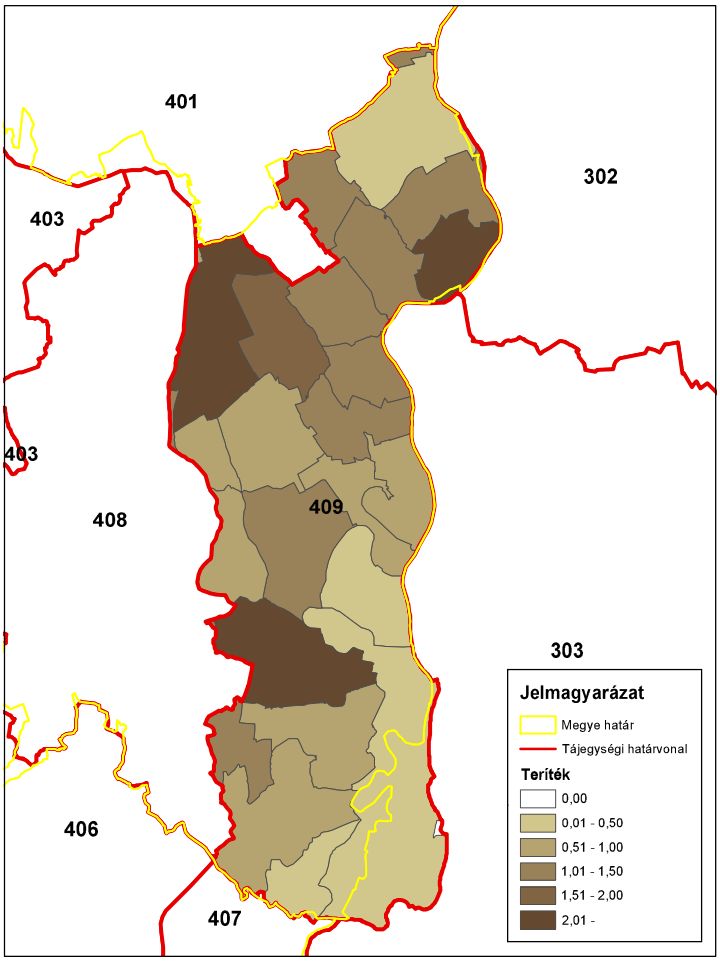

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas szabad területi állomány mennyiségét tekintve kis jelentőségű. A vadgazdálkodási tájegység a jelentett létszámok és a teríték alapján az átlag alatti negyedben helyezkedik el. Amennyiben a vadaskertnek minősülő ártéri vadászterület létszám és terítékadatai is értékelésre kerülnének, úgy ez a rangsorbéli hely is jelentősen változna. A tájegység erdősültségének mértéke (19,2%) alapvetően már elegendő a gímszarvas stabil jelenlétéhez, azonban az erdőterületek térbeli eloszlása nem szerencsés.
- A szabad területi állomány jelentős része a tájegység dél-nyugati határvonalán kívül húzódó nagyobb erdőterületekhez kötődik, illetve az ártéri zárt területről időnként kiáramló egyedekhez. Az északi régióban található kvázi különálló populáció pedig a 401-es tájegységgel áll kapcsolatban, a döntően oda átnyúló erdőterületek révén.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában a felső harmadban (11/52) helyezkedik el. Az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 32,5% volt. Az állomány minősége országos viszonylatban kiemelkedő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (321 → 597 pld.; +86%), ezzel párhuzamosan, de ettől elmaradó mértékben a hasznosítás is növekedett (364 → 473 pld.; +29,9%).
- A tájegységben található gemenci ártéri vadászterület jelentett/hasznosított adatai a vadaskerti minősége miatt nem szerepelnek az értékelésben. Azzal együtt a teljes állomány létszám 1998 és 2014-re vonatkozóan: 1178 → 2557 pld.; +117,1%.
- A teljes időszak átlagában megfigyelhető extrém magas (76,9%-os) hasznosítási arány, ami az utolsó öt év átlagában tovább emelkedett (79,1%). A tehenek esetében a teljes időszakra vonatkozó átlag 70,8% (az utolsó öt év során pedig már átlag 73,5%) állomány csökkentési stratégiára utal, azonban ennek más összetevője is van. A tájegység sajátos adottságai miatt ugyanis a nagy állománysűrűségű (a szomszédos 408-as tájegységben található) területekkel határos vadgazdálkodási egységek az alacsony törzsállományú területeiken folyamatosan képesek a magas hasznosítási arányra, a forráspopulációból történő beáramlás miatt. Hasonló a helyzet a gemenci zárt területtel kapcsolatban is, ahol az azzal határos vadgazdálkodási egységek hasznosítási stratégiája, törzsállomány hiányában főként a kiáramló egyedek elejtésére alapul.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

- A gímszarvas tájegységi szinten jelentős szerepet játszik a térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 közötti alakulásában.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 600 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 2000 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezőgazdasági területek vonatkozásában az állomány-csökkentő gazdálkodást célszerű folytatni. Az eddigiekben is nagyon magas hasznosítási arányok melletti eredménytelenség felveti, hogy az állomány jóval nagyobb lehet, mint ahogy azt a számok mutatják, azaz a magas hasznosítási arány csupán látszólagos. Továbbá, valószínűsíthető, hogy a tájegység sajátos adottságai (beáramlás dél-nyugati irányból és kiáramló egyedek a kertből) is nagyban segítik a jelentett létszámhoz viszonyított szélsőségesen magas terítékek elérését.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a jelentősebb erdőterülettel rendelkező, illetőleg annak peremterületén elhelyezkedő vadgazdálkodási egységek számára a magas terítékszám fenntartása javasolt. A növekedési és szétszóródási folyamatok a peremterületekre gyakorolt nyomással kezelhetők.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt. Ez kiegészíthető az állományok testtömeg értékeinek és kondíciójára vonatkozó jellemzőinek (vesezsírindex) rendszeres vizsgálatával, valamint a felnevelt szaporulatra vonatkozó adatok gyűjtésével. Ezen információkból az állomány változásának trendje, általános állapota és szaporodási teljesítménye is megismerhető.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az 1998-2014 közötti időszak bikahasznosítása alapján feltételezhető, hogy az állományon belül lecsökkent az idősek aránya.

Élőhely-javítási javaslatok

- A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából megfogalmazható általános élőhely-kezelési javaslat szerint, amennyiben van rá lehetőség, úgy az erdőállományok kezelésének módját és időbeli ütemezését úgy válasszák ki, ami a természetes táplálékkínálatot fokozza a gímszarvas életterében. Amennyiben a vadászatra jogosultaknak hatása van rá, a faállomány-nevelési munkák és a cserje/bozótirtások során a nagytestű növényevők fő táplálékbázisát nyújtó elegyfajok (pl. kőrisek, juharok, hársak) és cserjefajok (pl. somok, fagyal, bodza, ill. a

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai
szeder) eltávolítását lehetőség szerint kerülni kell. • A kiegészítő takarmányozást a gímszarvas sajátosságainak figyelembe vételével szükséges alkalmazni, kerülni kell az ad hoc megoldásokat. • Sózók létesítése és fenntartása az ásványianyag-ellátás javítása érdekében nagy sűrűségben szükséges. • Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos igényeihez igazodjanak (elsősorban pillangósok, évelő gyepkeverékek).
A génmegőrzési kezelésű területek
• A tájegység területén belül van gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadász-terület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A szabad területi dámszarvas a Gemenci vadgazdálkodási tájegységben 2007 óta 20-40 pld között alakult, a teríték zömében 5-10 dámvad volt. Ez alól kivétel az utolsó 3-4 év, amikor a lelövés lényegesen megnőtt (15-28 pld).
- A hasznosítási arányok ingadoztak, de jobbára alacsonyak is voltak. Az utolsó 3 év értékei (>50%) az állomány csökkentése szempontjából megfelelőek (ha ez volt a cél).
- A dám 2-5 vadgazdálkodási egység területén, a tájegység határain fordul el. Vadgazdálkodási jelentősége tájegységi szinten nincs, mert a gímszarvas, az őz és a vaddisznó mellett eltörpül az állománya. A jelentett állomány 5-15%-a él vadaskertben.
- Az állomány a létszám alapján (40/52) az alsó negyedbe, a terítékalapján (40/52)az alsó negyedbe tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint nem értékelhető. A dámszarvas a vadgazdálkodási tájegység területén "kis jelentőségű" nagyvad.

Az állomány minőségének értékelése

- A szabad területre jutó kevés trófea minősége nem értékelhető.
- „Gyenge" minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- Kérdéses, hogy a gímszarvas, a vaddisznó és az őz mellett a dámszarvas milyen mértékben egyeztethető össze más ágazatok (mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és természetvédelem) érdekeivel és tűrőképességükkel. Betelepedésének elősegítése nem támogatható.
- A dámszarvas tájegységi kezelését a többi csülkös vadhoz viszonyított értéke és/vagy szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években 107-137 millió Ft/év között alakult.
- Megalapozott a szabad területi állomány további csökkentése. Figyelembe véve a többi csülkös vadfajokhoz is kötődő kiélezett helyi problémákat a dámszarvas állomány csökkentése is indokolt. Elsősorban a peremterületek, az újonnan elfoglalt területek és a kevésbé erdősült területek képezhetik az állomány-csökkentés súlypontját.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést kizáró gazdálkodást kell folytatni. • Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie. • Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások).
Élőhely-javítási javaslatok
• A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés nem indokolt. • A vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő. • A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást. • A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni. • A sózók létesítése és fenntartása az ásványianyag-ellátás érdekében szükséges. • Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a mennyiségi viszonyokat nézve az őz jelentősége "közepes". Ennek oka, hogy a gímszarvas és a vaddisznó létszáma is jelentős és növekvő. Az őz a tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszámot tekintve a felső negyedben (2/52), a terítéket tekintve az átlag feletti negyedben található (21/52).

Az állomány minőségének értékelése

Az őzagancsok minősége a Gemenci vadgazdálkodási tájegységben "közepes". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az átlag alatti negyedben található (27/52).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben az őz jelentett létszáma 1998-2007 közt lassan nőtt, majd azt követően alig változott (+16%). Az őz hasznosítása hasonló pályát követett és valamelyest erősebben nőtt (+54 %). Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1400-1600 őz hasznosítása is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről indult és az egész értékelt időszakban zömében 15-20% között mozgott. A tájegységben a jelentett létszámok alapján a számolt szaporulati értékek alacsonyak (0.5-0.7 suta/gida). A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (12-17%) jóval alacsonyabb a bakoknál (15-25%). Ennek megfelelően a bakok (35-45%), a suták (30-38%) és a gidák (23-28%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól.
- Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki, vagy azok a vártnál sokkal alacsonyabbak. Kérdéses, hogy a nagy számban jelen lévő vaddisznó mekkora negatív hatást gyakorol az őzre, illetve az aranysakálnak milyen hatása van a szaporulatra.
- Az őz, a gímszarvas és a vaddisznó után a 3. legjelentősebb nagyvadja a tájegységnek. Bár mindhárom bevételi jellemzővel gyenge pozitív trend mutatható ki (külföldi bérlelövés bevétele, belföldi bérlelövés bevétele és lőtt vad értékesítés bevétele), ez minden bizonnyal együtt-változás és nem ok-okozati kapcsolat. Valószínűleg a vadkárok esetében sincs az őzterítékkel (valós) kapcsolat és vadkárok alakulására az őznek kis hatása lehet.
- A Gemenci vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az átlag alatti negyedben található, azaz országosan a közepes-gyenge minőségűek közé tartozik (27/52). Az érmesek aránya 3-9% között hullámzott (11-47 db).
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20-30%, a „középkorú" bakok aránya 45-55%, és az „öreg" bakok aránya 25-30% között mozgott. A korcsoportok arányai alapvetően nem változtak, a fiatalok terítéken belüli aránya alacsony.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A tájegységben közepes őzállomány él, ami országosan a felső negyedbe tartozik. Az őzagancsok szárhossza (átlagosan) az 4-7 éves korban mutatja a legnagyobb értékeket. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 4700 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 7200 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége az élőhelyi lehetőségeknek és a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. Mik a célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok? (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararánya és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és tájegységben is azt bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: +54%) miatt az őzállományok nem omlanak össze.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb és minden esetben gyűjthető jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban bak territórium foglalási viselkedése miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó” koreloszláshoz vezethet, ami a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (≈35-40%-ig) és a terítéket összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az

Az őzgazdálkodás alapvonalai

őzállomány hasznosítása a biológiailag megalapozott, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.

- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±15% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások és kedvezőtlen következmények nélkül tartósan nem vehető ki az állományból.
- Ezért az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben közepes őzállomány él. A lelövések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

Élőhely-javítási javaslatok

- A vadgazdálkodási tájegységben a többi nagyvadfaj határozza meg az élőhelyi beavatkozásokat és fejlesztéseket. Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, kisebb rosttartalmú növényeket keresi. Kifejezetten az őz igényeit célzottan kielégítő élőhelyi beavatkozások, vadföldek létesítése nem várható. Az őznek megfelelő pillangósok (herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) vetése az őznek is hasznos.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok etetése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartás az őz érdekében is szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra, így legalább 2-es gyérítési rátára van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési kezelésű területek

451210-2-3-4 – gímszarvas génállomány megőrzési rendeltetésű terület - Gemenc Zrt. (Baja)

A muflongazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
A **Gemenci vadgazdálkodási tájegység** területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Vadgazdálkodási és vadászati jelentősége nincs.
Az állomány minőségének értékelése
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Esetleges természetes megtelepedése vagy szándékos betelepítése sem támogatható. A tájegység természeti és vadgazdálkodási adottságai folytán a muflon megtelepedésének elősegítése nem kívánatos.
Élőhely-javítási javaslatok
Nem alkalmazható szempont.
A génmegőrzési kezelésű területek
Nem alkalmazható szempont.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
Muflon zárt kertben sem található a vadgazdálkodási tájegységben.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a Gemenci vadgazdálkodási tájegységben "jelentős" vad. A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (31/52) alapján és a teríték (26/52) alapján az átlag alatti negyedben van. A vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó állományának legalább felére (40-60%-kal) csökkentése indokolt. Ugyanakkor a vaddisznó a hozzá kötődő vadászati lehetőségek és bevételek miatt jelenleg fontos.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 visszaesésekkel, de nőtt (+87 %). A teríték csaknem megkétszereződött (+139%). A hasznosítási arány néhány jóval nagyobb szélsőértékkel 130-170% között mozgott, azaz az állomány növekedésének megállításához elvileg szükséges szintet jóval meghaladta. Erre tekintettel, erős kétségek merülnek fel a jelentett létszámokkal kapcsolatban.
- A vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 1-2 és 2-3 db/km^2 között volt, és csupán néhány >3 db/km^2 sűrűségű.
- A hasznosítási arány igen magas volt és növekedett, de pontosan ez vet fel kétségeket megbízhatóságával kapcsolatban. A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (21-33%) markánsan kisebb arányú kocát lőttek (14-21%) és a süldő és malac lelövés általában 47-60% volt. Az előbbiből a malacok részesedése a terítékből más vadgazdálkodási tájegységekhez képest magasabb (10-16%).
- Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (malac) nem elegendő az állomány növekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tartalék a malacok és a kocák nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk növekedését (2.5X és 10-15 millió Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése teher. Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt elég eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A Gemenci tájegységben a vaddisznó ismételt növekedését minden törvényes eszközzel akadályozni kell, a szabad területi létszámát a következő 10 évben

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

mintegy felére (40-60%) kell csökkenteni, amihez a következők szükségesek:

- Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése.
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ezért a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.
- A felülről nyitott lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani, legalább 3-5 év időtávban.
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen. A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a vaddisznó fajra jellemző igényeihez is igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (természetes táplálékok javítás, hasznosítás növelése, vadkár csökkentése) értékelni, és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás é s a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a mezei nyúl "közepes jelentőségű" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (21/52) és a teríték (24/52) alapján is az átlag feletti negyedben helyezkedik el. A mezei nyúl állománya és terítéke helyileg esetleg számosabb is lehet. Nem meghatározó jelentőségű faj.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (9233-ról 7578-ra) csökken.
- A hasznosítás (1234-ről 951-re) csökken, a hasznosítási arány növekedett, majd csökkent, összességében stagnál (13.4% - 12.5%), alacsony szintű.
- Nincs befogás, a lelövés csökkent, kizárólag fegyveres vadászat útján hasznosítják a mezei nyúl populációt.

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás bevezetése szükséges. Azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentős a mezei nyúl állománya kötelező egy elfogadott létszámbecslési módszer (éjszakai reflektoros létszámbecslés) használatatél végén-kora tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget. A hasznosítás mennyiségét a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modell segítségével lehet megtervezni..
- Ezeken a vadgazdálkodási egységeken a hasznosítható mennyiséget havi bontásban kellene megadni az első vadászat előtt a vadászati hatóság számára, a tervezett mennyiség 65-75%-át október-november hónapokbankell elejteni. A fegyveres vadászat lehet továbbra is engedélyezett.
- A mezei nyúl szempontjából a róka jelent komolyabb hatást a tájegységben, az összefüggések hiánya ellenére is. A vaddisznó jelenléte a térségben nem kedvező, egyrészt látszik a magas térített mezőgazdasági vadkár további emelkedésén, hogy nő a vaddisznó létszáma a tájegységben, ami negatív hatással lehet a vadgazdálkodók gazdálkodására. Ugyanakkor az erdősült területek magasabb aránya miatt nem valószínű, hogy meg lehetne szüntetni a jelenlétét a tájegységben. Viszont a disznó lelövések növelése szükséges, hogy a nyúl állomány csökkenését megakadályozzuk hosszabb távon. Látszik itt is az összefüggés vizsgálatban, hogy akkor ejtettek még el több nyulat, amikor kevesebb volt a disznó (kevesebbet ejtettek el). Ennek megfelelően a vaddisznó visszaszorítása kiemelt cél legalábbis a mezőgazdasági területeken.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az erdők magasabb aránya (19%) a vaddisznó állomány miatt nem kedvező, de az itteni vadföldeken is lehet a mezei nyúl számára kedvező legelőkeverékeket vetni. A szántóterületek aránya (67 %) magas, ezért az alábbi szempontok szerint lehet az élőhelyet javítani a mezei nyúl számára:
    - A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés) Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce, takarmánykáposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles. (KAP Zöldítés kihasználása)

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
o A táblaméretek csökkentése a vetésszerkezet változatosságának növelése, ha ez lehetséges (KAP Zöldítés, AKG kihasználása). o A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal (KAP Zöldítés – táblaszegélyek, fasorok), elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése. o Változatos lágyszárú növény fajösszetétel kialakítása (fajszám: 30<). o A vadászterület minden részére legyen hatással az élőhelyfejlesztés (több, kisebb, a területen szétszórt, elnyújtott, sávszerű vagy amorf kialakítás) o Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves (kaszálatlan) területek kialakítása (KAP Zöldítés). o Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük. o Kaszálások során vadriasztó lánc használata szükséges, valamint a kaszálást mindig a tábla közepétől a szélei felé haladva végezzük. • Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok (AKG) zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók. • Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állomány korlátozása a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. • A kistestű menyétfélék (nyest, közönséges görény) csapdázása idényen kívül is javasolt a vadászati hatóság engedélye esetén. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben a fácán "közepes jelentőségű" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett állomány (19/52) és a hasznosítás (25/52) alapján is az átlag feletti negyedben helyezkedik el. A fácán állománya és terítéke helyileg esetleg számosabb is lehet, denem meghatározó jelentőségű faj vagy a nagyobb hasznosítás a kibocsátástól függő.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökkenő (-34.8%).
- A hasznosítás mértéke az első ciklusban enyhén emelkedő, a másodikban enyhén csökkenő (3.9 ezer - 8.2 ezer), a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás ingadozó (32-62.6%) míg a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás az első tervezési időszakban meredeken nőtt, aztán erőteljesen csökkent, elérve a kezdeti szintet (50.6-175.1%).
- A kibocsátott fácánok száma ingadozó (4 ezer - 11 ezer); a kibocsátás mértéke a jelentett állomány méretének 25-100%-a; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás ingadozó (15.4-41.8%), egyes években történhetett túlhasznosítás.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét, a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják.
- Javasolt, hogy alapvetően csak kakasok kerüljenek kibocsátásra, amivel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni.
- A kibocsátott egyedekjelölése javasolt (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Élőhely-javítási javaslatok

- Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű.
- Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése.
- Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával.
- Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása).
- Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével.
- Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva.
- A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0.7-es gyérítési rátát kell elérni.
- Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt.
- A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik.
- A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető a lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése

A Gemenci vadgazdálkodási tájegység jellemzői

- **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége emelkedett. Terítékének területi eloszlása stabilan a tájegység északi részére koncentrálódik. 2007 és 2014 között évente 2-4 vadgazdálkodási egységből jelentenek elejtést. Egyetlen olyan vadgazdálkodási egység van, melynek terítéksűrűsége minden évben meghaladja az 1,51 pld./km^2 értéket.
- **Fogoly**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Tőkés réce**: Terítéke a röptetett récével együtt jelentős.
- **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető.
- **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke másodlagos.

Állománykezelési elvek/modellek

- Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  - Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  - Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
• Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél. • Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni. • Az egyéb hasznos apróvadfajok védelme érdekében a ragadozó fajokkal kapcsolatos vadgazdálkodási tevékenységeket a tájegységi terv *"Aragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részében leírtak alapján javasolt végrehajtani. • Az üregi nyúl szempontjából fontosabb területeken a kistestű menyétfélék gyérítésére fokozott figyelmet kell fordítani. • A fogoly és/vagy a tőkésréce kibocsátása esetén a kibocsátott egyedek jelölése javasolt.
Élőhely-javítási javaslatok
A Gemenci vadgazdálkodási tájegységben az egyéb hasznos apróvadfajok közül a tőkés récének van nagyobb jelentősége, de rendszeres a balkáni gerle teríték és lokálisan növekszik az üregi nyúl szerepe is. A balkáni gerle élőhelyi (táplálkozási) igényeit alapvetően a mezőgazdasági élőhelyek biztosítják. A tőkés réce megtartását elősegíti, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. A gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek a tőkés réce számára is, és ezek kialakítása az esetleges kibocsátó helyek közelében is megfontolásra javasolt. Egyebekben a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek. Későbbi esetleges fogoly kibocsátás esetén fontos, hogy az érintett területeken megfelelő (felülről takaró, oldalra kilátást biztosító) és a tél folyamán is védelmet adó búvóhelyek kerüljenek kialakításra.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A Gemenci vadgazdálkodási tájegység **(409)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegység északi részén alkalmanként tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl, a fácán, az őz és a vaddisznó terítéke is az átlag feletti negyedbe tartozik, míg a gímé az átlag alattiban. A tájegységen belül az üregi nyúl szerepe az átlagost meghaladó. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.
- A Gemenci vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítés 60%-át az év első felében kell teljesíteni. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.

- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt. Nagyvadas területeken a borz állománycsökkenése nem kell, hogy gazdálkodási cél legyen.
- A fészkelő helyek és az üregi nyulas területek környezetében, a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ez utóbbi faj esetében elsősorban az etetőhelyek környékén, akár a járatkezelésen alapuló mérgezés is meggondolandó lehet.
- Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is. Jelentős fészkelő állomány mellett az idényen kívüli vadászathoz és csapdázáshoz engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyelés-sel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egy-ben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti. A befogott egyedek az ön-kormányzati gyepmesteri telepekkel és a helyi állatvédő szervezetekkel együttműködve helyezhetők el.
- Az apróvadas vadászterületeken a vaddisznó is ragadozó és így folyamatosan gyérítendő fajnak számít, megtelepedését, állománynövekedését lehetőleg meg kell akadályozni.
- A tájegységben az aranysakál állománya növekszik. Az állomány csökkentése érdekében legalább a 2-es gyérítési ráta teljesítése szükséges. A sakálos vadászterületeken zsigerek nem maradhatnak kinn, és sebzett vadat is a lehető leghamarabb fel kell találni. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.
- A tájegységben az elmúlt évek adatai alapján fokozott figyelmet kell fordítani a mosómedvére. Megjelenése esetén csapdázással és egyéni vadászattal a megtelepedés megakadályozása szükséges.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 409 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

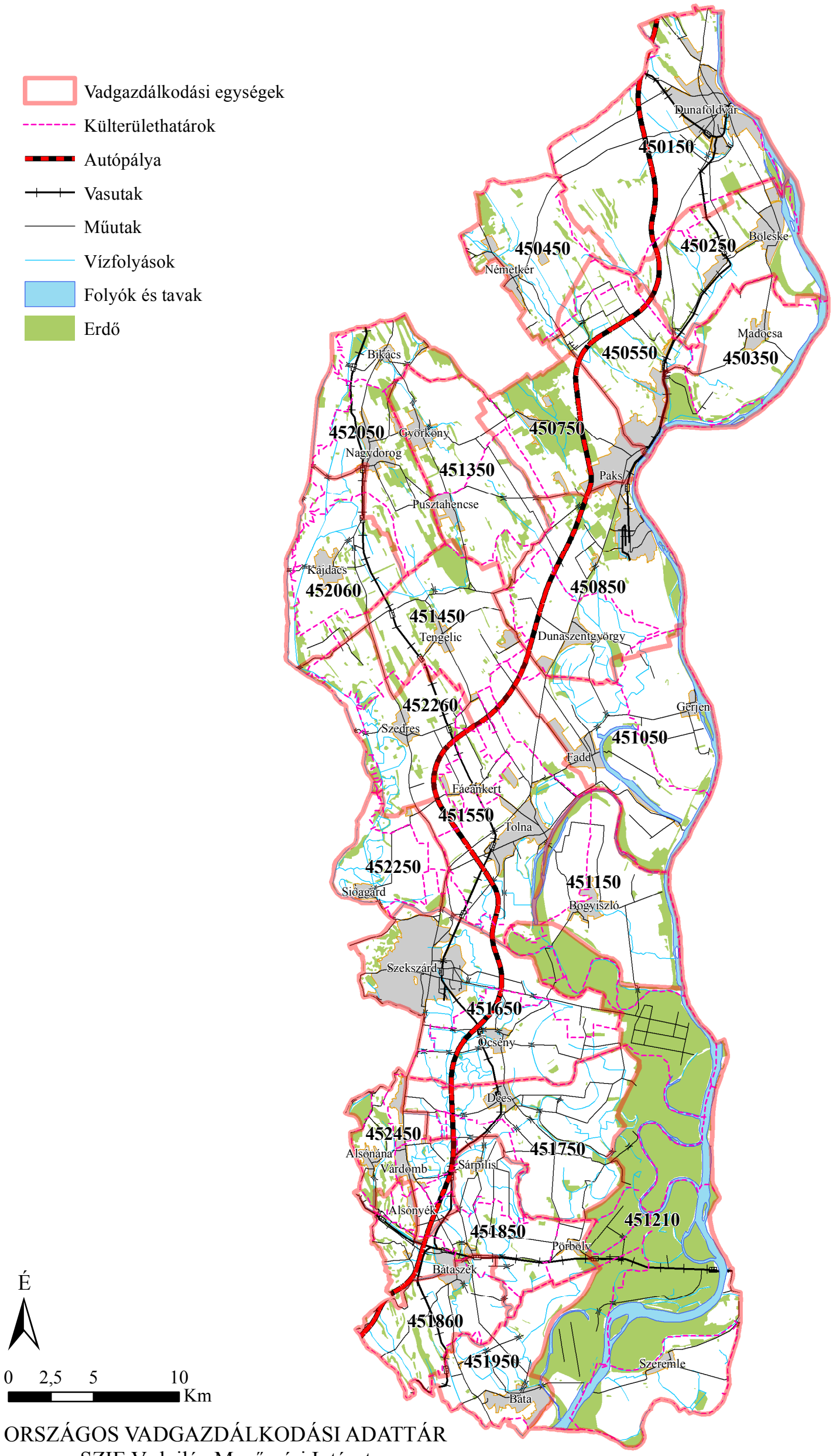

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke							
VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
409	17	450150	Dunaföldvári Vadásztársaság	Dunaföldvár	Dunaföldvár	Kéri u.45.	7020
409	17	450250	Bölcskei Tátorjános Vadászegylet	Bölcske	Bölcske	Paksi út 55	7025
409	17	450350	Madocsai Földtulajdonosok Vadásztársasága	Madocsa	Madocsa	Határ u.3.	7026
409	17	450450	Németkéri Vadásztársaság	Németkér	Németkér	Rákóczi u.2.	7039
409	17	450550	Dunakömlődi Vadásztársaság	Dunakömlőd	Paks	Villany u.11.	7030
409	17	450750	Paks-Cseresznyési Vadász és Természetvédő Egy.	Paks	Paks	Rákóczi u.5-7.	7030
409	17	450850	Szentgyörgy Vadásztársaság	Dunaszentgyörgy	Dunaszentgyörgy	Óvoda u. 39/1.	7135
409	17	451050	Gerjeni GE-FA Vadásztársaság	Gerjen	Gerjen	Szent István u. 8/2.	7134
409	17	451150	Bogyiszlói Dunagyöngye Vadásztársaság	Bogyiszló	Bogyiszló	Bajcsy-Zs. U.6.	7132
409	17	451210	Gemenc Zrt.	Baja	Baja	Szent Imre tér 2.	6500
409	17	451350	Györköny-Pusztahencsei Hubertusz Vt.	Pusztahencse	Pusztahencse	Pozsonyi u. 156.	7038
409	17	451450	Tengelici Vadásztársaság	Tengelic	Tengelic	Kossuth u. 15.	7054
409	17	451550	Tolna-Fácánkerti Vadásztársaság	Tolna-Mözs	Tolna-Mözs	Kossuth L.u.2.	7131
409	17	451650	Szekszárdi Aranyfürt Vadásztársaság	Szekszárd	Szekszárd	Keselyűsi u.22.	7100
409	17	451750	Decsi Vadásztársaság	Decs	Decs	Cserenc puszta	7144
409	17	451850	Keskenyi Földtulajdonosi Vadásztársaság	Pörböly	Pörböly	Rezéti u.16.	7142
409	17	451860	Bátaszéki Vadásztársaság	Alsónyék	Bátaszék	Budai u. 134.	7140
409	17	451950	Báta Dunamenti vadászegyesület	Báta	Báta	Fő u.147.	7149
409	17	452050	Nagydorogi Földtulajdonosok Vadásztársasága	Nagydorog	Nagydorog	Görgey Artúr u. 46.	7044
409	17	452060	Kajdacsi Vadászegylet	Kajdacs	Kajdacs	Kossuth L.u.595.	7051
409	17	452250	Sióagárdi Vadásztársaság	Sióagárd	Sióagárd	Kossuth u.59.	7171
409	17	452260	Szedresi Vadásztársaság	Szedres	Szedres	Széchenyi u.20.	7056
409	17	452450	Alsónánai Nimród Vadásztársaság	Alsónána	Alsónána	Kossuth u.20.	7147

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed **FN**

átlag feletti negyed **ÁFN**

FF felső fél **FF**

AF alsó fél **KH**

NÉ Nem értékelhető **NÉ** >30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed **ÁAN**

alsó negyed **AN**

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Terítek	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

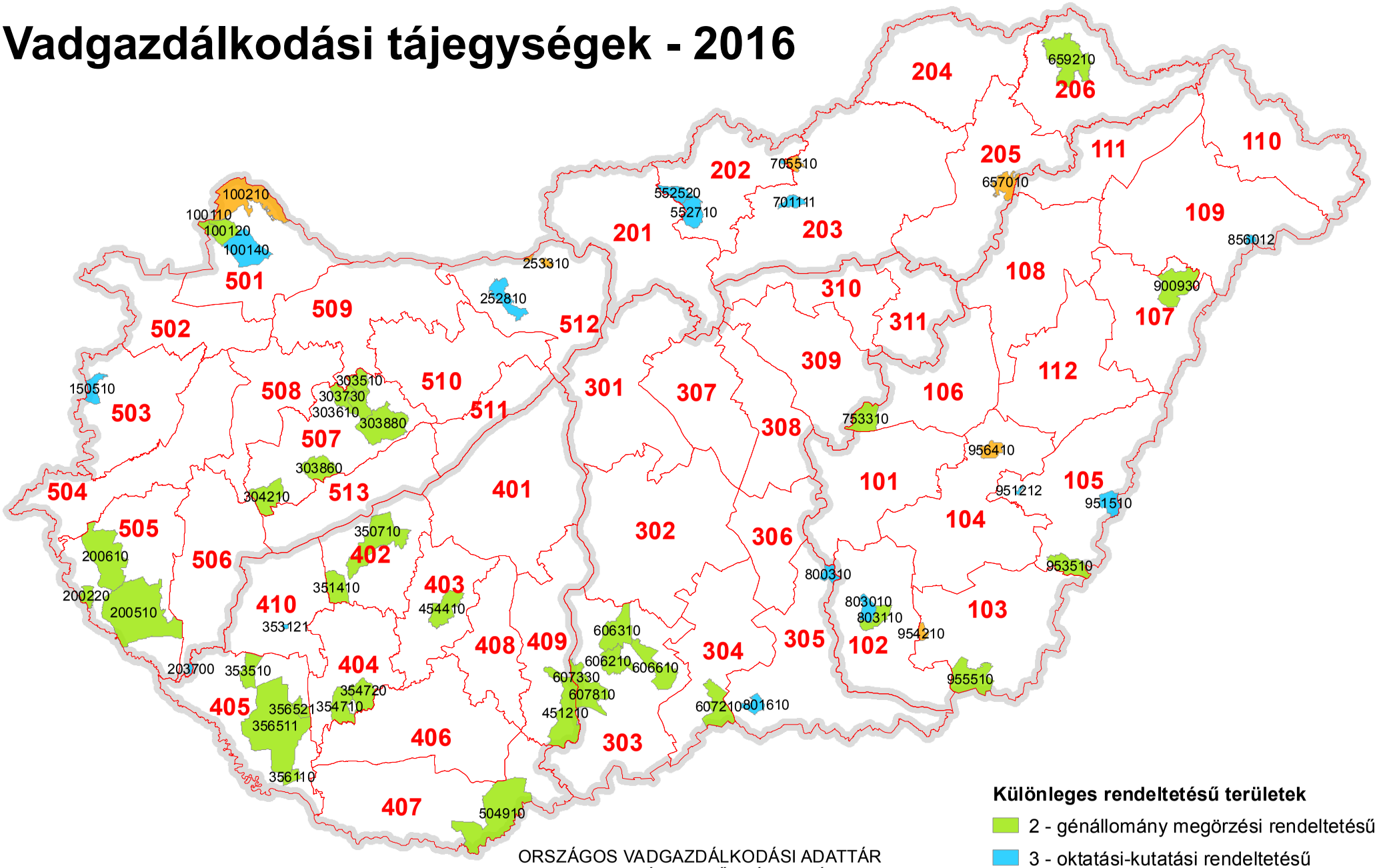

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megörzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

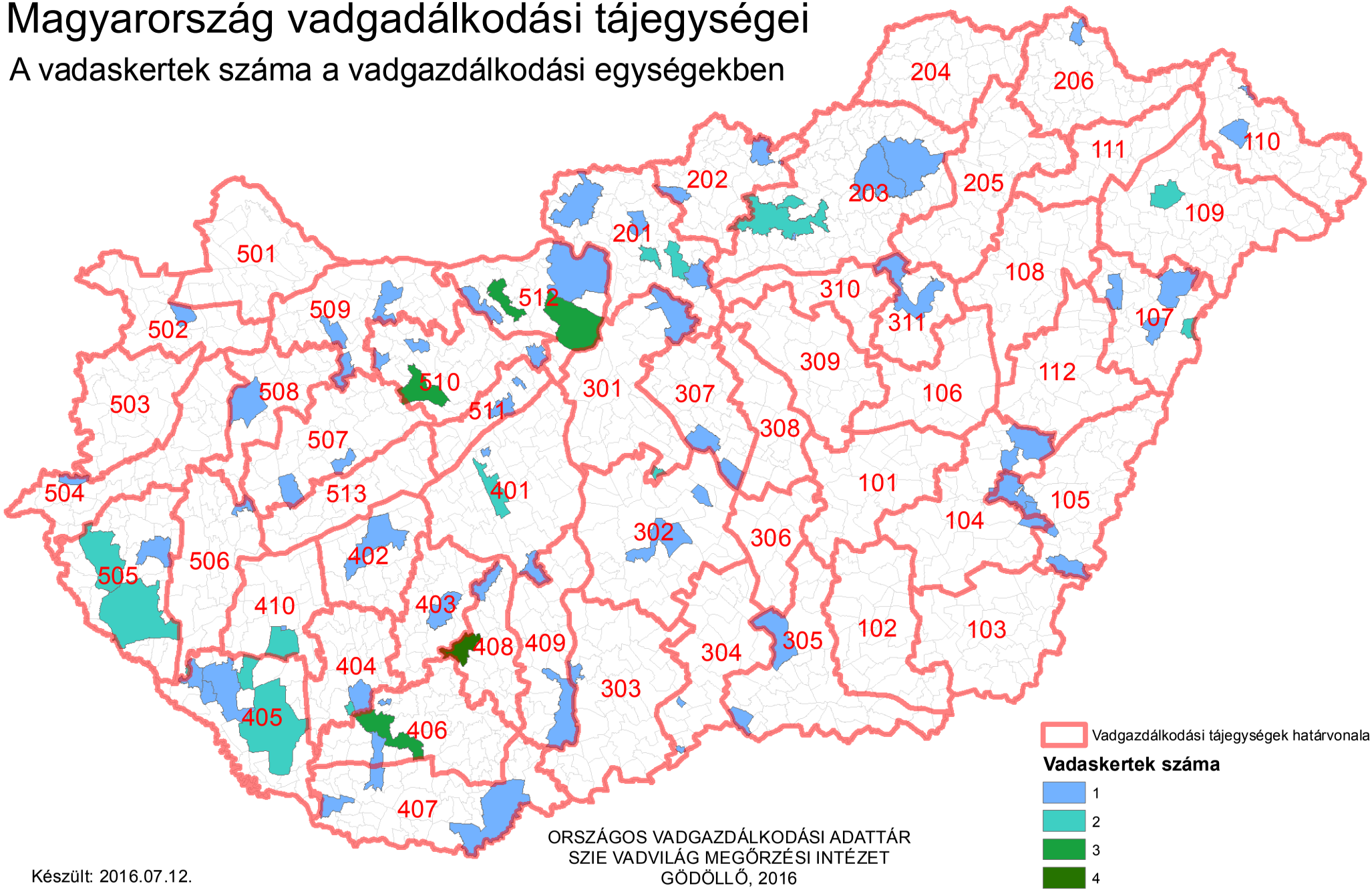

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besorláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 409. számú Gemenci vadgazdálkodási tájegységben					
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább(kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos
	2. (3.)	3,0	60	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,0	85	25	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 15 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,0	105	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	2,0	45	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	70	20	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,2	90	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,5	105	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,5	110	35	szabályos, minimum 4-es koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,5	50	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	4,0	70	20	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,5	75	20	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 409. számú Gemenci vadgazdálkodási tájegységben					
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább(kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	4.-5. (5.-6.)	5,5	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	8,0	110	35	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 20 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	10,0	112	40	szabályos, minimum 4-es koronák, koronákban min. 3 db 25 cm-es ággal

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 401. számú Mezőföldi, 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 409. számú Gemenci valamint a 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest